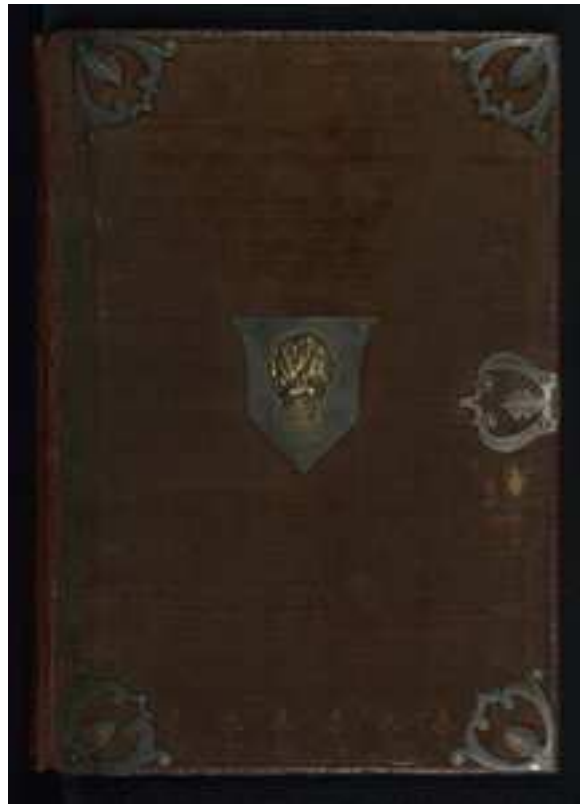




A digital facsimile of Walters Ms. W.793,
Henry of Huntingdon's *Historia Anglorum*



Published by: The Walters Art Museum
600 N. Charles Street Baltimore, MD 21201
<http://www.thewalters.org/>



Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013

This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.

Shelf mark	Walters Art Museum Ms. W.793
Descriptive Title	Henry of Huntingdon's Historia Anglorum
Text title	Historia Anglorum <i>Note:</i> History of the English People
Author	<i>Authority name:</i> Henry, of Huntingdon, 1084?-1155
Abstract	Produced in the early thirteenth century, this manuscript is an important textual witness to the Historia Anglorum, the History of the English People, by Henry, archdeacon of Huntingdon. The first version of Henry of Huntingdon's text had a terminal date of 1129, though there were four more updates containing events through 1135, 1138, 1148, and 1154. Walters W.793 represents the fourth version, covering the events from Britain's first leaders up to 1148, in which the number of books was increased from eight to ten and three letters by the author were added. The text contains several colored foliate initials, though it is especially notable for its line drawing of King Stephen (d. 1154), grandson of William the Conqueror, and his earls before the Battle of Lincoln on February 2, 1141 (fol. 105r). It is closely related to British Library, Arundel Ms. 48, which is believed to have been the model from which Walters W.793 was copied. Both copies may have been based on a prototype extant during the lifetime of Henry of Blois (d. 1171). Of the approximately three dozen surviving manuscript copies of the Historia Anglorum, only eight predate W.793. It and Arundel 48 are the only known illustrated exemplars.
Date	First half of the 13th century CE
Origin	Winchester (?), England
Form	Book
Genre	Historical
Language	The primary language in this manuscript is Latin. The secondary language of this manuscript is English, Middle (1100-1500).
Support material	Parchment

Medium-weight parchment with several imperfections, hair follicles visible; trimmed slightly with small losses to marginal commentary; endleaves covered in yellow embroidered silk

- Extent** Foliation: iii+107+iii
Flyleaves modern; nineteenth-century trapezoidal parchment fragment pasted on second flyleaf; modern pencil foliation upper right corners, rectos
- Collation** Formula: iii, 1-7(10), 8(10,-4,7), 9-10(10), 11(10,-10)
Catchwords: Catchwords present at ends of gatherings, lower left margins, versos
Signatures: Quire numbers in Roman numerals mark ends of gatherings, bottom center versos of last folios
Comments: Quires begin at fols. 1(1), 11(2), 21(3), 31(4), 41(5), 51(6), 61(7), 71(8), 79(9), 89(10), 99(11); a bifolium is missing in quire 8; the last leaf is cancelled
- Dimensions** 20.0 cm wide by 28.8 cm high
- Written surface** 15.0 cm wide by 22.2 cm high
- Layout** Columns: 2
Ruled lines: 38
Ruled in pale gray ink; some prickings visible at outer page edges
- Contents** *fols. 1r - 107v:*
Title: Historia Anglorum
Author: Henry, of Huntingdon, 1084?-1155
Contents: Incomplete; two leaves from quire VIII are absent (between fols. 73 and 74 and between fols. 75 and 76); text comprises a Preface (fol. 1r), Prologue addressed to Bishop Alexander of Lincoln (fols. 1v-2r), Book 1 (fols. 2r-13v), Book 2 (fols. 13v-23v), Book 3 (fols. 23v-37r), Book 4 (fols. 37r-47r), Book 5 (fols. 47r-57v), Book 6 (fols. 57v-68v), Book 7 (fols. 68v-77v), Book 8 (fols. 77v-93r), Book 9 (fols. 93r-102r), Book 10 (fols. 102r-107v), letters to Henry I (fol. 78v-86r), Warinus (fol. 86r-89v), and Walter,

Archdeacon of Oxford (fol. 89v-93r); contemporary corrections and annotations in red or brown ink including two registers of English kings: one in the margins (fols. 106v-107v) and one added to the text block (fol. 107v); later corrections, annotations, and marginal pointing hand sketches in brown ink; main text probably copied from a manuscript containing the same text in the British Library (Arundel MS 48)

Hand note: Pre-Gothic bookhand; lists of kings in margins of fols. 106v-107v by different hands in late anglicana script

Decoration note: Large initials (6 to 7 lines) at the beginning of major text divisions (Preface, Prologue, Books 1-3, 7, 8) in red, blue, and green ink filled with foliage and calligraphic flourishes ending in hairpin loops; red initials with green pen flourishes (2-3 lines); lower line text with decorative descenders (4 to 11 lines); brown ink drawing (fol. 105r); Nigel Morgan suggests that the artist of the line drawing is also responsible for a Bestiary, Cambridge, University Library Ms. Ii.4.26, and the Guthlac Roll, London, British Library Harley Ms. Roll Y.6.

fols. 1r - 1r:

Title: Preface

Author: Henry, of Huntingdon, 1084?-1155

Rubric: In hoc volumine continentur historia anglorum noviter edita ab henrico huntendunensi archidiacono libri x

Incipit: Primus liber est de regno romanorum in britannia

fols. 1r - 2r:

Title: Prologue

Rubric: Incipit hystoria anglorum edita a venerabili archidiacono huntendone henrico. Que quidem a primo adventu romanorum in angliam. qui in ea optinuerunt dominatum: usque ad tercium decimum annum regis stephani pro tenditur

Incipit: Cum in omni fere litterarum studio dulce laboris

fols. 2r - 107v:

Title: Historia Anglorum

Rubric: De situ et statu britannie maioris in anglie

Incipit: Britannia igitur beatissima est

Text note: Incomplete: missing parts of Book 7 (from "Misit autem rex in mare" to "Tenet igitur curiam suam," and from "confligens cepit comitem predictum" to "moiozem dums. Pipinus Karolini")

fols. 107v - 107v:

Title: Register of Kings in Latin

Contents: Register of English kings beginning with "Alfridus" and ending with Humfrey, Duke of Gloucester (d. 1477); appended to the final column of the original text

fols. 106v - 107r:

Title: Register of Kings in Middle English

Contents: Fifteenth-century marginal list in Middle English of the rulers of England, from Lud to Hubba, taken from the Brut chronicles (The Brute or The Chronicles of England, ed. Friedrich Brie, pt. I, Early English Text Society no. 131, 1906, pp. 30-100); identified as such by Charles F. Briggs

Decoration

fol. 1r:

Title: Decorated initial "P"

Form: Initial "P," 20 lines

Text: Historia Anglorum, Preface

fol. 1v:

Title: Decorated initial "C"

Form: Initial "C," 6 lines

Text: Historia Anglorum, Preface

fol. 2r:

Title: Decorated initial "B"

Form: Initial "B," 7 lines

Text: Historia Anglorum, Book 1

fol. 13v:

Title: Decorated initial "T"

Form: initial "T," 6 lines

Text: Historia Anglorum, Book 2

fol. 23v:

Title: Decorated initial "A"

Form: Initial "A," 7 lines

Text: Historia Anglorum, Book 3

fol. 39r:

Title: Initial "I"

Form: Initial "I," 9 lines

Text: Historia Anglorum, Book 4

fol. 48v:

Title: Initial "I"

Form: Initial "I," 28 lines

Text: Historia Anglorum, Book 5

fol. 57v:

Title: Decorated initial "M"

Form: Initial "M," 7 lines

Text: Historia Anglorum, Book 6

fol. 68v:

Title: Decorated initial "H"

Form: Initial "H," 12 lines

Text: Historia Anglorum, Book 7

fol. 77v:

Title: Decorated initial "H"

Form: Initial "H," 11 lines

Text: Historia Anglorum, Book 8

fol. 93r:

Title: Initial "D"

Form: Initial D, 2 lines

Text: Historia Anglorum, Book 9

fol. 102r:

Title: Decorated initial "D"

Form: Initial "D," 3 lines

Text: Historia Anglorum, Book 10

fol. 105r:

Title: King Stephen directs Baldwin FitzGilbert to address the army before the Battle of Lincoln

Form: Column line drawing

Text: Historia Anglorum, Book 10

Label: This depicts an event more thoroughly recorded in Henry of Huntingdon's History than elsewhere, in which King Stephen, before the Battle of Lincoln in 1141, asks Baldwin FitzGilbert to address the troops because his own voice was too weak.

Binding

The binding is not original.

Nineteenth-century English binding, wooden boards covered with brown velvet edged with twentieth-century brown morocco; central embossed silver shield with Grosvenor garb and pierced sheet-silver corner guards and clasp hinge

Provenance

Thomas Dakcomb, Winchester priest and canon (1496-1572?): "liber domini Thome dakcomb 1548 pr[ecium]..." inscribed on fol. 1 (partly effaced)

Probably Robert Grosvenor, Second Earl Grosvenor and first Marquis of Westminster (1767-1845): note attached to front pastedown dated September 1812 mentions "your Lordship's manuscript" and evidence of binding

Nineteenth-century book-dealer note (?) attached to front flyleaf describing manuscript contents

Sotheby's, sale of July 11, 1966, lot 227

Major John Roland Abbey (1894-1969); his bookplate on first flyleaf

Sotheby's, sale of June 20, 1978, lot 2978

Acquisition

Walters Art Museum purchase, Dorothy Miner Memorial purchase, 1978

Bibliography

Randall, L.M.C. "Dorothy Miner Memorial Purchase: Historia Anglorum by Henry of Huntingdon." The Walters Art Gallery Bulletin 31, no. 1 (November 1978).

Kleinbauer, W.E. "Recent Major Acquisitions of Medieval Art by American Museums: Number Three." Gesta 20, no. 2 (1981), p. 365.

Morgan, N.J. *Early Gothic Manuscripts (1): 1190-1250. A Survey of Manuscripts Illuminated in the British Isles, Volume 4*, London: Harvey Miller, 1982, pp. 67, 138.

Greenway, D.E. "Henry of Huntingdon and the Manuscripts of His *Historia Anglorum*." In R. Allen Brown, ed., *Anglo-Norman Studies IX: Proceedings of the Battle Conference, 1986*, Woodbridge: Boydell Press, 1987, pp. 103-26, at p. 103 n.9

Henry of Huntingdon. *Historia Anglorum: The History of the English People*, ed. Diane E. Greenway. Oxford: Clarendon Press, 1996.

Collard, J. "Henry I's Dream in John of Worcester's *Chronicle* (Oxford, Corpus Christi College, MS 157) and the Illustration of Twelfth-Century English Chronicles." *Journal of Medieval History* 36 (2010): pp. 105-125, at pp. 115, 119-21.

De Hamel, C. "Bestiary." In P. Binski and S. Panayotova, eds., *The Cambridge Illuminations: Ten Centuries of Book Production in the Medieval West*. London: Harvey Miller, 2010, p. 310.

Contributors

Principal catalogers: Herbert, Lynley; Noel, William; Smith, Kathryn

Catalogers: Grollemond, Larisa; Walters Art Museum curatorial staff and researchers since 1934

Editors: Dibble, Charles; Herbert, Lynley; Noel, William

Copy editor: Bockrath, Diane

Conservators: Owen, Linda; Quandt, Abigail

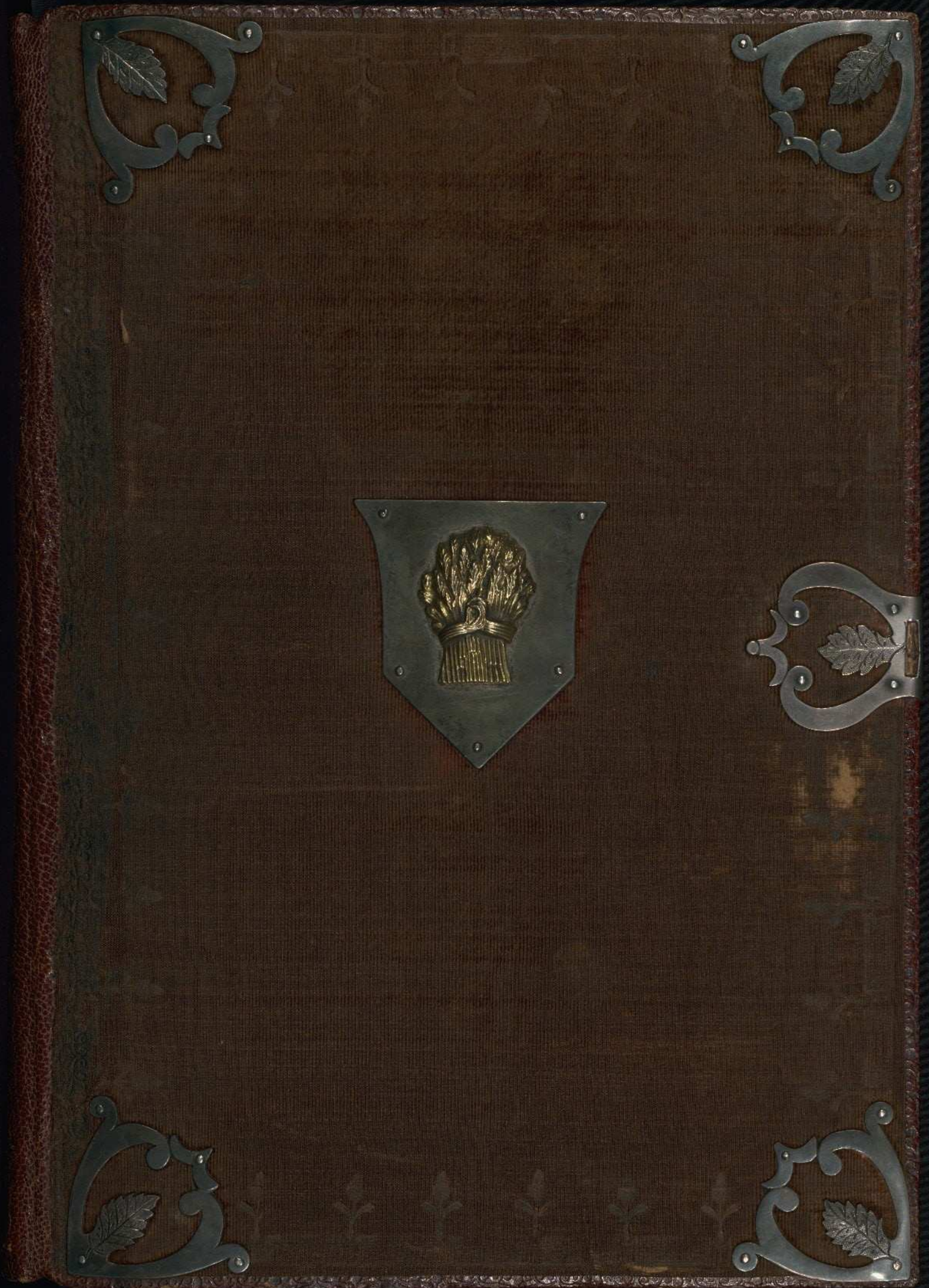
Contributors: Bockrath, Diane; Dutschke, Consuelo; Emery, Doug; Noel, William; Tabritha, Ariel; Toth, Michael B.



The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201
<http://www.thewalters.org/>



Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013





Henry of Huntingdon's History of
England.

The Person with the Helmet, in
the Picture of King Stephen's
entry into Lincoln, is Gilbert de
Clare, Lord Marshal, whom King
Stephen created Earl of Pembroke.

Part of the Shield is hid by the
horse; or the Cheverons wou'd
have appeared three, insted of
two.

Doctor Heylyn has blasoned his
arms, thus:

3 Cheverons G. a Label of 5 Az."

There is an error in this blasonry,
which your Lordship's Manuscript
corrects. The Label is only a temporary
addition, borne by the Heir apparent
during his Father's Life. It was
really a Ribband, folded like a
band, worn on the neck of the
helmet.

The Lord Marshal's Father was
deceased at the date of the picture.

The Arms ought to have been blazoned thus:
"Or, three Chevron's Gules: dexter and
sinister Chief, an Annulet azure."

In the days of Chivalry, that Knight
was reckoned the most expert at
tilting; who, at full gallop, bore
off on the point of his lance, an iron
ring suspended by a thread. These
iron rings are represented on Shields
of Arms by annulets.

September, 1812.

Henry of Huntingdon's History of
England.

The Person with the Helmet, in
the Picture of King Stephen's
Entry into Lincoln, is Gilbert de
Clare, Lord Marshal, whom King
Stephen created Earl of Pembroke.

Part of the Shield is hid by the
Horse; or the Cheverons wou'd
have appeared three, insted of
two.

Doctor Heylyn has blasoned his
Arms, thus:

"O. 3 Cheverons G. a Label of 5 R^z."

There is an error in this blasony,
which your Lordship's Manuscript
corrects. The Label is only a temporary
addition, borne by the Heir apparent
during his Father's Life. It was
really a Ribband, folded like a
band, worn on the neck of the
helmet.

This Ms is a copy of the
second ^{Ms.} edition of H. Hume's
which ends A.D. 1147. — It
contains, besides a short de-
scription of the contents of
the several books prefixed
to the History, the eighth &
ninth books which were
omitted by Savile (Script. post
Bedon, Lond. 1596) —

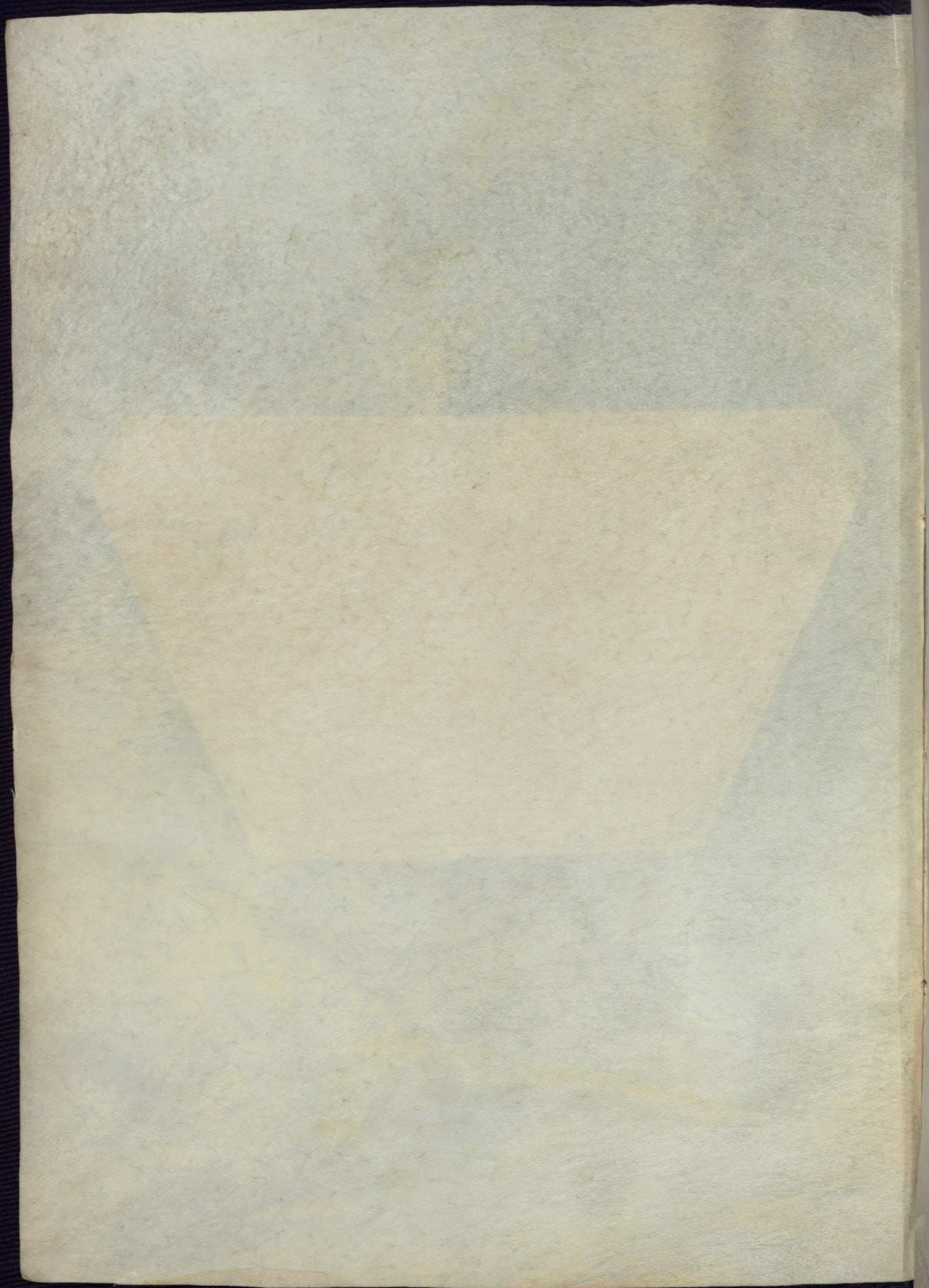
The vol. is apparently of the
early part of the thirteenth
century, and on a collation
of various portions does
not afford any important
variation from the printed
copy. — Two leaves are want-
ing in the 7th book.

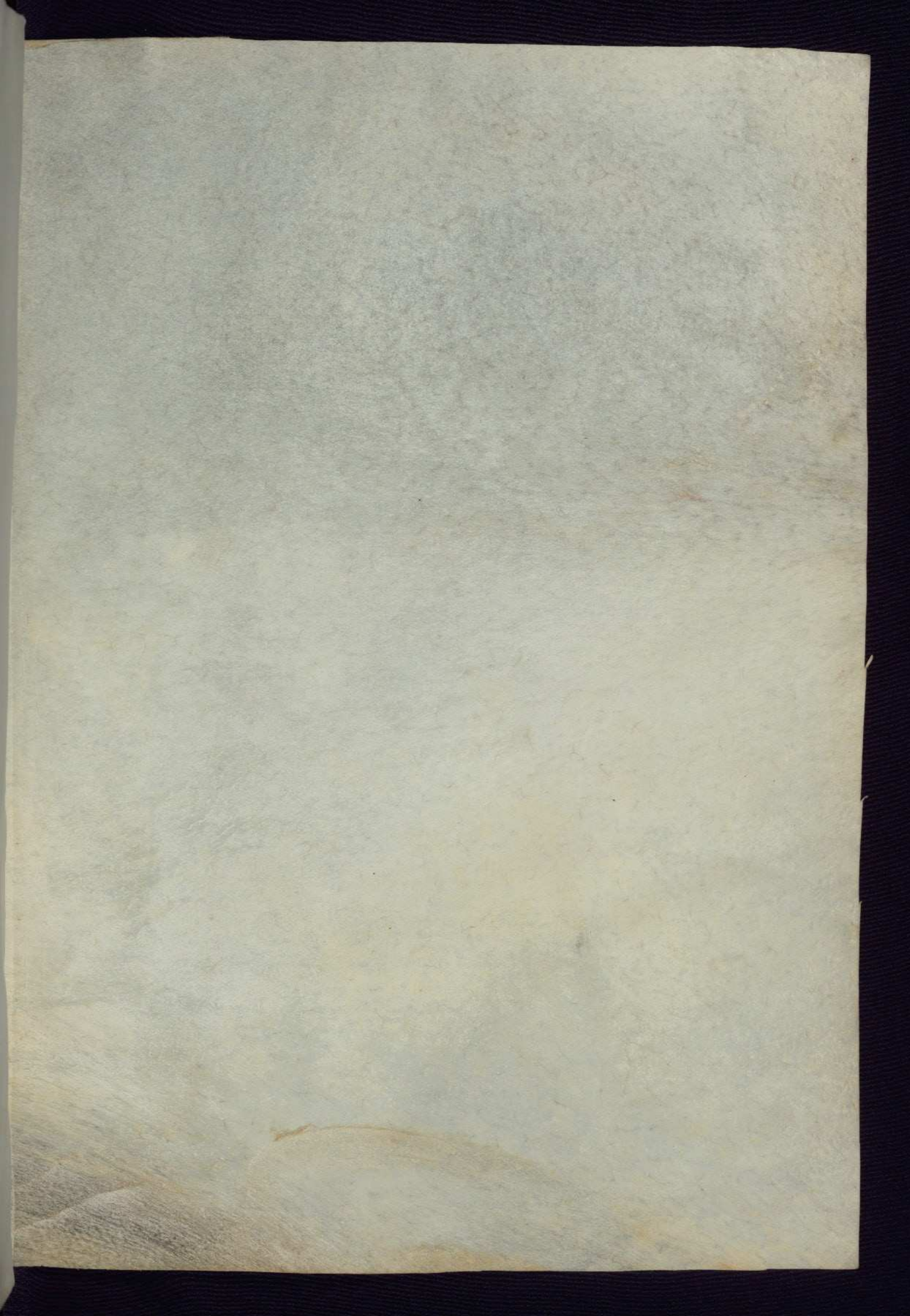
The drawing represents Baldwin
fitz Gilbert preparing to harangue
the royal army before the
battle of Lincoln by order
of K. Stephen —

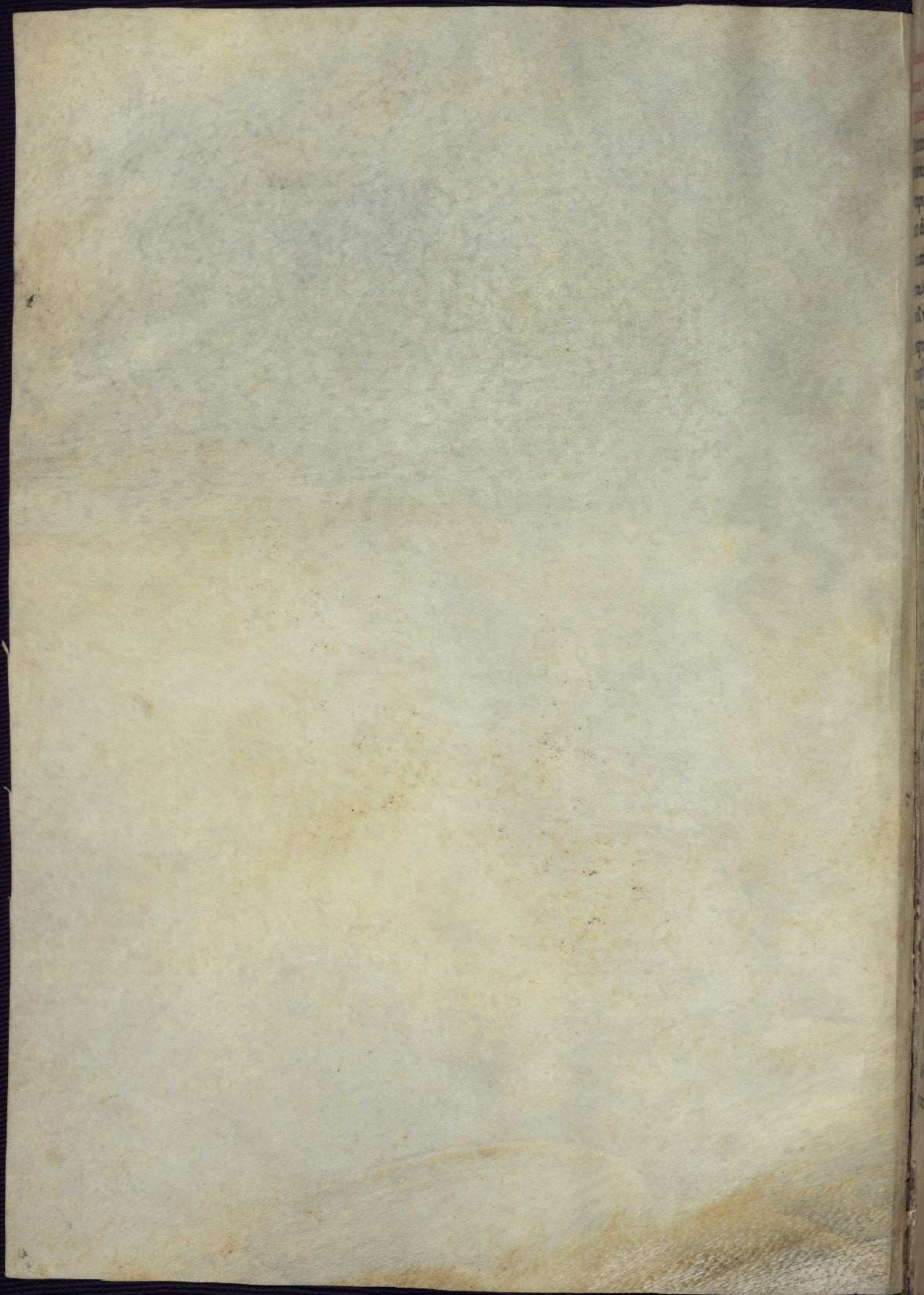
W. 793

J R Abbey

Hystoria Anglorum edita a
venerabili Archidiacono
Huntedone Henrico. Que quidem
a primo. aduentu Romanorum
in Angliam usque ad tert-
iam decimum annum reg-
is Stephani protenditur:







In hoc volumine continetur hystoria an-
gloy nouiter aucta ab hystoria hunte
clunensis archid. **LIBRVS X.**

Primus liber est de regno roma-
nouum in britannia. in cuius prin-
cipio agit de situ et habitu Bri-
tannie. et de fertilitate eius. et de nominibus
vrbium. ciuitatum: que in ea antiquitas fu-
erunt. et de plagis quibus ab exordio usque
ad presentem infestatur ipsa britannia. et de
suis. regnis in quibus diuisa est ipsa insula
ab anglis: postquam obtinuerunt ipsam in-
sulam. fugatis Britonibus: et quomodo re-
ges. Westsaxones postquam monarchiam regni ob-
tinuerunt: terras per xxxv. puuntias sibi
diuiserunt. et nomina imposuerunt.

Secundus liber est de aduentu anglo-
rum.

Tercius de conuersione anglo-
rum.

Quartus de regno anglo-
rum.

Quintus de bellis dacorum.

Sextus de aduentu normanno-
rum.

Septimus de regno normanno-
rum. in quo breuiter refertur: quomodo
ierusalem capta sit a christianis. predictione in
bani pape.

Octauus liber est
de similitudinibus qui liber continetur: in
iii. epistolis quarum primam auctor huius
opis scripsit henrico regi anglo-
rum de sacre regnum potentissimorum. qui per
orbem terrarum usque ad suum tempus
fuerunt. Scripsit tamen ad Warinum
britonem de origine regum Britanno-
rum qui in hac terra regnauerunt usque ad
aduentum iulii cesaris sine gentis an-
glo-rom. in qua commemorat se apud
Baccum cum roma proficisceretur inue-
nisse plenarie hystoriam supra dictorum
regum Britannie. Scripsit quoque tamen

ad Walterum Archidiaconum. Breueford
consozem suum de conuersione mundi
in qua commemorat breuiter episcopos et
caeteros magnates qui in anglia suo tem-
pore fuerunt.

Nonus liber est de miraculis anglo-
rum. que Beda commemorat in sua hystoria
nec non etiam de quibusdam modernis
sanctis qui post tempora Bede in ipsa
insula claruerunt.

Decimus liber est de eis qui regnum
optinuerunt anglie post obitum pri-
mi henrici nobilissimi regis anglie et
ducis normannie. Et notandum quod
ea que Beda in sua hystoria prolyce et
confusius posuit: iste abbreviando et
ordando elucidauit. Unde autem ubi
Beda suam hystoriam finiuit: iste re-
gestas insule Britannie usque ad suum
tempus plenarie conscripsit. hoc ite-
ro primus: ut in ipso lumine operis
unde sequens liber agit lectori preli-
tando notificarem.

Scripta hystoria anglo-rom edita
a uenerabili Archidiacono hunte
henrico. Que quidem a primo aduen-
tu romano-rom in angliam. qui in
ea optinuerunt dominatum: usque ad
tercium decimum annum regis ste-
phani pro tendit.

HOMINI
omni fere littera
rum studio dulce
laborat leuimen-
tum summum dolori
solamen diu ut
utitur iustitiam conseruem: tamen de-
lectabiliu esse et maioris progatua cla-
ritatis hystoriarum splendorem am-
plexendum crediderim. Nichil naq;
magis in uita egregium qm uita cal-
les egregie uidagare et frequentare.
Vbi autem flouidus intellet uiroz
fortium magnificencia. prudentiam.
Sapientia. Iustorum iudicia. temperato-
rum modestia. qm in uerum conseru-
gestarum. Audiuim quidem quid ome-
riam laudant hystoria: flaccus in eia
uerit dicit. Qui quito sit pulchrum.
quid uerpe. quid uale. quid non ple-
nium et melius crisippo et cantore dicit.
Lantoz siquidem et crisippus circa moru
doctrinam philosophantur: et multis co-
orib; delibantur. homerus autem ue-
lid speculo eliquant prudentia vlyris.
fortitudinem agamemnonis: temperan-
tia nestoris. iusticiam menelai. et con-
tia imprudentia aiacis. debilitatem p-
ami. intemperantiam achillis. in tra-
ciam paridis. honestum et uale et hyl
contraria. lucidus et delectabilis
philosophis hystorianda differunt. Sed
quid in alienis moramur: uide quom-
sa cloceat hystoria morum in strata.
cum abrahe iusticiam assignat. moy-
si fortitudinem. iacob temperantiam.
joseph prudentiam. Et contra acab in-

iusticiam. ozie in uallitudinem. ma-
nasse intemperantiam. Robam in pru-
tentiam demonstrat. Presertim oclent
tone quante humilitatis say est qd
srs moyses dnm se ptegratorem et uicis-
centem ut ab hostib; suis auerteret: thu-
ris odoracionem cum fre ad mouent
in medium piculi terribilis se iniecit:
et p maria se blasphemante lacrimas
effudit. et p maluolis semp orando su-
dauit. Quante benignitatis lux est qd
dauid cum lefus. et irritatus ab eo ue-
hementer unum et persequentem et
debilem. armatus et comitatus. et fortis
simul contra ferrum phibuit. et postea
uictor et regno restitutus ultionem fe-
ri in eum non permisit. Sic etiam in
rebus gestis omnium gentium et nati-
onum que utiq; dei iudicia sunt le-
niguntur. pmissa. pbtas cautela.
et hyl similia. et contraria. non solum
spuales ad bonum accendunt. et amalo
repellunt: s; etiam seculares ad bona
solicitant. et in mal' minuunt. hysto-
ria g; pterita quasi pscitua uisui rep-
sentat ficta ex pteritis ymaginatio
diu dicit. habet quidem et pter her
illustres tnsactorum noticia dotes:
qd ipi maxime distinguat ab irrat
rationabile. Briti namq; homines
et animalia. un' sunt nesciunt. genus
suum nesciunt. patrie sue casus et
gesta nesciunt immo nec scire uolunt.
Quorum: hoies quidem illos in felicio-
res iudico: quia quod bestis ex creatioe:
hoc illis exppria contingit in antioe.
et quod bestie si uellent non possent:
hoc illa nolunt cum possint. Et de his

rum

equans

dm

um transeundum est quoz mox iura:
 sempiterno dotanda est silentio. h. g. lib.
 ans. huius regni gesta i nostre gentis
 origines iussu tuo p'sul alexander
 qui flos i cacumen regni i gentis ee
 uideris. decurrenda suscepi. Tuo qd
 consilio. Bede venerabil' ecclesiastica
 qua potui scituus hystoriam. n' nul
 la etiam exal'it exarpen' auctoribus
 inde cronica maniquis referuata lib
 rus compilans. usq' nrm ad auctu
 i iussu p'terita replentam. In q. s.
 ope sequenda i fugienda lector diliget
 oum inuenerit. ex eoz imitacione
 i cunctatione deo co opante meliorat.
 in fructum afferet ex optabilem. Ple
 rumq' ceterum ad ipam morum pu
 ritatem iuxta callem directum ysto
 rie resiliuimus. Nichil autem sine
 diuina inuocatione incipientes do
 inuocato incipiamus.

Adonay opifex. pastor. susceptio nra.
 pncipiu reru. uegetatio. finis car.
 h' op' alptra. techuc. finiq' pcamur.
 h' op' m'p'it' q. et ipe parent' opatus.
 iudicio q's i regna. leuan' q' p'ment' q.
 iudicio ne occulto. nunc uero p'ccati.
 h' i' penas d'ni completerit. sua c'mina tardat.
 h' i' penas e' p'leser' sua c'mina librans.
 Quicqd' n. reges. q'cqd' popli incedent.
 ut faciat. si p'ficiat. fieri facit illud.
 p'ficat' q' i' malis q' tant' testate p'p'ia.
 tunc sol' tant' q' manet' q' uoluiti.
 h' q' p'qm' se. in quo se omnia solo.
 tuq' p' p'ate. pncepl. a rege secundus.
 p'f'ul alexander. si q' p'f'ip'ia apta.
 lance tua nitat. min' apta panu' n' aptet.
 hic reges poplo' q' uidet. q's. alea fati.

Erudit' i p'sit h' ab h' m'etire fortuna.
 Aspice magne p'r. q' reuener' p'otentel.
 Aspice q' nichil. sic honor. lux gla' m'idi.

DESINI ISTATI BRITAN
 ME MAIORIS I. ANGLIE



DESINI ISTATI BRITAN
 ME MAIORIS I. ANGLIE
 BRITANNIA g
 beatissima est in
 sularum. ferun
 da frugibz i ar
 boribz. copiosa
 riuul' i nemori
 bus. iocunda
 uolucrum i ferarum uenatibz. ferax
 aurum multa i diuersi generis. tra
 x mari i fluu'it. Alendis autem mira
 p'coribz i uimentis ut hibernia. Vitte
 solinus. Ita p'bulosa in quibzdam
 locis est Britannia. ut pecua n' in
 dum a pastibz arceantur. ad p'dm
 agat facietal. fluu'it uero habundat
 ualde p'f'osil. fontibz p'data copio
 sit. i quidem p'cipue istio redundat
 i languilla. habundat i uiculis ma
 rinis. Hec non allecia i ostrea mire
 mea redundat i uaria conchilioz
 genera. inter que sunt i muscule
 quibz sepe includam margaritam
 om'it quid' coloris optimam inueni
 unt i bicundam siliet. iacinctina.
 purpuream. i prassinam. h' marine
 candidam. Hec desunt coelez quibz
 tinctura coccinei coloris conficitur.
 linnul' rutor pulcherim' nullo unq'm
 solis ardore nulla ualet iniuria plu
 uiarum pallefcere. h' quo uetustior.
 eo solet esse uenustior. Capuntur i
 sepe delphines. i balene. unde i uue
 nalis. Quantum delphinis balena

if'io

II

Britannia maior. Vnde etiam metal-
 lorum eius redimuntur. ferri sicut stag-
 ni et plumbi nec non et argenti. ser-
 tarius. Aduehitur autem argenti
 a prima parte germanie primum p-
 nua fertilitate piscium et carnum.
 lane preciosissime et lactis armentorum
 absq; numero. ut maior ibi uideat
 copia argenti qm in germania. un-
 omnis moneta eius puro argento co-
 fitur. Gignit etiam lapidem ia-
 gantem plurimum optimumq;. Est
 autem niger generis et ardens. Igne
 decussus serpentes fugat. attractus ca-
 lesfactus. ad pleura tenet equum
 succinum fontet etiam salinarum
 hnt. Ad sunt et fontet calidi. et ex eis
 finit balneoꝝ calidorum omnium e-
 tata et serui p̄distincta loca iuxta
 suum cuiq; modum accommodati
 Aqua enim ut sēs basilii dicit. fer-
 uidam qualitatem recipit. nam per
 cetera qdam metalla transeunt. et
 fit non solum calida. s̄ et ardens.
 hec autem insularum nobilissima
 cui quondam albion nomen fuit.
 postea uero britannia nunc autem
 anglia. inter septentrionem et occi-
 dentem sita est. Itangentis milib;
 longa. et ducentis milib; lata. crep-
 et dum tantat plurimib; diuersoꝝ
 p̄montioꝝ tractib; quib; efficit.
 ut circuitus eius quadragies octies
 septuaginta quinq; milia compleat.
 habet autem ab oriente germaniam.
 et latiam. ab occidente hiberniam. a me-
 ridie galliam belgicam. cuius pri-
 mum litus transuectantib; ap̄t cui

tal que dicitur karrabi portus. agen-
 te angloꝝ nunc corrupte reptaceste
 uocata interpolato mari auctori a
 commonioꝝ gentis litore. primo
 t̄iectu milium quinquaginta siue
 ut quidam scripsere stadios quadri-
 genti quinquaginta. Gallia autē
 belgica a beluacis nobilissima quor-
 dam urbe gallie dicitur. est. que pri-
 tia nunc in duas diuisa uidetur.
 In eam sicut que uocatur p̄ntica.
 et in eam que uocatur normannia
 ubi in normanni gens noua s̄ ua-
 lidissima degunt. habet autem a
 septentrione unde oceano infinito
 patet. orcadal. insulas. et de quibus
 ultima tale dictum est. tibi seruiat
 ultima tale. cum autem plurimas
 insulas habeat britannia tres ma-
 iores hnt. Iam orcadal de quibus
 dicitur est. Aliam orax. uel etoniam
 que in umbilico maris inter hiber-
 niam et britanniam sita est. Tercia
 uidetur que australis est et uerget
 normannos. et armoricos qui nunc
 britanni dicuntur. Sicut in p̄bio di-
 cebatur antiquo. quōdo de iudicib;
 et regib; sermo fiebat. Iudicabit bri-
 tanniam cum trib; insul. Erat
 autem et ciuitatib; quondam. et
 et vii. nobilissimas in signata. p̄-
 ter castella in numerum. que et ipsa
 muris. turrib; portis. ac seris erat
 instructa firmissimas. Ciuitatum
 autem nomina hec erant britan-
 nice. kair ebunuc. i. etoracum. kair
 cheit. i. cantuaria. kair gorangon.
 i. Wigornia. kair londene. i. lon-

J

danua. haur lincor. i. leiceastria. haur
collon. i. coleceastria. haur glou. i.
glouceastria. haur ceri. i. ciceastria.
haur briston. haur ceri. i. ciceastria.
haur guent. i. Souiceastria. haur.
grant. i. grantceastria. quem dicit
grantbrigia. haur lion. qm uoca
mus carleul. haur dau. i. dozeceas
tria. haur dom. i. dormeastre que
sua in hunc diuenui p uincia
sup flumen quod uocatur nen.
penitus destructa est. haur loce
choit. i. lincolnia. haur merlin q
nunc quoq sic uocatur. haur gor
con. haur ciceat. haur guorte
gren. haur uruac. haur celemon.
haur meguad. haur licilad haur pe
ul. i. porcestre. haur legion. in qua
fuit archiepiscopus tempe britonum.
Hunc autem tyr mens eius com
paret. u. usca cadit in sabrinam.
haur dramou. haur mercpt. haur
legent. que fuit sup tamasim n
longe ardinge. uocatur calcestre
hec erant noia ciuitatum tempe
romanor. i. britanorum.

Quinq autem plagas aberocho
usq ad p'sent inmisit diuina ultio
britannie. que non solum uisitat
fideles sed etiam diiudicat infide
les. primam p romanos qui brita
niam expugnauerunt s postea re
cesserunt. **S**ecundam p pictos i. scoctos.
qui grauissime eam bellis uerue
runt. nec tñ optinuerunt. **T**ercia
p anglicos. qui eam debellauerunt. i.
optinuerunt. **Q**uartam p dacos qui
eam bellis optinuerunt. s postea

deperierunt. **Q**uinta p romanos
qui eam diuicerunt i anglis in pre
sentiarum diuinita. **Q**uando
autem saxonet hanc terram sibi
subiugauerunt. reges septem statu
erunt. regniq noia plibitu im
posuerunt. **P**rimum regnum
uocatum est heit. **S**ecundum. sud
seare. in quo sita est ciceastre. **T**er
cium Westsare cuius capud erat Wil
tonia que nunc data est scimoni
alibz. In quo sunt urbes Winceasta
salsburia i plures alie. **Q**uartum
regnum. eastseare qd non diu du
rauit. sed ceteris regnis subiugata
est. **Q**uintum eastangle in quo
sunt puittie que uocatur Nord
sole i sudsole. **S**extum merce in
quo est lincolnia. leiceastria. alie
complures. **S**eptimum Nord
humbre. in quo elboracum. Postq
autem reges Westseare ceteris p
ualuerunt. i monarchiam obtin
erunt. tñal p triginta. v. puittias
sibi diuiserunt. Quor snt i noia
qm uis inhabitantibz notissima
sunt non tamen piget sub scri
bere. Deuenit enim forsitan ut
quemadmodum noia ciuitatum
p'dia que olim grata i exulta erant.
n̄ in barbaricent i risum seruntur.
ita etiam de cursu tempoz. que in
notissima sunt. incognita. i in
chibilia fiunt. Vñ patet qm misse
re. i frustra nomen nostru sa
mam uocole puittiarum appeta
mus. cum nec iparum uibum
uel puittiarum noia diuare

possunt. Prima igitur punitia est cant.
inqua est archiepiscopus cantuarie.
et episcopus rouceastrie. Secunda est sudse-
gre. inqua est episcopus ciceastrie. Tercia
sudre. Quarta hantchire inqua e
episcopus^{episcopus} Winceastrie. Quinta Derchire. Sexta
Wiltchire. inqua est episcopus. Salebsy-
ri. Septima dorsete. Octava sumer-
sete. inqua est episcopus. Sadohe. uel
acemanuicestri. Noua deuenechire.
inqua est episcopus cymaestrie. Decima
cornuulle. Undecima est cast. sare.
Duodecima midelsete. Inqua e episcopus
londome. Tertiadecima sudfolke.
Quartadecima nordfolc. Inqua est
episcopus Yorkuie. Quintadecima gra-
rebrigechire inqua est episcopus ely.
Sextadecima lincolnechire. cuius ca-
pitulum est lincolia. cui subiacent. vii.
alie punitie. scilicet punitia leiceastrie.
et hantouie. hurrundonie. here-
ford. Bedeford. Bukingeham. Orue-
forde. Et tenditur enim episcopus lin-
colnie. amagno flumine humber
usque ad flumen tamasil. Vigesima
quarta est. Gloucestrechire. Vige-
sima quinta Wreceastrechire. in-
qua est episcopus. Wigornie. Vigesima
sexta. heretford chire. inqua est episcopus
heretfordie. Vigesima septima salop-
chire. Vigesima octaua. Leastrechire
inqua est episcopus ceastrie. Vigesima
noua. Warechire. Trigesima statford.
post trigesimam. prima est derbi.
Secunda notingeham. Tercia Luelli-
keshire inqua est archiepiscopus ebor-
aci. Quarta est Northumbrelano.
cuius pater est episcopus dunelmie. Quinta

1102
illa regio inqua est episcopus karthul.
Sua uero anglie. latina est punitia.
Igitur. xvii. episcopis insignata. nro
tempore floret angli. Videlicet uero
multo plures sunt quam episcopi. Ut
gloucestria. leyceastria. Gynctor-
cha. et alie plures episcopi carentet. Sed
in occidentali parte britannie que
uocatur Wallia. tres sunt episcopi.
vni apud sanctum claud. Alius apud
pangor. Tercius apud clamorgan.
Sunt etiam hi tres nullarum urbium
episcopi. propter desolationem Wallie. que
cola deuictis remanet britanul.
Tempore autem nro recepit episcopus
sancti dani pallium apud quod silicet fue-
rat olim apud curlegion et statim
ea amisit. Videlicet autem prechete
amenit in lite local super flumina
chorulcast fertilia et pulcherrima.
Sunt etiam duo flumina ceteris cla-
mora. tamasil et labrina. quasi
duo brachia britannie. per que sibi
sua et aliena effert et infert diui-
cia. Proprie uero proprium britannie est.
ut incolae eius in peregrinatione
tendentet. omnibus gentibus cultu
et sumptu clarior. Et in lite sunt
dinosa possunt. cum autem tot
rebus habundet britannia. uinee que
fertilis est et ratio ut habeant qui
diuitias eius emendat appetant.
secum que infiant. De cuius lan-
de quidam ita scripsit. Illa qui-
dam longe celebri splendore letata.
Gleb. lacte. fauis supereminet insu-
la cunctis. Quas regit ille deus spui-
manti cuius ab ore. perfluit occa-

nus. & paulo post. Testet londonera-
tibz. Wintonia bicho. herforda gre-
ge. Wintonia fruge redundans.
Badia lacu. Salebura ferit. Cantua-
ria pisce. Thoracum siluis. Hystria
clara metallis. Forvicum clacio.
hibernis. Cestria. gallis. Licestrin:
Norwagenuis. Dunhelma pinguis.
Testet hincollie gens infinita decore.
Testet et formosa sita. Kouestria
uisu. Hec tacendum arbitror quod
tempore gratissima & ideo inhabi-
tantibz. sicut ubi sit britannia. sicut
cum uter septentrionem & occide-
tem sita sit: frigus q. recepit a sep-
tentrione: tempus calor quem re-
cipit a sole occidente. Nunquam
autem in ea aliquem arripuit ig-
nis sacer. sicut a gallis allati ibi solem
sanari. Et quia ppe septentrionale
mundi uerticem iacet: uicidat esta-
te noctes hnt. ita ut medio sepe tem-
pore noctis in inquisitionem ueni-
at inueniatis utrum crepusculum
adhuc permaneat uespertinum: an
iam aduenerit matutinum. ut p-
te nocturno sole non longe sub tris
ad orientem boreales p plagas rede-
unt. unde etiam plurime longi-
tudinis hnt dies estate. sicut & noctes
contra inbruma. sole nimirum
tunc libicas in partes redeunt. i. bo-
rarum. x. & octo plurime. Item bre-
uitatis noctes estate & dies hnt inbru-
ma hoc est. vi. solum in equinoctiali
horar: cum in armenia. macedo-
nia. italia. ceterisq. eiusdem linee
regionibz. longissima dies siue nor.

.xv. breuissima: & completat horas.
Quatuor autem sunt que mira uidet
in angliam. Primum quidem est quod
uentus egreditur a caeuernis terre.
in monte qui uocatur pte. tanto
uigore. ut uictus inietat repellat &
in altum eleuata paulo citat. Secun-
dum est apud stanengel. ubi lapides mire
magitudinis in modum portas
eleuati sunt: ita ut porte portas:
sicut ipse uideantur. Hec potest ali-
quis excogitare qua arte tanti la-
pides adeo in altum eleuati sunt: l.
quare ibi constructi sunt. Tercium
est chedernhole. u. caualis est sub tra // apud
quod cum multi sepe ingressi sunt. quam
& ibi spacia magna terre & flumina
pertransierunt: nunquam tamen ad finem
uenire potuerunt. Quartum est q.
in quibusdam partibus pluuia uidet
eleuari de montibus: & sine moribus
campos diffundi. Tante autem græ
in habitantibus fuit britannia quod
quatuor in ea calles a fine in finem
constructe. regia sillimatof. aue-
toritate: ut aliquis in eis inimicum
in uide auderet. primum est ab orien-
te in occidentem. & uocatur ichenito.
Secundus est ab austro in aquilonem &
uocatur cruingestree. Tertius est in
transito a dorobria in cestriam. l.
ab anno austro in zephyrum septen-
trionalem: & uocatur Watlingestree.
Quartus maior ceteris incipit in ca-
tenes. & desinit in totteneis. l. apud
pio conjugallie in finem scocie. Et
hic callis uadit a zephyro
australi in curum septentrionale

Vol. pte. nra uidet
in angliam.

apud
quam

primus

uocatur fossa tuncq; p hincolne
din. hu sunt quatuor pncipales cal
la anglie multum qd e spaciose see
nec minus spaciose sancti alicti regii.
scriptisq; ueritatis legum. Quinq; au
linguis utitur britannia. Brittonum
uidele angloz scotoz pictorum &
latinoz. que doctrina scripturarium
ceteris omnib; est facta communis.
Quamuis pcha iam uideant delecta.
Et lingua eoz omnino destructa. ita
ut iam fabula uideatur: quod inue
terum scripturis eoz mentio inue
nitur. siu autem non comparet amo
rem celestem & honorem terrestri.
si cogitet non solum reges eoz & p
cipet populi de pille. uerum etiam
stirpem omnem & lingua & natione
simul decessisse. Et si de aliis mirum
non eēt de lingua rē qm̄ unam scē
oetral deit ab exordio linguarum
instruit mirandum uiderit.

Huc usq; de situ & habitu bri
tannie licet de multis pauca
dixerim: dicta sufficiant. Hunc aq;
bus & quo tempore p̄mum inhabitata
fuerit dicendum est. Quod in bēda
non in ueritatē in aliis auctoribus
repi. Scripserunt enim a dardano
principium emanasse Brittonum
Dardanus namq; pater fuit troy.
Troyus pater priami & anchise. Anchi
sel pater enee. Lneas pater ascanii.
Ascanius pater silui. Siluius autē
cum irorem duryllē & p̄gnant eēt.
p̄dyrit maḡ ul quidam filium
unde pregnantē erat interfecturū
patrem suum. Occiso igitur maḡ o

pro uariatione illa: natus est fili?
uocatus est bruto. Post multum ū
interuallum: dum ip̄e luderet cum
pueris: ita sagitte occidit patrem si
industria s; casu. Quomobrem ex p̄
suis ab italia puenit in galliam. ibi
q; galliam condita ciuitate tironoz
que uocatur tarris: inuasit trac
tum armonicum. De tactu au
armonico huc aduenient: dicit
let's partes insule in gentes uendica
uit. & ex nōie suo britanniam uoca
uit. Dicitur autē illi auctores quod
quando bruto regnabit in britan
nia: hely sacerdos iudicabit isel &
p̄stulerit. siue salui filius enee reg
nabit apud Latinos cui nepos erat
bruto. Post interuallum uero octo
gintō annoz contigit gentem pic
toz de scythia oceanum ingressam
curam. agente flatu uentoz extra
finet britannie hylariam puenit
se. eiusq; septentrionalē horat
intra se. atq; inuenta ibi gente
scotoz: sibi quoq; in partib; illis se
des p̄tisse nec imperasse potuisse.
Dixerunt itaq; scothi. & sol amol
insula hec non capet. s; nouimus
insulam esse aliam non paul a
uā corā ortum sol. qm̄ sepe lucido
rib; dieb; delonge aspice solemus.
hanc adire si uultis: habitabilem
uobis facere ualeat. uel si quis re
sistere uoluerit nob̄ auxiliariis
titimini. Itaq; petentes britannā
p̄cha: habitare p̄ septentrionalē
insule partes ceperunt. nam auct
nal britones occupauerant. s; q;

uiciorum pidi non habentes petere ut
causas solent: ea solim conditione da
re consenserunt: ut si uel ueniret in
dubium: magis de feminea regis
psapia qm de masculina regem s
eligerent. quod usq; hodie apud pic
tos constat esse seruatum. hec sunt
que a scriptis uetum traduntur
de aduentu britonum in parte illa
terrarum que britannia uocatur.
De aduentu pictorum in insulam e
andem. Que quamuis insula
sit: tam ingrem sit spaci non
minoris excellentie est qm insula e
cum totus mundus in sula sit: q
quia uulgo dicitur uento pluuia
et risu dolori miscetur: ob progati
ual ipsius britannie diuicias omni
um curadiacatum in se liuorem
et inuidiam mouit. Quis breui sepe
expugnata sepissime si impug
nata est. Precedente namq; tempe
uenerunt etiam socii ab hybina
in britanniam dute reuda. Qui
in pictorum parte uel amicitia uel
ferro sedes s qual hactenus habent
uicidicauerunt. A quo uidelicet du
ce dalreudui uocantur. Nam lin
gua eoz dal partem significat. Di
cendum est pauca de hybina.
De qmuis de posito non sit: pe
tin est: et ad laudem dei omnipoten
tis h scribere apponam.
Hibernia enim post britanniam
omnium insularum optima
est. Que qmuis britannie diuicias
cedat: latitudine tamen sui status
et salubritate ac serenitate acri

multum ei prestat. Que sicut q
aquilonem breuior est: ita in me
meridie se trant illius finel plu
rimum prentens usq; contra his
panie septentrionalia qmuis mag
no ope equore intrat accente puenit.
Humosum autem tatio ibi nix plusqum
triduana remaneat. Nemo pteu
hyane aut fena secat estate. aut sta
bula fabitat iumentis. Nullum
ibi reptile uideri solet. nullus ser
pens uiuere ualet. Nam sepe illo
de britannia allata serpentes: mox
ut primante terris nauigio odore
aeris illius ad tactu fuerint intant.
Quin potius omnia que de eade insu
la sunt: contra uenenum ualent. De
nisq; quibusdam uidimus aserpere
pulsis: rala folia codiam que de
hibernia fuerant. et ipsam ralarum
aque in nullam ac potui datam
calib: primus totam uiam ueneni
grassantur totum infla in corporis
absumpsisse ac sedasse timorem.
Mirabili igitur dono ds hanc ditauit
insulam. multitudineq; seruum
ad nul tuacionem in ea constituit.
Preter lacte et melle ditauit. uinea
immo non expertem: uenatu pisci
um. et uoluchrum ceruoz. et caprea
rum in signuit. hec autem ppe pa
tria scottoz est. Si quis autem scire
uoluerit quo tempo primus habi
tata fuerit: de h nich apud uene
tabilem. Bedam. h. apd quem da
audorem repi: q. ogipuil in mari
rubro submisit. illi qui sup fuerat
expulerunt a se quemdam nobile

litatum q̄ ap̄d eos degebat. nēdo-
minum sup̄ eos inuadet. At ille ex
pulsus diu circuit p̄ affricam.
puenit cum familia ad aral phi-
listinorū. & placum salinarū uenit
inter ruscadā. & montana syrie.
& uenit p̄ flumen malua. t̄n̄ h̄ic q̄
p̄ mauritanā. & ad columpnas her-
culis nauigauerunt tyrenum
marē. & puenierunt mare usq̄ ad
hispaniam. & ibi p̄ annos habita-
uerunt multos. & p̄ gemet eorū
multiplicata est ualde. Inde autē
uenit h̄ybniā p̄ mille & duos an-
nos. transitu isrl̄ p̄ mare rubrū.
^{Britanni} Britanni t̄n̄ occupant p̄ri britā-
niā. Britones namq̄ uicia ca-
te mundi britanniā. scoti in q̄
ta uenerunt h̄ybniā. hoc cum si-
ceratissima sint. hoc t̄n̄ certum ē.
q̄ ab hispania hiberniam uenit.
& inde pars eorū egressa. t̄n̄ in
britanniā britonibz & pictis ge-
tem adiderunt. Nam & pars eorū
que ibi remansit adhuc eadem
uocatur lingua. & nauarii uocant.
Est autem sinus maris p̄ magnū
qui antiquitus gente britonum
apictis seceruabat. Qui ab occiden-
te uicinal longo spacio erumpit.
ubi est ciuitas britonum muniti-
sima usq̄ hodie que uocatur ad-
chid. ad cuius uidebat sinus parte
septentrionalem scoti quos d̄p̄-
imus ad uenientis sibi locum
partem fecerunt.
Sinus uero cesar p̄mus romanorū
britanniā bello lateffuit. et.

annus ante incarnationem d̄ni.
Anno ab urbe condita quingentesimo
nonagesimo t̄cio. Ipse f̄m̄ctus q̄tu
consulatus cum luco bibulo. cum
germanos & gallos iure sup̄asser
p̄u qui tunc rheno t̄n̄ flumine
dirimebant. inde uenit ad morinō.
unde in britanniā breuissimus
est transitus. facti igit̄ naues p̄uari
octoginta onerarias. & actuaras. &
ipse cum legionibz in britanniā
transuolat. Nec t̄n̄ secūm quod s̄
sp̄bat euenit. Gregorici enim dona-
uily. britonum pugnam acerbā
plusq̄m credere possent. Unde
ergo suos p̄uocet aliosq̄ q̄m p̄-
tauerat p̄stantiores ui compulsi
est naues re-utare. Tuuc uero
tempestate correptus. magnam
classis partem magnūm militū
numerum. equitē s̄ om̄s pene a-
misit. Consul & transitus in galliā.
acrius p̄uocet. legionibz q̄ h̄ic man-
tibz septem naues utriq̄q̄ comodi-
parauit. Uere autem iur̄ expecta-
to. cum maximis copiis britāni-
am reueh̄tur. Gregorici cum ex-
ercitu in hostem p̄gebat. naues
interim anchoris h̄re. tempestate
corripuntur. Colliduntur con-
fringuntur. Ex quibus. p̄. p̄icti.
post longum cetere non sine dif-
ficultate sunt reparate. Dux ḡ
magnus s̄p̄ fugiendi amissa. a-
crius animos militū hortatur.
& in ip̄o hortatur hostibz comiste-
tur. Inanimiter utrimq̄q̄ uir-
bus & animis extentis pugnat.

dum romanis spes fugiendi nulla:
britannus spes uincendi exsoluit
certa. Labienus ergo tribunus
militum dum primam aciem
in dolo belli cingulum qui pcon-
sul erat britannici regis acie
in mergit. ceciditque ceteris pster-
nit. et psequitur. regalis acies in-
ter cesareas et labienus falanges
infigitur. Rex autem uocabatur
belinus frater callibellani regis. et erat
filius ludu regis fortissimi qui
multas in fidal mariu bellis occu-
pauerat. Lucrinnu uenit et labienus
cum tota acie sua cecidit. Subito
mon transmittunt. vident uili-
dum in faustum dicentis pug-
nandum cum britanis magis-
aribus qui uiribus atque in maiora
territimenta sustineret. fuge in-
dultit. Plebsque sunt britanni ro-
manos. multosque pennis uenoz
in uirtute cohiberi sunt. Tertio ce-
sar congressus est britannos. ta-
lenter suos exortatus est.

Consortes fortissimi. quoz
uiricti nec asperat maris
nec labor frarum refragari potuit.
quoz uires nec audacia galloru
nec fortitudo germanoz pferre
timuit. nunc me exhortari uol arbi-
trari. ut usam uerbis augeat pbi-
tatem. Que enim summa et pfectis-
sima est. et tot in pichis totiens p-
bita. crescat nequid. de crescere
nescit. Illa inquam uirtus que sep-
in asperis clarus refullit. ubi
alii desparant. he certa p gheut.



et secunda hylaritate confligens. Ad
nota uob immo cunctis gemitibus
memorem. quociens uicti uicti
vel uros uicerim? et ita compulsi.
fortioribus fortiores deuenerim?
Debet lesa pbat uicta. Nunc g
si aliqua laus romani uobis. nunc
disciplinam militarem quam per-
fecit dicitur pfectus exercitus
tis pfectissime supmo in pculo
demonstrat. Ego certe e duobus
altem in antabitu elogi aut hodie
uincere quod beatum est. aut non
ppatria quod securus est. Sola
fuga miserorum est. Un si alicui uis
idem animus est. erigat dexteram in
expugnabilem. stupentis hostes
nos terrentis resollarat. idmi-
nitione roborari. Sicque locutus
erit dexteram cunctisque tollens
ad sidera clamore gemitus. dextera
erectis infrenchuit. et in ipso clamore
miserantur hostibus. Apparuit uires
romana. dum sagariis ordinari
cautiis pugnant. obstinatiis p-
leuerant. fugant et britanni p
curtibus. romanisq studantibus
in se ptegendis. cum diu pluu du-
uilla fellit in fulanis cesarei recedat
uidentur. Tunc igitur non sine ma-
gno suoz discrimine uictores fi-
unt romani. Inde ad flumen ta-
mense puctus in huius uictis rya
callibellano duce inuenta hostium
multitudo conleerat. ryanq flu-
minis ac pene totum sub aqua ua-
dum accumulatis ludib pstrare
uit. Quarum uictis ludium ibid

fatigatis

tamen

utq; bochie uisitantur. iudicant in
spectantibus quod singule earum
admodum humani femoris gros-
te r circumfusa plumbo immobi-
liter fundo fluminis in fire pleue-
rant. Et hoc romani. despenderunt
utramq; barbaris irruerunt. Illi
imperium legionum si ferentes: sil-
tut se occubere. un eripionibus
romanos gemitu ac sepe uocabat.
At trinouantum firmissima ciui-
tas cum androgeo duce clatit. Et
obsidibus cesari sese dedit. similiter
et alie urbes complures in seduc ro-
manoz uenerunt. hysdem demon-
strantibus cesar opidium castibellani
inter duas paludes situm. obtenta
insup siluarem munera. omib;
rebus conferissimam. tandem graui
pugna cepit. Postq; uero cesari.
a britanni in galliam e reu'sus:
legiones in hiberniam misit. re-
tinuit ut secum romam irent. De
qua re lucanus. Soluuntur flau
longa statione britanni. Roma ue-
ro inuitam recipient in honorem
suum quintilem mensem. Iulium
uultit uocari. Siquid idibus mar-
tis in curia domo punitur. Sed
de cesare et successoribus eius q; re-
bitanniam usq; ad temp; marcia-
ni. qui fuit quadragessimus quar-
tus a cesare tractandum est: non
piget laudes eoz p stringere. ut
epianos pncipit utrosq; timoribus no-
pudeat. detiores eis inueniri. Ante-
rica laus cesaris ex solino. Quantum

fortissimi militum sergi et silini
caerul militibus pfulserunt. tantum
omib; duab; immo omis tempus
hominibus cesar pntent. Et ius si
quid ductu undecie. etc. et ii. m. h
cum ceta sunt. Nam quantum
bellis ciuilib; fuderit: noluit ad
notare. Signis collatis quinquagies
tibus dimicauit. Marium Marcellum
solum supgressus qui. xxxv. uicibus
pari in fuerat plurius. Ad hoc nullus
scelerius scripsit. nemo uelocius
legit quater uel etiam epistolat si-
mul dictauit. Haute fuit bonita-
tis ut quos armis subegerit: clau-
tia magis uicerit.

Augustus iulio cesari successit:
monarchiam totius mundi
tenuit. De scripsit autem uniuersum
ordem. et britanniam sicut ab aliis
regnis celum accepit. ut uirgilius ait:
purpurea uirga tollunt aulca bri-
tannia. hoc autem fecit anno impu-
erit. et ii. quando lux uera mundo
uata innotuit: p qm omnia regna
mundi in insule calligine opfse ag-
nouerunt dm unum ee. et uiderit
cum qui creauit eos. Cum autem rog-
nasset augustus. l. annis et dimid-
dum: legem mortalitatis tenuit est.
laus augusti ex attopio. Augustus
cepit ciuilib; bellis in quibus in-
uictus fuit subegit armeniam:
egyptum. galatiam. cantabriam.
dalmatiam. pinnoniam. aquita-
niam. ilirciam. ueciam. syndelicam.
talassos. pontum. et capadociam.

deloz curi fruunt? p
egromb; q; remasate in
brania et hibernia
miser

Solo

illis eq; par: salte
pudeat

J J

dacos. & germanos. ita uicit quod.
cccc. a). captiuosq; ex eis sup ripam
reni in galliam collocaret. Iste obli
des ei quod nulli antea dederunt
& signa crasso direpta reddiderunt.
Fuit mitis. gratul. ciuili animi.
corpore toto pulcher. h. oculis p. capue.
Inciuet clement. in amicis tantus.
ut eos sibi pene coequaret. Nulli
gentis nisi iustis de causis bellum
indixit. pessimum ducens causat
umphantis dubios ciuitatis adire.
Sic ab artabaris dilatus. ut quidam
reges ad ei obsequendum romam
sponte ueneri. in quidam in hono
re eius ciuitatem condereunt. ut u
bi & herodes. Omni die legebat. so
lebat. de clamabat. sibi ac uini nil
tam abstinent. p. b. sibi dicta u
ulcissent. p. d. ionis sue reit. dant
ueniam. Romam latitiam inue
nit reliquid marmoream.

Oiberrius puignus augusti
post eum regnauit annis
uiginti. ib; tam sup britanni
am qm sup alia regna totius
mundi. laus tybi. tybius prudens
in armis fortunatusq; fuit. Unde
sub augusto meruit ut ei succe
deret. Litterarum scientissimus.
s; magis eloquio clarissimus. Repe
tuis responsionibus aut consiliis
melior qm p. meditati. Arguebat
autem similitate quasi in fens
his quos diligebat. hissi quoco
derat. quasi leniuol' apprensus.

Claudius cognouit caligula reg
nauit se orle. t. aru. anil. fere. v.

Claudius. post. h. ii. annos ab in
carnatione dñi anno ab urbe
condita. septingentesimo nonagesimo
octauo. in ipsum suscepit. Quarto
anno regni sui britanniam adit.
quosdamq; rebeles sine ullo plio
uel sanguine erissime in deditione
recepit. Diodorus etiam insulas
ultra britanniam. in oceanis post
tas de quibus p. d. r. m. romano.
ad ierit in pio. & terto q. p. d. u. l. e. u. t.
mensis romam rediit. sibi q; & filio
suo britannice nomen indidit.
De quo iuuenalis. Ostendensq; tui
geniose britannice uentem. Quo
etiam anno famel grauissima p.
suram facta est que aluca in actibus
aploz p. p. h. m. agabium p. d. i. a. e.
memoratur. Tempus claudii p.
trus fidei nostre princeps cathedra
rome suscepit. qm. xv. tenuit. i.
usq; ad ultimum neronis annu.
Ab eo claudio uaspasian' missus
in germaniam ac demum in bri
tanniam tegetes. ibi cum hoste
confliit. Duas ualidissimas gen
tes affliit. xv. opida armis cepit.
Insulam quoq; uictam britanie
ad iacentem romano subiecit in
perio. huius autem regnasti. xv.
annis & plusq; dimidio. uiam
p. r. m. t. u. i. t. **L**aus claudii.
Claudius multa gessit in quille
atq; moderate. quedam minus
cuncte. Romanum impium auxit.
uir bellicosus fuit. Atto ciuilibus
circa quosdam amicos exiit.
ut etiam plantium nobile uiru

DETEM ROMA CALIG
DRAM. TENUI 25. ANI

8 J
am

ubi 25. ANI. ablu. p. p.

qui in expeditione britannica mil-
ta egregie fecerat triumphum
ipse placuerat et concedenti capi-
tolum leuis incedere.

Dero regnavit annis. ciii. et
philippi dimidio. hanc ne-
de nunquam bil usul est. hic qui-
lumen strenuus fuit. et cum
imperet in re militari signis fac-
t. et. vñ inter alia romani regni
detrimenta britanniam pene a-
miser. Nam duo sub eo nobilit-
lima optata illic subverta et destr-
cta fuerunt. hic eo anno quo pa-
trum et philippi occidit. ignomi-
niose deperit.

Vaspasianus qui iulianum destruxit
regnavit annis fere. x.
ipse scilicet qui britanniam sub
claudio adierat et insulam uicta
romane diaconi subiecit; que
habet ab oriente in occasum. ccc.
m. circiter passuum ab austro in
lucam. m. in orientibus sui par-
tibus mari seorsum. in occidenta-
li trium amerciano latore dis-
tant. hic etiam vir nobilissimus
colosum egerit habentem altitudi-
nis. c. et vii. pedes. laus auctoritate
vaspiani. Rome se impio modo-
cillimo gessit pecunie tantum a-
uidior fuit. nam ut eam nullis
inuisite auferret. Quam cum omni
diligentie punctione colligeret: tñ
studiosissime largiebatur paupt-
indigentibus. Hec facile ante eum
cuiusquam principis uel maior est li-
baltal compta uel iustior. Plac-

dissime lenitatis erat. Hic qui maie-
statis contra se uos non facile pun-
erit ultra celsi penam. hic uictus in
deam. achnam. luciam. rochi. bran-
cium. samum. tratiarum. achnam.
ciliam. commaginem. Offensarum.
et inimiciorum in memor fuit.
conuicia acusudicial et philosophis
leuiter tulit. Senatui populo. et iudic-
amabilis ac iocundus.

Quintus filius eius regnavit an-
nis duobus. et mensibus duobus.
uir omnium uirtutum genere mi-
tabilis. adeo ut annos et felice hu-
mani generis dicitur. hic amph-
teatrum romæ edificat. et in dedica-
tione eius. v. m. ferrum occidit. Laus
titi summa. Titus facundissimus.
bellicosissimus. moderatissimus: cau-
sas laurie egit. pœmata et tragedi-
as græce composuit. In oppugnatio-
ne ierusalem sub parte militans. m. ^{patre}
oppugnatores. m. sagittarum ictibus
confuit. Rome tante ciuitatis im-
perio fuit. ut nullum omnino pœni-
ret. Conuictos aduersum se conu-
tationis dimisit. Sed in eadem fa- ^{et}
militantate quam ante habuit. faci- ^{et}
litas et liberalitas tante fuit. ut eum
nulli quicquam negaret. et ab amicis
rephenderetur respondit. nullum
crudem debere ac impatore discere.
Hec inuictato favore dilectus est.
et tantus luctus eo mortuo pub-
licus fuit. ut omnes tanquam in pœ-
dulerint orbate. Cum paul ato-
ma mortui eēt. senatus obitu ipi ^{obitu}
circa uespem nuntiato. nocte ueni-

significom
yrou.

patre et pauli
interit q sub racione

et
et
fuerit.

libalitate et laudat
vaspiani.

rupturam incuriam. et tantum ei mortuo
laudat gratiaque coniecta: quantal in
uino unquam egent nec plati.

Domicianus fuit tunc annos reg-
nauit. xv. menses. v. hic satis
post neonem xpianol psequitur.
quem diuina prudentia omnibus
inuisum senatus coegit. ^{ut se ipse} ^{primere}

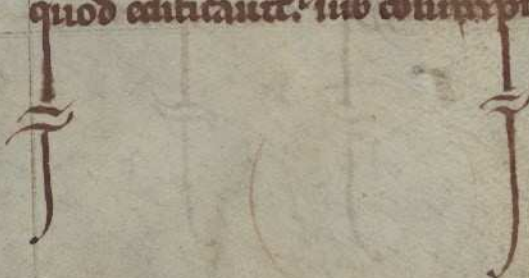
Derua anno uno et paulo plus
impium etiam tenuit.

Staianus annis regnauit. xxx.
et diuudum. hic tam bri-
tanniam quam cetera regna mira-
bili uigore regit. Romanum est
impium quod post augustum defen-
sum magis fuerat quam ampliatum
longe lateque diffudit. hic est ille
qui causa iusticie oculum sibi
oculo filio eruit. quem gregonius
ab inferis reuocauit. intelligit
et legem quanta sit iusticia que
nec infidelium tam perfectum ama-
torem sui relinquere potuit deso-
latum.

Laus traxiani exsuetudine.
Traianus inuicem ciuitatis et
fortitudinis daciann subegit. ita
que circa danubium sunt. et arme-
niam quam occupauerat parthi. Al-
lanis regem dedit. hyborum regem
et sauromatariu et uolparumoru.
et arabum. et osdwenoy. et colchoz.
infidem accepit. borchenol. mar-
chimedol. occupauit. et ante mu-
sum magnam partem regionem.
selenciam. et resfontem. babilone.
et melleniol uicit ac tenuit. Usque
ad inche finem et mare rubrum

accessit: atque ibi tres puuitias sunt.
armeniam. althriam. me sopora-
miam. cum his gentibus que ma-
denam attingunt. Arabiam postea
impunitie formam redegit. In mari
rubro classam instituit. ut per eam
indie finem uastaret. Nam in ni-
litarem ciuitate et modacione
suprauit. Rome et puuitias aqua-
lem se omnibus exhibent. Amicos sa-
litandi causa frequentant. uel
egrotantes. uel cum festis dies hi-
buerant conuiuia cum eis in
discreta uicissim habent sepe inue-
hiunt eorum sedent. nullum senatorum
ledent. nil iniustum ad augendum
fiscum agent. liberali in cunctis pu-
blice puatimque dicant omnibus
ihonoribus agent: quos uel me-
diocri familiaritate cognouit.
Ortem etiam edificant. multas
immunitates ciuitatibus tribuent.
Nihil non tranquillum et placidum
agent. adeo ut omni eius etate
unus senator dampnat sit: atque
his tunc plenarium ignouit tra-
iano. Ob hoc postquam teterrimum deo-
prum nichil non uenerationis
meruit et unius et mortuus. Item
alia dicta hoc ipse ferunt egregium.
Amicus enim culpatis: quod mini-
um circa omnes communitatis est.
respondit talem se impitorem esse
puatit: quales et tibi impitorem
rel puatit optasset. Solut omni-
um inna uictam sepultus est. Illa
collata inurnam auream in foro
quod edificauit: sub columpna

Inter
comis est



Severus dicitur
7 quatuor

posita sunt. Huius altitudo. et l. p. dicit
h. huius tantam memorie delatū
est. ut usq; ad nram etatem n̄ alio
insensatu p̄cipib; ad clametur. nisi
felicio augusto. melior traiano.

Ad manus recte olem terre annū
m. hic indeol saclo retelles per
committ. verūq; reatificauit. Judel

Laul adriani. **A**driani p̄cept
medius fuit. Pacem om̄i tempore
imp̄i sui habuit. senel tantum
p̄ p̄dem demicauit. Orleu romanū
curit. multa edificauit. Facundis
simul latino sermone. greco. eru
orullimul fuit.

Antonius pius monarchiā
mundi tenuit. annos
xii. et dimidium. **L**aul antonii
pi. vir honestus et insignis meri
to nune pompilio conferat. ut
romulo traianus equatur. Nulli
acerb; cunctis benignus. In remi
litar moderatus defende magis p̄
uincial qm̄ ampliare student. in
iios equillimol ad amministūdi
rem publicam quereat. Bonos
inhonorem hateat. implor sine ali
qua acerbitate de testant. Regib;
amicis tam uenerabilis. ut ad
eum conuouertat deferrent. sen
tentiaeq; parerent. Inanucol libalif
simul. etiam in tā opulentiā
reliq; d. Pius propter clementiam
dicitur est.

Mareus antonius uerū cū fr̄e
aurelio lucio quom̄ annū
m. m. ii. hippum equo iure

impium ad ministraverit. cū usq;
ad hoc temp̄ singuli augusti fuis
sent. Bellum de inde contra parthol
amunabili uirtute et felicitate ges
serunt. Quoz tempib; cum eleuē
rius pontificatus romane ecclie p̄
esset misit ad eum lucius britan
noz rex eplām. obsecrans ut p̄ eius
mandatum xpianū efficeretur. et
mox effectum pie postulationis
consecutus est. Susceptamq; fidem
britanni usq; uttempa diocliciani

Incipit inuolantam integramq;
quieta pace seruabant.

Laul antonini ueri ex hystoria
romana. hic antonio consorte suo
papploriam de functo sup̄ lauda
bilis in impio remansit. Quippe
quisq; in uultu uel e gaudio. l. me
merore imitauerit. Philosophie de
ditur storce. Summū monbz et erudi
tione philosophus. Literis latinis
et grecis eruditissimū. Omnib; equis.
nūq; clarus. libalitate p̄mpissi
mus. P̄mucul benignus. ac modat.
Contra gormanos feliciter conserit.
Bellū marcomannicū gessit cont
sc̄dlos. Wandalos. saimatol. luctol.
romnem barbaram quareū nul
la memoria tradit. a deo ut pu
nicis conferatur. Vir igitur diuul
tanta p̄lii uictor. cum quomodo fi
lio triumphauit. Summū igit etario
exhausto regiof cultus uendichil
set. et qui reddere uoluerunt.
Postea p̄cia restituit. et qui nolue
runt. in molestus fuit. hic p̄mi
lit uirū clariorib; ut conuulua

hic p̄
m. ang

circumit

uob

romano

J J

eodem cultu quo ipse et ministris simili-
bus exhiberent. In edicione muneris
post uictoriam adeo munificus fu-
it: ut centum simul leones exhibu-
isse tradatur.

Commoclus fidius comenochi fi-
lius imperator annos .xiii. h
aduersum germanos bellum felici-
ter gessit. Eolofiq; capite sublato sue
ymaginis capd iussit ei imponi.

Celuis pertinax meules ser. Qui
iuliani iuris periti scelere oc-
ciditur in palatio.

Sauerus primus in festo iulia-
no iuris pto: regnauit. xvii.
ann. hic genere asser tpolitan' ab
oppido lepra natura seu multal sep
belli lacessitus fortissime quidem
rem publicam saluberrime regit.
Victor q; ciuiliu belloz que eiq;
uillima occurrerant. et lochio albi-
no qui se in galliam cesarem fecerat
apud lugdunum in festo inbian-
niat tult. Vbi magis grauibzq; plul
sepe gessit receptam ptem in iude a-
cerent indomitis gentibz non muro
ut quidam estimant. s; uallo distin-
guendam ptauit. Murus etenim
de lapidibz. uallum uero quo ad
repellendam uim hostium castra
mununtur: fit de cespribz. Quibz cir-
cumcili etia uelud murus extrui-
tur atq; sup tcam. na ut in ante fit
fossa de qua leuati sunt cespites: su-
pra qm iudei de lignis fortissimul
pfiguntur. Itaq; seuerus magnam
fossam firmissimumq; uallum e-
bril in sup turribz communitum.

a mari ad mare dixit. Ibiq; apud
etruacum opidum morbo obit.

Reliquis duos filios iulianu' et ge-
tam. Quoz gera hostis public' indi-

Licatus uicit. Bassianus antoni' cog-
nomine assumpto regno potit' est.

Laul seueri ex aetropio. Seuerus
bella multa et felicit' gessit. Vicit par-
thos et arabes. et azatenos. Vn' partu.
atrabie. azabene' dictus est. Multa
toto orbe ad romanu' decus repa-
rauit. Seuer' tu' pter bellica gl'am:
etiam ciuilibz studiis clar' fuit.
et literis doctus philosophie scien-
tiam ad plenum ad optul. diuus
appellatus est.

Antonin' caracalla filius seue-
ri. vii. ann. regnum mun-
di tenuit.

Maxim' cum uno anno regnat-
set apud archelantem cum filio
suo: militari tumultu occidit.

Marcus aurelius antoninus
quatuor annis dñiū tenuit
habuit.

Aurelius alexander. ann. xiii.
hic in matrem matrem su-
am unice pi' fuit. et ob id omnibus
amabilis.

Laul alexandri: hic suscepto
ad uertus p'at bello: reit' regem
gl'osissime uicit. militarem disci-
plinam seuerissime regit. Quada'
tumultuantes legiones integral
exactorauit. Rome admodum
fauorabil' fuit. Militari tumultu

Mperit in gallia.
Arriamannus por. ann. iii. final

infulat verit. hic germanos bello

Gordianus ann. vi. **G**regorius
Origines floruit. qui. v. milia.
libroz scripsit ut narrat Jeronim;
hic p[ro]fat uict.

Philippus ^{cu} ^{filio} philippo, suo an.
vii. hic p[ri]mus imp[er]atorz omniu
xpian[orum] fuit. de post tertium imp[er]i
eius annum: millelimus a condi
tionem rome annus expletus est.
Magnificusq[ue] ludis hic augustissi
mus omnium p[re]teritorz annus: a
xpiano imp[er]atore celebratus est.

Lulus philippi iunioris. hic adeo
seueri animi fuit: ut nullo
comento ad ridendum solui p[ro]ui
erit. p[re]terq[ue] cachinante[m] uictu
a[us]tato notauerit. Semp[er] uictis ra
tant. et ad ardua uirtutis anhelans.

Decius anno. i. mensibz. iii. hic
cum philippis patrem et filium
uictisset: ob oculos eoz xpianos
persequitur.

Gallus cum uolusiano filio. an.
duo. et mensibz quatuor.

Quallianus cum filio galieno an.
xv. hic in xpianos p[er]secutione
commota: statim a plarum rege
captus. Inq[ue] luminibz cecidit:
seruitute miserabili conuulset.

Olaudius totus an. i. mensibz.
x. Iste gothol iam per annos
xv. illiricam macedoniamq[ue] ual
tantes superat. Obque incuria d[omi]ni
aureus ei. et in capitulo statua au
rea collata est.

Murelian[us] an. v. mensibz. vi. h[ic]
ann xpianos p[er]sequeret. fulm

ante eum cadent magno horore ar
annstantium ruit. et paulo p[ro] ami
litibz occidit. **L**ulus aureliani ex
gestis mirabilium uiroz. cum a
lexand[er]o an. xiiii. cesar. xiiii. orbem
subiugasset: iste triennio t[er]tibz p[ro]
lul[us] orbem purificauit. Iste p[ri]mus to
manoz diadema sumpsit. gemmis
q[ue] et aurata omni ueste usus est. Dis
cipline militaris et mox dissolutoz
corrector. Sed serus nimis et sup[er]b[us] et
uus omni tempore.

Tacitus. vi. an. Quo apud ponti
occiso: regnauit Florianus. iii.
an. et sic apud tartum occiditur.

Probus an. vi. an. iii. hic gal
lias iam dudum ab barbaris oc
cupatas: delectis tandem hostibz ad
p[er]fectam liberauit. **L**ulus p[ro]bi et au
reliani. p[ro]bus uir illustris. ac. stre
nuus. uirtutis aureliani pene
militari gl[ori]a equauit. sed mox civili
tate superauit. hic cum bella inu
mota gessisset: pace parata d[omi]ni
breui milites necessarios non fuitol.

Qarus an. ii. hic cum p[ro]bi sup
asset: super tigridem flumine
perit.

Diocletianus cum herculeo mar
tiniano. xx. an. Quoz t[er]re ca
ratisius quidam gessit quid infini.
sed consilio et manu promptis ad
obseruanda oceanu litora que t[er]
stianci et saronel infestabant: post
plus in p[er]niciem q[ua]m in p[ro]ficiu[m]. n.
p. ageret: et ceptam p[ro]uinciaz p[er]d[er]e
nulla ex parte retinendo d[omi]ni. sed
s[ed] soli uendicando accedent suspi

cionem quia ipse quoque hostes ad
mansuetos mansuetos sine
artifici negligens pmitteret: quoniam
obrem amarginiano iussus occidit:
purpuram sumpsit. ac britannias
occupavit. Quibus sibi. p. vii. annos
fortissime uendicavit ac retentis:
tandem fraude allecti sui loci ster-
cupit est. Allectus postea creptam
caraulio insulam p. annis te-
nuit. Quem asclepiodotus p. factus
p. roio oppressit. britanniamq. p.
totum annos recepit. Bellis uero co-
acti p. dicti unptiois. constantini
in occidente. galecium maximinū
in orientem assumunt in regnum.
Lo tempore p. secutio crudelissima usq.
terram exarbit. in p. rianol. S. s.
Albanus se deo sacrificium ea tem-
pestate optulit. De quo fortunat
in laude uirginum scribit. Albanus
egregium fecunda britannia p. fert.
Qui cum ciuis apud uerolamiam
fuit clericum queendam piganot
fugientem hospicio recepisset. et p.
eum latenter comisit utrum fuit
ser. p. eo querentibus se penit optu-
lit. tumq. tormentis affectus. ex-
capitandus duceretur: flumen sic-
catum est p. orationem s. c. quia
p. plis tantus p. p. uitem transire
nequibat. Quod cum inter alios ipse
etiam carnifex cum p. uisurus ui-
disset. genibus eius aduoluit. fidel'
et cum eo martyr factus est. Fons
etiam martyrio eius affuit. qui p.
martyriū reuisit est ad nativam.
Oculi autem patierat ei cum capite

sancti interum deciderunt. Passus
est autem ~~uicta~~ uicta uicta uicta uicta
um. i. uicta uicta uicta uicta uicta
lingeaster. Vbi postea ecclesia mi-
randi opus constructa est: et abbatia
nobilissima. Vbi etiam usq. hodie
fit curatio infirmorum. et opatio ita-
tum. Passi sunt quoque eo tempore
daaron et iulius legionum uictis
ciues. Alii quoque plures uictisq.
seruit: inaudita membrorum discep-
tione et diuersis cruciatibus in testi-
monium dei excessi. hec p. secutio
tam crebra erat: ut uicta unum
mensum. xvii. c. martirum p.
ipso passa inueniantur. Cum autem
uictisimo regni sui anno diodicia-
nus nichomediæ: martinianus in
diolani purpuram deposuerunt.
cepit p. secutio mitigari usq. ad
pul. arrii. **L**aus diodiciani. Deo
dicianus morantur calide fuit.
Sagar p. rerta. et admodum subtil'
ingenio: et qui seueritatem suam
aliena inuidia uellet expleire. Di-
ligentissimus tamen et sollicitissimus
p. ncept. quoniam uictis contra romanam
libertatem ad orari se iussit: cum
ante eum ceteri salutarerunt.
Gemma uictis. caliam uictisq.
indidit. In uictis uictis uictis.
ut solus omnium ex tanto fastigio
sponte p. uatus fieret. Contigit q.
ei q. nulli p. natos hoies ut cum p. uatus
obisset: inter diuos tamen refer-
retur. Martinianus uero uir
crudelissimus. et uictis fuit hor-
rendus.

preterea

†
†

ipante iouca lib. Codidit
aut ciuitate ista am

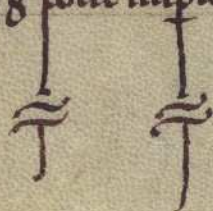
Constantius qui sub predictis im-
peratoribus regnauerat sup galli-
am & Britanniam & hispaniam
xv. annis: uno anno post deplatio-
nem eoz impauit in occidentali-
partibus maximino in ea parte gal-
lie que nunc uocatur normania.
Acceptus filiam regis britannici
te coleestrie. cui nomen erat cole-
st. helenam quam sciam dicimus:
& genuit ex ea constantium magum.
Obiit autem constantius uir sum-
me magnitudinis & ciuitatis:
in britannia clarus. **L**aus con-
stantii. Constantius uir pstan-
tissimus diuitum punitalium ac
priuatorum student: fisa comoda n-
admodum affectauit. Dicens melius
publicat opes apudat haberi. qm
iura unum claustrum telerua-
ri. Sicut modici. metit animi.
hic non in amabil. set uenerabil
etiam gallis fuit.

Constantinus filius britanie
regni. xxx. annu & x. m. hęc g
britannicus genere & patria. ante
quem nec post similis est egressus
de britannia: dicit exeret abri-
tannia & gallia in italiam. Mari-
mianus enim. margeritum filium
suum augustum rome constatu-
erat. Contra quem constantinus
adhuc infidelis tendens: uidit an-
gelum dei ostendentem s. suum
crucis. & ortantem se ut crederet.
Sedidit ille statim. margeritum
qz ds flumine subrigit. Constanti-
us g potit impio: maximinum

bul lege belli superuit. solusq; regu
munch tenuit. & auulnere lepre
ite scripta tradunt p scin siluestru
in baptisate mundatus: fecit
rome ubi baptizatus est basilicam
iohannis baptiste. que uocatur
alibi constantina constantina.
Item basilicam petro & paulo in te-
plo apollinis corpus utriusq; ere-
cipro circumdant. v. pedes in grol-
so. Item basilicam in palatio solo-
triano. que cognominatur ierlm.
u te ligno crucis dñi posuit. Item
basilicam scie marthris agnetis et
rogatu filie sue. Item basilicam be-
ato laurentio uia tyburina. in
agro uerano. Item basilicam uia
leucana petro & marcellino mar-
tyrib; & mausoleum u matim su-
am posuit in sarcophago ppureo.
Item basilicam in ciuitate hostia-
iuxta portu urbis rome. Item basi-
licam in ciuitate albanensi scie jo-
hannis baptiste. Item basilicam
in urbe neapoli.

Constantinus urbem nouit sui
statuent in tracia: sedem roma-
ni impu & totius orientis capd ee
uoluit. Item de pranam ciuitate
britanie in honorem marthris lucia-
ni ibi conditi in stantant: gno-
tabulo matris sue helenopolim
uocauit. Item statuit circa ulla
hominu cedem: paganorū tēpla
claudi. helenia uero britanie no-
bilis alumpna. lundoniā mu-
ro qui adhuc super est. cyrille fecit.
& coleestriam menib; adornasse

figm



et godof. magnus et multus preliis
uit. Interit magni et britania
omniū ut quid strauit flauide
dignus (nisi coram lactanem fide
p arauidem emissis in britaniā)
videm impator creat in galliam
transit. Vbi graciāū augustum
subita mentione preterit uter
fere. fiteoremq; aut uasentia
num augustum itali. a sepulit.
qui ad theodosium in oriente
refugit. **L**aus graciāū. fuit
graciāū literis haud methocit
instituit. carmen fide. ornate
loqui. explicare controuersialre
thor more. Nichil aliud die noc
tuq; agere qm spiritus meditare.
fuit meq; uoluptatis diuineq;
artū credere. clatū nata ferre. par
cul cbi sompnisq; ac libidinis uic
Theodosius post mor. **T**or.
tem graciāū. anū. x. regna
uit cum ualentiniano quem re
stituit. clauso uidelicet. uicta
muros aquile. et occiso maximo
tyranno. Britanni uero quos
maximus secum ad duxerat. in
gallia armonica usq; hodie remā
serunt. Vn et britones armonico
cantur dicunt. Aquibus spoliata.
anarcuit britannia. **L**aus theo
doti. theodosius pagator. rei.
p. fuit. atq; defensor primus mo
rib; et corpore traiano simili qm
tum scripta ueterē et pictura co
cete. a quo originem capere.
Sic eminent status. membra ea
tem. nisi isariel h illi non tam

ingentel oculi erant. nescio an et
tanta gra tantulq; flos in facie.
sui tanta dignitas in uicellu fu
illet. ment uero prulū similis. a
deo ut nichil dici queat. q. non ex
libris in istum uidetur transfer
re. **M**isericors communis. solo ha
bitu differre se ceteris putant. In ot
homines hononficul. uerum effese
in bonol simplicita ingenia diligere.
studia mirari. h in uoria. inuiri
largiri magno aō magna. Illa tū
quib; traianus dylus est uinolen
ciam. c. in cupidinem triumphandi
usq; eo detestatus: ut bella non mo
uerit. h in uenerit. Ministeria lat
cina plateisq; comestationibus
adhare lege phibuit. literis me
diocriter doctus. sagax plane mul
tūq; diligens ad uiscenda gel
magor: excrebatur arm legisti
supbia in dūnantium pcpue pfi
dol et ingratol. Irasci sane rebus in
dignis. h subito flecti. Et q. est. ra
te uirtutis post auctam annis p
tentiam impēben. aurū argentūq;
pondera sublata ad hianul multi
ex suo restituit. Patrum pgenitore
habuit. neq; uel et cognatol p filius.
flegans lectumq; conuiuium da
re. nec tū somptuosum. Miscere
colloquia. p psonis et dignitatib;
sermone cum grauitate iocundo.
Bland' pater confor martis. Re
gebat ualitudinē continētia uel
cench: ambulatione moderata.
huius et apd homines mansuetudo.
et apd dūm gratia sūma deuotio.

Archadius filius theodosii cum
 fratre honorio. an. n. rui. Gothi
 taliam Vandali atq; alani galli
 al aggressuntur. Pelagius vico
 iulianus campensis heresim su
 am longe lateq; seminaverunt.
 Quibus scs augustinus sicut et ceteri
 patres orthodoxi multas sententias
 catholicarum milib; responderunt.
 nec eorum rati clementiam conge
 ualabant. s; quod grauius est corrup
 ta eoz uelocia magis augetere
 contra dicendo qm fauendo ueri
 tati uoluit emendari. Vn psp re
 thoz uerificans ait.

Contra augustinum narratur
 scribere quidam. Scriptor qm
 dudum liuor adurit eclar. Aut hē
 fruge sua equorei puzze britanni.

Hic campio gramyne corda
 honoriu cum theodosio minore fr̄is sui archa
 dii filio annis. xv. suuū temporib;
 cum alani. sueui. Vandali. total se
 uirent p gallias. apud britanniam
 gracianus municipi tymanū mun
 cep̄ creatur. et occiditur. huius loc
 constantinus ex infirma militia
 ppter solam spem nominis. sine me
 rito uirtutis eligitur. Qui continuo
 ut inuasit impium. ingallias in
 sit. ibi sepe ab arbaris incertis fede
 rib; illius detrimento magno re
 .p. fuit. Inde mox uirtute honore
 constantinus comes ingalliam ei
 ceteri pfectus. apud arelatem ciuita
 tem cum clausit. cepit. occidit. lo
 stantemq; filium eius quem p mo

nacho cesarem fecerat genitorius
 comes suus apud ueniam inuictus.
 Longitig autem qd alarie rex go
 thorum romam inuasit et cepit.
 anno conditiōis eius millesimo
 centesimo sexagesimo. viii.
 sumq; partem eius cremasset in
 cendio deplata urbe sexto die cog
 sus est post annos ferme qua
 dringentos septuaginta sexq;
 julius telar sibi britanniā
 subiecit. habitabant autē
 romani inter uallum q. lauer
 riant insulam fuisse cōuemo
 ramus ad plagam marchanā.
 quod ciuitates. pntes. fani. ce
 strate ibidem facte. usq; hoche tel
 rantur. Ceterum ulteriores bri
 tannie partes. uel eas etiam que
 ultra britanniam sicut insulas
 iure dñandi possidebant.

Britannia igitur militaribus
 copis. florida q; iuuentute spo
 liata que maxime pgrinū
 thymum fuerant ad ducte.
 post etiam reliquie p prime
 dictum constantinum prede
 siquidem tantum pauit scot
 et p̄dit gentib; leuissimis. heq;
 dem remote sunt a britonib;
 duob; finib; maris intiacen
 tib;. quoz unus ab orientali
 mari. alter ab occidentali lon
 ge irumpunt. q̄m̄ris ad se i
 uicē p̄uenire non possunt. Drien
 talis autem habet in medio sui
 urtem atolchit. q. lingua eoz
 significat petram elybio. Est autē

gudi occidentis sup
 h; ad d̄p̄m̄ sui hē u
 atolyht

T T T

intra fluvium nominis alius. Ob
hivum g' in festationem gerentium.
betonnes legatos romam cum epis
tolis mittunt. dyrilia flagrantet.
Quibz mox legio destinatur q' hos
tium magnam multitudinem
sternent. ceteros a finibus expulserunt. Sic
q' dominum cum magno triumpho
reverta est indicentur bri. tamul
ut sup uallum seueri muru
construerent. quantum ubi mu
nitio aque de erat. p'ficiu
uallus adesse. Ne britannii murum
non tam lapidibus q' m'asptibus
construerent. ad nich' italem statu
unt. Vestigia uero ualli illius la
tissimi & altissimi usq' hodie cer
nuntur. Incipit autem ferme duo
rum milium spacio a loco qui no
catur p'netome. & terminatur in
occidentem iux' uelam atodchid.
Uerum p'oret inimici. ut romanu
militem abuisse conspexerunt. mox
ad uenti nauibz irruerunt acruis.
Unde p' britannoz rursum roma
ni redeunt. & celum hostem in sma
ria fugant. Coniunctisq' sibi bri
tannu murum non ite ante ex
ceptis. s' ex saxo a mari usq' ad ma
re collocant. s' in litore meridia
no qua & inde hostis timentur.
turres p' uallu ad prospectum
maris statuerunt. Sic ualide uent
locus tanq'm ultra non reuerturi.
dicentes illera se tam laboriosu ex
peditionibz non posse facitari. Ro
manu g' dominum reuertis. hostes
derius in sulant. in sulcep' parte in

usq' admirum capessant. Deinde
murum uelcep' appositas sternunt.
Postea eis murum longe patriam
uastant. ut & ipi britannii latwa
nio ac capacitare famem temperant.
donec omni regio totius sibi susten
tacio excepto uenandi solatio
uacuaretur. **L**aus honoru. fuit
honoru moribz & religione p'ri
theodosio non ualde ab simi. l'ud
temporibz q'm uel eterna multa &
cruelia bella surrexerunt. uel nullo
uel minimo sanguine quatuere.

Theodosius scilicet qui uocatur
minor. britannie potestatem
amisit. impauit artem romanu
xxvii. ann. l'uius regni anno
iugulino. t'cio acti uir illustri
cum sumacho gessit consulatum. 92
Ad hunc britonum reliquie. mit
tunt eplam. hypellu eple cuius h
pncipium est. t'cio ter consuli. tra
sua calamitates explicant. Repellit
barbari ad mare. repellit mare ad
barbaros. Inter hec oriuntur duo
genera funerum. aut iugulamur.
aut mergimur. Hecq' hec t'n agen
tes. quicq'm ab illo ayrihu imp'ie
qui uerunt. ut p'ote qui grauissi
mis eo tempore bellis cum bledda
& attila regibz hunoz erat erat oc
cipit. & q'm uel anno anno ad
hunc primo bledda attile fr'it sui
sit interemptus insidial. attila t'n
ipse adeo intollerabilis rei publice
remansit hostis. ut totam p'ne
europam cecidit in ualibz ciuita
tibz atq' castellis corroderet. Quin

fatigari

¶

¶

etiam et hisdem temporibus famelica
Constantinopolim inuasit. Hec mora
pestis secuta est. Sed plurimi eiusdem
urbis muri cum. In turribus corru-
erunt. Multis quoque civitatibus col-
lapsis famelica aerum pestifer odor
plurima hominum milia immen-
torum deleuit. Britanniam quoque
sicut accendit puuntias prefata famelica
affer. Hinc igitur Britannii uiden-
tes humanum de esse apulum.
inuocant diuinum. Misertusque
est eis dominus omnipotens et tempauit eos.
Inmisitque eorum robur brachium et
aciem gladius. Erilunt igitur
de montibus Harbris et siluis. irru-
entesque in scotos et pictos. undique ce-
perunt indeficientes caele et sterne.
hostes uero nec se inictibus suis cog-
noscebant. nec in protectione arma-
rum iam confidebant. que. s. iam
Britannorum armis erant quasi ue-
sta. Combabit ergo cor hostium. dis-
soluitque uiribus horrestantel autu-
gunt sic itaque in eis strages inu-
meta. Postquam de decore hibernia
redeunt. Picti in extrema insule
parte tunc primum et deinceps que-
uerunt. Deditque dominus uictoriam
populo suo et confusi sunt qui eos
confundebant. his temporibus. s. an-
no theodosii octauo. inceditur pi-
ladius a papa celestino. ad scotos.
primum eorum futurus episcopus. Theodosius
etiam prestatem gallie et hispa-
nie iustitiam amisit. gens quippe
Vandalorum talanorum et gothorum
omnia ferro flammis arripuerunt

et destruxerunt. Sed beatus Augusti-
nus hypponiensis episcopus ne ciuitatis
sue ruinam uideret. cito obsidio-
nis eius mensis migravit ad dominum.
griselico crudelissimo eam obside-
te.

Britannus ergo uictoribus et de-
tactis. misit dominus ineffabi-
lem frugum habundantiam. quoniam
tam nulla etas retro meminit.
ut sicut confisiones ante habitas
triumpho releuauerant. ita fa-
mem prefatam opulentia releua-
uit. Primumque deus utrum omni-
moda prosperitas redderet gratio-
sus. quos nulla aduersa reddide-
rant correctos. Illi tunc omnia si-
scelera misacta supantes in lyru-
ria furere et in omnium sine re-
spectione dei sine respectu dei ceperunt. Ita uero demum
crudelitas totum ueritatis a-
morque mendacii in eis exaruit.
ut si quis eorum iniquorum et uicium a-
liquatenus propior uideretur. in
hunc quasi britannie subuersorem.
omnium hodie telas sine respec-
tu contorquerentur. Et non solum
hunc sceleris uiri. sed etiam ipse grex do-
mini eiusque pastores egerunt. e-
brietate. animositate. litigio.
contencione. inuidia. ceteris hu-
iusmodi facinoribus sua colla ab-
igeto leui iugo. et subdentes. Resper-
git dominus et in uiam conuictatus. corrup-
te mentis homines acerba peste con-
truit. Que in breui tantam ei
multitudinem strauit. ut ne

sepeliendis quidem mortuis uini
sufficere. Sed nec morte quibus
suis nec timore mortalibus qui
suis erant. amore anime qua
petando sternebant. reuocari po-
terant. Iusto itaque et patenti iudi-
cio constituit deus exterminare ge-
tem illam. Mandauitque statim
stimulos ire sue scythos. scilicet et pictos.
qui ceteras suas uindicturi inaci-
diuit solito adueniunt. Irruunt
que britannos quasi lupi in agros.
cognoueruntque se inuidibus suis et
britannos in fuga sua. Rursusque
igitur ex more britannos latebrat
et silualis et saluus repetunt. Postea
uero interunt consilium. quid
agendum. ubi querendum esset
auxilium. ad euitandas uel re-
pellendas tam ferat tamque creb-
rimas gentium aquilonalium.
irruptiones. Placuitque omnibus
cum rege suo Wirtigerno. ut sciret
omni gentem de transmari-
nis partibus in auxilium uo-
carent. Quod domini iutu
dispositum esse constat ut ue-
nisset contra improbos malis.
sicut euentus rerum certus
probauit. *Explicit liber primus. Incipit
liber secundus de aduentu Anglorum.*

Tactatum est in
superioribus de rebus
imperatoribus qui
tam britanniam
quam ceteras mundi
partes regerent.

quorum si aliqui gloria potuerint in celis
illam tamen habent. quia iam hic uel
tam habent. Sicut enim sermone
natio te est. et plurior confabulatio
de actibus eorum uidetur amara. tedi-
s. et odii generatrix. Qua propter ex-
cogitanti eorum comparando quo-
rum potentie et maiestati uir suf-
ficiat uniuersis mundis. quoniam
nichil sit gloria nostra. potentia uis-
timor nos ter. eorum de causa la-
boramus. sudamus. insanimus. Si autem
gloriam cupimus. ut humane loquar.
concedo cupiamus suetam. si fa-
mam. illam que non euanesceat.
Si honorem. illum qui non deflo-
rescit. non qualem predicti imp-
atores quorum omnis gloria iam non
est nisi uelut reliquie fabulata.
Veram autem gloriam et famam et
honorem habebimus. si ea que so-
lus uerus est cum iocunditate et
lectitia inuicemur. si spem nostram
et fiduciam omnem in deo po-
namus non sicut filii hominum
sicut britannos. qui deo abiecto
et magnificencia timoris eius
auxilium perierunt non a paga-
uis. habueruntque sed quale dece-
bit. Geni namque saxonum uel
anglorum inuitata a rege prefato
britanniam eis longis uauibus
aduenit anno gratie quadringe-
tesimo quadragesimo nono. et
marcianus et ualerianus quorum
impium. du. annis durauit
impere. uigesimo quarto a-
no postquam regnum francorum

indioauerat. quoz primus rex fu
it faramundus.

Saxones igitur in orientali par
te insule inuente eod regē locum
mandandi quasi p̄patria pugna
turi. re autem uera hanc expugna
turi susceperunt. Inierunt autem
certamen contra pictos & scotos
qui iam uenerant usq; ad stan
fordiam que sita est in austra
li parte lincolnie distant ab ea
xl. miliaris. cum igitur illi pi
lis flancis pugnarent. isti se
curib; gladusq; longis rigidis
sime decertarent. nequierunt.
picti pondus t̄mper ferre. s; fuga
saluti sue consuluerunt. Saxo
nes uictoriosi triumpho & preda
potiti sunt. Quib; saxonie mun
eratum est simul insule fertili
tas. ac signaculū britonum. in
itur confestim illo classis p̄rior
armatoz ferens manum fortio
rem que p̄misit ad iuncta chobor
ti inuincibilem fecit exercitum.
Susceperunt ergo qui aduenerat
donantib; britonib; locum ha
bitationis intra col. ea t̄m condi
cione ut hi p̄patria pace & salute
contra aduersarios militarent. il
li militanti; debita stipendia
ferent. Ad uenerunt autem de
trib; germanie poplis fortiorib;
& saxonib;. anglis. uictis. De ui
tarum origine sunt. cantuarii.
& uictuarii. hec est ea gens que
uectam tenet insulam. & ea que
usq; hodie impunita occiden

talium saxonum uitariū uatio no
minatur. posita contra ipsam in
sulam uectam. De saxonib;. i. ea
generatione que nunc antio
rium saxonum cognominatur.
uenere orientales saxonet. meridi
ani saxonet. occidentales saxonet. Por
to de anglis. hec est illa p̄patria q̄
angulus dicitur. & ab eo tempore usq;
hodie manet deserta. t̄mter p̄uiri
tas uitarum & saxonum ēē p̄hi
betur. orientales angli. mediter
anei angli. merci. tota nordanhim
broum p̄genies. i. illarū gentiū
que ad boream humberi fluminis
inhabitauit. ceteriq; anglozum
popli sunt horti. Duxit fuisse p̄hi
betur eoz p̄mi duo fr̄s bengist
& horta. Erant autem filii Widgisi.
filii Witta. filii uecta. filii Woden.
filii frealof. frechal. filii tin. filii
floctwato. filii geta quem dixerūt
filium dei. s. alicuius idoli. De q̄
patrum p̄genie multarum p̄
uinciarum regum gentis origi
nem dixit. Non mora ergo con
fluantib; citatim in insulam ge
tium memorarum caūis. gra
desse poplis cepit aduenariū ita u
ip̄is quoq; qui aduocauerunt id;
indignetis essent t̄m. Dicitur
autem a quib;dam quod rex guoz
tigerius formidans robur eoz
filiam engisti paganam dixe
rit. Dicitur etiam q̄ ad annulū
dampnationis sue p̄patriam fi
liam suam dixerit. & ex ea fili
um genuerit. Vñ a s̄o Germano.

Ab omni conuentu episcopali
excommunicatus est.

foero

annonas

Rex guortigernus agenie suo
Ab exercitu lelli occasione
deo uolente querentibus: annos
eis affluenti ministrare repositur.
minantes nisi profusior eis copia
alimentoꝝ datur: se cuncta uisu
le loca rupto federe uastaturus.
Nec signiter minas psecunt effec
tibz. Inito namq; federe cum pie
tis congregato in numerabi ex
ercitu neminem qui eis restare
auderet: usq; inuenerunt. Ac
census q; manibz paganorū ignis.
uistas de federibz populi dei utro
uel exiret: non illius impar qui
quidam achaldeis succensus iero
solimorū mema inuis edificia
cuncta consumpsit. Sic enim
hic agente impio uictore. imo
disponente iusto iudice. prima
quasq; ciuitates agrosq; de popu
lans ab orientali mari usq; ad
occidentale. nullo phibente su
um contiuauit incendium
totamq; ppe insule penitus sup
ficiem obiret. Ruabant edificia
publica simul & puata. passim
sacerdotes inter altaria truciada
bantur. Presules cum poplis sine
ullo respectu onul ferro pater &
flāmis absumebantur: nec erat
qui crudeliter eos utere impio
sepulture traderet. Itaq; non
nulli in montibz comprehensi
uigilabantur. Alii fame con
ficti pcedentes manū hostibus

dabant. p accipiendis alimentorū
subsidis cūm subituri seruitu
um. si tñ non contuuo trucidare
tur. Alii tñt marinas regiones co
leutes pcedunt. Alii prestantes in
patria trepidi. paupem uitam in
montibz siluul uel rupibz arduis
suspecta semp mente agebat. Rex
autem. Gortiger in occidentali pre
britannie inter prupta mon
tium & siluarum omnibz exo
degebat. Dicitur autem q. cum
rex pdicationē scī germani au
dire uollet: fugeretur scī sequē
tem: quadam nocte ignis de ce
lo cecidit sup artem in qua ter
eant. Rex autem tam ruyua qm
igne destructus: nunq; com
parauit. At ū sarones dispfit in
digenit copiam exercituum to
mum remiserunt: cepitque bri
tanni emigrantel de lambulis
uuel rebus an imosq; long
gatoq; p maximo exercitu in
cauciam uent hengist & horsa
uerilla dirigerunt. Stabantur
eo tempe duce ambrosio aure
liano iliro indesto qui solus for
te romane gentes pstate temper
tati sup fuerant. occisit in eadē
partibz regum nomen & insig
ne ferentibz. Duoq; filii guorte
germi duces erant cum eo Gor
temer. & ceteris. Ambrosius q;
pina aciem bello indigret. Gor
temer sciam. ceteris tertiā.
horsa uero & hengist licet & multo
minores numero eant: audacis

honoris

J

lume tū eis obuiauerunt. duocq
fratres duas acies in hostem duxer
erunt.

Anno septimo aduentus saxo
num in angliam: commissum
est bellum apud aclestren. Princi
pio ergo percussit horum aciem cate
gini tanto uigore. ut admodum
pulueris dispersa pstereneretur: et
filium regis prostratum occidit.
Gortemer autem frater eius uir
uere sternuissimus: problico a
ciem horum struxit et ipso horso in
terfecto uiroz fortissimo: relique
cohortis ad hengistum fugiunt.
qui cum anibrosi cuneo inuic
te confligebat. Locum ergo p
dul plu uersum est sup hengis
tum. et pbitate Gortemeri coar
ctatus: cum diu pseruasset no
sine magno detrimento brita
norian uictus qui nunquam fu
gerat fugit. Scripserunt quida
hengistum postea in eode anno
ter contra eos pugnasse nec po
tuisse resistere pbitati. Gorteme
ri numero britonum s semel
in insulam tenet semel ad nauel
fugisse. et p hyl qui abierant in
patriam misisse.

Anno uero sequenti regnan
te leone impatore qui regna
Xvii. anni. morbo p̄t̄ flos
iumentum Gortemerus. Cum q̄
simul spes et uictoria britonum
extincta est. hengist ḡ et etc filius
suis recepit diruiss ap̄t̄ria
sua et morte iuuenis freti: bello

se p̄parant apud creganford. Bri
tani u. iiii. phalangel maximas.
.iiii. ducibz munita fortissimis
bello p̄stituerunt. Et cum ludum
belli britones inuiserunt: numeru
saxonum maiorem solito male
ferebant. Recentes quippe qui se
uenerant et uiri electi erant: se
curibz et gladiis horribiliter cor
pora britonum fundebant. nec
tū cesserunt donec. iiii. duces eo
rum prostratos et eos uiderunt.
Hunc uero ultra qm̄ credi po
test p̄t̄ti: a thent usqz in hindo
niam fugerunt. et nunquam in
causam post ea gra pugnandi
uenire ausi sunt. Exinde regna
uit hengist et etc filius suus in
cantuaria. Regnum igitur can
tie incipit octo anno aduentus
anglorum.

creganford.

Circa ea tempora uenerat ger
manus autisiodorensis epi
us sc̄itate miraculisqz conspicu
us: et lupus uocaline ciuitatis epi
us in britannia ad pelagianam here
sim destruendam. Quibz ratioe
coram omni poplo deuictis: ad
confirmationem sue rationis
filiam tribum. r. annis ceam
curauit. Preterea calidam in qua
infirmus iacebat ab igne circum
quaqz finente. et ad fundam ipi ca
sule consuente saluauit. Peret̄sqz
sepulchrum sc̄i albani reliquias
in ip̄o diuersoz martirum im
posuit. massamqz pulueris ad
huc ruberris sanguine martiris

incepti

secum portaturus abstulit. Quo
in loco in numeram hominum
turham eadem die conuenit ad
dominum.

Iterea Saxones & picti bellum co-
tra britanos iunctis viribus inie-
runt. Britones trepidi scilicet Germa-
ni petierunt auxilium. Sed ad-
ueniens ducem se plus profecerat.
Inualle igitur circumdata me-
diis montibus regione qua spe-
rabatur aduentus hostium: con-
ponit exercitum ipse dux agmi-
niferam adherat terrore hostium
multitudo. quoniam appropinquare
speculatores intructantur. Hunc
subito scilicet signifer uniuersos ad-
monet. ut uoci sue uno clamore
respondeant. Securisque hostibus
qui in se insperatos adesse confide-
rent alia iam tercio repetitam
sacerdotes exclamabant. Dequit
una uox omnium: & elati cla-
morem percusso aere: montium
conclusa multiplicante. hostile
agmen terrore perterritum & sup-
se non solum rupes circumdata:
sed & ipsum ad machinam con-
miserunt. Quamquam fugientibus
ux sufficere pedum praecipitas
dicitur. passim ruunt. arma praeci-
puit. gaudentes uel nuda cor-
pa eripuisse discrimini. Plures
etiam timore cecatos. humen quod
transierant deuorant. Vtrionem
suam innocens exercitus intuetur.
& spolia caelestis palme cum gau-
dio colligunt. Triumphante p[ro]n-

tificet hostibus fuit sine sanguine.
uictoria fide obtenta. non uiribus.
Duplatis igitur hostibus mentis cor-
poris. beati pontificis ad sua reme-
arunt. Sed non multo post pelagi-
ana heresi iterum pullulante:
praecipue omnium sacerdotum bri-
tanniae rediit germanus cum se-
uero episcopo treueri. fidemque rectam
restituent: filium elam praecipue
contractum ueris & poplite in
conspectu omnium sanauit.
Quibusque praesertim gestis: inde ad ra-
uennam praecipue arminoniam ge-
nit supplicaturus aduenit. Ibi quia
ualentiniano summa reuerentia
susceptus: migrauit ad christum. Hoc
multo post: ualentinianus inter-
micitur a satellitibus: etiam patricii
quem occiderat. cui britanni qu-
dam miserant epistolam ut praeci-
pit. hunc quo simul hesperum
concidit regnum.

Supuenientibus uero auri-
liis post aliquantum tempo-
ris: hengist rex rege filius suus
in uictissimum congregauerunt
exercitum anno. xvii. aduentus
eorum in angliam. Contra quos
omnis britannia uiribus congre-
gatis. xii. phylangel nobiliter
ordinatas opposuit apud wyne-
deffede. pugnatum est diu & a-
riter. donec hengistus. xii. p[ro]p[ri]e
cuneorum praestruit: & uerillit eorum
reiecit. & manipulis eorum praerula-
tis. in fugam coegit. Ipse autem
multos principum suorum & generis

amiserit. & quendam magnū p̄n-
cipem qui uocabatur Vypes,
ex cuius nomine locum belli illi
predicto nomine uocatur. victo-
ria igitur eius lacrimabilis fuit
& odiosa. Ita ut postea non paruo
tempore nec ipse uictor britannoꝝ
finet nec britanniam in cantiam
uenire p̄sumerent. Britannie ḡ
dum cessarent externa bella: non
cessabant ciuilia. & inter eximi-
nia ciuitatum ab hoste dirictas
pugnabant inuicē qui hostem
euaserant ciues. Dum t̄n recens
esset memoria calamitatis inflide-
seruabant ut amiq; reges sacro-
tes p̄uati. & optimates suum q̄q;
ordinem. Cum autem iunior es-
set creuiss. p̄sentis solum serenita-
tis statim expta. ita cuncta ue-
ritatis ac iusticie moderamina
concuissa sunt ac subuersa. ut ea-
rum non dicam uestigium: sed
nec memoria quōd p̄ter in p̄uatis
& ualde p̄uatis ulla apparet. In-
misit ḡ deus ex p̄ob germanie
duces p̄ures ferocissimos p̄luce-
stonet temp̄oz qui gentem deo
inuisam delecent. Et in p̄mis die-
bus uenit. & in. filii sui cyme.
plenting. & tilla.

Statim dixit xelle cum filiis suis
& classe militarib; copiis instruc-
tissima in britanniam ad cyme-
nesore appulerunt. Egrahenti-
bus autem sarouib; de mari bri-
tanni clamorem cretauerunt.
& accinnachacomb; locis inuicem

conuolauerunt & statim bellum
initum est. Sarouet uero statim
& uigore maximi: imprudenter ad
recipiebant. Illi uero imprudenter
ueniebant. Nam spatium & p̄ uic-
nalla ueniret a conglomeratis
interficiantur: & ut quicq; atto-
niti ueniebant: timores erump-
uiss sentiebant: fugati sunt igit̄
britanni usq; ad p̄mā uenit q̄-
uocatur andredel lege. Sarouet
autem occupauerunt lictora ma-
rit magis magisq; sibi regionis
spatia capessentes. usq; ad nonum
annum aduenit eoz. Tunc u-
cum audatius regionē in longi-
quum existerat: conuenerunt
reges & tyranni britonum apud
meruasthurne & pugnaverunt
contra xelle & filios suos. Et fere du-
bia fuit victoria. Vterq; enim exer-
citus ualde letus. & innotuit: al-
terius congressum deuocent ad
p̄p̄a remearunt. Misit igitur xelle
ad compatriotas suos. auxilium
flagrant. annus autem q̄ xelle
uenit in angliam: fere xxx. fuit
ab aduentu anglorum.

Mortuus est hengist rex c̄tie.
xl. ann. p̄ aduentum suū
in britanniam p̄regnauit esse fili-
eius p̄co. xxx. iii. ann. temp̄o zeno-
ni imp̄toris. cuius impium fuit
xvii. ann. h̄c autem patriam q̄
britannos potēt tenuit. Regnūq;
suū regnis eoz ampliauit.

Regnum sudasare incipit qd
xelle diu & potentissime tenuit.

imprudenter
imprudenter

// in sudasare

// et

incipit

Venerant enim ei auxiliare a patra
sua annū tertio post mortem hen-
gust: tempore anastasiū imperatorū
romani qui regnavit. xviii. añ.
fretus igitur copis in gentibus ob-
sedat antedecessore urbem muni-
tissimam. Congregati sunt g̃ bri-
tanni quasi apes. & die expugnabit
obsidentes insidit: & nocte in castris.
Nullus dies erat nulla nox erat
quibus sinistra & tremitus nuntii saro-
num animos non accendebant. Ita
tū ardentiores effecti: continuus in-
sultibus urbem infestabant. Damp-
no dum assilirent. instabant
eis britones. at ergo cum uiris sa-
gittariis: & ammentis telorum milli-
libus. Dimissis igitur manibus:
gressus & arma dirigebant in eos
pugant. Tunc britones eis celeritate
pstantiores: silualis cursu precebat
tendentibusq; ad mensa. rursus a-
tergo aderant. hac arte saxonel
diu fatigati sunt: & innumera
strages eorum fiebat. Donec in duas
partes exercitum diuiserunt: ut
dum una pars urbem expugna-
rent. esset eis a tergo contra brito-
num exarsus bellatorum acies ordi-
nata. Tunc uero eius durissima
fame conterriti. cum iam pondus
infestantium pferre nequirent
omnis ore gladiū deuorati sunt:
cum mulieribus & paruulis. ita
quod nec unus solus exastit. Et
quia ibi tot dampna tollerant
extremi: ita urbem destruxerunt.
q̃ nunquam postea reedificata est.

locus tū quasi nobilissime urbis
transuentibus ostendit desolatus.

Anno. xl. viii. aduentus anglo-
rum ceteri & iunior filius sui
ul cum quinque puppis uenerunt
ad ceritesore. Eodem die conuenit
omnis multitudo regionis: & pug-
natum est contra eos. Saxonel
acie confecta: coram nauibus im-
mobiliter stabant. Sulam auda-
cia in eos irruerunt. & sine
psecutione reuertebantur: adue-
nus quippe nunquam locum dese-
rentibus. Sic irruendo & rediendo
bellatum est: donec noctis tenebre li-
tem dirimerent. Inuentis g̃ saxo-
nibus apud britannū se reuererunt.
& necra exire habita est victoria.
hospitium tū ceteri & filius suus in-
tra hostili magis magisque circa
litora maris ceperunt occupare
(non sine frequentibus bellis) regio
Septimo autem **T**nes.
Sanno post aduentum ceteri
uenit port & duo filii eius beda
& oegla cum duabus nauibus mar-
imil apud portem muelham. Statimq;
damor maximus impleuit om-
nem puinciam. Iuxta igitur pro-
uincie & omnis multitudo pug-
nam aggressi absq; ordine. ut
quisq; adueniebat in ictu oculi
tepiere. Audacissimi namq; agebat
britones in hostem. Fortitudo u
hostis agebat imprudentiam eorum in
confusionem. Duce g̃ & populo per-
empto uel fugato victoria pos-
titi sunt: port de quo dicta est

potestudina et duo filii eius.

Bellum scriptum sum quod nazaleod rex magnus britanorum egit contra cerich et curic filium eius sexagesimo anno aduentus angolorum. Nazaleod uero magni nominis erat et magne superbie. A quo regio illa dicta est nazaleon. que modo dicitur cerichesford. Longata igitur omni multitudine britannie. auxilium petierat in sum nisi negociis ceric et filius eius ab eis rege cantuarorum ab ille magno rege sudsexorum. apert et filius eius qui nup uenerant et dual acies bello statuerunt. Una regeret ceriche. aliam uero ceriche filius eius. Beriche regeret cornu dextrum. Beriche uero sinistrum. Iuxta ergo filio rex nazaleod idcirco cornu uidentis pstantius. irruit in se et omni uires eius ut illud quod fortissimum erat prius psterneret. Pstantis igitur ueribus et acie pfoxa et. scire infugam conuersus est et facta est strages magna aciei eius in momento. Vident autem sinistrum cornu ducta a filio quod dextrum cornu patris sui destructum esse irruit in terga psequentium. et aggrauata est pugna uehementer. et cerich rex nazaleod. et uersi sunt sui in fuga. et uicta sunt eius. v. milia. terent uero celestas fuit sub sidium. Saxonum igitur progatiua uictorie potiti sunt. et quiet data est eis annis non multis. ad uenerit

et ad uentores fortis et multus. **S**exto namque anno post bellum predictum. uenerunt neptres cerichi stuf et Withgar cum tribus nauibus apud cericelore. primo autem die duces britanorum acies in eos acies secundum belli leges pulcherrime construxerunt. hincque pars eorum in montibus pars eorum in ualle progrediebatur euntes et cognate. apparuit sol orient. offenderuntque radii clipeis de auratis. et resplenderunt colles ab eis. acies furtim danti refulsit. Timueruntque saxones timore magno. et appropinquauerunt ad plura. Iam autem colliderentur exercitus fortissimi. fortitudo britanorum dissipata est. quia deus spiritus erat illis. et facta est uictoria patens. et adquisierunt duces predicti regione non paucal. et post fortitudo eberrici terribilis facta est. pntisq; terram in fortitudine graui.

Circa hoc tempore obiit esse rex australium saxonum qui omnia iura regni angolorum reges et pceres et bimos iudiciose sua tenebat. Regnauitque post eum scissa filius eius. pgenesque eorum post eos. At in pcellu temporum ualde minorati sunt. donec in aliorum una regnum transiret.

Regnum Westsaxie incipit ante aduentum angolorum septuagesimo primo. Anno ab incarnatione domini. d. cxx. Tempore uultini qui uocatur senior. qui imperauit.

cherisbre mane

regni transiret

viii. annis. q. l. regnum cetera
omnia sibi pcellu temporu subiu-
gavit. & monarchiam totius totu
britannie optinuit. Quam ob cau-
sam omnium alioy tempora reg-
noz ad hoc reges ampliare libet
ut sicut hox potentia creuit. ita te-
pora regnoz p eol dinoscantur.

applicare

Certhe regnavit xvii. anni in
Westeiare. Inierunt namq
bellum fortissimi britannoym
contra eum apd cerchessorde in
eodem anno. Pstiteruntq duces
eorum magnanimitet & pterue-
ritatq pte. donec declinante ia
die ad uespam: saxonet uictoriam
optinuerunt. & facta est plaga
magna indie illa sup nicolas
alboin. Atrocior uero multo ml-
to fuit: nisi sol occident philet.
Ampliatum est autem nomen
certhi. & diuulgata est fama bel-
lorum eius. & kirici filii sui p-
muerlam tram. ab illa quipe
die incipit regnum Westsaxoy
quod usq ad nra tempora ce-
teris regnis omnibz sibi uendi-
catis durat.

Certhe & herthe filius eius
anno nono regni eius pug-
nauerunt totum contra britanos
apd cerchessorde. & facta est tra-
get magna exitiataq pte. Ea tem-
pestate uenerit multi & sepe de
germania & occupauerit estangle
& merche set nec dum sub uno
rege redacta erant. Plures autē
proceres erant certatim regio-

uel occupabant. ut innumerabi-
lia bella fiebant. Proceres uero quia
multi erant nomine carent.

Arthurus belliger illis tempo-
ribz dix multum & regnu reg
britannie. contra illos in uictissi-
me pugnabat. duodecies die bel-
li fuit. Duodecies uictor bellato-
rum. pimum bellum cont illos
inire iuxta hostum fluminis
quod dr glenn. At tertium q-
tuncq ac quintum super alium
annē que nominatur britannie
dulgal. que est in regione inis.
Sexum bellum sup flumen quod
uocatur ballal. Septimum uero
contra illos inire bellum in silua
celidonis que britannice charroct
celidon nominatur. Octauum
contra barbaros egit bellu iuxta
castellum. Guinnion. in quo idē
arthur ymaginem scē marie de
genitricis sempz uirginis sup hu-
meros suos portauit. & tota illa
die saxonet puertatem dñi nri
iesu xpi & sancte marie matris
eius in fugam uersi sunt. & multa
crisis magna cede perierunt. Ho-
minu egit bellum inire leogil.
que britannice caru hon dicitur.
Decimum uero gessit in latore
fluminis. q. uol uocant cracte
heiwit. Undecimus in monte q
uocatur breuoin u illos in fugā
uertit. quem nos cathregion
appellamus. Duodecimu cont
saxonet durissime arthur bellu
in monte bidonis ppetrauit. in q

conuerunt impetu illius una die.
 .cccc. xl. uiri nullo sibi britonum
 iad uictorium adherente. ipsi
 solum dno confortante. hec autē
 bella & loca bellox narrat quidam
 hystoriographus que tū omnia lo-
 ca nostre etati cognita sunt. qd
 prudentia dei factum esse putam
 ad despectum popularis aure lau-
 dis adulatorie fame tūltorie.
 Interim tū ubiq; multa bella fie-
 bant. in quib; quandoq; saxonel
 quandoq; britonel uictores erāt.
 Quantomagis autem plures saxo-
 num psternebant. tanto plures
 in auxilium eoz ueniebant ab
 omnib; circumiacentibus frif
 inuitati.

Regnum eastsere. i. orientali
 rum saxonum incipit. qd
 primus ut putatur tenuit ex
 de uin. sedin q. ex ueterū scrip-
 turis conice possumus. qui fuit
 filius osse. filii. Biedcan. filii lige
 Wlf. filii spe we. filii Gelac. filii
 andese. filii larnat. post erchenwin
 uero regnauit selde filius eius.
 Qui ducens filiam ermerici regis
 cantuariorū sororem. i. etdelberti.
 genuit gwa sibrictum. Qui primus
 regum esse conuēsus est ad si-
 den.

Certhe namq; & kenric filii
 eius congregatis ingentib; copi-
 is apud Writland plati sunt. Bel-
 loq; deuoto insulam ceperunt.
 & innumerabilem stragem ho-
 stium fecerunt apud Witgare bge

.xiii. anno regni sui. tandem autē
 insulam que .i. latine dicitur
 uecta. dederunt quarto post hē
 anno duob; nepotib; suis scilicet
 & wigar.

Certhe primus rex Westsere cū
 regnasset. xvi. annis mortuus
 est. & kenric filius eius regnauit
 post eum. xvi. annis. Justiniano
 rome imperante qui imperauit.

Rex xvi. annis. tempore pape viglii.
 In xvi. anno. v. obscuratus
 est sol amane usq; ad tētam
 mense marcio. septimo uero an-
 no regni eius obscuratus est sol
 a tēta pene usq; ad nonam. uant
 stelle apperere. xii. kl juli. de-
 cimo autem anno regni eius
 obiit Wigar. & sepultus est & sepul-
 tus est apud Wigare bge que sic
 ab eo uocatur.

Regnum nordhumbroum
 incipit. xii. Anno regni kin-
 rici. cum enim pceret angloy
 multal & magnis plul pccam
 illam sibi subiugasset idam qm
 dam iuuenem nobilissimum
 s regem constituerunt qui fu-
 it filius cope. filii cte. filii in-
 um. filii angenwrt. filii a-
 loc. filii wonoc. filii brand.
 filii baeldacc. filii Swoden.
 filii fredelef. filii fredeolf.
 filii fin. filii Godolf. filii Gane.
 hic igitur regnauit. xii. annis.
 fortissime semp armat & labo-
 riosus. construxit autem be-
 lamburugh. & arcum dedit eam

subingasset
 que idam

Primo sept. postea muro. Regni
hoc incipit anno gr̄e. d. rlvii.
Ruric regnauit. r. viii. regni
sui pugnavit contra brita-
nos qui uenerant cum magistro
erecti usq; usq; ad saeleburg.
Ile autem congregatis auxiliis
occidit eos in uictissime. In-
gentibusq; copiis suis utriusq;
disperit eos. et in fugam conuertit.
Ruric. rr. ii. anno regni sui.
et heuling filius eius pug-
nauerunt item contra britanos.
Sic autem pugnatum est. Bri-
tanni quasi uindictam confusio-
nem belli qm̄ circa quinquen-
nium protulerant. congregatis ui-
ris. bellicosos armis et uisio mu-
lteris acies ordinauerunt apud
teramburi. Eumq; statuerunt
nouem acies qui numerus bel-
lo et aptissimus. tribus. l. in fron-
te locatis et tribus in medio et tribus
in fine. ducibusq; in ipis aciebus
conuenienter instructis. uirisq;
sagittariis. et telorum iaculatoribus
equitibusq; iure romanorum.
dispositis. saxonum in eos omnes
in una acie conglomerati au-
dacissime irruerunt. verilliq;
collisus et de iactis. fractis uela-
ceis. gladiis rem egerunt. do-
nec ad uespascente die uictoria
in dubio remaneret. Hec hoc mi-
rum uideri debet cum illi maxi-
me stature uigoris et audacie
fuerint. qm̄ uis nri temporis ex-
certus in ipsa prima collisione

statim alterutrum in fugam
uertatur. uiris scilicet modo-
parue stature uigoris et auda-
cie existantibus.

Ruric cum regnasset. r. vi.
Anni mortuus est. et heuling
filius eius regnauit pro. xxx. an.
Similiter eodem anno. Ida rex
notohumbre obiit. et illa post eum
regnauit r. x. an. Quis ille
non fuit filius idae sed filius iste.
filius uesfrea. filius Westgils. filius
Westfalcna. filius Westgild. filius
Seabato. filius Sigegear. filius West-
deg. filius Woden. filius fratealaf.

Cheulingo. vi. Anno regnan-
te super Westsaxie cepit edel-
berch rex magnus regnare se-
hent tempore iustini imperatoris.
Qui tertius quidem in regibus
gentis angloz cunctis australi-
bus eoz prouincis que humber
fluuio et contiguis eiterminis
sequestrantur ab orientilibus
imparit. Nam primus impari-
bus huiusmodi tenuit. Ille rex
australiu saxonum. secundus
cheuling rex occidentalium saxo-
num. tertius ut diximus edel-
berch rex carthariorum. Quartus
edwald rex orientalium
angloz. qui etiam uiuente
edelbercho eidem sue genti
ducatum prebebat. Quintus edwy-
ne rex notohumbroz gentis
maiore potentia cunctis qui
britanniam incolunt anglo-
rum parte et britonum populo

psunt: preter cantuariū rē. Necn̄
et meuanias britonum insulas q̄
inter hyberniam et britāniam sitae
sunt: angloꝝ subiecte impio. Ber-
tus ofwato rex uoꝝ hūmbre sanc-
tissimus eisdem finibꝫ regnum te-
nuit. Septim̄ ofwinus frater eius
equalibꝫ pene terminis regnum
non nullo tempore coherens. Pic-
toꝝ quoqꝫ atqꝫ scothorum gentes
que septentrionales britānie si-
uel tenent. maxima se parte p̄do-
munt: ac tributarias ferunt. Octauus
egbreth rex Westsaxe qui usqꝫ ad
hūmbra impauit. Nonus nep̄s
eius alfred̄ qui om̄s partes regni
iudicione sua suscepit. Decimus
cadgar nep̄s nep̄tis alfredi rex
fortis et pacificus qui et anglos et sco-
tos uel in dñio uel p̄sul ad libitū
suum habuit. et heredes eius p̄ eum
usqꝫ ad hanc diem. Rex autem xel-
elberch. temp̄e conuisti fuit angli-
et ad fidem. Unde diligenter in se-
quentibꝫ tractabitur.

Cheuling nono anno regni ei
et archa frater eius uiri auda-
cissimi causas uariis compelleiti-
bus pugnauerunt contra xelberch̄
qm̄ in regnum eoz uiribꝫ sup̄bis
introierat. Ingressi uero p̄mum
apud Wypanchūe duos consules
eius scilicet ollaf et neblm̄ et in nu-
meram multitudinem cum eis
bello fulminantes occiderunt. Roge-
qꝫ xelberch̄ usqꝫ ad kent fugave-
runt. Istud est primum bellum q̄
inter se reges angloꝝ gesserunt.

Cheulingi anno: vii: pugnauerunt
et archa frater eius cum britā-
nis ap̄d Bedcanforda que in di-
Bedeforda et est modo caput p̄uice
circumiacentis. Pugnauerunt igitur
et uicē. Septim̄qꝫ annoz effecta. iiii. *affertur*
castra munita. s. henberig. et xel-
bury. et lenesfittune. et xgnesham.
Szarcha uir magnus fr̄ regis eod̄
anno obiit.

Regnum aetangle incipit
quod continet uoꝝ tole et
sudfole. hoc autem regnum pri-
tenuit uffa. a quo reges orienta-
lium angloꝝ ussingal appellat.
Quod postea titulus filius eius
tenuit pater redwoldi fortissi-
mi regis estangle.

Cheuling et archa uine filius ei
x. vii. anno regni eius pug-
nauerunt contra britannos. Tres
autem reges eoz conmagil et can-
didan et farinmagil acies in eos
confertat et splendida p̄li legibꝫ
distinguerunt apud dōzoram. Bel-
latum igitur est robustissime
victoriam uero dedit hostibꝫ su-
is dñis om̄ps abiectoz suos qui
uane ostenderant eum: et ceciderunt
die illa tres reges xpianoz p̄dicti.
Reliqui autem in fugam uersi
sunt. Saxones uero horribiles eis
facti inter sequendum eos tres ur-
tes excellentissimas sibi ceperunt.
Gloucest. et girecestre. et Badhe et

Cstre.
Cheuling uigesimo quinto
anno regni sui et archa uine pugna-

uerunt cum britannis apud fed
tanlea. pugnatum est autem p
uiciose. & horribiliter utrimq;
fuit. & in eam graui multitudine
oppressus. prostratus & occisus est.
Vidit g sunt angli & fugae dati.
Rex tñ cheuling rursus reparato
exercitu: cum fugam sui abiu
rasset: tandem p̄ho uictor exi
it. p̄sequensq; britannos regi
ones multas & innumerabilia
spolia cepit

Regnum merche incipit
quod crida ut ex scriptis
conice possumus p̄muis obta
nuit. Hinc igitur inchoata s̄
omnia regna angloꝝ. Quoru
etates & uariationes scdm qd
in libris ueterum inuenimus
ut distinctius poterim̄ desing
nabim̄. conferent tñ ea etati
regni Westsere.

Cheuling trigesimo regi sui
anno mortuus est: & col
ric regnauit post eum. v. annis.
Simili modo uelle rex nordhū
broꝝ eodem anno obiit. & rethel
ric post eum regnauit. vi. annis.
Tercio autem post hunc anno
britanni & saxonel bellum con
struierunt apud Wodnesburie.
Cum autem britones more ro
manoz acies distincte ad mo
uerent. saxonel uero audaces
& confuse irruerunt: in grimum
plium factum. concessitq; dō
uictoriam britannis. Saxonel
uero quanto in bellis p̄statiores

esse solebant: tanto in fuga se mo
ret effecti: ualde conterriti sunt.
Postea hec tempora eridi rex mer
che p̄it. sui successit filius eius
Wyppa. circa hec etiam tempora
post rethelric regnauit rethelric
qui uocatur ferul sup nordhū
bre. hui etiam temporib; occupa
uerunt longobardi italiam. Hec
multo uero post: gregori uerbi
dei signauit in angliam.

Celudo regnante sup Westsere
rethelric sup nordhūmbre.
& Wyppa sup merche. conuersi s̄
rex rethelricus cancie & popul
kentensis ad fidem. ut in sequenti
libro ostendemus. Post Wyppam
uero regnauit theodul. qui non
filius eius sed consanguineus fuit.

Chelric cum quinque annis
regnauit: uiuendi finem s̄t.
Post quem regnauit ceolwulf rex
Westsere. xiii. annis. Et cunctis
dieb; regni sui pugnatu uel
contra anglos uel contra scotos
uel contra pietos. in ceolwulf fili
cicra fuit. antea filius cynric.
filius ceric.

Ceo wulf regis ḡ anno. vii. fo
catul imperatoris anno p̄mo.
qui. viii. annis imperatit rome:
p̄stet ferul rex nordhūmbroꝝ
foetal & gl̄e cupid. plul omnib;
angloꝝ regib; gentem uasta
bat britonum. Nemo in tribuni
uemo in regib; plures eoz terra
eximatus uel subingatus in
digenit aut britanias genti

anglorum autem habitabiles fecerunt. Cui
merito poterat illud aptari.
Beniamin lupus in mane
comedet pedem: et vespe dividet
spolia. Unde motus eius profectibus
eadem rex scotoz qui britanniam
inhabitant venit contra eum cum
in mensis ac fortis exercitum: sed cum
paucis uictus aufugit. Siquidem
in loco celebrissimo quidam delecta
omnis pene eius est caesus exercitus.
In qua etiam pugna redwaldus rex
hybridi cum omni illo quem ipse
ducebat exercitum peremptus est. Ne
quod ex eo tempore quisquam regnum
scotoz aduersus gentem angloy
implurum venire ausus est.

Collusit uero rex anno no-
uo pugnavit pates rex red-
helfat contra britannos uictor
apud carlegion. De quo bello tel-
loy maximo in libro consensionis
angloy qui hinc sequitur dice-
dum est.

Collusit uero inter multa
bella contra multos facta
que causa breuitatis premissa
sunt pugnam maximam habu-
it contra sudseras. Inter
exercitus ineffabiliter cecidit est.
Clades tamen detestabilior conti-
git sudseris.

Collusit cum regnasset. xviii.
annu: homo esse desit kinigil
uero regnavit post eum. xxv.
annu sup. Westere tempore era-
cli imperatoris. qui imperavit.
xxvi. annu kinigil fuit filius

10
eola. filii cartha filii kinric. filii
ceribe. Quanto autem regni sui
anno assumpsit secum hithelmu
filium suum in regnum. Et in-
erunt bellum contra britannos
apud brandune. Ordinati igitur
mannuhil et cuncti et aciebus cum
eius lege rata ceciderunt et concu-
les et duces utrimque pessime belu
inceptum est. Cum autem igitur
obuarent acies sibi terribiliter
et pulcherrime: uerillit inclina-
re in ipsa prima collisione inualit
hoiuz. britannos. Hinc et ac-
em securrium maximarum sple-
derrunt. et framcarum magne
longitudinis: fuga in principio se-
ro tamen potiti sunt. Sarones igitur
sine detrimento sui in doret nu-
merauerunt mortuos britanoy
in uenti sunt mortui. ii. c.
et lxx.

Rynigil uero cum. vi. anni.
regnasset mortuus est redel-
briht rex kententis. Cui successit
redwald filius eius. Deuenerunt
quoque anno redwald rex nordhū
brozun. et redwaldus rex est agle
obuauerunt sibi puocati utrimque
cum exercitibus copiosis. pugna
cum est igitur: infanibus martio-
rum ad orientalem plagam que
uocatur animil idle. Unde dicitur:
Annus idle angloy sanguine sor-
ditus. redwaldus rex ferus dedig-
nant et mirant quod aliqui se
auderet resistere: cum militibus
electis et bello assuetis audacissime

utrimque

ante

plaga animis
qui uo idle

quod si inordinate irruit in hostes.
quibus acies redwaldi eleganter
ordinate: tribiles essent aspectu.
Hamburhite galois et hastes et in
numeris decore uerillisterno p
cedebant ordine. Mutroq; maio
res erant numero qm hostes. Her
tū nordhumbroz quasi pda in
uicita subito pruenit in cuneos
conglomeratos: teinerum filii
regis cum tota acie sua gladii
pstravit. et ad inferos ante se mi
sit. Redwaldus autem tanta
clade non pstritus. s; iracundior
in uincibiliter cum duab; acie
b; pstrit. Cumq; in uentiles
essent nordhumbri: redwaldus
fundens cuneos ultra posse sui
longe a suis sup magnam tra
gem hostium pstratus est. Fug
ergo rege adempto totus eius
exercitus. huic ergo in regnu
successit edwini. qui postea fac
tus est xpianus. Hacta autem
par erat in britannia tempe
edwini regis. ubi cumq; impi
um regis eius attingebat: ut
mulier cum nato paruulo a
mari ad mare secum gradi p
set. Rex autem ad lucidol fon
tes iuxta uias obrefrigerium
viaticum erectis stupidib; eroot
cuneos suspenderat. Quos nul
lus uel magnitudine ne timo
rit auderet uel amore uellet
attinge. Vbiq; autem ante regē
uerilla gestabantur. Hec pla
tra illud genus uerilli q; romani

Ruffam angli uero tunc appellat
ante cum uiliter fieri solebat.
Hymigils cum regnasset. xvi.
anni. et ichelm pugnauerit
contra edwini regem pdeim qm
puls mori pdicione parauerat
tradere: iure uicti sunt ut post
diceretur. Eodem anno pendla
streunus cepit regnare super
merche. Regnauit autem. xxx.
anni. Penda autem fuit filius
Wibba. filii cricrida. filii cine
Wato. filii euidda. filii yel.
filii chomer. filii angesteau.
filii offa. filii Werimund. filii
Wriac. filii Wodem. Eodem an
no ^{obit} ebertus rex est. sui duo
filii eius successerunt in regni.
Hec longe post pugnauerit
contra hymigils et ichelm au
dacter quidem cum paucio
rib; contra plures sed infeliciter
utroq; enim iuuenis acie gladii
corruit. Et ex toto eorum exerci
tus aliquis fugam capere po
tuit. obstantib; cadauerum
suoꝝ montib; et sanguis torre
tib;. Quib; successit sigebertus cog
nomine paruit. huius postea si
gebertus uir s; et uirtutibus
plenus. quem sui pdicione oc
ciderunt.
Hymigils et ichelm tercio
post hunc anno pugnauerit
contra pendan apud cyrancel
congregata utrinq; multitudine
ne graui. Cumq; utroq; exerci
tus fuga abiurata in uincibiliter

plisterent. solis occidentis gra drep
a sunt. Mane autem cum se utrosq;
imputacionem redigendos si appli
carentur uiderentur uiderent. mo
decatas utriusq; impetacionib; con
cordati sunt.

Rymigils cum regnass; .xxiii.
annis occisus est rex edwini
pendam strenuum. Que res in
libro sequenti digne & plene tra
tabitur. Anno uero sequente os
woto rex scs adertus est regnu
nordhumbroz. & regnauit noue
annis. Anno hunc sequente con
sul est hymigill adfidem. Anno &
primo baptizatus est. chichelm reg
nant cum kymigill fr̄e suo. qui
obit eodem anno. Dieb; in eisdē
conuulsus est earpwald rex est an
gloz filius redwotoi regis ad fidē
reclam: teo mox occiso ppendam
strenuum conuersus est sigbert
fr̄at & successor suus p̄felicem ep̄m.
& tota gens orientaliū angloz
cum eo. Quanto post hunc anno
obit etobold rex keut. qui regna
uit. .xxi. iiii. ann. Post quem regna
uit filius suus erchenbricht. .xxvi.
ann. tempore etadonac imperatoris
qui imperauit. .ii. ann.

Rymigill cum regnass; .xxi. ann.
uita caruit tempore constā
tini imperatoris qui imperauerat.
.xxiii. ann. filius scilicet costan
tini p̄oris qui regnauerat dimi
dio anno. Successit autem ky
nigillo filius eius cenwald & reg
nauit .xxxi. ann. sup Westsere

sicut & pater eius fecerat. Eodem
anno occisus est rex scs oswold.
sicut in consequenti libro dicit.
& post eum regnauit oswi fr̄at
eius. .xxviii. annis.

Cenwald quinto anno reg
ni sui inuulsus est a rege
penda. quia sororem eius dimi
serat. h non potuit ei resistere
ut pater eius fecerat. S; p̄elio uic
tus fugit ante faciem eius. & fu
gatus est a regno suo. Post ten
nium uero regno recepto de
dit cenwato adueto cognato suo
& aduitori. .iii. m. uillas iuxta
xscandune. his temporib; succē
sit earpwald regi est angloz
sigbertus frater eius dei seruus.
Qui inuicem deo tantam adbe
sit: ut cognato suo egnice regno
com mendato monasterium in
traret. & consuetam acciperet. Post
multos autē annos coegerunt
eum erue contra regem pendā.
Ille tū non nisi uirgam in ma
nu habebat imp̄lio. Occisus est ḡ
cum rege egnice & totus eius
exercitus. Successit autem eis
anna filius eius de regio genere
uir optimus. & optime pater

Cenwald cum regnass; .xvii.
annis: in uasit annam p̄dē
regem est angloz penda strenu.
sui bene poterat aptari illud
lucani. horus in arma furent
nullas n̄ langne fuso: hader ha
tere uas. Insurrexit ḡ p̄turo

asre/dmne

chenwalth

gander

regi anne et infrenauit. ut lupus
ad caulas iniuste perdigis ire.
Nolle pecus nec periret mactat
quod uocatur. Ora fluunt sanie. la-
tus undique sanguine manat.
Stat atrox nec abire donec si-
mul omnia fundat. Sic super
attonitos fertur rex pendra pro-
pinquos. Deuota sunt ergo anna
rex et excelsus eius ore gladii
in momento. ita quod uix ali-
quis super fuit exis. Successit autem
anne frater eius iocelhe. qui mox
occiso a rege pendra successit ad
edwold in regno. acies et uigilla
in nordhumbre dirigit pendra
strenuus.

Cenwald cum regnasset. xiiii.
annis. pendra qui ceteros gla-
dio percussit. gladio percussus
est. Sed in illis. Qui gladio per-
cussus. gladio peribit. Percussus
uero est post uinum regem ap-
annem Winwed. Unde dicitur.
In Winwed anne uindicta
est ceteris anne. ceteris regum
sigbert. et regum. ceteris regum
oswald. et edwine. Successit ei pe-
dra qui primus regum merche
baptizatus est. et gens regum mer-
che que etiam uocatur midelen-
gle. i. mediana anglia cum
eo et pecum ad fidem conuersi sunt.
Sed post breue interuallum
occiso. regnauit Wlfere frater ei-
us. xvi. annis. uir patris uirtu-
tis heres. hoc etiam tempore bap-
tizatus est rex est seve. i. orientalis

lum saxonum nomine sigbert.
qui post sigbertum cognouit
paruum punitie illius regnum
tenit.

Cenwald rex occidentalium
saxonum. xvi. anno regni eius
pugnauit contra britannos ap-
pennum. Sciens enim cum
uictum fuisse apenda strenuo.
et regno fugatum. minus ap-
tam existimaret ad omnes plus
sustinendum congregata mul-
titudine graui cum superbia bel-
lum iniierunt. prima quidem
collisione britones anglos aliquan-
tum repulerunt. cum autem an-
gli magis horerent fugam quam
mortem. et in repetendo per-
sisterent. de fatigati sunt brita-
ni et more nimis liquefacta est
uis eorum. Dederunt ergo cetera pec-
catis. et fugati sunt apennum
usque ad pedredan. et facta est se-
pugnam briti plaga insana-
bilis in die illa.

Cenwald uero. x. anno regni
eius alter pugnauit contra
Wlfere regem merche filium
pendre. Rex namque merche filius
pendre patria uirtute et fortuna
uisus. hosti marti euentibus re-
stitit. cumque rex Westere cap-
marcio expulsus fugam elegit.
set. peruenit Wlfere tunc hosti-
lan in multitudine graui
et insulam With. itra postquam
debellauit et optinuit. Sed cum
industria conuersus est rex ad

22
elldold sudlere p̄muis ad fidem.
Cui de lauacro suscepto dedit insigni-
m̄m ad optionis insulam Wrbh.
Et ut eandem insulam ad fidem
i. conuerteret. misit illo ep̄am pre-
biterum ad p̄dicandum. Illa tū
nec dum conuēti potuit; anno p̄
hunc tercio sol obscuratus est tercio
die maii. Q. signum pestilentia
grauissima tū in britannia qm̄
inhibnia p̄sentia est. lo ḡ anno
ercentert rex kentensis et deus dedit
archiepe kentensis uno et eodem
die obierunt. Postea filius p̄dcti
regis egrich regnauit. .v. annis.
sup cantuariam. Ipe ḡ rex egrich
et rex ossi miserunt Wiard pre-
b̄m romam ut fieret archiepe.
Sed eo ibidem defuncto misit Vital-
ianus papa p̄ eo theodor archiepm̄
magnum de cuius strenuitate
in loco suo dicitur.

Cheulwath rex anno. fr̄. obit
ossi rex magni noedhibre
morbis confectus. Post qm̄ egerd
filius eius regnauit. .xv. annis.

Cheulwath cum regnasset. .xxi.
annis mortuus est. Post quem
Serburgh rex ei regnauit uno
anno. Precedenti autem anno
fuit maxima pugna uoluchriū
in anglia. Q. ut credibili uideatur.
h̄ et nro tēpe contigit in normānia
regnante rege henrico. q̄ p̄muis
regum anglie sic uocatus est. hoc
nū determinatū ē. q̄a sic alijs alijs
fuito tempore fortitan uocabit̄.
Palā si ap̄ rothomagiū uoluchriū

pugnauerunt. ita ut milia uo-
luchriū occisa inuenirent; ex-
nei uoluchriū fugam inisse uide-
reitur. Q. signum scil̄ fuit p̄li q̄
gestum est inter henricum d̄m
anglie et normannie et lodouicum
filium philippi regem francie.
Quo in p̄lio rex fortis henricus
uictor erant. et lodouic uictus af-

Serburgh regnante mortuus ē.
egrich rex cantuarie. Cui successit
lochari in regnū. hunc etiā tenuit
theodorus coelum ap̄o redford.
bochari autē filij regis p̄dcti regna-
uit. .xii. annis.

Eselwine cepit regnare sup West-
sere. S. breui regni eius morte
p̄cipiente durante durauit. Cui
reg anno .ij. fuit pugna gulli-
ma inter eum et Wilere regem mer-
centem. Rex uero mercensil patria
tauta itante usul aliquantulū
p̄stantior pugna fuit. Vtq̄ tū ex-
certul ^{habilit} coitert est et multa milia
utrunq̄ ad inferos demersa sunt.
ope autem p̄cium est attende qm̄
uilel fuit actus hominum quam
uilia fuit bella regum ḡsola et ge-
sta nobilia. Cum enim reges p̄dcti
tantam cladem genti sue causa
pompe et tumoris et gl̄e inanis in-
gessissent. alter eoz scil̄ Wilere
eodē anno p̄it morbo. Alter u
sequenti. Post h̄ edelred regnauit
sup merche.

Eselwine cum duobz annis
regnasset. uitte demptus est.

Kenwinc

ix

obtinam

egfredi

deo

vltori

adeltrida

Kenwinc regnauit sup Westfere
 .ix. ann. Eodem anno rex adelfred
 uouit inerte insurrexerit cont' lo-
 tarum regem kentensem. Lotari
 uero patriam & autam interem
 formidant: diuise se a conspectu
 eius nec ouiam pcessit. Rex igitur
 mercensul urbem rohemsem deshe-
 it: puuitiam kentensem thimca
 ut pelam in numerabilem rethg.

Cenwinc regis anno terio: co-
 meta p tres menses apparuit.
 Funo quoq; mane ueludo sol re-
 plenduit. Anno uero sequente eg-
 fred rex nordhumbre & adelfred rex
 merce pugnauerit Guillime uir-
 tute. Ibi occisus est alwine frat-
 regis egfredi iuuenis utiq; puuitie
 miterum amabilis. Nam & sorore
 ei q dicit ostrich. adelfred habebat ux-
 orem. Quinq; materiel belli acoris
 & inimicie longioris inter reges
 populosq; feroces uideret exorta: the-
 odorius dei delectus antistes diu-
 no functus auxilio saluifera ex-
 ortatione ceptum tantu plecti
 funditus extinguit incendium:
 adeo ut pacat' alteritum regi-
 bus ac poplis. nullius anima uol-
 pinterfecto regis f're s' debita solu-
 m: multa pecunie regi & ueteriori
 daretur. cuius federa. pacis multo
 exin tempore inter eosdem reges co-
 runq; regna durauerunt. Eodem
 anno obit adelfrida que fuerat
 uxor regis egfredi. ugo tu p'etua.

Cenwinc rex .vii. anno regni
 eius congressus est cont' britano.

cosq; male resistentel uictoriosus ce-
 uehement cede & incendit usq; ad
 mare fugauit. Circa hoc temp' tenuit
 theodorius concilium apud hartsfo.

Cenwinc rege defuncto cedwala
 uenit ad regnum. qui mox
 in sulam uictam captam conitci
 ad fidem fecit: ad qm ipse p'ea con-
 uertul est.

Omnis g' reges anglie iam fide-
 let effecti. & uniuerse regionu par-
 tet: & lumine & gra fruebantur.

Tractatum est ut estimant' inq-
 fisione de getis angloz adhuc
 infidelium uilibro hoc quem uoca-
 mul de aduenteu angloz. p durim
 q; seriatim ab ipa inuasioue bri-
 tannie que p'axonet facta est:
 usq; dum singla regna sunt re-
 gib; illustrata. & reges singli ful-
 gore fidei sunt iradiati. Huic g'
 cum liber hic licet sibi breuul sit:
 gesta cu multa euentul & bella g-
 tinent. t'mino donandul est. Scri-
 bendum namq; attenti' est in li-
 bro sequente qui p'dicatorel q'ra
 hortatu: quib; miracul. qua p'ch-
 catione. quos reges. quo ordine:
 ad fidem d'ni n'xi conuertentur.
 hec autem bella gesta sunt.

- Ep'us rim. imp'ator' annul curit. cc. xviii.
- Ep'us o'rciani q' regnauit. vii. annis.
- Ep'us leouil q' regnauit. xvii. annis.
- Ep'us xenonil qui i reg. xvii. annis.
- Ep'us anastasi qui reg. xviii. ann.
- Ep'us iustini senioris q' reg. viii. ann.
- Ep'us iustini maioris q' reg. xviii. ann.
- Ep'us iustini junioris q' reg. xi. ann.

H̄p̄r tybū q̄ regnauit. vii. annis.
 H̄p̄r mauriciū q̄ regnauit. xxi. annis.
 H̄p̄r foatū q̄ regnauit. viii. annis.
 H̄p̄r cradonal q̄ regnauit. ii. annis.
 H̄p̄r constantinū q̄ reḡ dimidiū aū.
 H̄p̄r constantinū filiū sui q̄ f. xxxviii. a.

Domina ergo regum anglie
 qui usq̄ ad hunc finium
 fuerunt confuse displa sunt si se
 cundum regna singla breuissime
 recapitulem non tedious ut esti
 mo s̄ aptior electorū gratior erit.
 Reges autem kemētel hū sunt
 ex ordine.

Primus rex hengist. .xl. annū
 Eoc filius eius. .xxxiii.
 Otta. .xx.
 Ymiricus. .x.
 Adelbertus. .lvi.
 Ethaldus. .xxxiii.
 Erchembrihtus. .xxxiiii.
 Egbrichtus. .ix.
 Honus lotarius. .xii.
 Reges si Westsax hū s̄ ex ordine.
 Primus ^{o. r. c.} eric. .xvii. aū.
 Kynne. 26 annis
 Sheuling. 30 aū.
 Chetie. 5. aū.
 Chelwif. 14.
 Kynigilc. 31
 Chenwath. 31.
 Serburgh. 1.
 Ecelwine. 2.
 Lenwine. 9. aū.
 Reges aū estere hū s̄ ex ordine.
 Primus erchewine.
 Oled.
 Seberth.

Sigebertus.
 Silertus.
 Swethelmus.
 Sebbi.
 Sigardus.
 Reges autē northumbre hū s̄
 ex ordine.
 Primus Jda. 12 annis
 Ella. 30
 Ederd. 5.
 Eowinus. 16.
 Oswald. 9.
 Oswi. 28.
 Egferd. 15 annis
 Reges uero estangle hū sunt
 ex ordine.
 Primus offa.
 Brutul.
 Redwaldus.
 Erwaldus.
 Sigebertus.
 Egnuc.
 Anna.
 Aodelere.
 Aohelwold
 Atoulsus.
 Reges quoq̄ merce hū s̄ ex ordine.
 Primus erida.
 Wibba.
 Eorlus.
 Eucda. 30
 Eeda.
 Eoltere. 21.
 Edered.
 Reges itaq̄ sudsege hū sunt
 ex ordine.
 Primus elle.
 Scalle.

Hū
 2902 hūmū 202

Hū
 Estangle

Hū
 2902 hūmū 202

Hū
 Sudsege

Hū
 2902 hūmū 202

Ceteros penuria scriptoy uel fa-
ma obscura recondit. pter regē
xdelwold. Qui iure adhuc nomen
habet. quia p̄mus r̄ nomen agnouit.
Et hec quidem explicunt. Vide igit̄
lector ⁊ perpende quarta nomina
qm̄ cito ad nichilum deueniunt.
Attende queso ⁊ stude cum nichil
hic daret ut adquirat tibi regnum
⁊ substantiā illam que non deficiat
et nomen illud ⁊ claritatē: q̄ nullis
seculis ueterascet. hoc p̄meditari.

et honore qm
nō p̄transiet
nominē illud
et claritatē

lib. lib. 206

Summe prudentie est adquire
summe caliditatis. adipsa summe
felicitatis. *Explicit lib. secundus.*

Liber hic conuersionis angloy
est que p̄ Gregorium papam hoc
ordine facta est.

Primus rex kentensis xdelberch
cum gente sua p̄ augustinum
ep̄m ad fidem conuersus est.

Secus rex estlere siberus cum
gente sua p̄ yellitum ^{ep̄m} conuersus est.

Tercius rex nordhumbre bovin
cum gente sua p̄ yellitum ep̄m
conuersus est.

p̄ran h̄ m̄m̄

Quartus rex estangle siberus cum
gente sua p̄ felicem episcopum
conuersus est.

Quintus k̄yngill rex westere.
cum gente sua p̄ birinum
ep̄m conuersus est.

Sextus rex p̄ida mercioy cum
gente sua p̄ finanſi ep̄m con-
uersus est.

Septim̄ rex xdelwiff australiū
saxonū p̄ birinum ep̄m con-
uersus est.

Quomodo autem conuerti sunt or-
dine prosequemur. *Inap̄t lib. iii.*

de conuersione angloy.

Anno gracie quingen-
tesimo octogesimo. ii.
conuicio impante
quarto decimo an-
no imp̄i sui q̄ q̄n
quagesimus quar-
tus ab augusto imp̄ante: misit ser-
uus dei. Gregorius augustinum.
⁊ alios plures cum eo monachos p̄-
dicaturos in angliam. anno ad-
uentus angloy in britanniā
circa centesimo q̄n quagesimo.
Qui uisit pontificibz obtempan-
te cum angliam appropinquarant:
horore marino nimirum percussus.
redire domum pot̄ qm̄ ad feram
gentem cuius nec linguam nosset
adire cogitabant. Hec mora augus-
tinum qm̄ eis ep̄m ordinandum
si ab anglis susceperantur dispo-
nere domum reuertant. qui ab ea-
to gregorio humili supplicatu op-
tineret. ne tam periculosam. tam
laboriosam. tam incertam p̄gna-
tionem adire deberent. Quibz ille
exortatorias mittens litteras. in
opus eor̄ uerbi diuino confusus augu-
stus p̄ficilli suadet. Quarum uideſi
et litterarum ista est forma.

Gregorius seruus seruoy dei. suis
dñi nr̄i. Quia melius fuerat
bona non incipe qm̄ ab his que
cepta sunt cogitatione retrorsū
redire. summo studio dilectissi-
mi facti oportet ut op̄ boni quod

† †

auxiliante dño cepistis impletis.
Hec labor uos q̄ trinerit. uet malech
coꝝ hominũ lingue de tirant. sec
om̄i instanta om̄iq̄ seruoꝝ que
inchoastit deo auctoꝝe pagite: ser
citet q̄ laboꝝem magnum ma
ioꝝ et̄ne retribitionis gl̄a sequet̄.
Remente ante augustino p̄po
sito uir̄o quem tabbat̄e uob̄ con
stitum̄. in om̄ib; humil̄it̄e obedi
te: scietet hoc uis̄ animab; ul
p̄ om̄ia p̄fiturum: quicquid a
uobis fuerit in eũs amonitioẽ
completum. Om̄ps d̄s sua gr̄a
uol̄ p̄regat̄ benedicat. ⁊ uir̄i labo
ris fructum in et̄na in patria
uidere concedat: quatin̄ si uob̄
laboꝝare naqueo. simul in gaudio
retribitionis inueniat quia la
boꝝare sal̄ uolo. N̄s uol̄ in columẽ
custodiat dilectissim̄ filiũ. Data
die decimo kalendas augustas
impante dño n̄ro maximo ty
lerio pulchimo augusto anno
r̄. iiii. imp̄ii eiusdem dñi n̄ri i
dictione. r̄. iiii.

Roborati q̄ beati pat̄is confir
matione britanniam p̄di
catoꝝes pueniunt. Erat eodẽ tem
pore rex edelberch in partia po
tentissim̄ qui ad confinium usq̄
humbre fluminis marini. quo
meridiani ⁊ septentrionales an
gloꝝ populi dirimunt̄. finet im
perii recenderat. Est autem ad
orientalem emene plagam tena
tos in sula non mochea. i. mag
nitudinis iuxta consuetudinẽ

estimationis angloꝝ familiarum *milharim*
sexcentarum. Quĩ a continenti tra
se cernit fluiũ Warentamu q̄ est lati
tudinis circiter trium stadiorum.
⁊ duob; tantum in locis r̄issineabi
lis: utrunq̄ enim capud p̄tend
in mare. In hac q̄ applicuit seruu
dei augustini ⁊ socii eius uiri ut
ferunt ferme. xl. Millib; int̄p̄i
bul mandauit regi p̄ dcō sese ue
nisse de roma: ac uirtuũ fere
optimum qui sibi obtempareib;
et̄na in celis gaudia ⁊ regnũ sine
fine cum deo uiuo ⁊ uero futu
sine ulla dubietate p̄mitteret. Q̄
hec audiens mane illos in ea qm̄
adierant insula ⁊ eis necessaria mi
nistrari: donec uideret qd̄ de illis
faceret iussit. Nam ⁊ antea fama
ad eum xp̄iane religionis puenat:
ut p̄te qui ⁊ tyrorem habebat ta
nam de gente francoꝝ reginam
uocabulo. Bi. te qm̄ ea condicio
ne ap̄rentib; acceptat. ut ritum
fidei ac religionis sue cum ep̄o
quem aduocatoꝝem dederant noie
ludharde inuolatum seruare
licentiam haber̄. Post dies ii uenit *panos*
ad insulam rex: ⁊ residens sub di
uo iussit augustinum eũ sociũ
ad suum ibidem aduenire collo
q̄m. Lauert̄ enim ne in aliq̄
domum ad se int̄iret: uere uō *veteri*
augurio. ne sup̄ uentũ suo siq̄d
malifce arcis habuissent. cum fi
ando decipent. At illi non demo
niaca s; diuina ueritate predicti:
ueniebant crucem p̄gerillo ferre

I
J

argenteam: ⁊ ymaginem dñi salua-
toris intabulis depictam letaniasq;
camentel p̄ sua simul ⁊ eoz p̄pter q̄s
⁊ ad quos uenerant salute et̄na.
dño supplicabant. Cumq; ad ius-
sionem regis resideret uerbum
ei uite una cum om̄ib; qui adue-
rant eis comitib; p̄dicarent: respō-
dit ille ille dicens.

Pulchra sunt quidem uerba
⁊ p̄missa que afferat. s; quia
noua sunt ⁊ incerta. non his pos-
sum assensum tribuere: relictis
eis que tanto tempore cum om̄i
angloꝝ seruauit gente. Verum q̄a
de longe huc p̄grini uenistis ⁊ ū
ego in uideor p̄seruisse ea que ūa
uos ⁊ optima credidistis: uob; quoq;
communicare desiderastis: nolui
misi molesti esse uob;. quin p̄
benigno uos hospicio recipe cum-
misi: ⁊ que uictui sunt necessa-
ria uō ministrare. Hec philem;
quin om̄s quos potest fidei uite
religionis p̄dicando societ. Dehinc
ergo eis mansionem in ciuitate
doroūnensi. que unius sui totius
erat metropolit. hūc ut p̄miserat
cum aduunistracione uict⁹
temporalis licentiam quoq; p̄di-
candi non abstulit. fertur autē
quia appropinquantes ciuitati
more suo cum cruce sua. ⁊ yma-
ginem magni regis dñi n̄ri iūu
xpi hinc letaniam consona uoce
modularentur. Descam te dñe
in om̄i n̄ra tua. ut auferatur
furoꝝ tuus ⁊ ira tua a ciuitate ista!

⁊ de domo sc̄a tua qm̄ p̄cauimus
alleluia.

Igressi igitur urbem uitam apli-
cam p̄mitiue ecclie imitantel con-
uersatione celesti ⁊ dulcedine doc-
trine: multos ad fidem ⁊ baptismi
compulerunt. Baptizabant autē
missasq; celebrabant in ecclia sc̄i
martini ad orientem ip̄i ciuitatis
antiquit̄ abritannis facta. in q̄
regina p̄dicta consueuerat orare.
At ū rex inter alios delectat̄ uita
mundissima sc̄oz ⁊ ostensione mi-
raculoꝝ ad fidem conuersus est ce-
pere innumeri xpi ecclie uniri.
Quos quidem arch̄ rex diligebat.
nullum tñ ad fidem cogebat. Didi-
cerat enim aſue salutar̄ auctorib;
seruiturum ⁊ uoluntarium non
coactum esse debere. Hocum uero
sedul̄ congruum possessionesq;
uarias conferre non distulit. Per-
gens ḡ uir dñi augustini arelas.
⁊ ab arch̄ep̄o eiusdem ciuitatis
⁊ etherio iuxta p̄ceptum pape or-
dinatus arch̄ep̄e reuersus est Bri-
tanniam. Misitq; laurentium
p̄b̄m romam. p̄ quem ⁊ res gesta
summo pontifici mandauit. ⁊
gerenda. yr. questionib; consulu-
it. Contra q̄s pape rescripta rece-
pit. Que quia plure sunt indere-
tis uel canonib; lector querat. ⁊
inueniet.

Misit papa Gregori⁹ augustino
ep̄o tunc temporis ab urbe
roma copatoꝝ ac uerbi mi-
nistros plures. in quib; primi
et p̄cipui

25
cunt. Mellitus. Iustus. Ruffiniani.
Paulinus. Milti & p̄col uasa & indu-
menta. Codices, & ornamenta eccle-
sial necessaria. Milti & Inerat qua-
rum iste est tertius. Reuerentissi-
mo & sanctissimo patri Augustino quo-
ep̄o Gregorius seruit seruoꝝ dei.
sum certum sit potēterenti dō
laborantibz ineffabilia eēni regni
p̄mia reseruari nob̄ tū eis necesse ē
honorū beneficia tribuere. ut ī sp̄u
alī op̄i studio & remuneratione
ualeant multipliciter insuclare.
Et quia noua angloꝝ ecclia ad om-
nipotentis dei grām eodem dño
largiente & te laborante p̄ducta ē:
usum tibi pallii in ea ad sola mil-
sarium sollempnia agenda conce-
dimus. ita ut p̄loca singla. xii.
ep̄os ordinet. qui tue subiacent
dicioni. quatin̄ londonensis ci-
uitatis ep̄e semp̄ in posterum a si-
uoto p̄p̄a debeat consecrari. atq; ho-
noris pallium ab sc̄a apl̄ica cui
deo auctore deseruiō sede p̄cipiat.
Ad eboracam uero ciuitatē uolumus
ep̄m mittere. quem ip̄e iudicau-
erit ordinare. Itadum tarat. ut si
eadem ciuitas eum finitimus lo-
cal uerbum dei receperit ip̄e q̄q;
xii. ep̄os ordinet. & metropolita-
ni p̄suntur honore. Quia ei q̄q;
suaeta comel fuerit. pallium i-
buere dño fauente disponimus.
Quem tū tue fraternitatis uolunt̄
dispositioni subiacere. Post obi-
tū uero tuū ita ep̄s quos or-
dinauerit p̄sit. ut londonensis

ep̄i nullo in subiacent dicioni. Et
uero inter londonie & eborace ciui-
tatis ep̄os in posterum honoris ista
distinctio: ut ip̄e p̄or habeat qui
p̄ul fuerit ordinatus. Comuni
aū consilio & concordia actione q̄q;
sunt p̄p̄i zelo agenda disponat:
unanimit̄ recte sentiant & ea
que senserint non sibi nec discere
pando p̄cipiant p̄ficiant. Bua it̄
fraternal non solum ep̄os q̄s
ordinauerit. neq; hos tantū
qui p̄ eborace ciuitatis ep̄m fue-
rint ordinati: & etiam om̄es bri-
tannie sacerdotes habeat dño n̄ro
ih̄u xp̄o subiectos. Quatinus ex
lingua & tue uite sc̄itate & recte
credendi & bene uiuendi formam
p̄cipiant: atq; officium suum
fide ac moribz exequentes ad celestia
cum dñs uoluerit regna p̄tingat.
Deus te incolumē custodiat re-
uerentissime frater. Data die de-
cimo kl̄ iuliarum imperante dño
n̄ro Mauricio tybro piissimo au-
gusto anno septimo decimo.

Cum autem legārit p̄dicti
britanniam peterent: misit
post eos apl̄icus litteras. in quibz
qm̄ studiosus erga salutem gen-
tis n̄re fuerit apte demonstrat:
ita scribens. Dilectissimo filio mel-
lito abbati. Gregorius seruit ser-
uoꝝ dei. Post distensionem cong-
regationis n̄re que tecum est. ual-
te sumus suspensi redit. quia ni-
hil de prosperitate ur̄i trinerit au-
disse nos contigit. Lū ḡ dominū

om̄pl uos ad reuerentissimum
uirum fratrem n̄m Augustinū
ep̄m p̄chirent: dicite ei. q̄d diu
merum de causa angloꝝ cogitāt
tractauit. uidelicet quia sana ido-
locum destrui in eadem gente mi-
nime debeant: sed ipsa que in eis
sunt idola destruantur. Aqua be-
nedicta fiat & in eadem sanis ac-
p̄gatur. altaria construuntur:
reliquae componantur. Qui si sa-
na eadem bene constructa sunt:
necesse est ut aculū demonum
in obsequium ueritatis debeant.
cōmittari. Vt dum gens ipsa eadē
sana sua non uidet destrui: de
corde errorem deponat. & deum
uerum cognoscens & adorans:
ad loca que consuevit familiari-
tate. Et quia boues solent in
sacrificio demonum multos oc-
cidere: debet eis etiam hęc de rea-
liq̄a solempnitas imitari: & o-
die dedicationis uel in nataliciū
sc̄oꝝ martirum. quoz illic reliq̄e
ponuntur: tabernacula sibi circa ec-
clesias que exstant cōmu-
tate sunt. de ramis arborū faciūt.
& religiosi cōmuniū solempnita-
tem celebrant. Hęc diabolo iam a-
nimalia ita moleant. Sed laude
dei in eis suo animalia occidat:
& donator omnium de sanitate
sua gr̄at referant & dum eis aliq̄
exeruit gaucha facilius consen-
tite ualeant. Nam duris uiribz
om̄ia simul abscedē in possibile
ēē: non dubium est. Quia & his

qui summum locum ascendere
n̄t: gradibz uel passibz n̄ autem
salubz eleuatur. Sic uirgino poplō
in egypto dñs siquidem in uocu-
it: s̄ tñ eis sacrificioꝝ usus q̄ diabo-
lo solebat eribere in euitu p̄po refer-
uauit. ut eis in suo sacrificio ani-
malia immolare p̄ciperet: q̄tū
cōmittantet aliud de sacrificio a-
mitterent aliud retinerent. Vt q̄
si ipsa essent animalia que consue-
uerant immolare: uero tñ deo her-
& non ydolis immolantes. iam sacri-
ficia ipsa non essent. hęc igitur di-
lectionem tuam p̄dicto fr̄i necesse
est dicere. ut ip̄e in p̄senti illic p̄st̄
p̄pendat qualiter om̄ia debeat dis-
pensare. Deus te in columnē custo-
diat dilectissime fili. Data die qu-
to decimo kl iuliarum in p̄tate
dño n̄o ih̄u xp̄o Mauricio tybio
p̄ssimo augusto. anno nono de-
cimo post consulatum eiusdem do-
mini n̄i ih̄u xp̄i. anno octauo
decimo in dilectione quarta.

Augustino etiam sup̄ miracis
Acut misit epl̄am ne in eis ex-
tolleretur hic uerbit. Scio s̄ k̄me
quia om̄pl deus p̄ dilectionem tu-
am in gente q̄m elegi uoluit mi-
racula ostendit. Vñ necesse est de
eodem dono celesti & timendo gab-
deat. & gaudento p̄timestat. Gau-
deat uidel: quia angloꝝ anime
p̄iora miracula ad uirtuorem gr̄am
p̄tinentur. p̄timestat ū ne in-
signa que fuerūt: infirmus ani-
mus p̄sumptione se eleuet & unde

sc̄oꝝ epl̄a p̄doloꝝ
& eadē q̄m p̄o.

Quia

aliqua

resuāt. ad itua
gaudia

foras in honorem tollitur: inde p
 manem gl'am intus cadat. Memi
 nisse enim debemus: quia disci
 puli cum gaudio ap'dicatione
 redierunt. dum celesti magistro
 dicerent dñe in nomine tuo etiã
 demonia nobis subiecta sunt: pu
 nus audierunt. Nolite gaudere s'c
 hoc: sed poti' gaudete quia nomina
 uestra scripta sunt in celis in p'ua
 ta enim & temporali leticia mentē
 potuerunt: quē de miracul' gaude
 bunt. S; de puato ad communem.
 de temporali ad et'nam leticiam re
 uocantur: Quib; dicitur. In h' gau
 dere quia nomina uestra scripta sunt
 in celis. Non enim om' enim elec
 ti miracul' faciunt s; tū eoz uoia
 in celo tenentur adscripta. Veritate
 enim discipulis esse gaudium n̄
 telet: nisi de eo bono quod com
 mune cum omib; haberent. & in q̄
 finem leticie non haberent. Restat
 itaq; s'c kñe. ut inter ea que op'i
 te dño exeri' facit. semp te in
 terius subtiliter iudicet. ac subti
 liter intelligat & tranet ipm q's
 sit: & quanta sit mercedem gente
 grā p' cuius conuisione etiam fa
 ciendoz dona p'cepisti signorum.
 Et si quando te creatori nostro
 seu plingquam seu popo reminis
 ceris deliquisse: semp hec ad me
 moriam reuocet. ut surgentem
 cordis gl'am memoria reat' pre
 mat. Et quicquid de faciendis
 signis accepit uel accepisti: hec si
 ē sed illis deputet donata. p' quoz

tibi salute collata sunt.
M delterio quoq; regi misit pa
 pa Gregori' eplam simul & do
 na in diuisis speciebus. ut temporali
 bus donis extolleret: quē gr'e celest
 it munerib; consignauerat. Dño
 gl'osissimo atq; p'cellentissimo fi
 lio adalberto regi angloz Gregori' epi
 scopi. propter hoc om'ps d's bonos
 quib; ad poploz regimina pduē.
 ut p' eoz omib; quib; placit fue
 rint. dona pietatis sue impendat.
 qd in angloz gente factum cog
 nouimus. cui ista gl'a iocundo ost
 p'posita: ut p' bona que uobis con
 cessa sunt etiam subiecte uobis
 genti sup'na beneficia p'starentur.
 Et ideo gl'ose fili eam quam accepis
 ti diuinitus gr'am sollicita n̄ce
 custoch. xpianam fidem in poplis
 tibi subditis extendere festina. Te
 lum rectitudinis tue in eoz con
 uersione multiplici idoloz cultus
 insequere: tanq; edificia euertere.
 subditoz mores & magna uice
 mundicia. exortando. terendo. blan
 dendo. corrigendo. boni op'is exē
 plo moustrando edificata: ut illum
 retributorum inuenias in celo. cui
 nomen atq; cognitionē dilataue
 rit uerita. Ite enim uestre quoq;
 gl'e nomen etiam posteris gl'osiam
 reddet cuius uos honorem queritis
 & seruatat in gentib;. Sic & enim con
 stantini quondam p'issim' impator
 romanam rem publicā ap'uerit
 idoloz cultib; reuocans om'p'oretti
 dño deo nro ihu xpo

deo et dno

secum subdidit: seq̄ cum subiec-
tis poplis tota ad eum mente con-
uertit. Vnde factum est ut antiq̄
cum p̄ncip̄um nomen & suis vir-
laudibz uinceret: & tanto inopi-
mone quanta & in bono ope supra-
ret p̄cessores suos. Et nunc itaqz
uisa gl̄a cogitationē unī dei p̄ris
& filii & sp̄s sc̄i. regibz ac poplis s̄
met subiectis se stinet infundere:
ut & antiquos gentis sue reges
laudibz ac meritis transeat. & q̄nto
in subiectis suis etiam aliena pe-
cata detulerit: tanto etiam deprecia-
tus p̄ris ante omnipotentis dei tri-
bile cāmen securior fiat. Reueren-
tissimus fr̄ n̄r̄ augustinus ep̄s in
monasterii regula edocuit. sacre
scripture s̄c̄ra repletus. boni
auctore deo opibz p̄ditus: queqz
uos ammonet libenter audite:
de uote pagine. studiose in memo-
ria referate: quia si uos etiam
ineo q̄ omnipotenti deo loquet̄
audiretis. isdem omnip̄s d̄s hinc
uobis gratiam celerius exau-
diat. Si enim quod absit uerba
eius postponitis. quid eum om-
nipotentis deus poterit audire
uobis. quem uos negligitis:
audire p̄ deo. Tota igit̄ mente cū
eo uos inferuore fidei stringite.
atqz nihil aliud uirtute quam
uobis diuinitas tribuit adiuua-
te: ut regni sui uos ip̄s faciat cō-
participet. cuius uos fidem in
regno ūro recipi factis iustis
duri. p̄trea scire gl̄am ūram uo-

lunt. quia sicut inscriptum sacra
eruebit d̄ni omnipotentis agnos-
cum p̄sentis mundi terminus iam
iuxta est. & h̄c̄ regnum uenturum
est quod nullo unq̄m sine poterit
terminari. Appropinquante autē
eodem mundi termino multa im-
minent que an̄ non fuerunt. Videl̄
immutationes aeris. terrores de celo.
& contra ordinationem temporoz.
tempestates bella. famel. pestilen-
tie. terre motus ploua. que tū si
om̄ia nostris diebz uentura s̄t:
h̄ post nostros dies om̄ia subsequen-
tur. Vos itaqz si qua ex his euenire
interra uis cognoscitis: nullo m̄
uostrem animum perturbat. quia
uicinis hęc signa de fine sc̄i pre-
mittuntur ut de animalibz ūris
debeamus esse solliciti. de mortis
hora suspecti. ut uenturo iudicio
in bonis actibz inueniamus esse
p̄parati. hęc nunc gl̄ose fili pau-
cis locutus sum ut cum xp̄iana
fidel̄ in regno ūro exereat. ūra
quoqz apud uos latior lectio ex-
erescat. & tanto plus loqui libe-
at. quanto se in mente nostra
gaudia de gentis ūre p̄fecta con-
uersione multiplicant. p̄uua
renia cū nulli que uob p̄uua
non erunt. cum a uob exerta pe-
tri apli benedictione fuerint sus-
cepta. V̄m̄ps itaqz deus in uobis
grām suam qm̄ cepit p̄ficiat.
Atqz uitam ūram ibi p̄mul-
toz annoz curridā extendat.
& post longa tempa in celestis

et

idem

uol patrie congregatione suscipi
 at. Incolumen erit ceteram uiam
 gra supna custodiat. Data die de
 amo xl jul impante dno nostro
 Mauricio. tberio. pssimo augu
 sto anno. xi. post consulationem eius
 dem dñi anno. xviii. in dilectione
 quarta.

Augustinus autem in regia ci
 uitate eccliam quam romanam
 fideles olim construxerant in sedem
 s successoribz eius facerant in ho
 nozem saluatoris. Rex u eccliam
 petri & pauli ad orientem ciuitatis
 construxit & ditauit. in qua archi
 epoz & regum cantie pmi corpora
 possent. cui pmius abbas petrus pre
 biter fuit. qui legatus galliam in
 sus demertus est. in sinu maris qui
 uocatur amphleot. & ab incol loci
 ignobili traditus sepulture. Sz om
 nipotent deus ut qualis meriti fu
 erit demonstraret. omni nocte su
 pra sepulchrum eius lux celestis
 apparuit. donec a iaditentes uicini
 qui uidebant scin fuisse uirum. q
 ibi esset sepultus. & inuestigante
 um uel quis esset abstulerunt cor
 pus. & in bononia ciuitate iuxta
 honorem tanto uiro congrui
 meridia posuerunt.

Sextantesimo anno grē tñsado
 magnus ppa gregorius ad
 ueram uitam migravit. anno p
 hunc quinto. scdo focatis impato
 ris anno. Qui genere romanus
 ortu nobilis. diuiciis abiecit mo
 nachicam grē uitam. Postea u

de monasterio abstractus constanti
 nopolim apocrisarius a felice papa
 directus est. Vbi moralia Job inchoa
 uit. que postea p fere papa. Vbi etia
 ceteris helim pteate tibi impato
 re dampnauit. Composuit etiam
 librum egregium qui uocatur pa
 storat. librosq; dialogorum. iiii.
 & comedias. xl. pnamq; & ultimam
 exchneit partem expsuit. Quam
 uis omis inuertitatis sue tēpauit
 cerum doloribz & stomachi interilli
 tate fleret quidem. h tū contumit
 febriz cruciaretur. hoc quidem de
 immortalis eius fuit dicta ingenio.
 quod nec tanto corpore potuit do
 lore restringi. Nam alii quidem
 pontifices ecclis ornandis opam
 tabant. hic autem omnia paupibz
 dispgebat. ut illud beati job di. ce
 pollet. Auris audiens uerificabat me.
 & oculis uidens testimonium red
 debat m. quod libarem paupem uo
 ciferantem & pupillum ou non
 esset aduitor. Bndictio pcuri si
 me ueniet. & cor uidue consolaf
 sum. Iusticia iudicis sm. & ue
 stium me sicut uestimento. & dia
 demate iudicio meo. Oculus fui
 ceco. & pes claudo. pater etiam pu
 perum. & causam qm nesciebam
 diligentissime inuestigabam. Con
 terebam molas iniqui. & dedenti
 bus illius aufereram pdam. Et
 paulo post. Si negaui inquit.
 quod uolebant paupes. & oculos
 uidue expectare feci. Si comedu
 bucellam meam solus. & comedu

te pore

inere

purpillus greca. Quia ab infantia e-
rat mecum miseratio. & de utero
matris mee egressa est mecum.
Fecit autem inter alia beatus papa
sup corpora aploz petri & pauli mi-
tas celebrari. In ipsa uero missay
celebratione tria uerba maxime
pfectionis adiecit. Quosq; nostror
intua pace disponat. atq; ab eter-
na dampnatione nos eripi. Et lecto-
rum tuoz iubeat grege numerari.
De autem ut ait. Beda quod uir de-
pdictus die quadam rome iura-
mentum pfectol iuuenel angloz
uiderit. corpore & uultu capillisq;
ualde uenustol. Quos cum debrita-
nia uenisse & paganos esse cogno-
uisset. suspirat inquit. heu p'uloz.
quod iam lucidi uultus homine
tenebrarum auctor possidet. Inero-
gaurt g' quod esset uocabulum
gentis illius. Responsum est quod
angli uocarentur. At ille. Bene in-
quid nam & anglicam facie habet.
& tales angloz in celis decet esse co-
heredes. Q' habet punitia nomen
ipsa de qua isti sunt allati. Respon-
sum est quod dicit uocarentur. i.
punitiales. At ille. Bene inquit
dicit. deira erit. & ad miam e' uo-
cari. Rex punitie illius quomodo
appellatur. Responsum est. Allet q'
dicitur. At ille alludent ad nom
ait. Alia ad laudem creatol illis
impiribz oportet cantari. Accedens
g' ad pontificem romanum. non
dum enim erat pon- tifer fac-
tus est legationem pdicandi

cit petite. Quod cum impetare no
posset. mor' ut ipse pontifer factus
est. p' alios opus diu desideratum p-
fecit. Sepultus est autem in ecclesia
beati petri apli ante secretarium
Vbi est epitaphium huiusmodi.
Vixit tua tuo corp' de corp' sompnam.
Reddeq; valeat uiuificante deo.
Sp'c alt' petri. leu nil iura nocebunt.
hui' uitali. mors mag' ipa uia est.
Presul' h' sumi claudime mbra sepulchri
Qui t'n innumeris uiuit ibiq; bonis.
Anglos ad xpm scite pietate magistra.
Multiplicant fidei semina sine noua.
Sic colul diu factus letare Gregori.
Hanc triumphat iam t' laur' ad est.

Ordinauit autem augustinus
iustum in ipsa cantia ep'm in
ciuitate corubreu qm angli a quo-
dam pncipe rosrouestriam uocant.
In qua rex edelred apli andree eccle-
siam fecit. factamq; terracoel' ac
possessionibz ditauit. Distat a dor-
uernensi miliaribz. xxiiii. In tracta-
tum est g' quom' rex & popl' cantie
ad fidem xpi sunt conuersi.

Secula pars incipit qua ap' tunc
quom' rex & popl' est gre. i. ori-
entalium saxonum libum deis
ceperunt. Misit namq; augustini
ad eos uirum pfectum & p'obitū
euuangelizare mellcum scilicet.
Orientales autem saxonel tamusi
dirimuntur acantia. Quoz meto-
pulis londonia unibz emponon
poploz terra marit' ueniendum
est. Ibi tunc tempis sebrus nepos
edelbrich sub eo t'n regnabat.

hor

doruerni

deiri

alla

Quia omnibz ite pdem est usq ad
humbram impbat. Re g bn p ptra
rege sebto z poplo ad fidem conufo.
fiet rex edelbrat in londoniam eccle
ciam parli ad sedem epi multosq p
diul totaunt. Inqua uidelicet melle
digne pontifer conuictus est.

Mt augustinus aduozio utul
edilberti regis cum melle epi
iusto conuocauit ad suum collo
quium epos siue doctores in grime
z prime britonum puencie in loco
u usqz hodie lingua angloz augus
tinet ar. i. querul robur augustini.
in confinio pictoz z occidentalium
saxonum appellatur. Cumqz de cele
bratione pasche contra scotos z pic
tos certaret. z illi ityuctissime rati
oni assentire nolent assertionem
suam confirmauit ceco anglico in
commune aduocato ad sanandum
extonueitione ad alterutro partis
confirmationem. Quem cum pon
tifices eoz curare non possent flo
cent genua augustinus coram oi
bus ad illuminationem gentis to
tius cecum illuminauit. huc bri
tanni z scoti pterent in diuina: aq
dam uidebatur qui ab eis prudens
z religiosus esse consilium petiere
quid agendum esset. Quibus ille
dixit. si seruus dei est. ascendite
eis. At ille. Unde hoc poterim diuoscere?
tum ille. Similis est z humilis corde
seru dei ueri dr ee. At illi corren.
Quom utrum humilis sit poterim
scire. Quibz ille. Si uob assurreteret.
humil habeat. Si au cu plures numo

scil assurge spuerr. z uol spnre il
lum. Cum g conuenissent. z augusti
nus romano more in sella residentis
non assurrexiss. obuigantet idit
cordetabiere. Quibz augustus p dicit.
quia si pacem cum frbz accepe nol
lent. bellum cum hostibz forent ac
cepturi. Et si nationi angloz nolui
ssent uiam uite pdicare. phozu
manus ultionem essent mortis pa
suri. Q. ut ponia ut pdicerant.
diuino agente iudicio patratu est.

Siquidem post ipse de quo dixim
rex angloz adelfrid ferul col
lecto grandi exercitu ad ciuitatem
legionum que agente angloz lege
cast uocatur abritonibz aucte rectus
karlegion appellatur. maximam
gentis pfide stragem dedit. Cumqz
bello acturus uideret sacerdotes eoz
qui ad exorandum dm pmilite
bello agente conuenierant seorsum
intutioni loco consistere sciscitaba
tur qui essent hi quid ueacturi q
illuc conuenissent. Liunt au plu
rimus eoz de monasterio brancor
in quo tantus fertur fuisse nume
rus monacoz. It cum in septem
porcionet esset cum ppositis sibi
rectoribz monasterium diuisum.
nulla harum portio minus qm
trecento hominet haberet qui omc
delatore manuum suarum uisue
solebant. horum g plurimi ad me
moratam aciem pacto tridiano
ieiunio cum aliis orandi causa
conuenierunt. habattel defensore
noie brocmailum qui eos i terot

De Brancor
et pntice monacoz
banor

brocmailum

p̄tibz ab̄ritarouum gladiis p̄geret.
 Quoz causam aduerfus cum uictis
 l̄erit. rex adelfrid ait. Ergo si ad
 uersum nos ad d̄m̄ suum cla
 mant. p̄fecti. ⁊ ip̄i q̄m̄uis arma
 non ferant. contra nos pugnant.
 qui aduerfus nos in p̄cationibus
 p̄secuntur. Itaqz in hoc p̄mum ar
 ma uerti uilet ⁊ sic ceteras nefan
 te milicie copias. non sine magno
 exercitus sui dampno deleuit. Ex
 tinctos in ea pugna ferunt. de his
 qui ad orandū uenerant. uiros
 circiter mille ducentos. ⁊ solum
 quinquaginta fuga esse lapsos.
 Broemal ad p̄mum hostium ad
 uentum cum suis t̄ga uerentibz
 quos defendē delincent inermes
 ac nudos ferentibz gladiis reliq̄d.
 Sic quoqz completū est p̄sagium
 sc̄i pontificis augustini quannū
 ip̄o iam multo ante temp̄e ad ce
 lestia regna sullato. ut etiam tem
 poralis uirtus utationem sentiret
 p̄fidi q̄ oblata sibi p̄petue salu
 tal consilia spreuerunt.

// ang^{stini}
Defunctus est autē deo dilectus
 ⁊ sepultus est iux̄ eccliam p̄t̄
 ⁊ p̄nili. quia nec dum p̄f̄a erat
 nec dedicata. ut uero dedicata est
 a successore eius laurentio in p̄z
 tici illius aquinolan̄i decent̄ t̄l
 latus est. In quo archiepiscopoz
 om̄ium corpa usqz ad teodorum
 sepulta sunt. Nam p̄f̄a p̄t̄
 cap̄e neqūt. Scriptum uero ē. in
 tum̄la sc̄i eptaphium huiusmodi.
 hec requiescit dom̄i augustini

dorolernensis archieps̄ p̄m̄us. Qui
 olim huc ab̄tato Gregorio romane
 urbis pontifice directus ⁊ adeo opi
 tione mundoz suffultus. edd̄b̄tū
 regem ac gentem illius abidolorū
 cultu ad xp̄i fidem p̄dixit. Et com
 pletis in pace diebz officii sui de
 functus est. vii. kl̄as. junii eod̄
 rege regnante.

Laurentium uero ad huc ui
 uent̄ ordinauerat augustū in
 archieps̄m̄ exemplo beati petri qui
 clementem sim̄l̄ ordinauit. ne
 se defuncto status ecclie tam nichil
 uel ad horam pastore destitit̄ ua
 cillaret. Qui steruunt fidem funda
 tam auct̄. n̄ solum noue ecclie a
 gl̄oz curam gerent. s̄ etia uet̄m
 britonum ⁊ scothoz qui in obser
 uatione p̄sche errabant. Quibz ⁊
 epl̄am misit. cuius h̄ est p̄ncipiū.
 D̄n̄s fr̄ibz km̄is epl̄is uel ab̄batibz
 p̄m̄isiam scotham. laurentius.
 wellit̄. ⁊ iustus epi serui seruoꝝ
 dei. Dum nos sedes ap̄lica more suo
 sicut in uniuerso orbe t̄narum in his
 occiduis partibz ad p̄dicandum
 gentibz paganis dirigeret atqz in
 hanc insulam contigit un̄isse an̄
 qm̄ cognoscerent̄ crederent̄ q̄ iux̄
 morem uniuersal̄ ecclie ingrederē
 tur in magna reuerentia sc̄t̄at̄
 tam britones qm̄ scothos uenerati
 sumus. S̄ cognoscentes britones
 scothos meliores p̄t̄raim̄. Scothos
 ū p̄laganum epi. ⁊ columbanū
 abbatem nich̄ discere ab̄toni
 bus in eoz cons̄t̄at̄ōe didicim̄.

Hanc daganus episcopus ad nos ueniens non solum cibum nobiscum sed uet in eodem hospicio quo uelocemur sumere uoluit.

Mellitus episcopus londonie romam profectus concilio bonifacii papa inter fuit in quo de uita et quiete monachorum tractauit. hic est bonifacius cuius quartus a Gregorio papa qui templum pantheon a sacra impetravit quod in honore omnium sanctorum dedicauit.

Eldebertus rex obiit sexcentesimo sexto decimo anno grege qui regnauerat. lvi. annis. et sepultus est in ecclesia predicta petri et pauli. hic uir magnus et eruditus inter cetera bona gentis sue decreta iudiciorum scripsit. At uero post mortem eldeberti redwald filius eius infidelis uerorem patris duxit. Unde multi ad primum uomicum redierunt. Rex tamen crebra mentis uelania puniatur. Rex autem sebric orientalium saxonum defunctus ceteros filios paganos heredes regni reliquit. Qui cum essent idolatre de rione dicebant episcopo in missarum sollempniis. Quare non et nobis panem nitidum porrigit quem patri nostro dabat et adhuc populo donat. Quibus ille respondit. Si uultis ab his fonte illo saturari quo pater uobiscum est potestis etiam panem qui ab illo participabit esse participes. Si uultis lauacrum uite contempnitis uel lateris uallens panem uite percipere. At illi. Solummodo inquitur fore

illum uti. quia illo nec opus nos habere nouimus. sed tamen pane illo refecti uolumus. Sumusque diligenter ac sepe ab illo pane essent ammoniti. nequaquam ita fieri posse. ut absque purgatione sacrosancti quibus oblationi sacrosancti communicet. ad hunc unum furore commoti uelant. si non uis ad sentare nobis in tam facili causa quam petimus. non potest iam in tanta purgatione demorari. Et pulerunt cum ac de suo regno cui suus abire uisuerunt. Qui expulsi inde uenit cantiam tractantur cum laurentio iusto coepit quod in his agendum esset. Decretumque est communi consilio quia factum esset. ut omnis patriam redirent. libera ibi uenire domino deservirent. cum inter rebelles fidei uelant. sine fructu residerent. Discesserunt itaque pater mellitus et iustus atque ad partes gallicae recedere. ibi res suam expectare disponentes. Sed non post multo tempore reges qui pater a se uelant expulserunt demorantur autem impune non uelant. Hanc egressi contra gentem geuillorum in prelium omnes pariter cum sua milicia conuerunt. Hanc hanc duobus pater exercitum ad hunc uulgius potuit redire. atque ad simplicitatem fidei uelant que in christo est reuocari. Cum uero flammicus mellitus iustumque sericis ac britanniam esse reliquit. ita ipse nocte in archa leatorum petri

// apthx

et pauli. de qua iam frequenter dixi-
mus stratum parare. In quo cum p-
multas ptes ac lacrimas ad dñm
prostrati ecclesie fusal ad quietandū
membra posuisset atq; commissos
apparuit ei beatissimus aplozum
pntepz et multo illum tempe scē
to noctat flagellis atrocib; affligē
scilicet ab hinc aplica districtioe qre
gregem quem sibi ipe crediderat re-
linqueret. uel cui pastor oues xpi
in medio lupoz positas fugient
ipe dimitteret. An mei inquit
oblitus es exempli qui pparuus
xpi quos in iudicium sue di-
lectionis commendauerat. uindā.
uerbera. carceres afflictiones. ipā
postremo mortē. mortem autem
crucis ab infidelib; et inimicis xpi
ipe cum xpo coronandus pualit
huius admonitus laurenti mge regi
omnia reuelauit. Rex autem nimio
froz pērit. ab hinc non legitimi-
mo conubio baptizatus est. Mre-
tensq; ad gallias reuocauit oelli-
tum et iustum. Iustum rouentem
rouentem receperunt. Mellitum lo-
tonentes abierunt. ydolatrias
magis qm pontificib; seruire gau-
dent. Rex autem redhald nō erat
tante potestatis quante patē ut
eū inuictū restituere poss; epm.
Eadhaldi regis tempe obiit
laurentius. Cui mellitus lon-
donie epi successit. Ipe g et iustus
rosentis epi cum magno labore ce-
diam anglor; regerunt. Erat aū
mellitus podagrus et uital gressi-

bus sanus carne nobil. h mēte
nobilioz. unum autem uirtutis
eius opus est: quod flammul uelē
consumentib; ipe se ferri obuia
iussit. et statim orando destruxit
flammarum inperis.

Iustus rouentis epi. oellito. s. anū.
archiepo successit. Cui bonifaci pa-
pa successor dō dedit. multū pallium
cum his literis. Dilectissimo fratri
iusto bonifaci. Eū deuote qm; rā
uigilantē pxi euanglio elaborati-
te uia fructus non solum epiē dē
recte a uob; tenoz. immo inuidia
deliq; opī utro pfectio indicauit.
Hec enim onips dō ait sui nōit
sacramentum aut uū laboris fru-
ctum deseruit. dum ipe p dūato-
rib; euangliū fidelitē repmisset. ecce
ego uob; uicium sum omib; dieb;
usq; ad consummationem scē.
Suscepit namq; apial; filii uū
eadhaldi regis repmū quanta sa-
cri eloquiū eruditione eius am-
mum aduere conuersationis
et indubitate fidei credulitatem
fēritas uestra. p dūerit. Pallium
itaq; patorē pscitūm fēritas
tue directū q uidelicet insacēis
celebrandis misteris uten diu li-
centiam impauit. concederet et
tōrdinationes epoz exigente oportu-
nitate dñi pueniente uia cele-
brare. Ita ut xpi euanglium plu-
rimoz annuntiatione in omib;
gentib; que nec dñi conūse sunt
dilatetur. Deul te in columē. cū
rochat dilectissime frater.

Tercia pars incipit de conuersione
 nordhumbroz. i. eoz qui ada
 quilonalem humbre fluminis pla
 gam inhabitant. Rex uero eozum
 edwinus tanta potestate terreni
 creuerat impij: ut quod nemo an
 gloz ante eum omis britannie fi
 nes acciperet. & omis puencie qualis
 angli uel bretonet habitabant sub
 ditione eius essent. Quin & meua
 nias in sulal impio subiugauit
 anglozum. Quarum por que ad au
 strum est & situ amplior & frugum
 uentur atq; ubertate felicioz n̄ ge ta
 tarum seraginta familiarz mensu
 ram. scilicet trescentarum & ultra spa
 cium tenet. Rex autem ille filiam
 edelberti regis edelburgam xana
 paganus dixerat que alio nomine
 tate uocabatur. Sumq; uenit pau
 linus ut ibi pdicaret. ad hoc or
 dinatus ep̄c a iusto archiepo. Anno
 autem sequente uenit quida sicari
 nomine eumer missus a rege west
 sere cichelmo. ut regem edwinum
 interficeret. Qui simulans legatio
 nem dñi sui cucurrit in regem cū
 sua bicapiti toricata. iuxta amnem
 douentionem. Quod uidentis illa
 regius minister interponens se idē
 cūfidus est. Teodem idē rex p̄p̄
 uulnerat est. Interfectoq; alio eque.
 gladius cecidit est. Eadem aū nocte
 peperit regina filiam nōc. enflat.
 Eumq; rex gratia in dedit ageret: dñi
 paulinus quod p̄cib; suis ap̄d dñm
 optinuerit. ut regina illam p̄re
 ter absq; dolore. Suius uerbit delectat

rex pmisit se xpo seruiturum siue
 horiam donaret ei aduersus chichel
 num. & impignus pmisionis im
 plende filiam suam baptizari ius
 sit. Que cum undecim de familia
 eius baptizata est Rex autem suus
 chichelmo & hostib; suis ante occul
 aut in ditione recepit: cum uic
 tor rediret in patriam non statim
 xpianus effectus. sed sepe solus
 sepe cum aliis ratione fidei audita
 quid ageret discutebat uir nata
 sagacissimus

Bonifacius q̄ papa exortatoris
 ad fidem litteral regi misit.
 Multa & munera de quib; infine e
 pilhole meminit hū ubil. p̄trea
 benedictionem p̄toris uestri bea
 ti petri ap̄loz p̄ncipis uobis dixer
 imus. i. camisiam curā ornata
 in auro una. Alenam anciranam
 unam. quod petri ut eo benigni
 tatis animo glā uia suscipiat q̄
 a nobis noscitur destinatum.

Vnam

Edelburge quoq; regine misit
 lital. sc munia de quib; infine
 ep̄le sic ait. p̄trea benedictionem
 p̄toris ur̄i beati petri ap̄lozum
 principis uobis dixerimus. i. p̄ti
 nem eburneum amatum. specu
 lum argenteum. quod petimus si
 eo benignitatis animo glā uita
 suscipiat. quo a nob noscitur des
 tinatum.

et

Paulino autem sp̄c sc̄s oracm
 reuelauit regi edwino quondam
 ostensum hoc modo. Sum edelbri
 to illum p̄sequente qui ante eum

regnavit p̄fugit ap̄d regem red
Valdum moraretur: cognovit p̄
quendam amicum suum redwāl
dum corruptum muneribz regis
edelfridi cum interficere uelle. pro
misteqz se a puincia illa cum edu
cturum si uellet. sui edwini. Quo
nunc fugiam. qui p̄mit britan
nie puincia tot annis hostium in
sidiat uitauit. Si autem mori opor
tet ut hic me interficiat qm̄ igno
bilior. his dictis remansit solus. In
qz mental angoribz & ceco carpitur
igne uidit in tempesto noctis si
lentio hominem incognitum di
centem sibi. Hec formulat. Scio u
causam tristitie tue. Quid autem
dares ei qui hac te absolueret. &
redwāldo regi suaderet ut te ama
ret. Qui cum respondit. et omnia
que possem. adiecit ille. Quid si
te regem futurum potentiorē po
ribz extinctis hostibz uere p̄mitterat.
Respondente edwino ut prius ad
iecit itē. Quid si uis meliorē ui
am uite & ostenderit. qm̄ aliquis
parentum tuoz habuerit obtem
pabit ne qz promittente hoc ed
wino firmissime. subdidit ille i
ponens manus capti eius. Cum
ergo h̄ signum tibi aduenerit. me
mento huius temporis & sermonis.
Quo dicto repente disparuit. ut in
telligeret non hominem eē h̄ sp̄m;
Et cum in regis iuuenis solus ad huc
ibidem sederet p̄fatus est amicus ei
uenit t̄at. Surge hilaris miratū
est cor regis. consilioqz regine fidem

malo

ne formides

promittat

suam & disposuit seruare. Quid plu
ra. rex congregato ex exercitu eadē
fridum sibi occurrentem occidit
infimibz meritorz ad orientale pla
gam amnis qui uocatur iole. Ibi tū
filius redwāldi nomine reiner oc
cisi est. Ac sic edwine regno nord
humbroz potius est. Cum autē pau
linus h̄ oracm̄ regi dixisset. impo
nens manum capti eius p̄cidere
uolentem ad pedes eius leuauit. &
ad fidem hortatus est.

Rex igitur ad fidem p̄mptus.
ut uocaretur suos sciscitaba
tur ab eis quid eis uidebatur. Cui co
yfi pontifex ait. Nemo studiosius
seruitute diū qm̄ ego ad lucrum
terrenum. Multi autē sunt q̄ ma
iora beneficia a te receperunt. Unde
nil ualere deos probaui. Cum ali
optimatum regis subdidit. Tal
michi uidetur rex uita hominum
p̄sent uertit. ad comparationem
eius quod nob̄ incertum est tem
poris quale cum te residente ad ce
nam cum ducebz ac ministris tuis
temp̄ brumali accenso quidē foco
in medio & callido effecto cenaclo.
furetibz autem foris pomia tur
binibz hiemalium pluuiarum
uel niuim. adueniens unius p̄
ser domum scissime puolauerit.
qui cum p̄ unum hostium ingre
diens. mox paludo exierit. ip̄ qui
tem tempore quo intus est hyemi
tempestate non tangitur. sed tū
patuillimo spacio seruentur ad
momentum excurso. in hyeme

mor de yeme regredient occis
 tuis elabreur. ita hec urta homi
 admodicum apparet: quid autem
 sequatur quid ue pcellerit: prius
 ignoramus. unde si hec noua doc
 trina certius aliquod attulit: me
 rito sequenda esse uidetur. his si
 milia cum etiam ceteri di ceret:
 adiecit consi quod uellet ipm pau
 linum audire de deo dicentem.
 Quo audito: exclamauit se et alio
 penitus erasse. fidemq; xpi se sua
 cepturos omnes pariter pmiserit.
 loci autem pontifer accepto equo
 amissano a rege. cum pontifice idolo
 rum non liceret nisi sup equam equare:
 arreptoq; gladio et lancea qd etiam
 non licebat: uidentib; cunctis succ
 dit et destruxit qual ipse sacrauerat
 aras. Ostenditur autem locus ille
 quondam idolorum non longe
 ab elozaco. ad orientem ultra am
 nem uorumentionem. i. de re uete.
 et uocatur hodie Godmundingeha.
 Gtur baptizatus est rex
 edwinnus die scto pasche et multi
 cum eo in ecclesia scti petri qm ipse
 de ligno construxerat: sedem episcopi
 paulino. Mor autem maiore in
 ceptu lapideam qm postea pfecta
 ostendit. Baptizati sunt etiam of
 fredo et adfrid filii regis edwini
 quiambo ei gruli nati sunt de q
 edburga filia carli regis mitorum.
 Baptizati sunt tempore sequenti
 et liberi eius de edelbga regina pge
 niti quoz duo adhuc albari mor
 tui sunt. et elozaci in ecclesia sepulti.

hanta autem fertur tunc fuisse u
 borum fides ac desiderium lauacri
 salutaris gentis nordhumbroziun:
 ut quo dam tempore paulus ueniet
 cum rege et regina in regiam uillam
 que uocatur adgebriun. xxxvi. dieb;
 ibidem cum eis cathezandandi et bap
 tizandi officio deditus moraretur.
 In puincia bnti or baptizabit in
 fluuio gleni iuxta locum quoca
 tur melinum. In puincia u deioz
 in fluuio sualua qui uicium cata
 radam pterfluit.

Paulinus etiam conuertit pu
 tiam lindisse que est ad meri
 dianam ripam humbre fluminis
 pntem pfectum lindocoline ciuita
 tis cui nomen blecca: cum domo sua
 conuertit. In qua ciuitate etiam
 egregii opus fecit. et iuxta honozium
 consecrauit archiepiscopi. Locus tecto ul
 longa incuria uel hostili manu
 de tecto: parietes adenus stare uide
 tur. Vbi autem lincolie que tunc
 lindocolina uocabatur et puincia
 lindisse ei adiacent que circūq;
 clauditur uel fluuio uel paludibus
 uel mari: ad merite regnum ptinet.
 Vrbis autem illa et sctu splendida
 est et puincia rerum mustarum
 locuplet. Unde quidam: vrbis i colle
 sita est: et collis uergit ad austrum.

prefecti

vrbo

Enarravit abbas de parata neigle
 uidisse seniozem apaulino bap
 tizatum cum cetera turba coram re
 ge edwino in fluuio trecta iuxta
 ciuitatem que tunc uel fingeceltre
 uocatur. De cuius effigie dicebat

peartene

tm fingeceltre

quod esset uir longe stature paulu-
lum incuruus. nigro capillo. facie
macilenta. naso adunco pterui. ue-

Honorius autem papa misit acce-
sorial edwino regi litteras his
auditis. quarum post remanentem par-
tem necessarium dixi apponere qd
scilicet de agendis archieporum anglie
tractat distincte phec uerba. p di-
catoris ur̄i dñi mei aplice memo-
rie Gregorii frequenter lectione oc-
cupati. p oculis affectum doctrine
ipsius. quod puestris animabus
libe cecurrit. habetote. Quatinus eius
oratio r regnum ur̄m poplinq. au-
getur. r uos omnipotenti deo in re-
prehensibilis representet. Ea u que
a uobis puestris sacerdotibz ordina-
da superastit. hec p fidei uestre sin-
ceritate que nobis multimoda
relatione p presentium portiores
laudabiliter insinuata est ḡuato
animo atēbuere ulla sine dilatio-
ne puidimus. Et duo pallia ur̄i
q̄ metropolitanoz idem hono-
rio r paulino direximus. ut dum
quis eoz de hoc sc̄lo ad auctorem su-
um fuerit accessus in loco ipsius
alterum ep̄m ex hac nra auctorita-
te debeat subrogare. Quod quid-
tam pure caritatis affectum. qm̄
p tanto punitiarum spacio que
inter nos r uos esse noscuntur. si-
mus inuitat. concedere ut in omi-
bus deuotioni ur̄e nrm concursu
iuxta desideria ur̄a p̄teremus. Inco-
lumen excellentiā ur̄am. supna

grā custodiat.

Quarta pars incipit de consilio
ne orientaliū angloz. Quo-
rum rex erpwaldus filius redwa-
di regis ortatu eccl̄ie regis sibi ami-
cissimi fidem suscepit. Et quidem
p̄ter eius redwald iam dudum
in carita fidem suscepit. s̄ frust.
Nam rediens domum ab yrore sua.
r aliquibusdam pueris seduct̄ habebat
altare xpi r demonis in eodem
phano. Quod rex eiusdem punitie
Aduis qui uenerabilis Bede etate
fuit usq. ad suum temp̄ p̄durasse
testatur. Verum erpwald non mul-
to postq̄m credidit temp̄e occisus
est auro gentili sigbro. Qui succes-
sit sigbert frater est xpianissimus
r eccl̄ie xpianizans cum felice ep̄o.
Quem de burgundia ortum mise-
rat illuc honorius archiepc ad p̄-
dicandum. Iuxtaq. nomen suum
acceptam sedem ep̄e in ciuitate do-
mor. xvii. annis tenuit. r in pace
ibidem obiit tenuit.

Hec inter iusto archiepo defun-
to paulinus honorium sibi
occurrentem ordinauit in urbe
lindocoline que n̄ uocatur lin-
colia. in eccl̄ia qm̄ ip̄e fecerat ibid̄
sicut p̄dictum est. honorio autē
papa misit honorio archiepo pau-
linum litteras de ordinatione
r dignitate utriusq. Archiep̄at̄.
Quarum hec est forma. Dilectissi-
mo fratri honorio. honorio. Inter
plurima q̄ redemptoris ur̄i m̄ia
suis famulis dignatur honorum

ptemii

sp̄erastis

id est

munera progare. illud etiam de-
 mittere collata sue pietatis mun-
 ficentia tribuit. quocirca p[ro]f[er]u[er]e
 affectus unanimum dilectionem
 quadam contemplatione alterius
 aspectibus representat. p[er] quibus maiesta-
 ti eius g[ra]t[ia] indeliberate absoluitur.
 eumq[ue] uotis simplicibus exoramus.
 ut u[er]am dilectionem imp[er]atio-
 ne euangelii elaborantem et fructi-
 ficantem sequentemq[ue] magistrum et
 capitulum sui s[an]cti gregorii regulam. p[er]
 petua stabilitate confirmet. et ad
 augmentum ecclesie sue potiora p[ro]
 uos suscitaret incrementa. ut fide
 et ope intimore dei et caritate.
 uestra adquisitio decessorumq[ue]
 uestrorum que p[er] d[omi]n[u]m gregorium exor-
 dum pullulat conualescenclo a-
 plius extendatur. ut ipsa uos d[omi]ni
 eloqui p[ro]missa in futuro respiciat.
 uosq[ue] u[er]o ista ad eternam festiuita-
 tem euocet. Venite ad me omnes
 qui laboratis et onerati estis. et ego
 reficiam uos. Et iterum. Euge ser-
 ue bone et fidelis. quia supra pauca
 fuisti fidelis. supra multa te con-
 stantiam. ultra in gaudium d[omi]ni
 tui. Et nos equidem fratres k[er]n[er]i
 hec uobis p[er] eterna caritate exorta-
 tionis uerba p[ro]ceptione. que rur-
 sus p[er] ecclesiarum uestrarum p[ro]u-
 legit congrue posse conspiciamus.
 non desistimus imp[er]are. Et tam-
 iuxta petitionem u[er]am quam
 filiorum n[ost]rorum regum uobis p[ro]f[er]u-
 n[ost]ra p[ro]ceptione uice beati p[et]ri ap[osto]lorum
 principis auctoritatem tribuimus.

ut q[ui]n unum euobis diuina ad se
 iussit g[ra]t[ia] euocari. hic qui sup[er]ste
 fuerit alterum in loco defuncti de-
 beat ep[iscopu]m ordinare. p[ro] qua etia[m] or-
 dinatione celebranda direximus.
 ut p[er] n[ost]re p[ro]ceptionis auctoritatem.
 possit deo placitam ordinatio-
 nem efficere. Quia ut hec uobis
 concederemus longa etiarum ma-
 riss[us] inter ualla que inter nos
 et uos obstitunt. ad hec nos condes-
 cendere coegerunt. ut nulla possit
 ecclesiarum uestrarum iacturam
 p[ro]cuiuslibet occasione obtinem
 quoc[um]q[ue] modo p[ro]uenire. s[ed] p[ro]p[ter] com-
 missi uobis populi deuotione pleni
 p[ro]pagare. Deus te incolumem custo-
 diat dilectissime frater. Data die
 tertio iduum iuniarum. imperi-
 tibus d[omi]ni n[ost]ri p[ro]p[ri]i augusti.
 heracho anno uigesimo quinto
 post consulatum eiusdem
 anno uigesimo tertio et consu-
 latus eius anno tertio. S[ed] heracho
 felicissimo cesare. i. filio eius anno
 tertio in dictione septima. i. an-
 no d[omi]ni incarnationis sexcen-
 tesimo quarto.

De pace et archiep[iscop]o et
et ebo[ro].

re sigla u[er]e dilecti
p[er] eadem

Misit et idem papa honerius
 genti scotorum l[et]al[em] correcto-
 rias de obseruatione paschali. ne
 paucitatem suam cunctis post
 xpi ecclesis sapientior em estima-
 rent. S[ed] et iohel qui successor eius
 honorii seuerino successit. misit
 litteras p[er] eodem errore corrigendo
 et pelagiana heresi q[ui]n apud eos re-
 uiuiscere d[omi]n[u]m. Que dicebat

trirefimo

De heresi pelagiana.

hominem sine peccato posse existē
ex ppa uoluntate: & non ex grā dei.
Hec enim homo potest sine peccato ēē.
in iūe xp̄i sine peccato concept⁹ & a-
natus. Nam ceteri homines & si actu
ali peccato careant. concitabunt tū
originale scdm illud. Ecce enim
iniquitatis mei conceptus sum.
& in peccatis concepit me mater mea.

At uero edwini post xvii. ann
regni sui. consero graui p̄lio
in campo qui uocatur hactfeld:
occisus est a cedwilla rege britonū.
adiuuante cum penda sternuo q
creo tempore rex fuit mercior. eius
totus uel pemptus est. uel disps⁹
exercitus. Offrid quoq; bellicosus
filius eius occisus est ante eum.
Alter offrid necessitate cogente.
ad pendam refug. a quo postmod
regnante offwaldo p̄fide pempt⁹
est. Dicitur autem qd had
feld rubens unctus no bilis
fumabat cruore. Hic namq; mira
bilis & inopinata fortissimoz fac
ta est strages. Cedwilla siquidem
rex potentissimus innumerabi
lem multitudinem secum adduc
erat. Penda uero sternuissimus
sternuissimos. facta est igitur mar
ima strages in ecclia notobūbroz.
Penda enim paganus erat. Cedwal
la uero pagani senior nec mulie
ribz nec parcent. paruulis se anglo
a britannia etasurum deliberans.
Hec britones magis cōmunicant
anglis qm paganus. fidem eoz ni
chili pendentes. Allatū est autem

capitū edwini regis eboraci. & illatū
in ecclia p̄t qm ip̄e cepit. s. oswald⁹
p̄fect⁹. Nordhumbrie q̄ nichil p̄
sidi nisi in fuga habuit: p̄siliū
assumpta secum regina edelburga
quam p̄dem adchiretat redit can
ciam nauigio. atq; ab bono re
chepo & rege edelbaldo honorifice
susceptus est. habens etiam secum
filiū & filiam edwini. Quos postea
mater metu eadbalchi & oswaldi
regum misit in galliam nitendū
regi dagoberto qui erat amicus
illius. Hicq; pueri defuncti sunt.
Attulit quoq; secum uasa p̄ciosa
edwini. & crucem magnam au
ream & calicem aureum que in
ecclia cancie adhuc sunt. Roma
no autē rofensi p̄sule absorto fluc
tibz italie maris dum legatari⁹
honorū tenderet romā paulū
eundem ep̄atum tenuit usq; dum
uirit. Hicq; moriens palliū quod
a papa accepit reliquit. Reliquerat
autem in ecclia sua eboraci iaco
bum diaconum uirum sc̄m q̄
et hinc baptizabat & docebat usq;
dum recepta pace in p̄uincia &
crescente numero fidelium ecclē
siastice cantationis iuxta more
romanoz cepit existere. Et ipse
senex & plenus dierū iuxta scrip
turas uiam, secutus est.

Edwino regi successit ofric cog
natus ei in p̄uincia daroz
a frid filius edelfridi regis susce
pit regnū britonoz. Nam in hac
oual p̄uincia gens nordhūbroz

edwino

pro fide

pagano

antiquit' diuisa erat. hi aut' iuuenē
 temp' regis cōstiti ap' sacros & pictos
 gaudentes baptizati sunt. Vbi autem
 reges facti sūt ad ydola conuēsi sunt.
 Quos rex cedwalla impie s' ite pēnit.
 Et p'imo q'dem prima estate ostendit
 dū se inopido municipio reinaro ob
 scuisse: eripent subito cū suis oibz
 impati destruxit. Post an' h' occidit
 enfridū ad se postulante p'iat grā
 ueniente cū .xii. militibz. In faust'
 ille ann' habit' est tam p' regū ap'
 tasiā q'm p' cedwalle tyrannidē
 qua n' erat ut victor adquirebat: s'
 si p'ctis destruerat. Vn' ille ann' scō
 tit regis ostendit regno assignatur.
 Qui p' occasione fric enfridi se uenit
 cum paruo exercitu signū scē crucis
 manibz suis erexit ac foueē imposta
 celptibz firmavit. Vn'q' stectam'
 genua. r'hm omnipotēte uinum ac
 uerū in cōmune dep'cem. ut nos ab
 hoste feroci ac sup'bo sua misentio
 ne defendat. Sed n. q'a fra p'latire
 gentis n'ē bella suscipiūt. Quo facto
 incipiente diluēto congressi cedwal
 lam & copias illas q'bz nichil resistē
 posse iactabat. occidit de mēsburne
 i. r'ul' denis. Vn' d'c. letel cedwallen
 sium densi s'ul' coheruit. Qui
 locus in magna uenatioē habet
 ut in libro miracloz dicitur.

Ocelliduc igitur rex ut fidem
 augetet mult' scociam u' geu
 lauerat. Accepitq' p'itahic' auidan
 sumnuū utrum quāuis pascha nō
 tate celebraret more septētriona
 lum scotoz. Austles. ij. hybnie

insule p'et iam dudū am'ntione
 p'p'e rectum pascha susceperat. Veni
 ent' g' epō rex salem epālem in ni
 sula lundiffrenensū tribuit. Igitur
 fidel' cepte dilatar. Pulchroq' specta
 culo sepe cont' i. g'c. ut euuāgli
 zante audano qui anglicū p'fecte
 non nouerat: ip'e rex suis ducibz
 ac ministris interpret' existeret.
 longo enim exiliū sui temp'e lū
 guam scotoz plene didicerat. sed
 cept' g' fidel' monachisq' uenient
 bz de scocia feruente docebatur. Mo
 nachus enim ip'e ep'e erat de insu
 la iuocatur. n. cuius monasteriū
 septētrionalū scotoz & oīm uim
 pictoz arcem tenebat. Que in su
 la ad ius q' britānie p'tinet nō
 magna ab ea f'reto discreta scē
 tonatione pictoz qui illas bri
 tannie plagas incolunt: mo
 nachis scotoz tradita: eo q' ab
 illis fidem p'ceperunt.

Damq' anno grē. d. lxx. reg
 nante post iustinianū iusti
 no minore uenit de hyb'nia aliac
 columba p'dicandū sept'onalibz
 pictis. i. eis qui p'arduit atq' hor
 rentibz montium iugis ab au
 stralibz pictis separant. Australe
 enim picti p'ri conuēsi sū aut p
 nini am epin britonē romē etoe
 tum. Cuius sedem ep'at' sc'i azar
 tini uonine n' ip'e columba se
 putul' est: iam nime anglozū
 gent' optinet. Qui locus ad p'uit
 tiam britoz p'tinet: uulgo no
 tatur ad canclidam casā. eo q'

qui quide

mima

caudida aspa.

ibi etiam de lapide insolito bcom
bul more fecit. Venit autem colu
ba regnante pectis bichio filio ma
lecon rege potentissimo. v. anno
regni eius. gentemq; illā conuertit.
vii. p̄tatem insulam ab eis accep.
Que est q̄ familiar. v. iusta estima
tionem angloꝝ qm̄ successores ei
usq; hoche tenent. Vbi x̄p̄e sepul
tus est. Erat autē talud monaste
rium nobile in hibernia de ariano
i. camp' roborum. Ex quo utroq;
monastio plurima in hibernia &
anglia sunt. In q̄b; omib; monaste
rium si p̄ncipatū tenet. Abbati autē
illud in hile om̄is p̄uincia & etiā
ep̄i ordine inuicem solent esse
subiecti / q̄a columb' p̄dicator non
ep̄e fuit s̄ p̄biter & monachus. cui
successores ei imitatioē ualde cla
ruerunt. tū in obseruatione p̄tate
errabant. donec eḡit anglicus
eos correxit.

Aidanus q̄ hinc multus ep̄atū
nordhimbrie tenuit. suū
institucione format rex or̄wad.
ut n̄ce p̄ficiat̄ ita & regno plur
qm̄ om̄e maiores eius. Om̄s q̄ ḡere
britannie. s. britones. anglos. pic
tol. scotos. in ditionē accepit. Atco
tū sullimus. humilis fuit & benignus
p̄gnus & p̄cipib;.

Quinta pars sequitur de conuersione
occidentaliū saxonū q̄ anti
quē gentē uocabant que facta
est p̄brinū ep̄m. Qui consilio pa
pe honori aduenit aque etiā
ordinat' est ep̄c. p̄astum genuitē

ep̄m gentem gentioꝝ in gratiam
paganissimam: baptizant eos &
regem eoz kingulf. Contingit autē
pulchre sc̄m regem or̄walclū affu
isse. cuiq; delauachro suscepisse. sui
filiam or̄walclū erat acceptus in
conuincē. Donauit autē ambo
reges birino ciuitatē dozuc ad sed
ep̄scopi. Iniq; construct' ecclesis
sepultus est. Et post multos ānos
halde ep̄atū agente t̄nlat' inde i
uicem ciuitatē q̄ Winchester uo
catur. & in ecclesia p̄ petri & pau
li positus est. Defuncto autē rege
successit filius ei cenwald qui t̄o
renuit nec impie. Repuchata. n.
sorore. pendan regem merciorum
qm̄ duxerat. atiamq; ducens. bel
lo uictus est. & regno p̄uatus ab
illo. Triennioq; exulans apud an
nam regem orientaliū fidelem:
fidem cognouit. Cum ū cenwald
restitutus esset in regno: construi
t ep̄m albertum natione galum.
s̄tunc de hibernia gr̄a legendi ueni
entem. S; postea rex anglicū sciēt
tū presul barbare lingue subintro
dixit in p̄uinciam sue lingue
ep̄m v̄uine & ip̄m in gallia ordi
natum. Diuidensq; in duas p̄ro
chias p̄uinciam huic in uerita se
dem tribuit. Vn̄ offensus albertus
quod hec ip̄o inconsulto ageret.
redijt in galliam: & acceptum ep̄a
tum parisiū usq; ad obitum tenuit.
Postea rex idem pepulit etiam
v̄uine ab ep̄atu qui secedens ad
Walsere regem uicior: emit p̄cio

successores

in ditionē

ab eo sedem londonie ciuitatis. eius
 epe usq; ad obitu mansit. Laurent g
 pastore puertia cum rex hostib; a
 dampnu' ideo sepi affliger. misit p
 aulberto piritu. Qui nolent epatu
 illon dimittit. misit laucheru su
 um nepotem. hic g ordinatus epe
 athenodoro archiepo. epatum geni
 tarum longo tempore recte solus.

EA tempestate post eadwardum
 regē kentensem erchenbert fi
 lius eius. xxiii. annū nobilitē reg
 nauit. hic p̄m̄ in toto regno
 ydola destruxit. i ieiunium qua
 dragesimalē obseruari p̄cepit.
 penales tūcgressorib; posuit. Dyr
 itep seorburch maiorē filia regis
 anne. Minorem ū filiam suā ad
 aburch i filiam yuoric sue secrio
 miserat rex anna ad monasteriū
 brugel seruiendum de o. Que itq;
 cum esset p̄gna merito ieiunium
 bragensis abbatis effecta est. hūc
 siquidē in ecclesiā nobiles anglie
 filias suas eruchendū inbruge. i
 ingala. i in deligum monasterio.
 Misit i erchenburch brugel filia su
 am erungotam uirginē xpi. uigi
 nom scām i p̄dnam. cuius opa
 itatū cuius signa miraculorum
 ab incolis loci illius usq; hodie
 narrantur. De cui laude libro
 miraculorū diem̄.

Eo quoq; tempore offwald cum
 regnasset. v. annū. internumato
 illo anno alioz p̄dco. occisus est
 etiā a penda strenuo comite gni
 plio ap̄ melafeld anno etatis sue

xxx. vii. die quinto augusti. vii. die.
 Lamp melafeld scōz candunt ossib;. 77707
 Occulto autē dei iudicio inuisti deo
 pagani dilectos eius mactauerūt. i et
 cal uolantib; cali deciderunt. In loco
 autem cecidit illi miracula usq; hodie
 fiunt. Successit ū regi scō fr̄ eius
 oswi regnans. xxviii. annis imp
 uirtia burtioz. Si impuirtia rei
 roz oswine filius ostia regis tequo
 p̄dco est. vii. annū regnauit. Ingra
 uescens ū cauisit cum regis siml
 confidituri tēnt ap̄ Wilfarschune.
 .i. monē Wilfari. i est auico catan
 ctone. v. ferme milib; contra sol
 tuciam occisus: uident se oswine
 imparem uirib; remittent p̄ccū
 abscondit se in domo hūwalda
 comitis quem s̄ ammissimū p̄ca
 bit cum uno tū milite nomine
 tonchere. s̄ ab eodem comite p̄dco
 est oswine i detestanda omib; morte
 cum eodem milite p̄fectum eius
 celwimū in tectis est ingedingū. in gelign
 ubi p̄cculū regis aia. .i. occisus i
 cui qui occidit iulit ecclia constru
 ita est. Erat autē rex edwine aspec
 tu uenustus. statura sullimus. af
 fatu iocund: morib; euulit. ma
 nu largus. i ideo ab omib; dilect.
 i anobilib; cuiusq; puertie fre
 quentat. De cui humilitate dig
 na relatu int̄ sc̄i aidani s̄ dilecti
 simi opa referunt. Deco aū anno
 oswi reḡ successit pat̄ magno pau
 lino itamar epe in rosteni ecclia.
 Tunc tempis regno orientaliū an
 gloz post erwaldū walwalda succē

oswine

locum sigbert fr ei p̄sent homo re-
 ligiosus. Qui in gallia exulans p̄mi-
 nicia radwaldi in p̄tiazit fuerat.
 Rexq; factus in gallia uiderat.
 scolal puerorū instruit. iuuante
 se felice ep̄o. do quem sc̄s furleus
 dehibita ueniens nobilit̄ suscep̄
 est. Rex autem tm̄ deo ad h̄sit. ut
 cognato suo cognice regno comen-
 dato monasteriū intraret & tonsu-
 ram acciperet. Post multos autē ānos
 coegerunt eum. exire contra regem
 pendam. Ille tñ n̄ uirgam in ma-
 nu habebat in p̄lio. Occisus ē ḡ cum
 rege cognice & ceteris. q̄bz successit
 anna filius cui de regio genē uir-
 ton̄ & hōne p̄r solol̄ quem & pendam
 postea occidit. Felici autē ep̄o orien-
 talū angloꝝ successit thomas. p̄
 quem bonetac̄. hoc om̄i cū ordina-
 set honori archiep̄. ^{monast. Cui dedit. v. archiep̄} kettic̄ sic
 cessit. ordinat̄ abidamar rothēsi
 ep̄o. Icomaro uero successit clami-
 anus.

Sexta pars sequit̄ de conuisione
 midelengle. i. medietate anglo-
 rum sub p̄ncipe p̄da quē p̄r illi
 genti p̄fēat̄ de conuisione m̄cioꝝ p̄
 rege osw̄mū facta. Dederat nāq;
 rex osw̄i p̄de filio p̄de regis fili-
 am suam eo pacto ut xp̄ianus ef-
 fieretur. hoc & maxime factum
 est p̄suasione alfrichi filii osw̄i re-
 gis q̄ loꝝe ei dixerat tuncburgā
 suam p̄de. Baptizatus est ḡ p̄-
 da cū suis a finano ep̄o. in uico q̄
 uocat̄ ad murū. Acceptisq; p̄bris
 locum c̄r̄da. & abda. & lecti. & diuina

ritus est ad xp̄a. Rex phibuit pen-
 da quin de sua h̄ est. m̄cioꝝ natio-
 ne redereit qui uelleit. temp̄nebat
 credentes & male uiuente. Post h̄
 nium ū conuersi sunt m̄ci hoc m̄.
 Osw̄i namq; rex cū irruptione p̄-
 te regis intollerabile ferre non
 posset. optulit ei multa in multa.
 p̄da uero sternuit quia gentē
 eius p̄minare de creuerat. multa
 p̄t̄. Igit̄ osw̄i supp̄mit̄ accēsus
 doloub̄. ait. Si paganus uelēt aci-
 pe n̄ra donaria. offeram̄ ei qui no-
 ut deo. uouit ḡ se filiam suam
 deo sacrificuram. & u. p̄da mon-
 teris danda. & sic cum paucis ml-
 tos aggressus est. Deniq; fert̄ quia
 triciel maiorē pagani habuerunt
 exercitū. Siquid̄ ip̄i. xxx. legionē
 ducibz nobilissimis instructa in
 bello habuere. Quibz osw̄i cum
 rege alfrico filio p̄paruum ut d̄m̄
 balent exerceret. s̄ xpo duce con-
 filis. occurrit. Nam alius fili-
 el eḡrid eo temp̄e in p̄uincia
 m̄cioꝝ. ap̄d reginā ḡnt̄ willom
 obles tenebat. filius autē osw̄al-
 di regis & cluwald qui ei auxilio
 ēē debuerat. in parte erat aduſari-
 orum eisdemq; cont̄ p̄ciam & pa-
 trū suum pugnat̄ d̄ctor
 exercerat. Quin̄ in ip̄o temp̄e
 pugnandi seſe pugne subtraxer-
 unt. euentūq; discriminis tunc
 in loco expectabat. Iusto ḡ certā-
 mine fugati sunt & celi pagani.
 duces. xxx. D̄s eum om̄ps cū
 suis dederat. Dissolutiq; fortitudi-

scilicet sigbert fr̄ ei p̄car homo re-
ligiosus. Qui in gallia exulans p̄ini-
micia raskaldi baptizatus fuerat.
Rex factus ut in gallia uiderat.
scolas pueroꝝ instruit. iuuante
se felice ep̄o. Do quem sc̄s fursus
dehibita ueniens nobilit̄ suscep̄
est. Rex autem tm̄ deo adhefit. ut
cognato suo cognice regno comen-
dato monasteriū uertaret & consi-
uam acciperet. Post multos autē ānos
coegerunt eum exire contra regem
pendam. Ille tñ n̄ uirgam in ma-
nu habebat in p̄lio. Occisus ē ḡ cum
rege cognice & ceteris. q̄bz successit
anna filius cui de regio genē uir-
toni & hōne p̄r solol̄ quem & pendam
postea occidit. Felici autē ep̄o orien-
talū angloꝝ successit thomas. p̄
quem bonifac̄. hoc om̄i cū ordinā-
te honor̄ archiep̄. ^{monast. Cui dedit. v. archiep̄} kentual̄ suc-
cessit. ordinat̄ abidamar rotheli
ep̄o. Thomaro uero successit dami-
anus.

Sexta pars sequit̄ de conuisione
midelengle. i. medietate anglo-
rum sub p̄ncipe penda que p̄ illi
genti p̄fecit de conuisione m̄cioꝝ p̄
rege ostuini facta. Dederat nāq̄
xxx ostuini p̄de filio pende regis fili-
am suam eo pacto ut xp̄ianus ef-
ficeretur. Hoc ē maxime factum
est p̄suasione alfrichi filii ostuini re-
gis q̄ sororē ei dixerat in eburgā
suam pende. Baptizatus est ḡ p̄-
da cū suis a finano ep̄o. in uico q̄
uocatur ad murū. Acceptisq̄ p̄bis
sc̄nam catoda. & abda. & lecti. & diuina

restitut est ad p̄p̄a. **H**ic phibuit pen-
da quin de sua h̄ est m̄cioꝝ natio-
ne redierit qui uellet. impnebat
credentes & male uiuente. Post hie-
nium ū conuersi sunt m̄ci hoc m̄.
Ostui nāq̄ rex cū irruptione p̄-
te regis intollerabilem ferre non
posset. optulit ei munia inuuisa.
Penda uero sternuit quia gente
cuius eximare de creuerat. munia
sp̄uit. Iḡt ostui supp̄mit accētul
doloubi. ait. Si paganus uellet acci-
pe n̄a donaria. offeram ei qui no-
uit deo. uouit ḡ se filiam suam
deo sacrificuram. **XV.** p̄da mona-
terū danda. & sic cum paucis ml-
tos aggressus est. Deniq̄ fert̄ quia
tricies maiorē pagani habuerunt
exercitū. Siquid ip̄i. xxx. legione
ducibz nobilissimis instructa in
bello habuerit. Quibz ostui cum
rege alfrido filio pparuum ut dicit
uolent exerceret. s̄ xpo duce con-
filius. occurrit. Nam alius fili-
us alfrido eo tempe impuincia
m̄cioꝝ. ap̄d reginā h̄ne uillelm
oblet tenebat. filius autē ostual-
di regis & dūwald qui erat aut̄ illo
ēē debuerat. in parte erat aduſari
ozam eisdemq̄ cont̄ p̄tam & pa-
trū suum pugnatur̄ ductor
exercitū. Quin in ip̄o tempore
pugnandi sese pugne subtraxe-
rat. euentūq̄ discriminis cito
in loco expectabat. Intro ḡ certa
mine fugati sunt & celi pagani.
duces. xxx. **VS** enim om̄ps cū
suis dederat. Dissolutiq̄ fortitudi-

non regis pendere. solitumque robur
neruorum brachium eius tempore: ita
magnanimum contabescere ius-
sit. Igitur nec se inictibus suis cog-
nouit. nec armis hostium impe-
uetrabilis fuit. Stupuitque hostes
tales esse qualis ipse hostibus esse sole-
bat. Se uero talem quales illi esse so-
lebat. Qui ergo semper alienum san-
guinem fuderat. sensu quo egerat. dum
iam cruore suo ^{triam} inbutit.
et cerebro respicit. Ergo quod ad auxilium
eius uenerant. pene se omnino
infecti. In quibus uolere se anne
regis orientaliū anglorum quod per eum
regnavit auctor ipse belli perit
multis suis auxiliis inceptus
est. Et quia pro fluminis Wulwed.
pugnatum est. quod per inundantiam
pluuiarum late aluuium suum immo
omnes ripas suas transierat. contigit
ut multo plures aqua fugientes
quam bellantes periret. Igitur
dilecta filia Oswi regis monacha-
ta est in mercu. i. insula cerui.
De inde constructo monasterio
in strenet hald abbatis ibidem
obit. Vbi sepultus est pater eius Oswi.
et mater eius eustad. et pater matris
eius eadwine. Tribusque annis post
mortem pendere rexit Oswi gentem
mercorum. et totas australes puuntias.
gentesque pictorum excepte magna. De-
dit etiam pedem filio pendere cognato
suo regnum australiū mercorum. quod
sunt familiarum. v. milium. chireti
fluminis trante abaslonaribus. milia
quod se familiarum. vii. milium. penda

autem perditione coniugis sue oc-
cusus est. Oswinoque regi gentes in-
ciorum tribus annis subiecte fuerunt.
que delecto capite perfido. ad fidei
christiane gratiam peram commisit. Igitur
diuina factus est episcopus in delen-
gie et inciorum. Alindiffarorum. Qui
ibidem defunctus est. cui successit co-
eltec qui ad scotol unum ueniam rediit.
sed post tres annos duces inciorum
rebellantes ^{unifere} filium pendere in regem
leuauerunt. Quo regnante. xvii.
annis fuit primus episcopus truhere. scilicet
iaruman. tertius ceaddan. quar-
tus Wilfrid.

Tunc quoque item orientales sar-
ones qui olim mellitum cepite-
rant. item conuulsi sunt. Erat enim rex
eodem gentis sibir. qui per sibirum
cognomine perium regnauit ami-
cus Oswi regis. Ad quem cum sepe
ueniret et predicaret ab eo. baptiza-
tus est athenano episcopo in uico ad
murum qui est. xiii. milibus a mari
orientali. Vocatur autem ceadda a mid-
delangis factus est episcopus se estere.
Baptizabaturque maxime in ciuitate
thamecestre que est in ripa pente-
annis. et in tilaburgh que est in ripa
thamatis. Consuli quoque ciuitate pilli-
to coniugio uenit omniū comu-
nionem. Quod contempnit rex per-
chute cum eo. Reuerentique obuian-
tis episcopi cecidit ad pedes. Quem ia-
cente uat uiga tangens perchute cum
in ipsa domo mortuum. Contigit
quod ut consul pedes et se eius in ipsa
domo interficeret. Aretique se id

wlfere

ille tu no mis

non regis pende. solitumque robur
 utruorum brachium eius tempore. ite
 magnanimum contabescere ul
 sit. Igitur nec se inictibus suis cog
 novit. nec armis hostium impe
 netrabilis fuit. Stupuitque hostes
 tales esse quales ipse hostibus esse sole
 bat. Se si talem quales illi esse so
 lebat. Qui ergo semper alienum san
 guinem fuderat. sensit quod egerat. dum
 iam cruore suo vitam inbutit.
 et cerebro respicit. Ergo quod ad auxilium
 eius venerant. pene se omnes
 infecti. In quibus adlere frater anne
 regis orientalium anglorum quod per eum
 regnavit auctor ipse belli perditis
 militibus sine auxilio interemptus
 est. Et quia pro fluvium Windwed.
 pugnatum est ante perimundantiam
 pluviarum late alienum suum immo
 omnes ripas suas transierat. contigit
 ut multo plures aqua fugientes
 quam bellantes perderet. Igitur
 adfleda filia ossi regis monacha
 ta est in mercu. i. insula cerui.
 De inde constructo monasterio
 instrenet hald abbatissa ibidem
 obiit. Vbi sepultus est pater eius ossi.
 et mater eius enflad. et pater matris
 eius eadwine. Tribus ergo annis post
 mortem pende regit ossi gentem
 merciorum. et totas australes partias.
 gentesque pictorum cepte magna. De
 dit etiam pedem filio pende cognato
 suo regnum australiu merciorum. quod
 sunt familiarum. v. milium chisereti
 fluvium treante abaslonaribus. nunc
 quod se familiarum. vii. milium. Penda

autem perditione conjugis sue oc
 casus est. In vino ergo regi gemitus in
 ciorum tribus annis subiecte fuerunt.
 que delecto capite perfido. ad fidei
 christiane gratiam penam commisit. Igitur
 divina factus est episcopus in delen
 gie et inciorum. et in distarorum. Qui
 ibidem defunctus est. cui successit co
 elter qui delectos in venia rediit.
 sed post tres annos ducet inciorum
 rebellantes filium pende in regem
 levauerunt. Quo regnante. xvii.
 annis fuit primus episcopus trihere. tunc
 ianman. tertius ceaddan. quar
 tus Wilfrid.

wlfere

Tunc quoque tamen orientales saro
 nes qui olim mellitum exple
 rant. tamen commisi sunt. Erat enim in
 eadem gentis sibi. qui per fluvium
 cognomine paruum regnavit ami
 cul ossi regis. Ad quem cum sepe
 veniret et predicaret ab eo baptiza
 tus est adinano episcopo inuico ad
 murum qui est. xiii. milibus a mari
 orientali. Vocatur autem ceadda a mid
 delangis factus est episcopus se estere.
 Baptizabaturque maxime in civitate
 rhamcestre que est in ripa pende
 annis. et in tilaburh que est in ripa
 thymasit. Consuli ergo cuiusdam pillici
 to coniugio uenit omni sui comu
 nione. Quod contempnitur rex pu
 chit cum eo. Reiterumque obuian
 tis episcopi occidit ad pedes. Quem ia
 centem iurat uiga tangit perdit eum
 in ipsa domo mortuum. Contigit
 quod ut consul pedes et frater eius in ipsa
 domo interficeret. Aretusque se id

sigbert
figebertm

ipse

fecisse quia nimis mitis erat: & pa-
cent hostibz. Successit aut sigbro sw
thelam baptizat abced inestangla
in reclestam. i. mansio receli.
Susceptor eū de lauacro ad eluol-
rex ipsius gentis fr̄ anne regis ex-
dem. Adelwold ū filius oswaldi
rex deorū eid ced ep̄o t̄buit locū
ad lestringāū monasteriū faciendū.
huo constructo cū illuc ab elstere
sepe rediret. tempe mortalitatis
ibidem obiit. cui successit in ep̄atu
fr̄at̄ eius ceadda.

Posterea finan ep̄e in insula lin-
dissarnensi eccliam fecit totam
de secto robore. Quā cum p̄ea theo-
torus archiep̄e dedicass̄: eḡit ep̄e
ibidem plumbo parietes & tectum
opuit. finanō defuncto: successit
colman. qui male seruabat pas-
cha sicut aidan̄ & finan. Igitur i-
te disputatū est corā oswi rege
& alfrico rege filio eius. hinc e-
rat colmanū & ced ep̄e p̄dictus.
inde albtus ep̄e occidentalium
saxonū. qui ad adfridū regem
am̄e eius uenit: & iacobz diaco-
nus paulini. Quorū digne part̄
p̄ualuit. sed ḡ postea rectū pascha
seruabat. Colman ū cum parte d̄-
cū part̄ aidani uolent mutare se-
ctam: impatam reūsus est. hui
successit rudda in ep̄atu nord
humbre. lata uero p̄us custos p̄a
ep̄e factus est. lindissarnensis.
hūi aut̄ tres ep̄i scotoz aidan̄. fina.
colman. mire seruudm̄ fuer̄.
& p̄smonie. Hec. n. potentes

celi suscipiebant qui ad eorū oran-
di causa non uenirent. Hec ip̄e
cum. s. uel si. ministris cū orass̄
uel diceret. uel cibo fr̄m uelut.
Ad eo autem sacerdotes erant illius
tempis ab auaricia immunes: ū
nec territoria ū eo acti accipere.
Hec longe post fac̄ est eclips̄ sol̄
die t̄rio maii: hora decima diei.
Quā grauis pestilentia secuta est:
britāniam & hyberniam magna
strage deuastant. Qua plaga tu-
da ep̄e mortuus est: & sepultus in

MWemaler.
Alfrid ū filius oswi iam reg-
nans impate regni patris misit
Wilfridum p̄sbm ad regem galli-
arum. ut eum consecrari faceret ep̄
quem albtus p̄cl̄s iam tunc p̄-
sū paritū cum plurimū ep̄is
honorifice consecrauit. in uico
qui uocatur compendium. Hec
autem oswi imitat̄ industriam
filii sui misit ceaddam p̄sbm
quia archiep̄e iam obierat ad
Wine ep̄m occidentalium saxonū
qui ab eo ordinatus est ep̄e eto-
mencis ecclie. Ceadda ḡ ep̄e aidan-
num magistrum suum cep̄. se
qui & exemplum ced̄ fr̄at̄ sui per-
gens non ex quo s̄ p̄cl̄ibz. in sal-
lethoni. student ueritati. amicus
castitatis. seruus humilitatis. Ne-
mens quoq̄ britāniam Wilfrid
iam ep̄e. doctrina sua multa ec-
clesie angloz contulit.

Post swithelm regem atroce
cum sighere & genti sua ad
*7 sebbi regnare: p̄ p̄sma
mortalitate sighere*

rendi

psb

alfrido

am̄m

osm

idola reuerſi ſunt. Rex autem
 Wlfere mittent ad eos iarumā
 ep̄m reuocauit eos ad fidem p̄u
 felictter. Tunc quoq; regibz an
 gloz nobiliſſimis oſwi ⁊ egbert
 miſit p̄ vitallianuſ lictal requi
 ſitui de ſtatu ecclie ⁊ palche. Nec
 longe poſt miſit eiſ theodozum
 archiepiſcopum.

Theodoruſ poſt tamianū ordi
 nauit puſtam roſſi ep̄m.
 Reḡ etiam Wlfere peticionē cead
 dam tranſtulit ā monaſterio
 quod eſt in leſtinge ad ep̄ium li
 ceſfeld. ubi miraculiſ darunt que
 ſuo loco dicentur. Oſwio aū rege
 infirmitate defuncto regnante
 egfrido filio eiſ anno tertio co
 cepit theodoruſ cōſilium cū ſaceriſ
 ep̄iſ. ſuiſ decreta inuitimo li
 broz p̄uenitur. Poſt hec offenſ
 p̄quandam inobedienciā theodoſ
 Winfridum ep̄m mercioz de poſu
 it. p̄ quo ſex Wlfum ordinauit.
 londonie etiam cecheſſachum
 conſtituit ep̄m tempe ſebbi ⁊ thge
 regiam p̄dictoz. ſuiſ miracula
 ſuo loco ſcribentur. ſo tempe edel
 red rex mercioz cantia ualtaū.
 roſſi deſtruxit. p̄icta ep̄c auſug.
 huic chichelmuſ ſucceſſit. Anno
 eodem comēta apparuit t̄bz men
 ſibul mane.

Egfriduſ rex northumbre fu
 gauit Wlfredum ab ep̄io loco
 cuiuſ tola deiroz puincia cāta
 tenitioz ſuſcepit. hic eboraci.
 ille maguſtaldenſi ⁊ lindifarriēſi

ecclia. Tunc etiam eadobelo inpro
 uincia lindifaroz qm̄ nuprime
 rex egfrido ſupato Wlfere oprinu
 erit: ordinatur ep̄c. ⁊ hunc p̄mū
 eadem puincia p̄p̄m accepte p̄
 ſilem. ſedim alwinum. Tercium
 eadgarum. Quartum kinebrum
 quem inſentit h̄t: in quid lecla;
 habebat enim añ eadhedum an
 tiſtrem ſerulſum. qui etiā m̄cio
 rum ⁊ middelangle ſimul ep̄c
 fuit. Unde ⁊ expulſuſ de lindilli:
 in illaz puinciarum regimine
 p̄manſit. Ordinati ſunt autem
 eadobelo. ⁊ tola. ⁊ eata. eboraci a the
 odoro. Qui etiam poſt annos. iii.
 ab ſceſſionit Wlfrieh: hoerū m̄mo
 duos ad addidit antiſtret. Brū
 lertum ad eccliam haguſtaltreſan
 remanente eata ad linchſtarnen
 ſan. ⁊ trumwine ⁊ puincia p̄cto
 rum que tunc anglis erant ſub
 iecta. Eadhedum de lindilli reſi
 ſum eo q; rex ad elred puinciam
 recepulſet: ripenſi ecclie p̄ſect.

Septima pars ſequit̄ de conu
 ſione aſtratum ſaxonum
 facta p̄ Wlfredum ep̄m. Qui ab
 ep̄io pulſuſ ut ſupra dixi. roma
 petita britanniā rediit. Et au
 ſtrales ſaxones qui ſunt fami
 liarū. vii. milium ad fidem cō
 uerit. Rex autem eoz ^{ad. h. vald} ~~axilialub~~
 paulo ante baptizat̄ fuerat. In p̄
 uincia mercioz ſuaſione regis
 Wlfere ā quo etiam de lauac̄ ro
 ſuſceptuſ eſt. Jacuul ſignum
 ad optionit dederat illi uectam

insulam. 7 in camparoz puertiam
ingente occidentalium saxonum.
concedente q̄ inimo gaudente rege
Wulfrihus p̄dicant. p̄mo duces imi-
luel. deinde plebem sacro fonte
abluit. Ipa q̄ die poplo ymber afflu-
it qui tribz cessauerat annis. uñ
fames acerbissima plebem p̄strauit.
Deinde ferunt quia sepe. xl.
simul aut. i. in eia hoies macem-
ti. p̄cederent ad p̄ceptum ali-
quod siue ripam maris. 7 iunctis
misere manibz pariter om̄s aut
ruina p̄turi. aut fluctibz absor-
bendi deciderent. S; baptisate si-
mul 7 pluuia adueniente reslo-
ruit eia. rediit utridantibz aris
annus letus 7 frugifer. Sic 7 corom-
mum 7 caro om̄ium exultauerit
indeum uiuim. Vocuit etiã eol
om̄stet piscari. Nec enim prius
nisi ad anguillas t̄m piscari scie-
bant. Collectibz q̄ retibz misit se i
mare. 7 inq̄ trecentis piscibz cap-
tis centum paupibz dedit. centum
his. quorum erant recia. centum
in suos usus reseruauit. Q̄ uidens
popls. libertat̄ eius uerbis celestia
bona sperare ceperunt. cuius minis-
terio temporalia bona sumptuerunt.
Dedit autem ei rex reuato insulã
lxxvi. vi. miliarum noie selshen
i. insula uiculi marini. Circum-
clatur undiqz mari p̄terfunde
iactum ab occidente. Qualis loc⁹
a latinis pen insula. a grecis che-
ronesol uocatur. Ibi q̄ Wulfrius
fundato templo. v. annis fuit. i.

usq; ad mortem egredi regis. ubi
seruos suos 7 cancellat. cel. xp̄iano
fecit liberol.

Et cetera cedwalla iuuenis de regio
genē geuilloz exulans interfecti
regem adalwald. S; inq̄ epuls⁹
est a ducibz regis betuno 7 andu-
no qui p̄ul regnauerunt. S; cum
cedwalla esset rex geuilloz. pozem
occidit 7 puertiam grauter uer-
auit. tam ip̄e qm̄ successor eius.
Vnde toto illo temp̄e reuocato do-
mum Wlfrido. pp̄rio caruit amal-
tite. 7 ep̄o Wente subiecti sunt.

Cedwalla rex rebellauit insulã
uictam adhuc ydolatriã et
scdm̄ uotum quartam p̄tē dedit
Wlfrido ep̄o qui tunc forte de ge-
te sua sup̄ueniens adherat. Est aut̄
insula mille ducentarum fami-
liarum. Vñ data est ep̄o possessio
trecentarum familiarum. Quos
dixit filios arwalci regis insu-
le occisi iam post pat̄re occidendo.
fuit abbas redford. i. uadum ha-
rundinis p̄ul baptisari concessio
cedwaldo. Sic conũsa est uicta uita
ma regionũ britannie. hoc ergo
ordine postq̄m om̄s britanniarũ
puertie fidem xp̄i susceperant.
theodoru archiep̄e ad confirmã-
dam fidem tam rectorum qm̄
ueterũ concilium constituit. cū
ep̄is britannie de fide catholica
tractaturus. Et tractatum syno-
dalibz literis et̄ne memorie cõ-
mendauit. Quas litteras in eordie
sequenti libri quem de gestis

Demq;

De ḡn̄ssima
fame 7 defon-
tibus p̄ p̄p̄
himo. si

collectis

Wulfrius fundato templo. v. annis fuit. i.

et

regum angloy fidelium usq; ad
 adventum & bella dacoz pediti
 sumus. dignum digni pponere.
 huius namq; libri partes omnes
 scdm ordinem ppositum pccrae
 tate sunt. **Explicit lib. ius.**
Incipit lib. quartus de Regno
Anglorum.
 In nomine dñi Anglorum
 nostri in xpi saluatoris impa
 tibul dñi nostris pmissis. Egfrido
 rege humberensium anno decimo
 regni eius. & centesimo rege West
 Saxe anno quinto regni eius. & ad
 elredo rege ingrozo anno sexto reg
 ni eius. & alchulfo rege estangloy
 anno xvi. regni eius. & lotario re
 ge cantuaroz anno septimo
 regni eius sub die xv. kalendas
 octobrum in elictione. viii. pñe
 te theodoro gra dei archiepo bri
 tannie insule & civitatis ducerent
 sit una cum eo sedentib; ceteris epis
 britannie insule viris uestrabi
 libul pñit sacrosctis euangelis
 in loca qui saxonicis vocabulo
 bric sed nominantur. pariter tunc
 tantes fidem rectam. & orthodoxa
 apostolun. fuit dñs nr ihc xpc
 incarnatus tradidit discipulis
 suis. qui pñit aliter uiderunt.
 & audierunt sermones ei atq; scōz
 patrum tradidit similitu. & ge
 neraliter omi scō & uniuersal syno
 di & omni probabiliu catholice
 ecclie doctoz chorus. Hos itaq; se
 quentes eos pñitq; orthodoxe u
 tra dñi nr inspiratam doctri
 nam eoz pñit. erediunt constā

ter confitemur scdm scōs pccrae
 ppe & uetaciter pñem & filium & spi
 ritum sc̄m. tuncatem in unitate
 consubstantialem & unitatem in
 trinitate. hoc est unum dñm int
 bul subsistentib; psonis consub
 stantialib; equalis gr̄e & honoris.
 Et post multa huiusmodi que ad
 recte fidei confessionem pñetant.
 hec quoq; sc̄a synod' fuit literis
 addit. **Suscepim' sc̄al' uniuersale'**
 synodoe beator' & scō acceptabi
 lissim' patrum. i. qui in unia con
 gregati fuerunt. ccc. & viii. contra
 arrium impissimum & eiusdem
 dogmata. Et in constantinopoli
 .cl. contra uelanium macedoni
 & eudori. & eoz dogmata. & in eph
 so prima .ccc. contra nequissimū
 nestoz & euz dogmata. Et in cal
 cedone .dccc. contra euticheu
 & nestorium & eoz dogmata. Et in
 constantinopoli quinto congre
 gati sunt concilio uniuers' iusti
 niani minoris contra theodori
 & theodorei & ibi ep̄as. & eoz
 dogmata. contra eutillū. Et pau
 lo post & synodum que facta est
 in urbe roma uniuers' martini
 pape beatissimi iuditione p̄ma.
 imperante constantino p̄ssimo
 anno nono. **Suscepim' & gl̄ifica**
mus dñm nr̄m ih̄m xp̄m. sicut
 isti gl̄ificauerunt. nich' addiderunt
 uel subtraherent. Et anathema
 tizant corde & ore. quos anathema
 tizauerunt. & quos suscepim'
 suscepim'. gl̄ificantes dñm pñem

et

add. dit

39
f. 10 r. 10 v.
f. 10 r. 10 v.
f. 10 r. 10 v.
f. 10 r. 10 v.
f. 10 r. 10 v.
f. 10 r. 10 v.

sine initio et filium eius unigeni-
tam ex patre generatum ante se-
cula: et spiritum sanctum procedentem ex patre
et filio inenarrabiliter sicut p̄dica-
uerunt hiis quos memorauimus
supra scilicet apostoli et prophete et doctores. et
nos omnes scripsimus qui cum theo-
doro archiepo fidem catholicam expo-
suimus. Intererat autem huic synodo.
Johannes archidiaconus ecclesie sancti petri
rome. et abbas sancti martini. qui unquam
uenerat iussu ip̄s agathonis cum
benedicto abbate uenerabili. Bene-
dictus autem construxerat monas-
terium sancti petri iuxta hostium flu-
minis Wir. Qui romam p̄fectus
ad confirmandum privilegium
templi eius occasione regis egberti
rediens iohannem p̄dicatorum secum ad-
duxit. huius benedicti successor fuit
colfridus abbas sub quo beata
regunt. Ibi ergo iohannes cantuarie do-
cuit romano more. Et decreta
synodi martini pape ubi ip̄s int̄-
fuerat ibi scripta reliquit. Repe-
rent ubi romam relatuus qualita-
tem fidei anglorum in uia mortui
us est: et curoni sepultus. Hunc
ergo huius tractatus redeundum
est ad contextum historie regum
anglorum: quem in fine libri t̄ci
deseruiimus; connectendusque est illi
tractatus tractatus iste ut in di-
rectum p̄tendatur narratio.

Cetero uero quod occidentalis caro-
num rege defuncto: cedwalla
post eum regnant ayrilis mul-
tis sui in insulam uectam suam

uiribus suis fecit. Namque multum
eius laudabilis et graciosus. terribi-
lis erat uiribus. et decorus aspectu.
Itaque omnibus amabilis erat: et fa-
me progatua clarissimus. p̄t̄-
tunt igitur t̄s p̄d̄ti inuententem
p̄uiciam. causam uirum suar-
ectandam et fame amphantem.
Ipsi namque necdum baptizati erant.
quoniam p̄decessores eorum et populi omnes
xp̄iani essent. Ingrederentur ergo chem
nullo obistente totam p̄uiciam
depredati sunt.

Cedwalla namque cum regnum
suum inuaderet: lotharius
rex tantie regnum suum mori-
ent deseruit. Wlneratus namque est
rex impiger lothari impugna au-
stralium sarorum quos contra eum
eadicus filius egberti aggregauit. et uul-
nerum in manitate intermede-
ditum defunctus est. Ac post eum
idem eadricanno uno et climidio
lineamore et reuerentia berteluu
regnauit. Lotharius quoque tempore egferd
rex nordhumbrie mortuus est. Mi-
serat namque anno p̄cedenti hiberni-
am ducem brechtu cum exercitu. qui
misere gentem in uicinia et nationem
anglorum semper amaram uastauit
At hibernie populo suo repugnan-
tes et diuine auxilium pietatis
in uocantes celitus se uindictam
continuis diu in p̄dicationibus
postulabant. Et quoniam maledicti
regnum dei posside non possunt
credendum est tam quod huius qui merito
in pietatis sue maledicebantur.

ocul[is] d[omi]ni iudice penal[is] sui rea-
tus luere[n]t. Siquide[m] anno p[ri]mo h[uius]
primo idem rex cum t[er]ra exeret
ad uastanda[m] picto[rum] puincia[m] dixe-
isset. multu[m] philentib[us] amicit[er] &
marune beate memorie cuib[us]to.
qui nup[er] fuerat. cum rex idem hu-
dissarnensan[is] ep[iscop]u[m]. Introductus est
simulantib[us] fugam hostib[us]. in au-
gustial[is] inaccessib[ilis] montiu[m] & cum
maxima p[ar]te copiarum q[ui]o secum
ad dixerat retinuit. Datu[m]q[ue] e[st] illi
ne audiret amicos reuocant[er] se q[ui]
noluerat audire p[re]m[ia] eg[re]ssu[m] ne
scociam nil seledente[m] in pugnare.
Et inde sp[irit]u cepit & uirtut[em] anglo[rum]
fluere. & retro sublap[sa] referri.
Nam & p[re]s[ent]ia t[er]ra suam cui p[re]m[ia]
tenebant angli recipueru[n]t. b[er]to-
nel q[ui] non nullam libertatem recepit.
qm[ui] hacten[us] haberet. Vir au[tem] d[omi]ni t[er]ra
vine abbas eburni postea q[ui] in re-
ge anglo[rum]. h[uius] ultra fretu[m] q[ui] anglo[rum]
fiat picto[rum]q[ue] determinat. fugit
inde. & in monasterio. streneshald
sepe dicto obiit. Successit aut[em] eg-
frido in regnu[m] ato frido uir in-
scripturis doctissim[us]. q[ui] f[uit] ei & filius
ost[en]dit regni e[ss]e dicebat. Destructu[m]q[ue]
regni statu[m] q[ui]nu[m] uir finel ang-
to[rum] nobilit[er] recuperant.

Edwalla sec[un]do anno regni sui
miste frim suu[m] mil[ite]m fortissi-
mu[m] & uirtuosu[m] cum eo fortissimo
p[re]dantem bene p[er]tione eiusdem
frim sui mil[ite]m. Allectat enim cum
p[re]terita am[er]icani gloriu[m]. & fame
p[re]cium n[on] exoluit. Pergit q[ue] in ken

non inuenit qui ei resistere. & t[er]ram p[re]-
dando insolentia[m] redigent[em] xpi
seruos inuictos affligent. maledic-
ta eor[um] merita sensit. Nam cu[m] hoste[m]
effeminatos duceret. & nich[il] s[ed] p[re]tri-
bul[is] p[re]uideret. irruit in domu[m] q[ui]
tam longe a suis cum. xii. t[un]c mi-
l[it]ib[us] p[re]datur. V[er]o inopinata multi-
tudine circumuenit[ur] cum hostes re-
ficiendo non diceret nec p[er]ficeret.
qui armis cedi non poterat. in p[re]-
torio cu[m] duodecim mil[it]ib[us] suis ig-
ne combustus est. P[er]it ergo stol-
lucianu[m]. & inuenit[ur] euamit et
ctus. V[er]o comparet q[ui] nich[il] sit
confidentia fortitudinis ad dei om-
nipotentia[m]. hoc audient[ur] ced[er]e walla
rursus ingressus est cantiam. Vbi
mirabili cede & in numeris faciat
rapina. cum non inueniret quid
cederet uel rapet. ad sua magnus
uindex & uictor. seuis redit.

Cedwalla rex cum duob[us] annis
regnasset. se regnu[m]q[ue] suu[m]
abdicans. p[ro]pter d[omi]ni regnum p[er]-
tuum romam petiit. Illud g[ra]t[ia] sin-
gularis e[st] estimant. si ibi baptiza-
retur & moreretur. Sergius q[ui] p[ro]
baptizauit eum. & ex no[m]i[n]e apostoli
petrum uocauit. Rex uero sec[un]dum
uotu[m] infra septem dies maluit mor-
tuus est. xii. kl. maii & sepultus
est in ecclesia s[an]c[t]i petri. Sup[er] quem
scriptum est h[oc] **ap[osto]l[ic]u[m]**.
In fine op[er]is. sobole[m] polletia regna t[ri]umphat.
frunios p[er]ceret. mema. castra. lares.
Queq[ue] patru[m] uir[um] q[ui] congesserat ipe.
ledwald armipot[er]es liq[ui]d amore dei.

ut petri sedes per reges tenentur hospes.
huius fontis meras limeres aliam aquas.
Sylvestricus subar radiata carne haurit.
In quo uisus fidei ubique fuit.
Deceptus alacer reddidit prima uita.
Barbarica rabe non inde suum.
Comitatus conficit ouas. petrusque uocari.
Sergius angustet iussit in ipse patra.
Fontis renascitur huius in gratia pignans.
Prin albertus uerit in arte poli.
Mira fidelis regit. omnia elemtia r.
huius consilium nullus adire potest.
Solpet. u. ueniet superno exote biam.
Quarant gntil pfecta pque uias.
Vite romulea uidet replens ueredi.
Aspetit pet. mystica dona gerent.
Laudis uis oueret. sociabilis ubi.
Loye na tumultu nite supna tenet.
Comitasse mag septem insignua
treclas. Que regni pmeruisse
uides.

Hic regnauit post hunc sup West
sece. xxxviii. annis. Ine fuit fili
centred. filii ceolwold. ceolwold
fuit frater thineswold. Fuerunt
ambo. filii ceolwinc. filii cheaulig.
filii henric. filii cetic. huius regis
anno scdo theodorius archieps.
xxii. anno episcopus fuit transit.
suis loco. bertwold abbas tacuit.
electus est et sacra archieps. Ad
hoc usque tempus fuerunt romani ar
chieps. etiam fuerunt angli. Ipe
uero bertwold ordinauit tobiam
rouensem episcopus. latina. greca.
et cronica. lingua multipliciter
instructus. eo tempore erant duo
reges in hinc utam scdm regna

scdm qm scdm inuasionem. s.
uithred et Wehhard.

Hic regno regnante. legitur rex
kentensis Wihred confortat in
regno religione simul et indus
tria gente sua ab extranea inua
sione liberauit. Wihred namque
fuit filius egberti. filii exhenbrat
filii eastbald. filii adelbrich. filii ed
elbrich. Tenuit dictum regnum cen
tense. xxii. annis nobiliter et pa
cifice. Anno eodem inter rex castro
rum aciel ordinatus et tribulet in
causam deduxit. in iudicatus co
bustionem inul cognati sui. Rex
autem sicret obuiam ei affuit
non cum feroci arrogancia sed
pacifica supplicatione. non cum
frendentibus minus. sed rethorici me
lit dulcedine. Qua regi fero p
suasit. ut armis depositis multa
petunie abentelibus acciperet pcede
tuenis. Et sic lit finita ruit. p
confirmata reuirt. Rex uero ken
tensis ab hinc tempore in pace reg
nauit. Tercio post hunc anno in
ci qui dicuntur etiam subhumbri
turpe scelus commiserunt. Regi
namque ostridam uxorem edelre
di regis sui et egfridi regis soro
rem. inhumane occiderunt.

Hic. xi. anno regnante bertch p
dictus consilium egberti sensit ma
leclia hybernensium quorum
cedial destruxerat. sicut et dicitur su
ut suaserat. sicut enim egfridus
rex ingressus etiam pictorum ad
ibi puit. ita et iste ingressus

terram eozdem uindicatur dñm
 suum tabeul occiditur. Circa hoc
 temp ab incarnatione dñi .d. cc.
 anni fuerunt. Adelred filius pen-
 de rex merce om̄ipotentis benigni-
 tate uisitatus fit monachus.
Ælf. annū regni eius. ⁊ sepultus est
 apud Waldane feliciter. sui succes-
 sit Chinrad cognatus eius similis
 uirtute ⁊ felicitate. Sum enī .v.
 annis regnum nobiliter tenuit.
 nobilius multo regni sceptrā re-
 liquit. Veniens namq; romam.
 ⁊ monachus ibi factus constanti-
 no pontificante usq; ad diem p-
 mansit ultimum. Sum quo etiā
 offa filius figeri regis orientali-
 um Saronum rex si remansisset
 futurus. pari ductus deuotione
 romam iuit. ⁊ monachatu susce-
 pit. Inuitamini ḡ reges horum
 duoz regum felicissimam ster-
 mitatem scilicet edelred ⁊ cen-
red. quoz nom pmanet meñsi.
 Qui chademate uxorē. irbel. cog-
 notos. ⁊ om̄ia relinquentes mil-
 itas in milib; idem faciench exem-
 plum fuerunt. Odeus bone que ⁊
 quaba — chademate eis reddes
 ⁊ ipse de manu tua ceruicib; co-
 rum summus pontifex in po-
 nes. indie — exultationis Alec-
cie quando amētis milib; legio-
 num cele- stium ⁊ terrestriū
 terū reges schictol suscipiant
 bz cū trump. ⁊ faciem eozū
 inde desiderata. mib; afferret fruc-
 tū non cemenū tm̄ sed potius

millenium fructum odori ferum
 fructum expectabilem. ⁊ ⁊ xpi
 uisu delectabilem. O deus bone
 quis nunc etiam igne sc̄i sp̄c
 accensus exempla regum illorū
 ⁊ uere regum sequatur. ut ad
 huc etiam crescat et exultatio
 noui fructus ⁊ ueteriora ⁊ sequē-
 tium p̄bitate munera offerat.
 cum deuotissima iocunditate.
 heu miseri. Ann tendit ē. ser-
 mo de regib; celi qui q̄rtinam
pheanus in cordib; nr̄is miserit *imp̄beul*
 ⁊ inextinguibilis figatur. ⁊ redem-
 dum est de celo ad tral. Succes-
 sit namq; regib; schictol m̄che
cheolced in regno q. viii. annū
 p̄te ⁊ ante uirtutis heres cla-
 rissime rex.
He. xx. anno regni sui diuisit
 ep̄tum audere in duo. qui
 unus esse solebat. partem orie-
 talem a filiis tenuit Daniel.
 occidentalem aldelm. Aldeho
 uero successit forhere. Eodem
 anno Wilfrid ep̄c de quo uice
 miracula non s̄lebit. obit apud
Wendalun. xlv. anno ep̄tus
 sui ⁊ sepultus est apud ripun. An-
 no huic p̄tino pugnavit ret-
ine ⁊ Hum cognatus ei contra
Gergete regem Walec. cuius pu-
 cipio pugne occisus est dyr hi-
gebald. No utrimum uero gere-
te cum suis faciem cum suis fa-
 cian ab anglis auertit. ⁊ fugi-
 ens arma ⁊ spolia sequentibus
 reliquit. Hunc etiam berfrid

imp̄beul

gerente

consul restitit superbie pictoz: di-
micant inter. heue & cere. & multi-
tudine magna pictoz strata ul-
toz exiit regis egfridi. & consul
brethi. Acta prbr̄ successit Wilfri-
do ep̄o. Alfridus uero nordhum-
bre. iiii. ann̄. huic anno infir-
matul p̄erat apud driffeld. anno
regni sui. xx. nec dum impleto.
huius succedent ofredul filius
suis puer octo annoz regnauit
annis. xi. Ofred uero rex belli for-
tunio uirga mēre pugnans in-
fectus est. Hui succedent cenred
regnauit regnauit. ii. annis &
mortuus est. Post quos ofricus
regnauit ibidem. xi. annis. hu-
namqz. iiii. p̄dicti reges regnauē-
runt in nordhumbre tempore
ine regis.

He. xx. vi. anno regni sui pugna-
uit contra cheolred regem vice
filium edelredi regis ap̄d Wone-
bitrih. Ato eo autē ^{hōrri} tribuliter pug-
natum est utriusqz. ut nesciatur
cui clades detestabilior contigerit.
Anno ū sequente idem rex mer-
ce ceolred mundo erit. & sepultus
est apud lichefeldo. Ato elbold suc-
cessit ei in regnum merce. uir for-
tis & uehement. Regnauit uero uic-
toriose. xli. anno. Eodem anno
egbert uir uenerabil̄ constitit
monachos qui erant in hu. ad
catholicum pascha & canonicā
confuram. Sumqz cum eistem
conūsis moratul fuiss. xii. an-
nis. iam securus de correctione

fr̄m. n̄p̄ die paschali cū missarū
solempnia celebrasset. exiit autē ū
uideret diem dñi. uidit & gaudius
est. Co temp̄e natton pictoz rex
uertul fuerat ad rectum pascha
literis instructoris archeofrido
abbe directul. Qui post benedictū
de quo p̄dictum̄ regit monasteriū
quod est ad ostium Wiriamis.
& uir̄ annem tina. in loco qui uo-
catur ingritum. Scripsit ḡ regi
literas de pascha & de consina. mag-
na plenat auctoritate. ḡ autē ille
literis psuasit. rex ut toto regno
suo regia auctoritate p̄fecta. Circa
hoc tempus eudburh soroz cnebur̄
constituit abbatiam ap̄ Wunbur-
ne. que data erit ofricio regi
nordhumbre. s̄ eo uiuente sepa-
rata.

He trigelimo anno sexto regni
eius exercitum suum in sudsex
pmouit. pugnantqz cont̄ sud-
sexat potenter & uictoriose. int̄
fecit in eodem p̄lio caldorit que
prius fugauerat a castro quod
uocatur tarrantine. Quod quidem
rex ine construxerat. S̄ quia su-
uenit p̄dictus calbrit castrum i-
trouerat qui regius hostis erat.
edelburh regina uroz ine castrū
cepit armis captumqz destruxit.
& eum fugere compulit in sud-
sex & sudsex. Eodem anno Wic-
fred rex kentensis cum p. xxii.
annos pene regnasset. & functus
est tres filios edalbrum. ^{edelbrum.} delricū
relinquens heredem. Circa h̄ temp̄

tobias rouenſis epiſc theodori archi
epiſi ſabbatſ adriam diſcipulū expi
rauit. hui ſucceſſit aldulſus.

Ne rex potens & ſelix reliquens
adetrato cognato ſuo regnū. romā
petiit. & ibi pognant intri. ſtiper
dia pmeruit in celis. huius ante
regis tempe. ut mundi uolubilitatē
qm̄ uelox ſit ex hinc ppendatur.
fuerunt impatores.

Vſtinianuſ minor qui regnauit
x. annis. eo qui regnauit. iii. ann.

hybiuſ q̄ regnauit. vii. ann.

Iuſtinianū ſecūdo q̄ reg. vi. ann.

philyp̄ q̄ reg. anno & dimidi.

Anaſtaſiuſ q̄ R. iii. ann.

Theodoſi q̄ regnauit. i. ann. eo q̄
regnauit. ix. ann.

Conſtantiuſ etiam cuiuſ regni ^m
anno tertio. iue romā pfectuſ eſt.

ſtaphilia autem in euſ tempe hū
fuerunt.

ſequitur papa.

Jobſ. Aliuſ Jobſ.

Guſimniuſ.

Conſtantiuſ.

Gregoriuſ. cuiuſ tempe rex iue
ſpice. uictor cupiditatis exulaſ.

Reges autem francoꝝ hū fuerūt
ex ordine tempore euſ.

Rex childericuſ.

Rex theodoricuſ.

Rex clodo^{ueuſ}.

Rex chil^{delertuſ}.

Rex dagobertuſ.

Tempe etiam euſ regit. celi pala
tia conſcēderunt.

Sōſ hedclē epiſc Winceſtrentiſ.

Sōſ Euthlacuſ heremita croſilan^{De ſō ſuthlaco.}
ceuliſ.

Sōſ Jobſ epiſc ſtoracentiſ.

Reges uero contigui cedwalla & iue
magnum uiribus quod communi
ne fuit eis cum belluſ. maioreſ
uero ſertate quod pp̄m eſt an
gloꝝ & hominū ſ; paucorū. egrē fe
cerunt. Vñ beatorū eorū dicunt om̄i
generationeſ. Sicut & duo reges
contigui merce fecerunt. ſcilicet
adred & kinred. Qui relictis oib;
tonuſ falſiſ uerum & ſummuſ
tonū quod deus eſt ad eptā tē.
Reges q̄ terre p̄ſentel iuitami
ni reges p̄dictoſ. ſapientel & tra
toſ non ſuſuſoſ & infeliceſ. Quoz
diſtinctionem opa & ſimil opum.
non p̄ſentel tractatuſ demonſtraſ.
Quatuor ergo reges p̄dicti. t̄mi
naria ſunt om̄ib; regib; terre.
Vt toni quorū iuitentur habeant.
mali uñ excuſentur non habeat.
Vt etiam qui reges non eſt re
ges p̄dictoſ iuitentur. ut celi re
ges efficiamini. Si enim cū illi
maiora reliquerunt. uol minora
relinquere noluerunt. ſi reges
p̄dicti uſe dampnationiſ iudi
cet erunt.

Adalhard rex Weſtſere. i. anno ^{Ao. d. h. m. d.}
regni ſui pugnauit contra
oſuato iuuenem de regia ſtirpe.
regnum. idem ſibi adquirere co
nauentem. oſuato namq; fuit filiuſ
adaloto. filiuſ chineſato. filiuſ
wine. filiuſ cheubū. filiuſ churic.
ſum autem iuueniſ impa^{mpa}

regalibz turmis pondus plu diu
frulish. & ultra n polsh: fuga regi
regnum reliquit. Rex igitur pre
dictus in regno confortatus est.

Adalaxi regis anno tercio ap
paruerunt due comete cura
solem tribiles. Una quippe solem
predebat orientem. alia sequebat
occidentem. quasi orienti simul &
occidenti dire clachit p luge uel
certe una die altera noctis pre
currebat eorum. ite utroq; te
pore mala mortalibz imminere
regnarent. Portabant autem fa
ciam ignis contra aquilonem qd
ad accendendum aclinem appa
rebant q; mense ianuario & duabz
ferme septimanis pmanebant.
Quo tempore grauissima sarace
norum luet gallias & hispanias
late misera cede uastabat. Scripi
post non multo meadem pum
tia dignas sue pfidie penas lue
bant. Loctem quoq; anno ofricu
regi nordhumbre uita discedens.
regnum quod. xi. annis gubna
uerat. Celsus lfo reliquit fratri
illius. qui ante se regnauerat
tempore centredu reg. Rex autem
cheolus. vii. annis regnum te
nuit. hic est rex ille cui beda u
sel & uenerabil. uir ingenti flo
rentie & pi philoso phus ecclesi
asticam hystoriam anglozum
scripsit. Qua regi nulla quicum
pferri. simul uariis regis ostendit.

Medelardo regnante. v. m m m
ann. Gredolchus archieps

pne. xxx. viii. ann. obitt. & tad
nus qui fuerat p sbr ap bredune
in merche factus est archieps
Mum aute sacrauerit uiri bea
te memorie igwald londonensis
epc. & daniel Wintonensis epc.
& aldulf rosentis epc & aldwine
uicestensis epc. post biennium
uero adelbold rex merce fortissim
congregatio tribili exercitu: ob
sedt sumertune castris depositat
pgrum. lumsq; non eet qui auxi
lium inculis ferret. uel include
ribz resistere possit eam recepit
uisuam. Adelbold g rex merce
si marina uirtute sup reges
cotancos puectus: omi p uita
at anglie usq; ad humbram flu
men cum suis regibz o subiectat
esse uoluit & fecit. Eodem anno
sol obscurat est.

Adalbarchi regis anno. viii.
radwinus archieps uir re
ligione & prudentia insignis.
sacris quoq; litas nobis in stre
ctus: hominibz ut n apparuit.
Ascendit aute in loco eius egbru
recepto rome pallio. Anno code
uenerabilis beda semp merite i
habitata: celi concendit palatia.
Qui regia uirtute sua & alioz
uicia competens: cum regibus
ipis in ferioz non sit. dignis
sine regum in ordine qd
rex ponatur.

Beda g p sbr monastu q. est
ad Wrenudham & ingruu
abneucto abbe cde loci. acten

Regneret

coltrido educat. est eructus temp
 scripturis studuit. Reliquid aut
 mundū. lx. ii. annū etatis sue se
 nex annis. et sapientia et plenus die
 rum n̄ in uano consumptor. Ap
 pareret in opum suoz numero.
 Scripsit ḡ ap̄ncipio genesis usq̄
 ad natiuitatem ysaac libror. iii.
 De tabnaclo et uasibz eius et uestibz
 libror. iii. In p̄nam p̄tem samu
 elis usq̄ ad mortem saul. iii. De
 edificatione templi allegorice. ii.
 De libris regum librum. xxx. que
 stionum. In puerbia salomonis
 .iii. In cantia canticor. vi. In ecdia
 et nemiam. .iii. Aluic. i. In libru
 tobie. i. tament. .
 Capitula quoq̄ lectionū uetis tes
 In euāgeliū mat. .iiii.
 In luce. .vi.
 Omeliaz euāgeliū .ii.
 In aplm quoz in opisculis angu
 stini in uent. cuncta porciuem
 transcripsit.
 In actus aploz .ii.
 In vi ep̄lat̄ canonicat libz totidem.
 In apocalipsim .iiii.
 Item capitula lectionū uetorum
 nouum testamentū excep̄to e
 uangelio.
 Item libru ep̄lat̄ ad chrisos.
 Item de hystoriaz scoz.
 Item de uita s̄ci cutha p̄mū exone.
 postea plano sermone.
 Item de uita abbatiū monastii sui. .z.
 Item martyrologium.
 Item librum p̄mnozium.
 Item librum de tempibz.

Item librum de metrica arte.
 Et hystoriam ecclesiasticā angloz.
 in libris. v.
 In qua pie porat ut ap̄ om̄s le
 gentes fructū intercessionis inue
 niat. .x. .x. .x.
 De statu autē ecclesiastico i suo
 tempe ita idem Beda ait.
 In p̄nti cantuariensis archiepc̄
 est tadwine.
 Kouentis ep̄c aldulfus.
 Londoniensis. igwaldus.
 Sup orientales anglos. sunt ead
 rit. hadhelat ep̄i.
 In uicia occidentalis saxonum
 daniel. et sorthere ep̄i.
 Sup m̄ce est alwinus ep̄c.
 Sup gentem que ad occidentem
 sabrine amnis habitat. est Walestoc
 ep̄c. In puittia huiusmodi est Wilf
 dus ep̄c.
 In puittia lindisfaroz. chunibrit.
 In uia insula ad clamelem ep̄m
 uentte p̄m̄t.
 Et puittia australiū saxonū iam
 aliquot annis sue ep̄o eundē in
 colit. Sub rege uero ceowulfo sūt
 .iii. ep̄i. Wilfrid eboracensis. edel
 Wol lindisfarnensis. acca haugul
 taldensis. Wetelin in canthia cala.
 Que nup̄ pontificata ip̄m p̄mū
 habet antistitem.
 Rex ū kant est cobert.
 Rex Westsax̄e edelred.
 Rex Eastangloz selred.
 Rex Nordhumbre ceowulfus.
 Rex merce edelboto maximū om̄ū.
 Anno ad uent̄ angloz circū .lv.

octogesimo octavo.

Anno dñice incarnationis. d. cc. lxxviii. ^{f. 7. 8.}
mo quarto. In cuius regno p̄prio
erudit et t̄ia. et congratulante in fide
eius britannia. letentur in fide mil
te. et confitentur memorie s̄t̄at̄i d̄.
huc usq̄ auctoritate uenerabil̄ bede
p̄bri in h̄c nostra hystoria congre
da scripta sumus. Et maxime in his
om̄ibz que de rebz ecclesiasticis dicta
sunt. In aliis etiam semp̄ q̄t̄uicūq̄
potuim̄. hinc ḡ que in scriptis uet̄ū
diligenti scrutatio collectis inueni
re potuim̄. ad instructionem poste
ritatis l̄c̄it̄ mandare studuim̄.
Namq̄ sicut in p̄logo p̄dictum est
ueta lex hystorie est simplicit̄. id
q̄ fama uulgante colligit̄ scriben
do poterit notificare.

sed uia lxx hystorie.

Adalhardi regis anno. x. Hodelm̄
archieps̄ accepit palliū a papa.
Hec longe p̄ foras epe et fr̄de
gia regina relictis possessionibus
splendidis et deliciarū uoluptatibz.
romam p̄fecti sunt. Quod his tem
poribz plures de gente angloꝝ no
biles. ignobiles. clerici. laici uiri
ac femine certatim face consueue
runt. Et etiam temp̄ ad Walchū
lindisarnensis epe iuueni finē
fecit. Post q̄m epe honore dñe
Wlf̄ adeptus est. Hec signū uene
rabilis acta p̄bri et hugustallensis
postea p̄s̄i. corporeis rebz ḡtunc
tus est.

*his ep̄ibz plures angloꝝ
biles certatim ro
mā p̄fecti
sūt.*

Adalhardi regis anno. xi. ceol
Wlf̄ rex nobilissim̄ nordhūm
bre. nobilissime facta. ceolwlf̄ uac̄p

fuit filius ceolthi. filii ceolwine. et
ceolwold. et althelm. et ceolthe. et ite.
reg. ceolwlf̄. ḡ cum sepe uiuere te
te colloqueretur. et sepe ante mortē
eius et post mortem hystoria eius
ad se scriptam ocul̄ adhiberet. et p̄
diligenter regum singulorū facta
et finem secum discere. videt̄q̄ h̄c
clariū regna t̄ena et res huma
nas. cum labore p̄quiri. cū timore
possideri. cum dolore amitti. It̄ q̄
quibzdam minus callid̄ ut etate
tenis uidentibz tempalia pulchra
et delectabilia cum auerent p̄bi
cari ea deserenda et tempnenda. ui
detur eis fr̄uolum et contra ratio
nem. q̄a nondū p̄cepunt quom̄
mordeant mundi diuicie. quom̄
ad nichilum deueniant. et fructū
tandem nullum n̄ seram penitu
dinem generent. horum nich re
gem calleant et p̄p̄tū impediunt.
Senserat enī in se ip̄o regnum s̄
cum labore fuisse p̄quisitū. cū
timore possessum. Noluit n̄ cum
dolore amitti. Sponte ḡ diuicia
rum non seruit s̄ dñs. q̄ magni
uiles abiect̄. Maxime autē accē
derat eum q̄ cum pueri uel mu
lieres uulgr̄es uel etiam ditio
res p̄s̄irent. ad eum conspicien
dum. et uis beatitudinem uia
dam. ip̄e horribilibz curis necit
et p̄dicionis et multimode calamita
tatis uis cruciatur. et d̄mo
et corpe de sequebat̄. Sum̄q̄ alii iu
dicarent eū beatissimum. ip̄e
qui solus animi sui secreta

*et labor
et d̄m
aut*

T

nouerat iudicabit se miserimum.
lum g̃ paruo spacio. i. viii. annis
regnasset. p̃ maximum unum est
ei ⁊ ualde gr̃atus est. q̃ tanto tēpe
uitā suam dimiserit. curis ⁊ decipit
uauit ⁊ fragilibz deditā. Reliquum
sattem uite sue si eronee stulticie
s̃ sapientie ⁊ uirtutis ipe dicare c̃
tauit. Crempimusq̃ asument existo
ria beati uiri p̃dicta. ser reges for
tissimos uir uere fortissimus ple
citus est. scil̃ edelredū regē merce
⁊ ceuradum successorem eius. Hact̃
cedwallam regē Westsere. ⁊ huc suc
cessorem eius. ⁊ s̃ librectū regem
estangle qui monac̃ effectus est. qm̃
postea p̃uda occidit. ⁊ sebbi regem
estsere. Qui monac̃ effectus. die iocū
dim mortis sue p̃uidit. uicit̃ r̃ga
ulit̃ est. Isti non deuorauer̃ substā
cias suas nōn mercedibz. ser curtes
cum dolore semina sua seminaue
runt. ut uenirent ueniant cum
grutacione. suos deo manipulos
afferretet. Compleuit g̃ ceowulfus ob
tomadan regum p̃fectoz ⁊ habitū
monatali suscepto. capta ei corona
de lapide p̃cioso imposta est a dño.
Cobricio uero cognato suo regni
scepta reliquit. Cobricus namq̃
fuit filius este. filii lechwochi. Reg
nauitq̃. xxi. anñ. In hoc regnum
comercio edelbold rex sup̃bz merce
sit alterius uir animi ⁊ ideo alius
modi deditus fuit. s̃pra s̃ntifica
tione gladiusq̃ iura postponens.
intrauit nordhumbre. Et cū non
esset qui ei resistere posset. preda ar

repta quantum uoluit. secum ad
sua transiit.

Adalhard rex. xiiii. anno regni
sui mortuus est. Et regnauit
tudred cognatus eius p̃co. super
Westsere. xvi. annis. Eadwaldus
uero rex sup̃bz sepe eum nunc se
dicionibz nunc uellit affligebat.
fortuna autem uaria uicibz ua
rit̃ in hunc in illum maris aen
tibz extollebat. Aliquando si pacem
inter se statuiebant qm̃ breui te
nentes denuo rebellabant. Eodem
anno c̃c̃c̃ sacrat̃us est archiepe
tampe zacharie pape. ⁊ dux ep̃c̃
apud rouetestre.

Cudradus anno regni sui. iiii.
⁊ edelbado rex merce tunc si
mul pacificati. pugnauerunt ut
ribz conuictis contra britanno
rum undiq̃ congestoz innume
ram multitudinem. Cumq̃ reges
fortissimi exercitusq̃ eoz clarissim̃
int̃ se diuisi hunc ⁊ inde certatum
et quasi ex inuicia britannoꝝ fa
langel p̃tinentes sternent. inde
runt tantū hellandi onus p̃ferre
britanni. Eugam g̃ eligentes de
derunt r̃ga p̃tinentibz. ⁊ spolia
sequentibz. ⁊ spolia sequentibus.
Reges autē uictoriosi remeantes
ad sua. triumphalibz gaudiis sus
cepta sunt. Anno ũ sequenti obit
Wulfred qui fuerat ep̃c̃. xxx. añ. ⁊
etoracū. Anno ũ eodem uisum ē
signum mirabile in celo. Stelle
namq̃ hac ⁊ illac discurrebant
paeta. q̃ omibz uicuentibz magno

fuit monstro. Anno uero hunc se-
quente: decessit daniel, xlviij. an-
no ex quo fuit episcopus. Anno etiam hoc
predictos sequente: rex tetred uite dep-
tus est. Scripta namque ueterum
quod hoc anno occisus fuerit di-
cunt. Quomodo autem uel a quo occisus
fuerit non dicunt.

Crededus anno. ii. occisus est.
Kunric filius eius armorum
decus bellatorum ferarum. Etate te-
ner: et armis acer. Annus paruus.
Et uigore magnus. Quicum suc-
cessibus suis instraret. fortunamque
martis nimis sollicitaret. in mo-
derationem animi ceteri militari
seditione illata puniuit. Eodem
anno obiit edbric rex Kentensis
qui regni infulam. xxi. annis.
poterat fuerat.

Crededus. annis. xi. regni sui
pugnauit cum edelhum
audacissimo consule. Qui sedici-
onem mouent in dnum: licet nu-
mero militum longe dno debi-
lior esset. diu tamen et grauissime-
marcio perstitit in campo. Probitasque
consulis excelsa: loco militum fuit.
Cumque iam ei pene uictoria letis
applauderet alis: infirum tandem
corpori uulnus et animo periturus:
istam regis causam triumphare
compulerunt.

Crededus. xii. anno cum iam
regis adalboldi superbas exac-
tiones et insolentiam ferre non possit:
occurret ei cum legionibus ueril-
latis: apud hereford. omni spe

uiuendi spoliata libertate. Adhuc
autem secum edelhum predictum con-
silem iam et concordem. Cuius uiri-
bus fretus et consilio: belli discrimen
ingredi potuit. Edelwaldus uero rex
regum cum mercensibus Kentensibus
adiret. orientalesque saxonum. et
anglos copiatque multiplicet. Aciebus
et dispositis. cum indirectum ten-
deret appropinquarent edelhum
predictus Westsaxonum regis in signe
draconem. scilicet aureum gerens transfo-
rauit uerilliferum hostilem. Unde
clamore orto: pars crededi ualde con-
fortata est. Itaque acies et inuicem
offenderunt. Ergo conterritum belli. scilicet
offensionis amorum: et sonitus ictuum
clamorumque cadentium terribili exaruit.
Bellum magnum et inestimabile
incipit. quod uel mercenses uel eos
Westsaxonum usque in longam posterita-
tem uincendi supponeret. Videret et
acies locis crispantes. galeas acu-
tas. lanceas hirsutas. uerillis de-
pidas. auro resplendentem. paruo
tempore sanguine perfusas: lanceas cas-
sas: ruina dissipatas. cerebrum aspi-
sas: uisu horrendas. Congregantes
autem se ad uerilla utrinque peracet et
fortissimi gladius et securibus ama-
zonibus rem agentes. acies aciebus
funeste irruerunt. Memoria fuge
nulla. Spes uictorie utriusque certa.
Mercenses superbie tumor irruita-
bat. Westsaxonum seruitutis horror
accendebat. At ubique consul
predictus aciebus se infigebat. uia
ruinas peribat. dum securis ei

timendissima in fulminis corpora
 funderet & arma. Rex autem fortis
 simul ad elbald' quacumque euehit
 strages hostilis feliat. Hinc gladio
 eius inuictissimo essent arma p
 uaste. olla p carne. cum g' quasi duo
 ignes diuersis impartibz impositi ob
 stantia quoq; consumerent contig
 ut sibi obuiam rex & consul ueni
 rent. utp' u' alii terribilis coeque in fre
 dit. dextera exersit se in armis
 collegit & ictibz inuentis arma ob
 stantissima paret laescunt. Deut. q
 qui supb resistit. a quo robur. for
 titudo. & magnanimitas pcedit gre
 sue regi edelbaldo imminum posuit
 animoq; reg' confidentia solitam
 tempfit. cum g' nec animu suu
 nec uires ipe recognosceret. pug
 nantibz adhuc suis adeo omni p
 temi t'ritus fugam p'nuic incep.
 Nec ab hac die usq; ad mortis sue
 tempa p'sp'um aliquid ei de p'mi
 fit. Quarto siquidem post huc ano
 rurtum pugnant ap'd secandune.
 & sepultus ap' repandune. Sic itaq;
 rex ualidissimus cum xli. anno
 regnasti supbie immoderate pena
 erisolut. Regnu u' d'westere ex hoc
 temp'e ualde roborationi crescere
 usq; in p'fectum non destitit.

Credul. xiiii. anno regni
 sui pugnant cont' branno.
 Qui uictori regit edelbaldo ut die
 tum est frustra restantet cito fuga
 incipunt. clademq; marimam
 sine sine hostium detrimeto dig
 p'ulerunt. Anno sequente circiter

rex magnus & excelsus tot p'sp'itati
 bus & uictoriis potte' mortis inele
 mentia uitam finitit.

Sigebertus regis p'dci cognatus
 successit ei. h' breui regnu tenuit. *to per*
 Namq; ex p'delatoris sui euentu
 bus tumefactus. & insolent. etiam
 suis intollerabil' fuit. Cum autem
 omibz mocht male tractaret eos le
 gales uel ad commochi suu de p'ua
 ret. uel p'quom' suo deurtaret. cum
 bra consul eius nobilissim' p'ce toti
 popli querimonias coe regi fero
 urtinant. Quem quia regem sua
 ferat ut leuius poplm regeret &
 inhumanitate de posita deo & homi
 nibz amabilis appareret. mor im
 pia nece iussit iustici poploq; se
 uior & intollerabilior tyranndem
 augmentauit.

Sigebertus rex in p'ncipio tedi
 anni regni sui cum incorrigi
 bilis supbie & nequicie esset cong
 gati se p'ceret & popls totius regni
 & p'uida delibatione & unanimi
 consensu omni u' expulsi est a reg
 no. kynewilf uero iuuenis egre
 guis de regia stirpe oriundus. elect'
 est in regem. Sigebertus uero rex fu
 gatus a suis non minora merita
 metuent in siluam magnam que
 uocatur andradelwiald fugient
 se abscondit. Vir quidam p'p'ari
 aumbre consulit neque u' d'yrui
 u'fecti. regē absconditum inuenit.
 In uentum cognouit. cognitum
 dñi sui uindec occidit. ecce ma
 nifestum dei iudiciu. ecce quom'

*Hic Sigebertus rex
 delinens & nequicia
 sua expulsus
 a regno.*

*u' sine mirabili ceteru' ruina fuga d'ignat
 occisus & ap'd secandune.*

De punitioe
sancti regis
iprobol.

dei iusticia non solum furo isto
uerum etiam in isto. digna iusticia
recompensat. Cugent namq; reges
in p[ro]bol ad conuentione p[ro]merita sub
rector alium d[omi]ni insaniue p[ro]mittit.
ut et popl[us] p[ro]m[iss]i d[omi]ni ueretur. et reg
p[ro]uioz metum acruic crucietur.
ueluti edboldum regem merce p[ro]
facium alium u[bi] c[ir]ca d[ist]inatio
ne p[ro]cipit. ne popl[us] suus nima
tyrannide opp[ro]ssus non respiret. et
inmoderata p[ro]cipit nequicia ci
tissima ultionis etne debito pena
incurrat ueluti sigeb[er]um hunc
dequo tractam[us]. Qui q[ui]nto neq[ue] or
getur. tato uilius a subulco in
terfectus. a dolore indolorem t[er]ra
fuit.

Dei iusticie etne laus et
gla et nunc et semp. Amen. o. j.

Rynedwylfi anno. reg[is] p[ri]mo
edelboldo regi merce successit
leozurel in regnu[m] h[uius] breui. Offa
enim eodem anno aufegauit eu[m].
regnauitq; sup[er] merce. xxxv. ann[is].
Offa iuuenis nobilissim[us]. fuit filius
Wingfred. filii danwylf. f. ofmod.
f. epi. f. Wyppa. f. creadda. f. chine
Wald. f. eitha. f. icl. f. comer. filii
ageitau. f. offa. f. Weremund. f.
Witlac. f. Woden. Offa rex strenu
issim[us] fuit. Vicit namq; kentenses
p[ro]lio. Vicit etiam Westsaxas p[ro]elio.
Vicit quoq; nordhymb[ros] p[ro]elio.
Offa uir religiosus fuit. Granstru
lit namq; s[an]cti Alani ossa in mo
nasterium q[uo]d construxerat. mul
tasq; mochil d[omi]nauerat. Dehincq; in
cario beati petri romane ur[bi] pon

uultus bob. i

mane
et. q. rex
i. q. rex
et

tifici relectam statutum desin
gulit domib[us] regni sui metum.

Rynedwylfi regi ann[is]. iiii. ead[em]be
rex nordhymbre uident regu[m]
p[ro]dictor[um] edelboldi scilicet et sigeb[er]i una
erumpnosam et finem in faustis.
celwylfi si p[ro]cessor[um] sui uitam lau
dabilem et finem gl[ori]am. maiorem
partem elegit. que non auferetur
abeo. Regno namq; relicto tonsu
ram caput etnum diadema gena
turam suscepit firuialq; uestes
etherum splendorem collatimas
induit. Iste est octauus regu[m] illoz
qui regna sua p[ro]p[ri]o sponte dimi
serunt. immo. uer[um] dicam p[ro]p[ri]o
eterno committauer[unt]. Quib[us] octo
beatitudinum iocunditas phen
us multiplex delectantio met
fabuliter iocundatur. Quoz strenu
tatem imitari beator[um] est. Succes
sit autem ei in regno osulf filius
suus. Et cum uno anno regnasset.
a familia sua nefanda pelicioe
occisus est. Post quem mol. edel
Wold renauit. vi. ann[is]. Circa hoc
tempus crebrius archiep[iscop]i uite
tempus est.

Rynedwylf cum vi. annis regna
set. edelb[er]t rex kentensis me
tat uinchi attingit. Eodem anno
ceowylf[us] qui monachus h[uius] rex qu
dam non hic obiit. stipendia mi
tabilia receperunt. Anno u[er]o sequen
te mol rex nordhymbre interfect
oswine fortissimum ducem suorum.
qui committent plura erga d[omi]n[u]m

suum apud edwinesclawe iure ge-
num spreto: iure dei occisus est.
Anno uero sequente Jambeth frater
est archiepiscopi eboracensis. Tunc enim
fridwal episcopus cestrensis uiuere desi-
xit qui factus fuerat episcopus Witerne.
Mol uero cum sex annis regnasset
regnum nordhymbre dimisit.
Post quem alfred. viii. regnauit.
Cuius regis ann. ii. animal emi-
serunt egbert archiepiscopus eboracensis.
tunc archiepiscopus fuit. xxxvi. ann.
egbert archiepiscopo successit adalbert.
fridbertus episcopus: tunc alexmund. Anno
iiii. Alrich regis obierunt pippin-
us francorum et stephanus papa
romanorum. et edobert filius ecce-
dix famoissimus anglorum.

Anno gr̄e. d. cc. lxxix.

Mkeneswulf uero regis ann. xv.
incepta fieri mutatio terre exor-
si. Impium uamque romanum q-
tot annis in se precellentissimum fue-
rat. karolo regi magno franco-
rum subiectum est post. xxx. ann. reg-
ni eius q- in hoc anno incepta. et
successoribus eius usque ad hunc diem
contigit erinde.

Ryneswulf regis anno. xx. pug-
nauit rex offa cum inensi-
bus contra kentenses apud ottanford.
Iate autem horrida utrimque p-
acta belli successibus offa clarus ef-
fuit. Eodem anno nordhymbri
fuga uerunt regem eorum alfred
ab euorwic in ebdomada pas-
chali. et elegerunt eum in regem edel-
red filium mol qui regnauit.

44
iii. annis. hoc autem ante uisa
fuerant in celo rubra signa post
occasum solis horrenda. serpentes
uisi sunt in sudore cum magna
admiracione. Scio autem ab hoc
anno saxonum antiqui unde gent
anglorum descendit. ad fidem con-
si sunt. Quo anno Witevi episcopus Win-
terne. xxiiii. anno episcopus sui
morte affectus est.

Ryneswulf. xxiiii. anno regni
sui pugnauit contra offam
circa tenetune. Marat autem casu
minoratus loco se cessit et offa-
rer castrum idem uia sua regerit.
Eodem anno edelbert sacratu est
apud euorwic episcopus in uincent. An-
no sequente edelbald et herbert
duces regis nordhymbre reuellerunt
duo suo occiderunt alchulf filium
filium wose regalis exercitus pri-
mam marat congressibus apud
kungesclawe. et postea duces regis
kineswulf et eggam plio ingata oc-
ciderunt duces predicti apud clarnum.
Rex autem predictus edelred ducibus
suis et spe amissa fugit a facie eorum.
Illi si construerunt alfinoto in
regem. qui regnauit. x. annis. An-
no autem hoc sequente principes
et populi nordhymbre quendam
consulem et iusticiarium suum
quia regibus equo pectat combu-
serunt. Eodem anno edbert rex
episcopus obiit in eestre. Cui successit en-
bald. Eodem anno kyneswold factus
est episcopus lindisfaruensis. Eodem anno
kyneswold factus est episcopus lindisfar-
uensis.

Idem anno antiqui saxones & fran-
ci pugnauerunt. franci uero uic-
erunt. Anno uero primo rex nordhū-
bre alfwold misit romam p[ro]t palli-
um. & dedit embaldo archiepo. Tunc
alcmundo hagustaldensi defuncto:
tullech successit. carolus eo anno
romam iuit. circa hoc temp[us] concili-
um fuit apud acle.

Rynelwlf cum regnasset. xxvi.
annis & contra britannos uic-
toriosus multa gessisset filia. & eol-
ter omni parte domasset. tandem
exulare statuit adolecentem hy-
neard fratrem sigebrieti. Ipe au-
t impetrat regem apud metune
u[bi] puatā p[er]rexit ad quendam
mulierem. Rex autem id comp[er]it.
in hostio uiriliter se defendebat. do-
nec conspecto iuvene foras exiit.
Uulnerat eum. & om[n]i locū eius in
regem pugnantes. interfecerunt eum.
Glamore autem audito. milites
regis qui in urbe erant in iuuenē
cucurrerunt. reueneruntq[ue] obla-
tas ab eo terras & pecuniam. pug-
nando omnes mortui sunt. p[re]-
mium britannum obsidem g[ra]-
ter uulneratum. Mane autē mi-
lites reg[is] qui circa erant in arrio
obsederunt iuuenē & suos. Qui
dixit eis. Cognati uestri mecum
sunt. uobisq[ue] dato t[er]ram & pecu-
niam scdm cor u[est]rū. ne pugne-
tis contra nos. Idem autē obtuli so-
cūs uestros. reueneruntq[ue] p[er]ierunt.
Illi autē responderunt. nullam
pecuniam cariorē d[omi]no suo e[ss]e

ut seq[ue] d[omi]ni socio[rum] sanguinem
ultio: Irumpentesq[ue] graui p[ro]-
in portam. iuuenem. & xxvi. q[ui]
cum eo erant interfecerunt. Reuē-
sit solus tholus iuuenis. uulnerat[us]
tū. kynelwlf g[ra]t. xxvi. anno regni-
sui sepultus est apud Wucestre. Iu-
uenis autē apud ac senminster.

Briehric qui etiam de genere cer-
tia sepe dicti regis erat post ky-
nelwlfum regnauit sup[er] Westsaxe
xxvi. ann[is]. Cuius anno scilicet misit
adrianus papa legatos in britan-
niam ad reuocandam fidem q[ui]
p[re]dicauerat augustinus. Ipsi uero
honorifice a regibus & populo suscep-
ti: sup[er] fundamentum stabile. edi-
ficauerunt pulchre xp[ist]i misericordia co-
operante. Venierunt autem consili-
um apud tralade. ibi iam b[er]t[il]i di-
miserunt partem ep[iscop]atus sui. Ibi
etiam hygebert[us] electus est ab offa
rege. Eodem anno e[st] factus
est in regem kentens[is] puat[us].
Anno uero sequente qui est. m[ille]
g[ra]t. dcc. lxxvi. apparuit signū
crucis in uestib[us]. q[ui]o dictu[us] & audi-
tu scilicet om[n]ib[us] uideri potest mira-
bile. Factum ne g[ra]t[us] fuit ad demō-
strationem motionis ierosolomi-
tate cum crucib[us] assumptis que
facta est. dcc. lxxi. anno tempore
iuuorū. Willi. An potius factū
ē. ad correctionē g[ra]tū ne plagā
dacoz que prime secuta est cor-
recti p[er]ferrent. Nos autē nich[il]
remore distinim. s[ed] dei secreta dō
relinquimus.

Berthric anno regni sui .iiii. chye
 in yrorem eadburh filiam offa
 regis merce. Vn confortatus est in
 regno et puectus in supbiam. his
 autem diebz uenerunt daci cum
 tribz puppibz imbritannia. p dacio
 nit causa. Quod spostatul regis illi
 puuicie uident. occurrit eis debito
 securus. ut compbentol adregnu
 duceret castrum. Heltiedat autem
 qui essent qui appulerant. uel cur
 appulerant. Statim h immixtus
 eis occisus est. hic pmut fuit anglo
 rum cesus adacis. postquem multa
 milia milium abestem cesa sunt.
 Et hec puppet pme fuerunt. hic da
 ci adchuerunt. Anno sequenti co
 uenit concilium apud nordhym
 bre in Wincenhale.

Berthrici regis .vi. anno congre
 gata est synod apud eda. Digā
 uero nefanda pdicione occidit al
 Wt regem nordhymbre. In eo autē
 loco ubi rex amicus dei occisus est.
 lumen celeste sepe uisum est. Et ipe
 sepultus est in ecclia ap hagustodē
 ham. qm p ostredul regnare incepit.
 Sz anno sequenti pditus est. ta regno
 fugat. Et edelred filius ayol item
 regno est restitutus. Osredul uero
 .iiii. anno postqm rex fuerat. cum
 congregatis uiribz rediret. ut edel
 red p quem expulsus fuerat regno
 expelleret. inter eundiam captus est
 et occisus. et sepultus apud tinamu
 tera. Qm tene g dicit. qui dicit. O
 cca fieri ment hominū. lum enim
 pditus inuenit osred tripuchans

et letabundus rex fueret. qm paritū
 existimabit se anno scdo regali se
 te anno u. iiii. uttali luce puandū.
 Unde semp inter ppera solicta. sim
 ignari. t. qm pte sunt aduersa. Ca
 tempestare rex offa merce pcepte
 amputari capito sei adelbricti.
 his etiam diebz iambriz archiepe
 ultra non uirt. et abbas edelred
 electus est in archiepm. Enbald
 uero archiepe eboracensis sacra
 baldulf epm apud Wintterne.

Berthrici regis anno .i.
 uisi sē flammei dracones uo
 laures paera. Quod signum due
 pestes secute sunt. Primo maxima
 famel. Postea gens pagana a nor
 Wagia et dacia uenient que puit
 gentem nordhymbrensem mise
 re destruxerunt. et in lindiffarnen
 si puuicia ecclesiat t cum in habi
 tantibz horribiliter exterminauit
 in idibz ianuarii. Qui etiam tem
 pestate sigga dur qui alfwold
 regem beati indigne pdierat. dig
 ne reperit.

Berthrici anno .xi. nordhymb
 regem suum edelred occiderit.
 Qu anno eo quo rex ostredul occi
 sus fuerat insupbiam elatus. sua
 relicta nouem dyrenat urorem.
 ignoxant qd et ipe post bienniu
 pmendit esset breuisq regni gay
 dium morat desolatione tamento
 terminandum foret. Post quem
 archulf regnum nordhymbre g
 cepit. hunc g enbaldus archiepe
 et edelred epē et higtulchul epē et bal
 dulfus

de st. y. x. v. i.

¶ multo p̄ obit enbald
archiep̄ ap̄ eboracū.

lactauerunt in regem ⁊ eleuatus
est in regia sede ap̄ eboracū. hū
succellit alter enbaldus hīs diebꝫ
adriant̄ papa ⁊ rex magnus offa
uite metat accigerunt. Postea
egfrēd filius offa regnauit super
merc. c. xli. die: ⁊ mortuus est.
hui succellit rex chenwilt. eodē anno
easbrieh uocatus alio nomine preu.
adeptus est regnum kentense. Gent
uero pagana preclauerunt nordhū
bre ⁊ monasteriū egfrēd spoliauerūt
apud dunemithē. Hunc uero oca
rentibꝫ eis nobilissimis ⁊ bello assue
tissimis angloꝝ ducibꝫ eoz occi
sit uicti ad puppes fugerunt. Cum
ū in puppibꝫ fugiendo pleueratē:
aliqui earū preimpetate fracte sunt
⁊ multi uiroz naufragati. Quidā
si uiuente capti sunt: ⁊ uicta hē
capite puati sunt. Hec multo post
centūl̄ rex merce kentense puati
am t̄ succeterant p̄datus est. Regē
qꝫ eoz preu. uiribꝫ s̄ in parte r̄ido
placubula ⁊ diuortia delitelēte.
comphendit. ⁊ uinctum uictorio
suis secum rediit.

Brichricū regis anno. l. romani
dampitauerūt linguam leoni
pape. ⁊ oculos sibi eruerunt: annqꝫ
a sede sua fugauerunt. Sꝫ ip̄e ū scri
pta tradunt p̄ dei m̄am r̄em uide
⁊ loqui potuit. rursusqꝫ papa effu
tus est. Post tennū uero karolus
factus rex imp̄tor: ⁊ alcone papa
lactatus dampnauit morti illos
qui papam delostauerunt. h̄ p̄ea
p̄ibꝫ pape mortem indulit. ⁊ in

exilium eos retrudit. Post tennū
quoqꝫ defecit brichric rex Westsaxe.
hoc in tēpe fuit magnū plūm in
nordhumbrie apud Wellehare inqꝫ
p̄it al filius heretici. ⁊ alū cū eo
inuita. Singloꝝ autem bellorum
gesta ⁊ modol̄ et fines ad plenum
te t̄minare nimietat̄ phiritatis
necessario phibet. Gent enim an
gloꝝ dum naturaliter erat ⁊ sup
bia: ⁊ ideo bellis uttestinū incessan
ter actita.

Egbrich anno gr̄e. dccc. octauū
numero. x. regum fortissimoz
quos in sc̄lo libro progatua sin
gularis excellentie notauim: reg
nauit. xxx. vii. annis. ⁊ vii. men
sibꝫ sup Westsaxe. Quem in uenili
quidem etate brichric p̄cessor eius
⁊ offa rex merce abbat̄ terra fuga
uerunt. Cralant ḡ t̄bꝫ annis cum
rege francie nobilit̄ ⁊ egregie.
Defuncto autē rege p̄dicto cum r̄si
sus regim̄ suscepisset eodem die ed
mund̄ consul recessit a Wicum. ⁊ ue
niens kinemereforte obuiauit Vic
stan̄ consuli cum Willat̄ ⁊ illico si
mil pugnauerunt. ⁊ ambo consi
les occisi sunt ⁊ Willat̄ uicerunt.
Quarto post hunc anno decessit
eclred archiep̄e kentens̄ uita
li puatus est aua. Anno ū sequē
ti hardulf rex nordhymbrie fugat̄
est a regno suo.

Egbrich. xiiii. anno regni sui
p̄clauit in regniū brit̄onū
ab oriente usqꝫ ad occidentem. si
fuit qui eius in manat̄. l. cona

⁊ Wilfrid loco suo lactat̄. ⁊ iud̄ ū p̄ b̄ie
mū cuthred rex kentens̄

retur resistere. Anno autem huic primo karolus rex francoꝝ ⁊ impatoris manus utta exierat. Anno autē p̄ hunc primo sc̄s leo papa uenerabilis corpus deposuit. ⁊ stephanus ei successit. Stephano uero paschalis. post paruum uero tempus spacium cen. Wlf rex merce mortu datus est. Post quem regnauit colwlf in loco ei.

⁊ tertio ab hoc anno regnum amittit. ⁊ beornulf sibi illud occupauit.

Egbrich. xxiii. anno comisit plium contra beornulf regem merce apud ellendune. Unde dicit ellendune riuus cruore tribu it ruina restitit. fetore tabuit. Ibi autem marimo gentis erimino utrimq; pacto egbrich uictor finest erant. Inde uero successus urgent suos successus ⁊ fortune instans. misit ad colwlf filium suum q̄ p̄ rex deuenit. Alestan ep̄m. ⁊ walland consulem cum magno exercitu in kent qui fugauerunt regē hared. ultra tamasim. Vt ergo popls canie ⁊ sudrie ⁊ sudscere rex egbrich in dñum suscepit. quod prius cognatus suus pren inuiste amiserat. hoc etiam anno rex est angle cum gente sua recepit egbrich regem in patronum ⁊ postea hoc eodem anno est angli occiderunt beornulf regem merce. cui successit ludeten. Eodem anno marimum preliū fuit utter britones ⁊ gentem dancuehre apud gawelford. u. multa milia utrimq; conuerunt. Anno uero primo ludeten rex merce. ⁊ v. ofulef

cum eo occisi sunt.

Egbrich. xxvii. anñ fugauit. Wilaf regem merce qui regi ludeten successerat. regnumq; sibi adquisiuit. cum ḡ optineret omne regnum graustrali pte hymbre dicit exercitum contra nordhumbrae apud toze. Illi uero regi magno deuote concordiam offerentes ⁊ subiectionem pacifice separata sunt. Anno uero sequenti rex egbrich inia motu concessit. Wilaf ut regnum merce tenet subeo. Et inde rex egbrich dicit exercitum in nordwales. ⁊ tam sibi p̄uocinio armoz subdidit. Anno uero hoc sequente Wlfredo rex h̄ncō kentenſi defuncto. colmod successit.

Egbrich regis anno. xxxiii. redierunt daci in angliam. xxxviii. anñ postq̄m apud conemutche uicti ⁊ fugati sunt. Primum igitur pugnauerunt sepege. Rex uero egbrich pugnauit cū exercitu suo contra eos. qui xxxv. magnis pupib; aduerti fuerant anno sequenti apud karrum. ⁊ ibi dacienses alea belli p̄ualuerunt ⁊ duo ep̄i scil. dudda ⁊ osmod p̄ier̄. Anno uero sequenti uenit exercitus dacoz naualis in Westwales. ⁊ wales cum dacis coadunati sunt. ⁊ contra regem egbrich insurrexerunt. Rex uero sc̄dā uisus fortuna dacos. ⁊ waleses contritione contriuit. ⁊ triumphose fortissimos fugauit. Apud hengistendue. Anno huius primo egbrich rex ⁊ monarchas britannie facti concessit. Regnozq; q̄

hefer. ⁊ wiesfer
⁊ duo duces. f.

No 9. Chapt. huius

immanu ppa tendat filios sic hede
 edelstano sup Westsere. Godelstan
 u sup kent & sudsex & est. sere. Sed
 cum iam ad monarchiam anglie
 puenissent: & ad plagam horribile
 que pdaos illata est liber propin
 rebus nouis donandus est.

Verum ut uilibro scio factum
 est ea que in hoc libro dicta sunt
 breuiter repetenda sunt & reguoz
 singloz pgressio ex ordine dirigatur.
 ut quod confusum est in tot regu
 commixtionibz: h ad breuatio di
 ligenter elucider. unde cum lecto

Hic gratior ex cetero: fructum labo
 ris desiderabilem: dei gra papiam.
 hec est abbreviatio de regibus
 cantuarie in hoc libro pretrat
 tatis. i. otarius regnauit. xii. an.
 & pugna australium saxonu neci
 traditus est.

Adriant regnauit ann & dimidio
 extraneus a regali plapa.

Aldred & Wibbehard simul rex
 nei regnauerunt. vi. annis. & ex
 pulsi sunt.

Witred de regia stirpe ortus regna
 uit. xxxiii. ann. in pace. & cum rege
 ine concordiam fecit.

Edbrich filius Wittech cum duobz
 fratribz regu tenuit. xxii. ann.

Gdelbrich septro regni potit est 26
 an. ann.

Egferd regu idem. xxxiiii. ann. u
 quicere possimus ex scriptis tenuit. 37

Edbrich pren regnauit. iii. ann.
 & captus est & abductus a cenwifo
 rege merce.

Cudred regni in fclab obtinuit
 uide ante

Baldred regnauit. xviii. ann. & su
 gavit eum a regno rex edelbrich
 Westsere. ann.

Otdred regni insula optinuit. jr.

Edbrich rex Westsere regnum
 conquistum diu uixt optinent
 edelstano filio suo moxent relio.

Qestant g regia stirp cantuarie. &
 in aliena iura regni transiit.

Hec est abbreviatio de regibus
 Westsere in hoc libro punctata.

Qedwalla cum duobz annu reg
 nasset. uicta insula adquisiuit.

Qent hit pdauit pgentz romam:
 in albis mortuus est. *et signa regi romam*

Ine regnauit. xxxvii. annis. uictqz
 filio gerentem regem Walensem. co
 muctqz bello occidentales saxonos.

Romaneqz petent: se feliciter regio
 de posuit.

Etewardus cognatus regis ine reg
 num sibi ab eodem tractum rex
 in pace. xiiii. annis.

Cudredus regnauit. xvi. ann. uictqz
 britannos bis lege flit. & regem
 edelbaldum.

Stertus crudelis anno .i. & paulo
 pua regnauit. & a regno iuste ex
 pulsus: & postea occisus est. dit.

Rjnewlf regnauit. xxvi. ann. qm
 sigbert frater regis pdicti uici tracti

Brichricus regnauit. xvi. ann.
 cuius tempe pimum dacoz seueria
 britanniam lacessuit.

Egbrich regnauit. xxx. ann. & pda
 uit in britannia ab oriente usqz in
 occidentem. uictqz in arte bozunul
 sum regem merce & baldred regem

*myndofsalim
 Supra omnia frarhis*

Di. d. d. d. d.

taurie. 7 regem Wilaf & dacos.

Hec est ad breuatio de rebz nord
hymbre in hoc libro p̄signata.

Astredus frat̄ regis egfridi doctus
in scripturis strenuus in bellis regna
uit. xx. annis.

Ostredus filius eius regnauit. xi. añ.
& pugnans interfectus est.

Kenred regnauit. ii. añ. & infirma
tus mortis celeritate p̄uentus est.

Kenwulfus frat̄ kenredi p̄dicti reḡ
regnauit. vii. añ. & monachus ef
fectus est.

Quilus temp̄e beda presbiter uenabi
lus xpi philophus felicit̄ decessit.

Egfridus cognatus eius regn̄. xxi.
anno effectusq; monachus fragi
lem uitam sine gl̄oso plustrauit.

Osulf filius eius regnauit. i. anno.
& a familia sua p̄dit̄ est & occisus.

Mol edelwoldo regnati. vi. añ. &
coactus dimisit illud.

Alredus. i. vii. añ. & fugatus de
p̄stitus est a gente sua.

Adred filius mol regnauit. iiii.
añ. & fugit a facie ducum suor̄
rebellantium.

Alewoldo regn̄. x. añ. qm̄ sigga
dux pdicione occidit.

Ostredus nepos regis p̄dicti regn̄
.i. anno. & a regno fugatus est a
suis. & post tennium occisus.

Edred filius mol t̄m. x. añ.
& occisus est a poplo suo t̄p̄ nequit̄

Arduf regn̄. iii. añ. | sumo.
& a suis fugat̄ est a regno suo.

Postea nordhymbri n̄ apparet
in sania nequicie preoccupari.

Aliquantiscp̄ sine rege fuerunt. & eg
bricto regi concordati sunt.

Hec est ad breuatio regum merce
in hoc libro p̄dictor̄. delred filius
pente regn̄. xxx. añ. & gloriose mo
nachus effectus est.

Kenred cognatus ei .i. v. añ. Ro
mamq; petiit. & uictoriosus mona
chram suscepit.

Coledred filius edelredi regis regn̄
viii. annis. jse.

Pugnauitq; ualide contra regem
Adelwald sup̄bz. i. xli. añ. hic pre
dauit nordhymbre. uictorq; gentē
uolue. p̄fuit om̄ibz regibz anglie.

St tandem a Guaredo rege uictus. &
postea occisus est.

Beornred .i. anno regnū tenuit.
Sed offa ualidus eum aufugauit.

Offa. xxxix. añ. i. is. regem West
sere. kynewlf bello minorauit. &
kentenset & nordhumbrias.

Egferd filius offe regis. i. ad plenū
anno uiuere non sufficit.

Kenwlf. iiii. añ. regnū tenuit pacifi
ce & mortuus est comuni morte.

Coelwlf. iiii. añ. ^{regni} tenuit. q̄. tunc
ei beornwlf feror̄ diripuit.

Beornwlf. i. añ. regnū. & ab egbri
cto rege bello uictus demarcuit.

Ludechen rex p̄mo anno regni sui
cum consilibz suis. v. occisus est.

Vnlaf ab rege egfrico uictus bellā
do tributarie sub eo reḡ. tenuit.

Regnum ū est angle iam regnum
alut uaruf modis subiectū fuerat.

Exp̄it liber: iiii. **I**ncipit liber: v.
de regno Anglor̄. de bellis daronū.

regnauit 26
anib

1. nov. 1066. l. 12.
p̄st. d. l. 12.

Huius hystorie principio. v. plagis
pulsam diximus britanniam. quar
de quarta que pdacos est facta pre
secta libro tractabim. hec siquidem
longe in maior. longe crudelior ce
teris fuit. Romani namq; sibi bri
tanniam breui subiugauerunt. Ne
ge dominantium splendide reuerit.
picti uero & scoti crebriat irruptio
nes ex totoali pte britannie faciebnt.
S; nec eam eromni pte aggredie
bantur. Nec nunquam pntiose re
puli. temp; non pauco ab inualioe
cellabant. Saxones autem puitib;
paulatim terram bello capessentes.
captam optinebant. optenta edifi
cabant. edificatam legib; regebant.
Hecū & noemannu cito & breuiter
terram subdeunt sibi. uictis uitam
& libertatem legesq; antiquas regni
iure concesserunt. de quib; mantea
dicendum est. Jaci uero terra un
cliq; crebrime durissime in silen
tio & assilant. eam non optinere.
h; pdari studebant. & omnia destruere.
non dominari cupiebant. Qui si
quando uincerentur nich; pficie
bat. cum alibi clausit & exeret
maior in surgere. Miroq; modo
cum reges angloꝝ imprietale prem
contra eos pugnaturi tenderent.
anteq; hostilib; turmis appropin
quarent ad uolabat nuntiu dicens.
Rex quo nam tendit. Hactis pagano
rum innumerabilis exaustrali pte
anglie litorea occupant. uictosq;
& uillas depopulant omnia cepi tra
dit & igni. eadem die accurrebat

alius dicens. Rex quo fugam capet
at. terribilis exercitus in occidentali p
te anglie appulit. Contra quot mi
festinus resistit te fugisse existima
tes. cede & flamma a tergo psequunt.
Adueniebat eodem die uel trantina
nuntius alius qui diceret. Quo ten
dit pceret. Jaci localib; plagis
appulsi. iam domos uestrat combus
serunt. iam res uestrat asportarunt.
iam pueres sursum iactatol lanca
tam acumine susceperunt. iam
conuiget uestrat quasdam ui opt
serunt. quasdam secum aduocet.
Sic romoz miserabili plaga pulsati
Rex & populi manib; & corde dissol
uebantur. & calescebant. Igitur n
cum uincerent leticia ut assolet
erat eis ulla nec spes salutis aliqua
Sic autem tanto furore dei facta
ineos exarsere causa hec est. In
primitiua anglie ecclie religio da
rissime splenduit. ut tra reges & re
gine duces & epi uel monachatum
uel exilium ut pmonstrauimus
appeterent. Accessu uero temporum
dico omis uirtus in eis emarcuit.
ut gentem nullam pdicione & ne
quicia sibi parem esse pmitteret.
Quod maxime apparet i hystoria
regum nordhymbre. Sicut autē
in regib; gestis impietas eorum
descripta est. ita ut unius cuiusq;
ordinis & officii. homines dolo & p
dicatione insisterent. Nec erat deo
tori nisi pietas & causa dignissi
ma tedit in nocentia. In misit g
dnt omis uelud examina a pu

vulgo

plaga

gentes crudelissimas que nec etate
 nec serui parcerent. scilicet dacos cu
 gcht. Forvagenes cum suathethis.
 Wandalos cu trichis. qui ab exordio
 regni edelwilti regis usq; ad aduen
 tum normannoꝝ Willelmi regis
 dicti. cc. xxx. annis. terram hanc
 desolauerunt. Qui etiam numq̄m
 exaffinitate britannie dei uinchi
 cel. et simili galliam pmeritis cru
 deliter inuaserunt. Et iam ad hyl
 toue ordinem hyl explanat redē
 undum est.

Ad Wlf pmo anno regni sui cu
 ipse aduersus p̄dictos hostes in
 una pte regni sui p̄stiteret undaq;
 confluyente paganoꝝ multitudine
 mult. Wlfard consulem cum parte
 exercitū ad detellantol dacos. qui e
 xxviii. nauib; apud hantonam
 appulerant. u magna strage hosti
 um p̄trata clarissime triumphauit.
 Milt etiam rex ad Wlf edelthē
 consulem ut pugnaret contra ali
 um exercitum apud portū cum ex
 ercitu Westsere. cumq; dū cōstr
 uisat. occiso p̄dicto consule daci
 uictores exierunt. Anno uero se
 quenti hēbrus consul pugnant
 contra eos apud chesware daci
 q; uincitib; suisq; fugientibus
 occisus est. Eodem anno p̄terit pa
 ganoꝝ exercitus porcinalel p
 tet angie scil p̄hutesere et estan
 gle etanciam gentib; in numero
 uitam ferro rapuerunt. Annū uero
 hos sequente terram p̄hindiū
 introiens exercitus circa cātuariā

rouencestriam. et londoniam. mul
 tudinem magnam strauit.

Ad Wlf. v. anno regni sui. cum
 parte exercitus sui dūm nāq;
 erant exercitū pugnauerunt gēntē.
 xxv. puppium apud carrum. Da
 ciq; uictores fuerunt. Hic cum pa
 uul est numerū puppium. magnū
 tū erat numerus puppē marimat
 ingratoy. Anno u ab hoc. v. alstan
 ep̄c ep̄c uenerabilis et dux erustful
 cum sumersecat. et dux oserdus cum
 dactat pugnauerunt cont dacos apd
 p̄dredesmunthe. et deo auxiliante
 multos eoz p̄stauerunt. et uictorie
 splendore optinuerunt. Ad Wlf. x.
 vi. anno regni sui et edelbald' fil'
 sinus congregatis omib; copis pu
 gnauerunt cum maximo exerci
 tu. Qui cum. ccc. nauib; apulerat
 ad temeswithe urbesq; p̄clarat et
 multas inclinat annis londoniam
 scil et cantuariam fegerunt. et fuga
 uerunt brichwlf regē merce uictum
 cum exercitu suo. qui numq̄m p̄a
 uiguit. sui successit burhred iug
 num merce. Ingratitūtesq; ludria
 ni regalib; cunctis obinauerūt apud
 hēdea. Committum est igit iurē mar
 imos exercitus tantū et tam graue
 preliū. q̄ntū nullus retro audie
 rat mangham commissum. Videtes
 igit uiros bellatores more segetis
 utrimq; uere. sanguisq; fluuio et ca
 pta et membra occisoy secū uolue
 re. Scribē autem singlā nonne in
 mie et fastidiose p̄staret ēēt Lon
 cellit q̄ dē fortunā belli se fecerit.

et inenarrabilem contencionem se contemp-
 nerunt. Rex itaq; edelwulfus uictor cla-
 rissimus exiit. Eodem anno ad bella
 rex canie et dux ethere nauali p[ro]-
 contra dacol pugnauerunt apud sand-
 wic et magna strage hostium facta
 nouem puppes eorum ceperunt. Alii uero
 fugerunt. Consul quoque nomine che-
 oza cum gente daueneshyre pugnaui-
 cont[ra] paganos. multosq; percussit. et uic-
 tor exiit. hoc anno primum quidem
 paganorum exercitus p[ro]tam hyemem
 in hac patria conuersatus est apud te-
 nech.

Adelwulfus. xviii. anno aduincit-
 burbred regem ad subiugandum sibi
 sordidum walenset potentissime; sociauitq;
 ei filiam suam in matrimonio. Anno
 eodem misit rex adewulf alfredum fili-
 um suum leoni pape romam. quem
 leo postea in regem benedixit. in loco
 filii recepti. hoc anno dux ethere cum
 kentensibus pugnauerit cont[ra] exercitum
 paganorum apud tenet. et magna gens
 eorum parte occisa est et naufragata.
 etambo duces mortui sunt.

Adelwulfus. xix. anno regni sui q[ui]-
 totam terram suam ad op[er]a eccl[esi]as-
 ticamauit p[ro]pter amorem dei. et redemp-
 tionem sui. Postea uero cum magno ho-
 noze romam p[ro]cessit. et ibi uno anno
 conuulatus est. et inde rediens filiam
 karoli calui regis francie assump-
 sit in uxorem. et eam secum in hanc
 patriam adduxit. et cum duobus an-
 nis eam tenuisset. hominibus ademptus
 est et sepultus apud Winchestre. hic primum
 fuerat episcopus apud Winchestre. sed egberto

patre suo defuncto necessitate cogente
 factus est rex. in uxore ducta. iiii. filios
 genuit. qui omnes post eum reges fue-
 runt. Circa hoc temp[us] pagani p[er]dura
 uerunt tota hyeme apud sepege.

Adeldoldo filio suo reliquit p[re]d[ec]es
 rex nobilissimum regnum hereditari-
 um Westsere. Adelbricto filio suo alii
 reliquit regnum canie et ethere et sid-
 sere. Ambo q[ui] s[un]t optime indolis iuue-
 nes regnum suum dum uix uix
 felicissime tenuerunt.

Adalbaldus rex Westsere cum reg-
 num suum. v. annis. in pace tenuisset.
 morte in matris p[re]cipit est. Placuit
 autem omni anglia edelbaldi regis iuue-
 nitatem. et factus est luctus uehement[er] s[er]-
 eum. et sepe licet cum apud syreburne.
 Denique post eum anglia quantum
 in eo amisit.

Adelbrictus frater regis p[re]dicti reg-
 nauit post eum in westsere qui
 prius erat rex kentensium. In diebus ei-
 uent naualis exercitus et egredientes de-
 truxerunt Winchestre. et sic ubi auisq[ue]
 corruit multos d[omi]nata p[er]annos. hunc
 si dux ofric cum haucuneshyre et dux
 adawulf cum barruehyre pugnauerit
 q[ui] eundem exercitum. Quibus cum magna cont[ra]-
 one fugatis ueri uictores exierunt.

Adelbricti regis anno. v. uenit
 exercitus paganorum apud tenet. Quibus
 cum kentensium causa induciat pecu-
 nam p[ro]misissent. infra inducias no-
 cte quadam inuisit p[re]cipit. can-
 nam geornemali p[re]te dep[re]dati sunt.
 Eodem anno adelbrictus cum regnauit
 sup[er] Westsere. v. annis. sup[er] canciam

apud Wienouie. h[ic] g[ra]m
 agloy gen[er]al[iter] fortunatus
 exiit

ad Aluod rex a leone p[ro]p[ter]
 b[e]n[e]d[i]ct[um] p[ro]m[iss]o[rum] regis.

et huda e[st] sudrig[er]is.

apud Wienouie n[on] uenit cogere
 h[ic] g[ra]m

uero, r. anni: mortem gustauit. Postq.
Edelred frater eius regni suscepit in
signa. Hoc anno uenit marini exercit
paganorū iūctā anglorū quorū dūces
fuerunt hinguar et hulle uiri strenu
issimi et crudelissimi. Hinguar erat
ingentis ingenii. Verba uero fortitudi
nis admirande. Perendmannes q̄ in hye
me inestangle: inducat et equos ab eis
acceperunt. et quietis grā fortitudini sue
ad tempus pepererunt.

Adredhi regis anno scdo uenit exerci
tus pdictus que hinguar et hulle
reuerunt in nordhymbre apud co
werwic. fratq; ingentem parte illius soltra
pacione magna discordia. quia regem
suum osbrich abiecerunt et alium dege
nerem nomine ellan acceperunt. Itaq;
tante concordati congregato exercitu
uenerunt cowerwic in qua erat paga
nus exercitus. Fractosq; muro int' uru
cites cum eis pugnauerunt. et ibi occis
est utq; rex osbrich et adla. et innumera
multitudo gentis nordhymbre iūctā
urbem et extra. et qui residui fuerē in
ducias cum paganis ceperunt. Hoc an
no obiit alstane ep̄. et sepultus apud
Srethurne ubi fuit ep̄. l. annis.

Adredhi rex anno. iii. regni sui
fuit Snoringham cum fratre suo
aluredo in ayrlum buram regis m̄.
Exercitus namq; pdictus uenerat Sno
yngcham. et ibi inuene fuit. Congre
gati q̄ omib; copis anglorū cum suis
oblesol et uirib; imparib; hingarū ul
deret. Vp̄culari astutia sibusq; de
linter inducias ab anglis impetrauit.
Rediensq; eboracum: ibi crudelit' uno

anno permansit.

Scds eadmundus anno gr̄. dcc.
lxx. edelred regis anno. v. celi
palatia conscendit. Exercitus namq; pre
dictus hinguar regis ueniens p̄nce
adrectorde ibi in hyeme p̄mansit. cla
tamq; marimam genti misere in
tulit. Rex ū eadmund' magis diligit
mortem p̄ferre q̄m desolatione suoz
uidere. Sape est ab eis. corpusq; scissimū
sagittis impiorū ad stipitem undies
traheretur. De uero clementia mi
ta sup eo signauit miracula.

Adredhi regis anno. vi. uenit ex
ercitus nouus et marini quasi
fluvius mundus in undans. et omnia
secum uolens in weltsere usq; ad re
dingum. Pre nimia ū multitudi
ne cum simul non possent p̄cedere:
diuersis curmis floct gradient. Hūc
autem eoz duo reges fuerē.
Bastreg et aldene. Itaq; post. iii. dies
dux edelred duob; obuiant consili
bus exercitus ap̄ hengletelde pugna
uit cum eis et uicit. et unum occidit
qui uocabatur sudrac. Et post. iii.
dies rex edelred et frater suus cū mag
nagente. uenientes redingum pug
nauerunt cū exercitu et multi occi
derunt exercitq; p̄te: et dacti uictores
fuerunt. Et post. iii. dies t̄m pug
nauerit rex edelred et frater suus
alured totū exercitū elcendūne
qui fuit diuisus in duas partes. Et
una pte fuerē bastreg et aldene re
ges pagani. comē quos pugnauit rex
edelred et occidit regem bastreg. Et
alia uero parte fuerē pagani et sules

De marinis sc̄dm̄
regis

tedford

trasnerbera

ap̄ eois

contra quos pugnavit Alured frater re-
 gis. et occidit quinque consules sicut se-
 nem. et Osbertum. et frater Harold. et gra-
 tus fugatus est. et multa milia occisa
 sunt. dimittitque fluvium usque ad noctem.
 Item post. xiiii. dies edelred et frater suus
 Alured cum exercitu pugnaverunt apud
 Basingum. et daci uicerunt. Item p. ii.
 menses rex Adelred et frater suus Alured
 pugnaverunt cum exercitu apud merath-
 ne et multi ex utraque parte ceciderunt.
 et daci diu sagati infine uicerunt. Ibi oc-
 cisus est Edmundus episcopus. et multi preces
 anglie. Post hoc prelium uenit in
 estate magnus exercitus apud redin-
 gum. Hoc anno obiit rex edelred
 post pascha. et sepultus apud Winbur-
 namminster. qui regnavit. v. annis.
 Tunc Alfred frater suus filius edel-
 fi regnavit super Westsexe. et postea cum
 unum mensem pugnavit cum paucis
 gente apud Whitone contra exercitum
 et diu fugavit eum. et postea daci u-
 cerunt. Hoc anno fuerunt. xi. plia
 campustria contra exercitum in regno ex-
 australi parte temese parte. uasione
 qual Alured frater eius et duces regis
 sepe fecerant. Et hoc anno sunt occi-
 si. rex unius. et. ix. comites. et Westsexe
 partes cepit inducias et exercitum.

Alfredi
Aluredi regis anno. i. exercitus
 uenit londoniam arechingri ubi
 phinemem fuit. et mercenses ceperunt
 inducias cum exercitu. Secundo uero anno
 rex haltene duxit exercitum eundem
 hyematum in lindesae apud wichelesie.
 Tertio autem anno hyemauerunt apud re-
 panchune. Tunc uero congregati sunt

cum eo. iii. alii reges. Goddum. et oscen-
 tui. et anwend. et facti sunt in uincibi-
 let. et burhred regem qui regnaverat
 .xxvii. annis super merce et mare fugave-
 runt. Rex autem burhred romam preces.
 Ibiq. moriens sepultus est in ecclesia sancte
 marie apud anglenestolam. Daci autem
 tradiderunt regnum merce et mare cu-
 ra in sapientia regi ad seruandum ad op-
 eorum ipsorum autem iurauerunt et obsequia eis dedit.
 se redderunt illis regnum quodcumque uel-
 lent. et se ipsum prebito esse cum omnibus
 quos ad ducere posset. in aynrillium eorum.

Alfredi
Aluredi regis anno quarto
 exercitus recessit a rependune. et
 diuisus est. haltene rex cum parte que
 dam exercitus preces in nothymbre.
 et fuit in hyeme iuxta tinam et lansi-
 um fram. et diuisus cum fuit. et collue-
 runt cum duobus annis. et sepe preclant
 super pictos. Tres uero reges dacorum
 preclati uenerunt cum maioribus pre-
 exercitus ad grantebrige et ibi uno
 anno permanserunt. Hoc anno pugna-
 uit rex aulred nauali plio contra. vii.
 puppes. Quarum unam cepit ceteras fu-
 gavit. Anno uero sequenti exercitus
 trium regum uenit apud warram in
 dorsete Westsexe. Rex uero alfredus ce-
 pit inducias cum exercitu. Accep-
 tit ab eis obsequia et nobilibus eorum.
 Ipsi autem iurauerunt ei quod nunquam
 alicui antea fecerant. se cito exercitu
 rot a regno illius. et in prima nocte
 fructum reddent exercitum qui equos
 habebant. preceserunt exanestie. hoc
 anno uollo cum suis normannia
 uenit. Anno uero sequente exercitus

pūrit uenit ad Warham rādo ececess.
 rēritual naualis uingant circū rēp
 pēstare obricitus est. Pūritūz. cyr. pu
 ppel apud sandwic. Rex autem aulred
 cum magna gente secū est exercitū
 qui equos habebant: nec eos consequi
 potuit ante exancestrē. Dūc exercitū
 trachidū illi qōqz oblitū ipse uolebat
 r pacem uēre iurauit: r bene tenuit.
 Dūc exercitū iūte in merce r parte
 regni tenuit. parte tēdit ceolwīto.

Alfredi regis anno vii.
 cum iam daci omne regni adve
 ali pte tamisil optinereut. regnare
 qz rex haldene in nothymbre r sup
 haldem est inestangiz. ut r reges
 schidi cum ceolwīto rege eoz essent
 in merce r lundonia r estoz regi n
 alfredo non remansit nisi tra ulam
 tamasim in thignum usum est da
 cit ut uel hoc ei remaneret. Dicit q
 reges ueniet r penham in westsere
 cum mira multitudine. que nup
 adacta uenerat. Opienteses etiā quasi
 locuste cum nullis eis possent resistē.
 occupauerunt eam sibi. Part qz popli
 transmare fugit. Part alfredū rege
 secuta est: qui cum pūrit se in me
 moribz abscondebant. Part si subdita
 at hostibz. Cum autē rex alfredus iā
 nec etiam haberet: nec spem habendū: rē
 pūrit in reliquas plebis sue dūc. No
 ut nāmoqz sup regis haldene cum
 xxiii. nauibz in westsere apud deue
 uehyre. Bent autē regis alfredi occi
 dit eum r dicit. rā. homines eius
 sui captiōz est ibi uerillum eorum
 quod uocabat rauē. Ergo rex alfred

hoc successu confortatus. Firmitate
 quidam accepit apud edelungeneige r
 sic exercitū pugnauit sepe cum exercitū
 auxilio sumer secentium qui ibi p
 pūritū erant. Et in septima ebdoma
 da post pascha pūrit ad cogbrichel
 tan exorientali parte selehde. r uene
 runt contra eum omni sumer secenti. r
 Wilsati. r qui residui fuerant debi
 tūnehyre leti paduentū suo r ipse
 in crastino inde pūrit ad egles. r in
 te alia die ad edendime. r ibi pug
 nauit cont exercitū r iam fugauit.
 r iam pūritū est usqz ad firmita
 tem suam: r ibi fuit. r in diebz. Gōc
 exercitū trachidū regi oblitū r iūmū
 se recessuol aragno suo. r iūmū cōā
 quod rex eoz baptizaretur. r factū
 est. Venit qz Gōdrūm pūceptū regum
 eoz ad regem alfredum r baptizat
 at. Alfredus ū pūritū eius factus
 cum annū secūm. xii. diebz tenuit
 sit: ab anti multa dedit mīnara.

Alfredi anno viii. iūte exercitus
 pditū ad ipenham ad dūren
 cestre. r ibi hūmauit in pace. Eod
 anno. i. extranei Wincigi college
 runt nouum exercitū r manserūt
 apud fūlenham iuxta tamisim. h
 anno sol obstinatus est. Anno it
 sequente exercitū regis Gōdrūm re
 cessit ac dūrencestre. r pūrit in est
 angham. r etiam illam optinuit
 r diuisit. Eodem anno exercitū qui
 fuit apud fūlenham mare tūsit.
 r ad gant uno anno pmanfit. Se
 quenti anno pugnauerūt cū fran
 cis r interunt eos. Tercio autem

caluaria

chipenham

anno uenerunt p̄mese infrafranciam.
Quo intemp̄ rex alfredus nauali p̄
lio. iiii. puppet dacoꝝ cepit ⁊ eos qui
incantant interfect. Quarto uero anno ue
nit exercitus apud sc̄at. inuadit. ubi
uno anno p̄mansit. Hoc anno ma
rinus papa misit alfredo regi lignu
m d̄m̄. Alfridus autem misit elemo
sinam suam romae. ⁊ etiam tu in
thiam ⁊ sc̄m̄ thomam sac̄m̄ uoc̄i
quod fecerat qūs̄ exercitus hosti
lis h̄yemauit apud londoniam.

Alfredi regis anno. xiiii.
part exercitus qui in gallia erat.
uenit ad rouerastriam. ⁊ ciuitate
obsidentel ceperunt ibi facere aliam
firmitatem. Ad uenientie uero rege
ad puppet fugerunt. ⁊ mare cum
suerunt. Misit autem rex alfred na
ualem exercitum ad kent ⁊ estanglea.
Qui cum uenissent sturemutham
obuiantel. xvi. puppibz wigogoz.
cum eis pugnantel uicti sunt.
Eodem anno interfect ap̄ quida ka
rolum regem francie filiu lodouic
filii karoli calui. Cuius filiam
Juhetham duxerat rex edulful. b̄
quoq̄ papa marinus obdormiuit.
Anno sequenti uenit exercitus
dacoꝝ p̄sc̄tanam ad pontem pari
suis. ⁊ illic h̄yemauit. Alfridus
rex londoniam obsedit quia mari
ma uis dacoꝝ secuta fuerat galli
tanum exercitum. Om̄s aut̄ anglic̄i
statim ei subditi sunt. ⁊ recepe
runt eā. Daci namq̄ aufugerunt.
Rex uero tradidit edelredo duci
ciuitatem inuictodiam. Anno uero

hoc sequente. exercitus recedens a
ponte parisius iuit p̄sc̄tanam usq̄
ad marnam. ⁊ p̄ marnam usq̄ ad
cadri. ⁊ uic̄a. inuazata duobz annis
cons̄sati sunt. Circa hoc temp̄
sacione erimulsi. d. reges facti sunt
in franciam.

Alfredi regni anno. xv. 600
rim rex daci qui fuit filiol
alfredi regis ⁊ regnauit in estangle
luci temp̄us est. Hoc anno uenit
exercitus a secana ad scanlandem
quod inter britanniam ⁊ franciam.
Britones uero cum eis pugnantel.
⁊ in flumen quoddam fugantel.
multos uicauerunt. hic pleu mundus
archieps̄ a deo ⁊ om̄i populo electus
est. Anno uero sequenti exercitus iuit
in orientem. ⁊ rex erimulsi cum
franc̄is ⁊ saxonibz ⁊ b̄ueneric̄is b̄
pugnauit contra exercitum. ⁊ repul
sit eos. Postea rediit mangham il
le magnus exercitus cum om̄ibz rebz
suis ad portum limene cum. ccl.
nauibz. Qui portus est in orientali p̄
te kent iuxta magnu neuu andre
dellege. q̄. e. xx. milia in longitudi
ne. xxx. in latitudine continet. Ego
si uero construxerunt castru apud
awldre. Int̄m uenit hesteng cum
lxxx. nauibz in portu tamisil. ⁊ pa
rauit castrum apud middeltone.
Postea uero regi alfredo iuramentu
fecit. ne in aliquo ei noceret. Rex ḡ
ip̄i ⁊ yron sue ⁊ filius multa do
na dederat. Quoz al̄m̄ rex ip̄e in
bip̄simate tenuent. alteru uero
aedredus dux magni. hesteng aut̄

De llemofina ⁊ uero
Regis Aluedi.

Anna uero de p̄m̄

uicet eal bello. ⁊ redi
res ⁊ spoliis ⁊ r̄ictoria ob
uauerit magno p̄ctur
wigogoz

semp infidus castrum construxit ap
 beamfield. Cumq; esset p̄latum super
 regem: fregit rex castrum p̄dictum. &
 cepit ibi yroem & filioli & p̄xi
 am. & spolia & pupp̄. Yroem uero & fili
 ol residit hastengo. quia p̄tinus
 eoz erat. Regi autem alfredo uenit nū
 tius dicens: centum pupp̄ uenerunt
 a nordhymbre & estangle. & obsident
 grancestre. Rex ḡ cum illuc tendit: ex
 ceit qui erat apud āwldre in ualre
 estgere. & castrum fecit apud scobrich.
 Inde q; p̄manet uenerunt usq; ad bu
 dingtune iuxta sauernam. & ibi castrū
 fecerunt. Unde f̄u bello repulsi: fuge
 runt ad castrum suum inestgere. Illi
 autem qui obsiderant grancest̄ audito
 aduentu regis ad pupp̄ fugerunt. In
 mari p̄latet manebunt. Quartus ḡ
 tit uenit eodem anno a nordhymbre
 usq; ad legecestre. sed ibi oblecti sunt:
 & tanta fame afflicti sunt. quod etiā
 equos suos comederunt.

Alfredus regis anno. xxiii. daci q̄
 erant in legecestria iuerunt circa
 p̄ nordwale & nordhymbre ad mere
 seige in silam estger. & post in hyeme
 tegerunt in hyeme pupp̄ sual p̄ta
 malim in flumen luse. Ille autem ḡ
 titus qui obsiderat grancestre depre
 hensus est: p̄claus iuxta cicestre ū
 multos ex suis amiserunt. & quosdā
 ex pupp̄ suis p̄cliderunt. Anno ū
 sequente exercitus qui erat in luse fecit
 iuxta idem flumen castrum q̄sdam.
 .xx. milib; a londonia. Venit ḡ londo
 nienset ad castrum illud. & tū daci
 pugnantel. iii. ex ducib; eoz occiderē.

& uictoriam in tempore oportuno de
 dit suis dñs omps. Cum ḡ fugissent
 daci ad castrum: fecit rex aq̄m luse t̄n
 di iuxta brachia. ne pupp̄ sual p̄ca
 reducere possent. Quos daci comp̄nentē
 relictis pupp̄ p̄tererunt usq; ad qua
 truge iuxta sauernam. & ibi castrū
 fecerunt & ibi h̄yemauerūt. cōmendari
 iuorib; suis & estangle. Rex uero cum
 exercitu p̄secutus est eos. Ad londoni
 enses pupp̄ dacoꝝ relictal: quosdam
 ad londoniam dixerunt. quosdam
 combusserunt. Igit̄ h̄il annis p̄dictis
 trib; scil̄ ex quo daci ad portum l̄yme
 ne appulerunt. anglis multa mala
 fecerunt. sed ip̄i multo plura tollera
 uerunt. Anno uero quarto diuisus
 exercitus est partim in nordhymbre:
 partim in estangle. Part uero t̄st̄re
 tant: in secanam iuit. Postea t̄n q̄sdā
 pupp̄ dacoꝝ uenerunt in ceterosa
 Westsere. Que crebris irruptionib;
 sepe p̄clauit usq; pugnantel: clade
 non modicam p̄uincialib; Westsere
 contulerunt. De multis uero cōflic
 tibus unum p̄tractabo. quia in con
 solta fuit euentus. Rex alfredus
 nauet longat scil̄. xl. reioꝝ uel plu
 rimum fecit parari contra pupp̄ dacoꝝ
 p̄clat. Sed ante pupp̄ dacoꝝ
 cum in quodam litore dauenshire
 staret: p̄occupauerunt eas. xx. re
 gie nauet. Quos daci uidentel: t̄o
 ratel contra eos commouerunt.
 Alie namq; tres stabant in litore
 immobiles uero scil̄ retracto. Sed
 ḡ pupp̄ angloꝝ pugnauerūt cont̄
 .iii. nauet dacoꝝ. Tres ū relique

in yta lictro

pgresse sunt ad.ii. nauet dacoz. 9
 vi. desparte. & omnino audacissime &
 diu pugnantes: confictum aspinium
 pegerunt. Vixit tñ numerus maior.
 chioq' uatel dacoz capte sunt. bertia
 uero affugit. omnibz tñ occidit qui i
 rantur pter. h. hoc autem perrato ci
 ad nauet socioz qui iuxta puppes
 dacoz graduerso litore erant resti
 uellent: exsiccate sunt. Quod daci
 uitatez egressi de tribz pupibz pug
 nabant contra gentem angloz que
 erant uicribz uicibz. Videtur autem
 gentem se nauium aspicientem.
 & angilium ferre nequiemem pug
 nil cadere pectus & ungribz rumpe
 erinet. Angli tñ uiriliter agebant:
 & daci fortissime instabant. Decidit
 ex angli. xlii. & ex daci. c. & xx.
 Daci tñ ppositum lubeiman rega
 lit gertit acris in sidemem occide
 runt. Ob qñ rem angli dum pan
 latum cederent: daci pene uictoret ul
 si sunt. Sz ecce mari redeunte ad pu
 ppet: daci maris atra inuadunt. Qs
 postea. jr. puppet angloz sero & frust'
 plocute sunt. Venit uero aduertus
 uictoret dacoz aggreditur: & duas
 ex puppibz eoz adstram plectit. Vide
 hominet capti & adducti ad regem.
 omñ suspensi sunt apd Wincestre.
 Qui si in tñ puppe erant: ualde lau
 rati appulerit in estrangle. Eodem
 anno perrunt. xx. nauet cum ho
 minibz iux' austraha litora.

Alfredus rex cum regnasset. xxviii.
 annis & dimidio sup totam an
 gliam fuit illat paret que subdne

erant daci: morat tenuit aculem.
 De cuius regimine laborioso & iner
 tricabili yagatione: ploqui ueritice
 dignum diximus.

Nobilitas unata & ybitat honorē.
 Arripotent alfrede dicit. ybitatq' labore.
 pperuicq' labore uom. cui myrta dolor.
 Gaucha semp erant. spet sep myrta timori.
 Si in uictor erat. ad castrina bella paret.
 Si in uic' erat. ad castrina bella pabat.
 Eui uictet sudore iugi. an tica cruore.
 Tincta iugi. qñtū sic hou' sic hou' reguare
 probarunt.
 No fuit in mñt qñt' pdimata mundi.
 In iudic' uel respirare liceret.
 Nec tñ aut ferro contulit pñe ferrum.
 Aut gladio potuit uitte timisse dolorem.
 Jap' collatol uice regniq' ut laboret.
 Xpc ei sit uera qd. septing' phenne.

Edwardus filius regis
 alfredi pimum regnum tenuit
 xxiii. annis. edwardus uero tñ suis
 iunior accepit uxorem & lauitur Win
 burnam sine uoluntate tam regio.
 qñ nobilium regni. Qua ppter uit
 ter edwardus cum exercitu usq' ad
 hadam iuxta Winburnam. Eod' uob'
 autem cum hominibz suis in Winbur
 na pmanet: ianuis clausit dicebat.
 quia ibidem pisteret aut occum teret.
 Noctē tñ inde recedens: iuit ad pñtū
 qui erat in nordhyndre. Illi si nobi
 litate iuuenit. gauderet: constitue
 runt eum in regē & pncipem sup re
 get & ducet suos. Rex autem lauitur
 uxorem eius qñ iuuenit pñctul
 ultra uictum eqñ dixerat. quia
 sacra fuerat in testimoniale. Eodem

J

anno obiit edred dux dauenesyre
uno mense ante obitum alfredi regis
qui cum eo multa fidelit & fortit gelle-
rat bella.

Edwardus regis anno scio edelwoldus
dux frater regis coactis uiribus
duxit nauigium inuentum inestere.
Et obierunt sine mora subditi sunt.
Anno uero sequente duxit exercitum
grauissimum in merce. & pdauit eam
undiq; usq; ad cirhelate. Ibiq; cum
sicut tamatum: cepit inbrithende & cir-
cumquaq; quicquid ederat. Sicq; pi-
trato facinore suo: totum reuertit
cum gaudio. At rex edwardus con-
gratant exercitum qm celi potuit: uult
post eos. & etiam eor; coram pdauit
est: inter ducum & usam. usq; ad pal-
lides innoto. Postea cum inde rece-
dere uellet: pcepit p totum exercitum
suum ut omes simul recederent. Et
recesserunt omes pter kementel. qui
remanerunt ultra pceptum regis.
& rex misit ppter eos. vii. milia.
Tunc exercitus dacor; ibi eos interce-
pit. & pugnavit cum eis. Ibiq; occisus
est siulf dux. & sighelm dux. & aed-
waldus baro regis. & cenulf abbas. & si-
gebrich filius siolfi. & eadwoldo fili-
acte. & plures alii. licet duciores nomi-
nentur. Et ex parte dacor; occisus est.
rex eohire & edelwoldus. iuuenit qm
elegerant in regem. & leonhysige filius
brithnochi adeling. & hitpbold. & plu-
res alii quos omes nominare nequi-
mus. & multus populi occidit ex utraque
parte. & ex parte dacor; plures occisi
sunt: licet ipi uictoriam optinisset.

hoc eodem anno obiit eadwardus uxor
regis eadwardi.

Edwardus rex anno. S. constituit
inditias cum est anglis & nordhym-
brus apud tringeforde. Anno si sequen-
ti misit rex exercitum fortissimum ex
Westgere & merce. qui pdam maximam
cepunt ab exercitu qui erat in nordhym-
bre tam hominum qm animalium.
Quintusq; dacor; exercitus manserunt
iuxta eor;. v. ebdomachis pdauerunt. An-
no sequenti exercitus dacor; uenit in
merce pdatum. Rex autem congrega-
uerat. c. puppet. & misit eos contra exercitum.
Qual postquam computat exercitus pta-
uit ab eis habere auxilium & ut secu-
rius possent ire quoq; uellent. Porro
rex misit exercitum post eos ex Westgere
& merce qui conserati sunt eos argo
cum totum reueterent: & cum eis
pugnauerunt. Bellum ingens com-
missum est. contriuit autem dno
infidelis conuersione magna: & ex-
cit multa milia mortis euertita de-
corauit. Lorrueruntq; pncipes eor;
in confusione: & deuorati in puluere
sorduerunt. Occidit namq; rex. alte-
ne. & rex eadulf. & rithere consul.
& santa consul. & osthold. & bene-
sing hold. & banlaf niger. & weresed
hold. & offerd hold. & offerd hiltite.
& hamund hold. & goodofed hold. & a-
lius Griefed. Serui autem dno in
dona tanta pta; existantel in dno
numm. & hymnit & concentib; do-
numm exercitum beneduceba ut.
Anno sequente defuncto edredo du-
ce merce rex edwardus factus est.

omnes

regis

Londoniam & herfordiam. omniaque
terram mercatorum pueritiam pueritiam.

Edwardus rex anno
nono regni sui construxit he
refordiam. castrum non inmensum
set pulcherrimum. inter beneficia
& immunitatem. flumina non profun
da. set clarissima. eodem anno con
struxit burgum quendam & wick
inestere. Et interea manebat apud
mealdune ei subdita est magna par
gentis illius que prius erat in hinc
one dacorum. Sequenti uero anno ge
tuit dacorum exercitus in hantonia. ce
legetastria. & fregerunt inducias
quas rex ei dederat & fecerunt eodem
magnam anglorum apud hoberetune.
& ibi circum in gornesodehyre. Et p
quam totum redierunt statim erit
alia caetera & iit ad legetune. Et
antem parte illius eos compiens pug
nauit cum eis. & eos fugauit. & tota
palam quam cepit eis abstulit. & etiam
equos eorum.

Edwardus regis anno .xii. uenit
magister uariabilis exercitus ab au
stro & uicium. & duo consules
vherre. & rahald. & circauerunt inuest
quousque uenerunt ad litus salme.
& ibi p'dati sunt in nordwalef uicibus
p'terunt iuxta litora ceperuntque
camelegeal & dixerunt eis ad puppes
suas. Rex autem edwardus rece
mit cum .xl. libris. Postea exercitus
erit uolens p'dari sup' yrangeta
dal. & tunc obuiauerunt eis legece
astrensis & herfordiensis. & homines
et al' castris que ibi erant p'pinq'.

& cum eis pugnaret eos fugauerunt.
occideruntque rahald consulem. & geol
cil fratrem vherri consulis magnasque
partem exercitus & fugauerunt eos
in castrum quoddam obsiderunt eos
ibi quo usque illi dederunt eis obsides
iuraueruntque se recessuros a terra re
git. Rex autem fecit custodiri litora
lauerne ex australi parte & ualia usque
ad aueniam ita quod ipsi nullo in
ex illa parte irrumpe p'sumpserunt.
Ipsi tamen bis firmiter exierunt. una in
te ex orientali parte & uered. alia uice ap
portagan. Et utraqque uice pauci euase
runt qui occisi non essent. in insula
stepen cum magna miseria. ita quod
cibus eis defecit. & multa fame mor
tari sunt. quia cibum conquirere
nequibant. Tunc recesserunt ipsi
in diomethum. & in inhylerniam. Eo
demque anno rex edwardus iit cum
exercitu ad bukingtonem ibique man
sit. .iiii. ebdomadis. fecit uallum ex
traque parte aque amque. inde re
cessisset. Et tunc ketel consul illi sub
ditus est. omnesque consules & barones
qui appendebant ad herfordiam plu
resque ex illis qui appendebant ad hant
toniam.

Edwardus regis ann. xii. fuisse p
lunam apud holme inter keuten
set & dacol scripture uerum dicitur.
Quis autem uictus fuerit nonne in
te finitimum relinquunt. Seculo ab
hoc anno luna ualde obscurata est.
& magno fuit horron uidentibus.
Tercio anno apparuit cometa. Quar
to anno legecesta renouata est.

Wicham

Wicham
epm.

Quinto anno corput s^ci otvaldi in
latum est. ab arclanei in merce.

Secundo anno anglici & dacii pugna
uerunt apud totenhale. Quis aut
eunecoz horrendos aggressus. ignita
collisiones. formidabiles riuutus.
feras irruptiones. miserabiles occas.
clamoze horribilissimas. scriptas exequet.
Tandem sicut diuina pietas uictoria
recozauit. dacosq; infideles cede simul
& fuga dehonestauit. Eodem anno ed
elsted d^{na} que merce regedit. con
struxit burgum brunelburth.

Edwardi regis anno.

Exviii. mortuus est ethered dⁿⁱ
merce pater edelstede qui fuerat diu
in firmus. & dedit eam suam filie
sue. quia nullum filium suum ha
bebat. Seculo ab hoc anno edelsted d^{na}
merce construxit burgum ad scori
ate. & eodem anno burgum apud
bruge. Tercio anno edelsted d^{na}
merce construxit burgum tamen
wrethe. in principio estatis & ante au
gustum illum apud statofde. Quar
to anno edelsted d^{na} merce burgum
edelburth in principio estatis. & in
fine augusti illum apud werunge
wic. Quinto edelsted d^{na} merce
construxit burgum apud cirebu
rth post natale. & illum apud Ward
burth in estate. & eodem anno illum
apud rincoueu. Sexto misit exercitum
in walia. Valensib; uictis. fre
git breitanan mere. in qua cepit yro
teu regis Walensil cum. xxviii. ho
minib;. Septimo edelsted d^{na} merce
adquisiuit decem cu puincia ei

appendicia. sumi autem multitudo
hostium utra decem induisa. egredi
contra eam non auderet. castellum
acerrime inuasa & in ipso porte in
trotu plii maxima. uis exarct.
ubi quatuor duces fortissimi ad
fite celi sunt. Sed sui nichilominus
portam & muros fregerunt. Octauo
edelsteda d^{na} merce conquirit le
gocastre & maior part exercitus qui
ibi erat sibi subdita est. Norwicense
illi pmiserant. & quidam eoz fidem
cederant. quidam uero inuierant.
quod forent mayrillum eius. Post
illam autem conuentione ipa obit
apud tamenwrethe. xii. heb; ante
festum s^ci iohannis. viii. annis ex
optinuit dⁿⁱ merce & sepulta est
apud Glouecastre in porticu s^ci pe
tri. hec igit d^{na} tante potentie fer
tur fuisse ut aquib;dam non solum
d^{na} uel regina. Sed etiam rex uocare
tur. ad laudem & excellentiam mirifi
cationis sue. Et ut estimari & de
est nisi sui uelocitate prepta fuit
ser. uiros uirtute trahit uniuersos.
Unde ad tante pbritatis memoriam
tamenam diuinitatis largitate
uel pauca dicere compulsumus.
Delsteda potent. o^{tr} or uigo uiroz.
Vixit nature noie digna uiri.
De q; splendor heret. nata puella.
He pbital fecit uosm hile uiri.
He mutare dicit sic solam noia seruit.
In regina potet rexq; epha parant.
Jam nec celaret tm meruere triumph
letare splendor uigo uirago uale.
Edwardus rex. xvi. regni sui

De obitu Delstede
& laude ei.

anno exhereditavit ex dñione mer-
ce totius alfinien sororem edelfied
que postea regnum illud tenuit.
magis curant an ^{vialbe} uel in uicili-
ter ageret. qm̄ an uille. Postea uero
construxit burgum ap̄ stademundham.
Hec longe post migravit a corpore
apud ferandune. Et alwstard filius
cuius tunc post patrem defecit apud
grneforshē. Et sepulti sunt apud Win-
cestre. Hec multo ante fiderich rex
northymbrie occiderat fr̄m suum
uigellum. Quo scelere peccato rex
reginationis conquiesuerat eodē uere

hic.

Adellstan filius edwardi electus
est rex in merce. Et sacratu ap̄ kin-
gestune. Qui regno quidem parū
uixit. sed dare gestit non parum
splenduit. qui a fortissimis lacessiri.
sed bello nunquā potuit uinci. Tur-
riculo quidem sequenti anni cuius
frichum regem dacoz patre regi-
nalchi p̄dchi regis bello lacessitus.
bello reppulit repulsum fugauit.
fugatum p̄didit. Hec multo p̄
actūsa percussit fortuna fr̄m suū
edwinum magni uigorū et bone
indolis iuuenem maris fluctibus
flebiliter amisi. At uero rex ad-
ellstan his t̄sactis gentem p̄fidam
dacoz. Et in fidam scotoz inexter-
minum tradicere disponens. h̄
feracissimum dixerit c̄ctum terra
et mari in northymbriam et scotiam.
sui cum non esset qui resistē inci-
peret. uel qui resistere p̄sisteret.
ubiq; terram p̄gredient. et p̄libitu p̄

dant cum triumphali rediit lauro.

Adellstan rex anno gr̄e.

Deccc. xlv. regni uero sui anno.
iun. comisit plium adburnesburth
plioz magnimum contra hanlaf re-
gem hybniem. Qui uires suas gen-
te scotoz et dacoz in angliā conuer-
santium ad auxerat. De cuius p̄hi
magnitudine anglici scriptores et
carmine in ploquetel. et tranent
tam uerbis quam figuris uis. t̄s
latione fida donandi sunt. Et pene
de uerbo in uerbum eoz in p̄tran-
tel eloquium et grauitate ūboz
grauitate actuum et animoz gen-
tis illius condiscamus.

Rex adellstan dicitur ducum no-
bilib; torquium dator. et frater
cuius edmundus longa stirpis serie
splendēret. percussit in bello ante
gladii apud burnesburth scotoz
muros fiderunt. nobiles ceciderunt.
domestice reliquie defuncti edw-
arch. Sic namq; eis ingenitum
fuerat a genib; cognationū. Et bel-
lis frequentib; ab istis nationi-
bus p̄te thesauror. et domot. pe-
cunias. et cetera. Gens si hybniensū
et p̄ppium habitatores. fatales conu-
erunt. colles resouerunt. Sudane
runt armati. ex quo sol mane p̄dit
micant. hylariter letificant p̄fun-
da: dei luminare. fac creatoris.
usqueq; idem nobilit ductor oca-
si se occubuit. Ibi uiri iacuerunt
multa adacia oriundi reht p̄foza-
ti sub scutis lanceati simul et scoti
bello fatigati. Gens uel Westsere

eadē rex filii alwyd reg-
niū sepult; apud
wincestr

terraz

tota simul die prius electa post in
 defelli. inuite gentes globos strauerunt.
 uiri elegantes hastas cedebant. uiri
 mercenles accuata iacula mittebant.
 duro manus ludo. Sanctas ibi nulla.
 hic qui cum anlawo tunc maris campis
 in ligni gremio terram perierunt ma-
 te morituri. Quinq; occubuerunt in
 loco belli reges uiuunt gladius percussit.
 ducesq; septem regis anlawi. Ablesq; in
 mero ceaderunt loca. De pincq; uo-
 mannoz tumores. Hec enim paucos
 ad item belli dixerunt secum. Cum
 paucis uero in maris fluctibus rex nauis
 puectus intrinsecus gemebat. Simil
 et hoda ductor normannus cumq;
 fuit noctis dixit constantinus de mar-
 tis congressu iactare nequuerunt. in
 cognationis sue fragmen apparuit.
 ubi amici sui conuerant instatione
 populi bello pstrata. et filium suum
 in loco plii uulneribus demolitum
 carum reliquid. Hec gude dacus de
 clamare potuit. licet uerbit blanchus.
 et mente ueritatus. Hec anlaw ipse
 cum reliquus fuit metari potuit.
 quod ab hoc negotium suam sui p-
 stiterunt in campo belli ictuum sma-
 nitate. relox transfoatione. in conu-
 lio pborum. Martes uero et uirum p-
 erunt suos belli alea cum edwardi
 filius huius. cum normanni nauibus
 clamant. et anlaw talitatus ultra pro-
 fundum flumen terrar suar melio
 animo reperissent. Postea fiat uisq;
 redit Westsere belli reliqas post se
 reserant. camel uiror in escam pa-
 ratat. Ergo coerunt niger ore cornu.

et buffo lucent. aquila cum milio
 canit lupusq; myrtus colore. hic sunt
 delicti diu recitati. Non tunc bellu
 hac intellure maius patrum. nec
 ceter tanta pcellit istam. post quam
 huc uenerunt tunc mare latum tgro-
 nos et angli. bratonel pulchri. dari-
 maris fabri. ualentes uicerunt. re-
 ges fugauerunt. regna susceperunt
 hic causa recreandi interpolat. ad
 hystoriam redeamus.

Adelstan rex cum regnasset. xiiii.
 anni. hominibus ultra non appa-
 ruit. Successit autem ei in regno ead-
 mundus filius suus. et regnauit. vi. ix
 annis. cuius regni anno. iiii. occisus
 est p pdicionem regis francie Wil-
 lelmi filii rollonis. qui terram
 qui uocatur normannia a rege fra-
 cie conquiserat. A rollone autem
 gens normannor dixit originem.

Edmundus rex diuens
 pccatum in illam ptem merce
 que paganis diu subdita fuerat.
 usq; ad altissimum flumen hymbre
 belli forte dacos uicit. et uictor
 torosus cepit. in bham. Aegretastam.
 et stanfordiam. et notangehi. et crebi.
 La g qui etiam uoruianni eo rege
 fuit uocati. penitus extirpauit. et
 ab urbibus pchitis infidelitate remo-
 ta dei gra fidei fulgorem restituit.
 So tempore obiit rex anlaw de quo pre-
 diximus. postea u rex edmundus susce-
 pit quendam anlaw regem dacor
 in baptisinate tam uiribus regis ce-
 dentem. qm pdicationi credentem.
 Et post dies paucos reginaldus regē

latissimum

incolunt

alios

durocentem de quo p̄diximus. quia
durocentem conquistauerat reuult ad
manum ep̄i.

Edmundus rex cum redisset ad
Westsere ^{honorabili} triumpho sus
cepit esset. reges p̄dicti clacoz scil
anlaf filius sidrici & reginaldus fi
lius Guicfradi fecerunt pacem qm̄
cum eo construerunt depredantes
in par̄ regni sibi dirpta. Rex ḡ
fortissimus edmundus cum mili
tari copia in northymbriam prim
regnum Westsere in d̄tinio p̄prio
tenere. Sequenti uero anno totam
cumerland quia gentem p̄uincie
illius p̄fidam Alegeb; in solnam
ad plenum tomare nequibat. p̄da
uit & comitum. Et commendauit eā
maleulmo regi scocie hoc pacto qd
in ayrlis foret s̄ tra & mari.

Edmundus rex inuictus cum
reguasset feliciter. vi. ann̄ & dimi
dio. & om̄ia ei p̄p̄e contigissent. &
solus diceretur rex in anglia nescim
da p̄dione confessus est. & omnib;
scil̄ de testanda. die s̄ti augustini.
sui morte inestimata p̄cepto. parcat
& pia lenigntas.

Edredus frater edmundi regis ^{filij regis}
adelstani. fratri suo successit in
regno. Et eodem anno northymbrias
iugum d̄tationis sue terce nolente.
cum ualida armoz manu petiit.
totamq; sibi conquistauit. Inde uero
in scociam uerilla duxit. Scoti ḡ
nimio timore p̄cilli sine bello subdi
derunt se regi. & uitauerunt ei tam
northymbri qm̄ scoti d̄bta d̄no fice

letatem. Quod t̄n utramentum d̄ni
non d̄tante.

Edredo namq; reuerso in austra
let regni sui partes anlaf qm̄
a regno northymbre aufugatus
fuerat. rediit cum magna classe in
northymbriam. & cum gauchio sus
cepit est a suis. & regno iterū resti
tutus. quod infortitudine tenuit.
•iii. ann̄. Quarto autem anno so
lita infidelitate interet northym
bri fugauerunt regem eoz anlaf
& susceperunt hyrch filium haraldi
in regem. Sed ille t̄m breuiter
regnum.

Edredus rex grinuus. vii. anno
regni sui receptus est iterum
in regnum northymbre. Gen̄ nāq;
patrie illius inuictū d̄m d̄ni p̄
fereat unum. t̄cio anno regni sui
hyre filium haraldi ut leuiter ace
perat. leuiter abiecerat. & regē edre
dum ad se sponte uocatum regni
sede reponunt.

Edredus rex grinuus & inuictus
cum sup̄ om̄es p̄tes anglie tam
tem rex solus reguasset. fatiit grigē
tibul hominem genit. viii. anno.
p̄t̄m̄ diadematis insigni tullima
tus fuerat.

Edwi filius regis edmundi sup̄
uniuersam angliam post hunc
regnauit. Edmundus namq; filius
adelstani p̄bissimi regis. filii eduardi
magnum patris. filii egriceti qui reg
num Westsere maxime primus
infidelime p̄uert. & in monarchiam
fortitudinis sue diligentia p̄t̄lante

fortunati p̄ncip̄ filii aluedi laborosi d̄ucl. filij edulsi

parte
et bello gūisso reges
sq; a regno fugauerunt
northymbria

ro f 9

Ep̄istola est
glasromie

armatoz

filios duos habuit. edwi primogenitum. & eadgar iuniozem. Quos scdm ordinem natiuitatis. ordo regnandi disposuit. Sedo autem anno regni eius Wlstan archiepc. utali priuatus est aura. Rex autem pdictus edwinum in laudabiliter regni infulam tenuit.

Edwi rex anno regni sui. V. cum in principio eius decemissime florere. prospera & letabunda exordia motu in maturna prupt.

Edgarus pacificus sup regis predicti. xvi. anni regnauit. In diebus eius hec terra maxime meliorata est. & dei omnipotentis gra cum ipse possit suo deuotissimus meruit temp dum usq in pace regnauit. Ille namq xpi fidem in regno suo ualidissime dilatauit. & opo salutis exemplo sui clarissime fecundauit. Dilectus namq deo & hominibus gentes tps sue semp pacificare studuit. nec aliquis pdecessor suoz tanta pace & gaudio regnum tenere potuit. Ipse siquidem nomen dei honorabat. & de lege dei sepl inuenerat. libenter eam disceret & gaudent doceret. & uerbis & opibus pplm suum bonoz opum cernationi promp inuitabat. Quia autem omnipotentia seruo suo edgato bene gesta non solum in fructo uerum etiam in pscita scto retribuit. quia regis omnes & consules & patrie totius gentem cum tremore & amore puelle suo subdidit absq plio. & aliqua inat purbatione. fama si & nomen regis clarissimum terris uniuersis

dilatabitur amplissime. & uenerant ex tunc uidere glam eius & audire doctnam oris eius. In hoc tm peccabat quod paganos eos qui in hac patria sub eo regerant. nimis firmanit & extraneos huc adductos plus equo diligens ualde corroborauit. Nichil namq in rebus humanis pfectissimum est.

Edgarus pacificus anno. V. edwoldus uenerabilis feliciter episcopus Wincest suscepit. hic sedo anno episcopus sui canonicos quosdam in ueteri monasterio Wincest de gentes. & ordinem suum pigre & negligenter obseruantes. elect & monachos inposuit. Que ecclesia temporibus nostris loco diuisa est. quia nimis conuincta erat matri ecclesie. que sedes est episcopi. Consensu p episcopi & abbatibus eiusdem monasterii. terra in uice urbis sita est. Ad ecclesiam uero egregius pscul edificator sepium fuit. auertent semitas iniquitatis. & plantant radices caritatis. Ipse namq seminator optimi consili fuit. cuius monachis rex edgar nouellas plantationes & arbusta ueritudinis deo gratissima instituit. Abbatiam namq Glastingebre construxit. Abbatiam abtundine stamalus composuit. Abbatiam apud burh ppe stanfordiam stabiliuit. Abbatiam thorneige ppe illa que est apud burh in medijs planitijs loco tm amenissimo fuit. Consilio etiam doctissimi episcopi Alwinus consilium eiusdem regis. Abbatiam Ramatae in insula pulcherrima inter easdem planities fuit. Est autem

Vide sup Adwoldus uenerabilis

Abbatiam vocat Edgar

paludibus

palus illa de qua loquimur latissima
& uisui decora. Multis fluminibus de decurrit
tibus irrigata. Multis lacubus magnis
& paruis de picta. Multis etiam siluis
& insulis florida. Inter quas sunt ecclesia
helensis. Abbatia iamesensis. abbatia
katerie. abbatia thronetige. Abbatia
ctulande. Sed ultra tam sunt abbatia
burgensis. Abbatia splandunge. Ecclesia
scti juonis sup usam fluminem hunte
wone. Ecclesia scti egidii sup grantam flum
inum cantebrie. Ecclesia scti tuncant
urcedforthia.

Rex eadgarus. xi. anno regni sui
iussit p̄clari insulam tenet. quia
iura regalia spreuerant. Non ū hoc
tū. quia iura regalia insamunt. sed
ut rex malo mala punient.

Edgardus rex. xii. anno regni sui
sacratus est in die pentecosten ap̄
Bardan. Inde uero post pentecosten duxit
exercitum suum ad legatū. Sibi ue
nerunt contra eum. vi. reges. Qui
omnes eius ditioni subiecti sunt.
& om̄i illi dño debita dederunt fidem
se tra & mari seruituros ei ad ei iussu.

Edgardus pacificus rex magnificus
salomon sc̄s. cuius tempore nū
quā exercitus aduenare uenit in an
gliam. cuius dño nunquā reges & p̄
cipet anglie sunt subiecti. Cuius po
tentis sicut etiam colla dedit. cum
regnasset. vi. annis. & duo^{bus} mensibz
feliciter uiuent feliciter obiit. Nec
potuit male mori qui bene uiuere.
Qui tot ecclesiis deo fundauerat. qui
tot bona p̄henia breui tempore statu
erat. Cuius plantationū ḡget quanto

instatius dñi laudare non cessant
tanto leati regis in celestibus gl̄a excels̄
non desistit. decunus laude nullam d
liquantulum dicit p̄meritas p̄mouim̄.

Auctor op̄i. uindice sc̄les. langton bonoz.
Hate salomon legū p̄r. orbita pacis.
Q̄ caruit bellis claruit inde magis.
Templa deo. templis. monachos mona
chis dedit agros.

Acquie lapsū. iusticieq̄ locum.
Nouit enim regno uet̄ p̄tere falso.
in mensū modico. p̄tūq̄ breui.

Edgardus filius eadgari regis qui
dicitur sc̄s. regnauit p̄p̄t suo.
Cuius regni p̄ncipio apparuit cometa
signum sc̄licet maxime famis. que in
anno sequente secuta est. Tunc uero
quidam consil uocissimū d̄tere nob̄e
Abbatias plures qual rex eadgar^{us} & ed
elwold ep̄s construerant. quonidam
potentium consensu & factione destrux̄.
Inde dñs ad iram p̄mouit. pristinam
renouare statuit eladem.

Edwardus sc̄s regis anno quarto om̄i
op̄tūatē angloz ceciderat a quo
dam solio apud calne. p̄ter sc̄m dñi
stanum. qui trabe quadam app̄hensa
restat. Nū quidam eoz ualde lesi
sunt. quidam uero mortui. Signum
sc̄licet dei excelsi fuit quod p̄dicōe
& interfectione regis sui ab amore dei
caliri esset. & aduersus gentibus
digna conditione conterendi.

Edwardus rex sc̄s. cum. vi. annis reg
nasset. oculus est p̄dicatione genti
sue p̄fide die ad uespascence apud cor
uelgate. Et inuincitac qual uiuenti

ingesserant in mortuum p[re]latis.
 sepelierunt eum sine regio honore
 apud Warram. ita sicut gentem exu-
 erant: ita nomen eius extinguerent.
 hic uero conp[er]tunt est contra diuinam
 p[ro]uidentiam non sufficere prauum co-
 hominis & inscriptibile. Quem enim
 fuit p[ro]ph[et]ia abiecerant: deus in celo glo-
 riose suscepit. Et memoria eterna in
 signum cum d[omi]n[us]: cuius mentionem
 p[re]torum obuiolare studuerant. Inde
 d[omi]n[us] r[ati]o ad iram p[ro]motus: & plus solito
 irritatus: genti pessime malum in-
 exterrabile conferre cogitauit. Sicut
 autem quod nouerca eius mater sci-
 licet regis alfredi: d[omi]n[us] assu[m] e[um] p[ro]u-
 g[er]it: cul[te]llo percussit.

Edredus filius eadgari regis & sup[er]
 edwardi coram d[omi]n[is] anglorum
 facian[te] est ut regem apud kyngestu-
 ne homine sinistro. Sicut deo cum
 paruulus esset: s[an]c[t]us dunstanus p[ro]ph[et]ia
 uerat. Mox namq[ue] cum baptizare
 in lacu fonte: unde uir d[omi]n[us] certum
 um anglor[um] intemp[er]e eius futurum
 p[ro]phet[ia]. Post paruulum uero temp[or]e
 quo edredus regnauit transfuit alle-
 re consul corpus s[an]c[t]i edwardi a warram
 ad scathelburh cum debito honore: uir-
 tu dei compellere. Venerunt aut[em] ter-
 tio anno regis edredus. Sui. p[ro]p[ri]et[ar]i-
 daco[rum]. quasi p[ro]uincie fuisse uastatio-
 nis: & p[re]dauerunt hantune. Postea u[er]o
 alle[re] consul p[ro]dictus uitam deseruit.
 Qui successit alfricus. quem rex crudeli-
 ter exulauit. Lo temp[or]e s[an]c[t]i adelwoto
 e[pi]scopi pater monachor[um] & fidus anglor[um]
 d[omi]n[us] uisionem q[ua]m semp[er] obtulerat

adeptus est. Hec longe post dunsta-
 nus archie[pi]scopus a mun[ic]i tenebris cali-
 te adacti gl[ori]am. H[ic] ergo duob[us] lumi-
 narib[us] anglor[um] g[ra]tia subtrahit caru-
 it anglia loquax p[ro]tionis sue: & uin-
 dicte dei p[ro]uinciate desolata patuit.
 Successit uero dunstano s[an]c[t]us adalgarus.
 Adalgaro uero post annum syricus.
 Rex autem adalred crudeliter des-
 tryerit ep[iscop]atum rouerest[er]e. Inde
 iterum d[omi]n[us] ad iram p[ro]motus: quod
 facere parauerat nondidit. Venert[ur]
 q[ui]s daci ex multis partib[us]. & operunt
 angliam quasi nubes celi. Ex una
 p[ar]te Wechp[er] p[re]data est. Inde au-
 daci p[ro]gredientes: exercitui anglor[um] ob-
 uia[re] sunt. Qui confligentes godam
 ducem eor[um] occiderunt. & partem illa[m]
 exercitui ingremium redegerunt.

Et alia uero parte p[re]data & it[er] est.
 Britnold uero consul cum magis
 uirib[us] obuiant eis pugnant & uict[us]
 est gladius celus occubuit. & phalan-
 ges eius in p[ro]uinciam redacte sunt.

Edredus regis anno. xii. p[ro]uinciam
 statuerunt angli consilio iustan-
 to. Seurici archie[pi]scopi quod ipsi ten-
 sim daci p[ro]soluerat: quatinus a
 rapinis & uide cessarent. Et dederunt
 eis. r. m. libras. hoc autem malum
 usq[ue] in bocherum diem durauit
 & d[omi]n[us] nisi dei p[ro]uincia subueniat:
 durabit. Regib[us] namq[ue] nostris in
 p[ro]soluimus ex consuetudine: quod
 daci p[ro]soluerat ex ineffabili tro-
 re. Post hoc rex daci ualichal mo-
 luit est. Alfric uero consul quem
 rex exulauerat: & postea t[ame]n recepat:

vict[us]

immunire fecit exercitum. Jure autem
dicitur quem semel graueret letent:
non facile tibi fidem crediderit. Iam
q̄ uenit regia clausis Alondonia qui
bus perant alfricus & coroldus consu-
let ut intercepti daco: p̄munire om̄t
euaserunt. Tunc exierunt dacoꝝ
maior obuiam puppib; regis uenerit.
Qui nauali p̄lio pugnauit & multo t̄
londoniensem cedentes pupp̄ tota
armata triumphose ceperunt. & alfri-
cum consulem qui inierant. Eodem
anno s̄s Oswaldus archieps̄ eloracen-
sis fuit ad gl̄am t̄li. & ead̄m̄ t̄t
cepit sedem eborac̄. Et inde leban-
burgh facta est & p̄data. & post inde
mear̄ exercit̄ in h̄mbre. At ū angli
militari; copis aggregatis cū cont̄
col acies dirigerent ante ip̄am colli-
sionem inceperunt fugam frenā.
Godwine & fridegist. qui ducet erit
exercit̄ angloꝝ. Ea tempestate fact̄
edw̄inus erit ocl̄os alfgaro filio
alfrici consulis. V̄ odium & infa-
mia crudelitatis eius adhausa est.
Tunc ricard̄ ueteri defuncto: successit
Ricardus filius eius in normannia,
hic transfactis anlaf & swem̄ londoni-
am imperierunt. cum, xc. iiii. nauib;
bus in natiuitate sc̄e marie. cuius
glorioso uirginis auxilio liberati s̄t
xp̄iani a paganis. Vitem namq; assi-
lientes & flammis de molliri paran-
tes: inestimata confusione repul-
si sunt. Quamobrem s̄p̄ frustra
ti inchoare & kent & sudsex. q̄ h̄
rehyre acceptis equis leuiores solto
prexerunt om̄ia caede & incendio re-

plantes. Iaculo t̄e mult̄ uincit̄ p̄-
miser̄ eis centum & cybum. Quod con-
cedentes. Quod concedentes h̄maue-
runt in pace apud h̄m̄t̄. Rer̄as̄
accedens mittens p̄ge h̄ulaf daco
obsidib; honorifice suscepit cum ap̄
andeure. Tunc cum ad confirmatio-
nem ep̄i: mult̄ letificauit muneri-
bus. Anlaf itaq; se nunq̄m amplius
sine pace uenturum inteream anglo-
rum regi p̄miser̄. p̄missiones tenuit.
hic tempore obit̄ sc̄ricus archi-
ep̄s. Post quem alfricus pallio est po-
titus.

Mdelfridi regis anno, xix. ^{da} circa cor-
ingalliam prexerunt int̄m̄na:
p̄dantes in dauene & succale. Gre-
dientesq; ad Weheport cum seruo &
flamma: inde reuerti sunt cura p̄
uoluit ex australi parte. Venientesq;
int̄am reinicham & inde apud late-
ford falsis flammis om̄ia comen-
dabant. & monasterium orthalli ap̄
esingelstoke combusserunt. hic trau-
actis: prexerunt hostel in tronmuclā.
Sc̄ricusq; a puppib; p̄ambulauerit
indolere cum flade solita nullo re-
sistente. hoc t̄n̄ anno q̄ntoq; p̄endi-
nabant & uerta insula. & p̄sceduntur
de h̄m̄t̄. & sudsex. Post hoc
uero uenerit & int̄ama s̄m̄. & inde
p̄st̄m̄en̄ in d̄weie ad rouenasteriam.
Illic igitur kentenses congregati s̄t:
cunctisq; constructis acerime bellum
inceperunt. Daco uero semp̄ & soli-
llo int̄am̄: maris r̄udo port̄a s̄t
campo. Et ū rex ad elrol uitt̄ in ci-
merland cum exerc̄t̄ ḡuillimo. ubi

merat
7 p̄d̄at̄ s̄t̄ or̄ uir̄ p̄ar̄
te & lib̄e & nordh̄ub̄.

uenerit

maxima mansio dacoz erat. uictosq; da-
 col bello marino. totamq; fere cuntes-
 lando pdando uastauit. huius actus uenit
 quidam exercitus dacoz ad granmu-
 dan. & ibi castrum expugnare ~~uoluit~~ ta-
 tagentes uiriliter resistitib; cesserit.
 Itaq; diffusi sunt ppatriam circum-
 quaq; cum ductib; solent mare ce-
 Wilano; congregati sunt g; contra eos
 sumerlati & pugnaverunt apud penno.
 Paci uero semp bellis exercitati. belli
 fortuna potiri sunt. Sed iam liber
 hic dacoz magnitudinis sue meritis
 termino donandus est.

More autem solito huius apertione
 coordinata adbreuacione genita.
 pstrictis huius libri summariabus;
 lectori diligenter ante ponenda est.

De regno cantie pauca dicenda sunt.
 Supradem cum eobridus rex West-
 saxe baldredo fugato regnum cantie
 in dominio suo tenuisset. adalstano
 filio suo illud moriens reliquit. Ad-
 alstano uero defuncto. ad fratrem adel-
 wicum regem Westsaxe illud uoluit.
 Quod cum hereditario iure adalbrico
 to filio suo reliquisset. & alius filius
 eius adalbaldui rex Westsaxe. p. v. an-
 n. p. r. regnum utrumq; adalbrico
 subditum est. & nunquam postea est. h.
 g. omnino regnum cantie explicit.

De regno uero Westsaxe hec diucla-
 tio abilitatur.
 Adalwicus regnauit. x. ann.
 uictosq; adalcol apud carru pntiose un-
 tos apud aclea.
 Adalwold filius regis pdicti. x. v. an. n.
 & sepultus est apud seprethurnam.

Doelbrich frater eius regnauit. v. annis.
 cuius duces & exercitus dacos uicerunt
 apud Wincestre.

Doelred frater eorum. v. ann. & paulo-
 plus. Qui contra dacos apud redingde
 fratre suo mire confixit.

Alfredus frater eius regnauit. xxviii.
 an. & dimidio. De quo nichil breui-
 ter dici pot. quia multa fecit & mira-
 da.

Edwardus filius Alfredi. xxiiii. an. n.
 & pugnavit contra dacos in nordhym-
 bre & uigressione merite uicit eos glo-
 riose. & occidit regem fortel. hinc quoq;
 dacos apud totenhale & conquisiuit
 merce.

Adalstan filius adwari. xiiii. an. n.
 qui fecit magni ^{bello} apud brunceburich.
 Edmundus filius adalstani. vi. an. n.
 & dimidio. Qui sup dacos. v. urtes
 cepit. & eisdem uictis. uordhymbra
 in dno tenuit.

Foretus frater edmundi. x. an. n.
 omni anghe partes feliciter operauit.
 Eobri filius edmundi. iiii. an. n. eode
 spacio & potentia tenuit.

Eogarus filius edmundi. xv. an. n.
 pacifice & gloriosus omnib; aliis im-
 perauit.

Edwardus filius eadgari rex scs. v.
 an. n. regim tenuit & feliciter occis
 Doelred frater eius in a dei pcurat
 uis. erumpnose regnauit de quo no-
 bi multa restant dicenda.

De regno uero uordhymbre pau-
 lisp tangendum est.
 Ostrictus uamq; tempore regis adel-
 wli regnauit ibidem.

xvi

quem more suo abiecerunt. constituti
erunt illam regem. Qui utriusque cum
adactis occisi fuissent. regnauerunt
daci multo tempore in northumbria.
Scilicet rex haldene. & burthert. & ni-
gellus. & sidric. & reginaldus. & anlaf.
Contulit autem regnauerunt daci. itaq-
modo ibi rex erat. in dno. in regni
multa. Postea uero exiit regi Westsaxe
in dno contigit & successoribus eius.
hic ergo omnino regnum northumbrie

De regno uero merce paucis dicen-
dum est. Bretholf namque rex merce
tercio anno regni sui fugatus est
a daci. Burthert etiam cum regnal-
ter. xxi. annis fugatus est a regno.

Daci uero regnum illud sibi con-
quisitum. prius ceo. Wlfo adseruan-
dum tradiderunt. Postea uero sibi mini-
te diuiserunt ita quod pars patrie &
pccorum quondam erat sublegribus West-
saxe. Edmundus uero rex Westsaxe
totam sibi in dno subiecit.
hic igitur regnum merce dno West-
saxe partus subiectum explicit.

Regnum uero estangle quod dudum
regni alius ut preloem est. ua-
rius modis subiectum fuerat. nec re-
get Westsaxe uel carrie in dno re-
uebunt. nec alicui uel aliquibus dabit.
Igitur rex uinit ibi erat aliquando.
multa aliquando reguli. Utinam
tunc angloz sub rege Westsaxe reg-
nauit ibidem ses Edmundus. Quo
uinit tunc. regnauit godrum daci.
Postea regnum minicem daci per-
tinet sunt. Futur sub eis usque ad regni

edwardo ex magna parte subiecta est.
hic ergo regnum estangle dno Westsaxe.
contingens explicit. Et iam ad primordia
causamque aduenit northmannoz per-
uenimus. **Explicit liber. v. Incipit lib.**

vi.

Melimo anno ab
incarnacione dno
Ricardi consulis nord-
mannoz filiam rex
predictus in coniu-
gem assumere pro-
gnauit. aduentionem regni sui. Ille
enim uir fortissimus erat. & omni reg-
no francoz formidabilis. Ipse autem se-
tuosque ualde debilitatos uidebat. futu-
ramque cladem non mediocriter horrebat.
Hoc autem dei iudicium esse constat.
ut ueniret contra imperatorem malum. Genu-
enim angloz cum sceleribus suis exegenti-
bus determinare propuerat. sicut & ipse
brtonet peccatis accusantibus humiliant
tant. dno omnes duplicem contritionem
prostitit. & quasi inuitaret insidias ad-
hibuit. Scilicet in hinc dacoz plebitudo
seuiente. illinc northmannoz conuinctio-
ne accedente. Si ad dacoz manifesta su-
minatione euaderent. northmannorum
impulsam cum fortitudine carcerem
non euaderat. Quod insequenti appar-
uit cum ex hac conuinctio regis an-
glorum & filie ducis northmannoz an-
ghiam iuste secum suis gentium nord-
manni & calumpniati sunt. & adepti se.
Preterit etiam eis quidam uir dei q-
ex scelerum suoz inmanitate non solum
quia tempore celi & peccationi studuerunt.
uerum etiam quia tempore ebrietati se

negligentie domus dñi dediti erant
 est insperatum a frantia aduenturū
 dñm. Quod rex excellentiam in eternū
 tepneret. Honoram sine termino rel
 titationit euentilaret. Preterit etiam
 quod in ea gent solium uerum scotoz
 quot uilissimos habebant eis ademerit
 tam confusionem dominaret. Preterit
 nichilominū uarium a deo scdm crea
 dum. ut uarietat que in mentibz ho
 minum latebat in actibz patebat.
 multimoda uariatione uestium in
 dumentoz designaretur. hac igit pul
 tertia cum legatarū adducent uoz
 mannoz missis rex angloz sue peticio
 nis concessionem optinuit. statim
 tempore tanto igni ministerio ad dñam
 suam recipendam. Ad ducendam pce
 ret angloz mittuntur innoedmannū.
 Quod longo et digno regibz apparatu di
 rigitur in angliam.

Dilectissimo scilicet anno Emma uxor
 Noz gemma uenit in angliam. In
 athena nomenqz regine suscepit. Quo p
 uentū rex ad dicit insubiam datus.
 et p fiam placuit. omni daco qui cū
 pace erant in angliam. damdestina p
 ditione fecit mactari. una eademqz
 die scilicet infestitate sci oricū. De
 quo scilicet in penuria nra quosdam
 uetustimos loqui audiuimus. quod
 in unam quamqz urbem rex pstatul
 occidat miserit eplā. Scdm quā an
 gh daco omni eadem die et eadem hora
 uel gladiū truncauerunt in p mtra
 tol. uel igne simul cremauerunt. sub
 to conspentes. Eodem anno rex pstatul
 lectum ducem exulauit. quia effie

regis uicecomitem occiderat.

Millesimo tertio anno ira daci gear
 lerunt digna sicut ignis quem sa
 gimine uelut aliquis extinguere. Ad
 lantel g quasi multitudine locustarū
 quidam exacestriam uenerunt. Turbē
 totam funditus destruxerunt. et omnia
 spolia secum cineribz tantum relictis de
 perauerunt. Hugonem uero normānū
 quem i iam regina Emma uicecomitē
 statuerat impuicem conuegerunt. Lon
 gregate sunt itaqz gentes hantuneshre
 et Wiltuneshre pugnatum cū gētu.
 Cum autem appropinquarent ad plū.
 fugit se dux eoz alfricus infirmum
 et cogebat se aduocatum. licet gentem
 angloz quam ducebat pēdit. Et qm
 uerum est quod Wilgo dicitur. quōdo
 dux deficit gētus uilebit. Daci in
 tentel defectum hostium. psequenti
 sunt eoz usqz Wiltone. Quā p dante
 et comburent. uenerit ad saloberi et
 in ad puppi sual cum pda et triumpho
 rruerunt.

multitudo

Anno quarto Swein uir fortissi
 mus cui dō regnū anglie. desti
 nauerat. cum nauibz multis ue
 nit ad nozwic et eam predacul ē
 et combulit. Quod Wilfred dux il
 lius punitie uident. fecit pacem
 cum gētu impuissim aut aduen
 tum sustinere non sufficiens. Inf
 pacem uero gētus post tres obdo
 macul furtim preit a redyforde
 et eam pdatam combulit. Quod
 compieat dux Wilfred. mane ex
 impuilo cū parua manu reuerti
 ad puppi. occurrit gētu. Quibz

rex daco

grauiter & diu resistere. sed non suf-
fere potest.

Anno quinto. dacia redierit in
patriam suam. De tñ intera pla-
ga carere angli. tanta desolatio fa-
mit britanniam inualit. quamā nul-
lus hominum mentisse potest.

Anno. vi. cum swin uir audacissi-
mus cum magna classe. redisset
ab sandwic quem temp comitaban-
tur tres socii. sedatio. combustio. oc-
cisio. frendunt omni anglia & como-
ta est uelud arundinetum zephyro
substante collisum. Rex autem con-
gregatio exercitu cum toto antanp-
no contra eos proficere. nichil profice.
Illi namq; alio classem dirigunt lu-
dim solitum excedunt. In principio
uero hyemis inuisula uata manserunt.
Et sicut propheta dictum est.
Duc festos uertam in luctum. in na-
tali dñi pambulauerunt hanc tunc
sive herethre usq; ad redingel. In
ad walingefoto. In t. coleleie. Inde
iuxta estandune ad chichelmeffare.
Quocumq; autem pgerunt. que-
parata dante hylartter comedentes.
cum discederent in retributionem
penationis. redderunt hospiti ce-
dem hospicio flammam. Rescen-
tib; daci ad mare obuiant exerc.
Westore impugnant amec. Quis
autem aliud proficit. si quod spoliis
daci uictus dirigit. Vicit g gent
Wincelter exercitum hostilem sup-
um & audacem. iuxta portas urb
transierunt & cibum & audacem.
iuxta portas nihil transierunt &

sibum quem ultra. l. miliaria ama-
ri conquisterat. & spolia que ab illo
uictis cepit. secum deferentem. Rex
autem ad redem cum mesticia & confi-
sione erat ad firmam suam in salop-
sire. sepe cumoz sauciatus aculeis.

Anno vii. & senatus angloz
chibri quid agerent. quid omne-
terent. communi deliberatione gra-
uem conuentionem cum exercitu fece-
runt. & ad pacis observationem. xxx.
q. libras ei tolerare. Eodem anno ter-
pudentia ad pacem angloz. factus
est edricus dux sup merce. pator no-
mus sed marinus.

Anno octo que est tgesimus an-
nus regni pchiti regis fecit rex
parari p totam angliam ex. ccc. & x.
hidis nauem unam. & ex. viii. hidis
loricam & galeam. hida autem angli-
ce uocatur. tecta unius aratri culle
sufficiens pannum.

Anno. x. ricardo normanoz duci
milit rex nuntios causa consili
& auxilii postulandi. Insuper autem
p dante congregate sunt apud sand-
wic. & uiri optime armata. Hec sunt
tantus nauium numerus. tempe
aliquis in britannia. Dicitur rex
exulauerat. Unod precium nobilem
suisere. Ille uero cum ingenti. na-
uib; cepit pulari iuxta litorea ma-
rit. Igitur brichric frater ducis etri-
ci laudem o uolens adquirere. Ixxx.
expuppib; p dicitur secum dixit. &
hostem unum uel defunctum sere-
gi allaturu pmisit. Sed inter eundem
uictus ultra modum horribilis

naves eius omnes ad terram punitose
 iactant. Quod vero impuient. Sta-
 tum eas combussit. Sinistris angaria
 te untrul puppet relique: londoniam
 redierunt. Circa quoque diuisus est
 et sic omnis labor angloꝝ cassatus est.
 Tempꝛe g̃ mēstis uenit cōtinus claco-
 rum nouus et innumerabilis apud
 lantowic. et inde ad cantuariam p̃gres-
 si: statim cepissent eam. ii. iii. q̃. lib.
 dando pacem eiues impetassent. Daci
 g̃ in uictam deuenierunt et inde sub-
 sece. et hanteshyre. et hereshyre p̃daci
 sunt. Rex autem ad elred collectis
 omibꝫ angloꝝ uiribꝫ. et graueribꝫ
 dacis obuiant. finemqꝫ se uicie coz
 impoluit. nisi dyc edricus tempꝛ
 p̃datorum rumoribꝫ fictis. et terroꝛibus
 falsis regi pugnam dissuasisset. Postea
 daci redierunt h̃yemauerunt uttemese:
 londoniamqꝫ sepe assiderunt: sepe ce-
 ptili sunt. Granti uatale uero p̃ce-
 runt p̃chit̃ ad ornesforde. Qua com-
 busta. redierunt p̃stantes in cantiam:
 puppet suas contra seductas in qua
 dingesima emendauerunt.

Anno. x. uenerunt daci ap̃ gyp̃el
 die in die ascensionis dñi. Et in
 h̃yemauerunt in h̃stetel ducem cōtin.
 et estangl̃e p̃tinul fugerunt. Sꝫ homi-
 nel grantebriq̃eshyre uiriliter obstre-
 runt. Unde dñm angli regnauerunt:
 laus grantebriq̃ensit p̃uincie splen-
 dide floruit. Sinec uero int̃ se in un-
 cibiliter confligētibꝫ mortibꝫ cau-
 lam uirp̃dentibꝫ occisus est adel-
 stan totorius regis. et osbi dyc. et osbi
 frater eius. et Alfric consul. et multi cū

et principis. Anglis uero cum me-
 moria tige nulla ad esset. turcent
 mirene heued. i. capud formice p̃-
 mit fugam incepit. et obp̃brium
 meruit seup̃itum. Daci ũ uicto-
 res suum estanglie tribꝫ mensibus
 etiam paludes p̃cedenti libro des̃p-
 tat: cum eccl̃is uel p̃daci sunt. ut
 combussent. Destruerunt etiā
 redfoꝛde. combussent quoqꝫ gran-
 tebrige. et inde redierunt p̃motana
 amenissima loci delectabilis q̃ uo-
 cabatur taleham. quosqꝫ inuenie-
 runt in eodem loco ueni detert. pue-
 rosqꝫ iactantes sup̃ acumina lan-
 cearum. recipiebant. Quidam ue-
 ro fama dignis erant in gradū
 turris templi quo ad huc ibidem
 stat: accendit. Et tam loco qm̃ p̃bi-
 tate munitus. ab omni solut̃ cōti-
 tu se defendit. Inde uero daci tran-
 seunt p̃ esteram. uenerunt ad flu-
 men tamasil. Hec sequet inde pro-
 mouerunt acies in ornesfordhyre
 et in bukingshamhyre. Et sic uicta
 usam redfoꝛde et sic ad temesefoꝛde.
 flumen uero usa p̃tria castra q̃
 sunt capta p̃uincip̃tiarum
 desant̃ scilicet bukingsham. lo-
 defoꝛde. h̃ntendunse. h̃ntendu-
 nia uero. i. mont uenatoꝝ. loco
 gidmūcestre nobilis quondā
 urbis. nunc uero uille ñ in ama-
 bilis galia parte fluminis. Ita
 castris duobꝫ p̃daci tam scus
 fulgore qm̃ sui terore: tam pre-
 dictarum p̃uidium uicinitate
 qm̃ sanarum et piscis fertilitate

quod

ca. sum

longe p̄mnet. Ad festum uero s̄i
andree diuenerunt ad norhantune.
Qua combusta p̄cūsumet circa ta-
masin totam terram combusserē
et ad natale dacti s̄i se reddiderunt.

Anno .xi. cum iam daci

Ap̄dallan ex boreali p̄te tamasil.
et angie et grante brigelc̄yre. et orne
fordelc̄yre. et bukungehamc̄yre. et alio
et into d̄sere et heresfordc̄yre. et boletford
c̄yre et partem hundendūmesc̄yre que
est exa p̄te fluminis et multam in
hammesc̄yre. Et australi p̄te tama-
sil heit. et sudereie. et haltinget. et hio
egre. et berelc̄yre. et hūmesc̄yre. et mul-

Wintmesf̄yre

tum in witelesc̄yre metropolim au-
glic cantuariam obsederunt et p̄dicio-
ne ceperunt. Umar enim ep̄m alter
archiep̄e amore liberauerat. eam p̄-
didit. Ingressi ḡ ceperunt alter archi-
ep̄m. et godwine ep̄m. et leofwinem ab-
batem. et althward p̄positum regis.
et clericos cum monachis. et uiros
cum mulieribus. Quos uictores ad pu-
ppet redierunt. uideret autem spectacu-
lum horrendum. faciem urbis an-
tiquę et pulcherrime totam incineret
redactam. cadauera ciuium p̄uicos-
sentissime iacenta. sanguine solum su-
menq̄ ingreuerat. fletum. et ciula-
tum. puerorū et mulierum incapti-
uitatem transducentorū capō fidei.
fontemq̄ doctrine angloꝝ uincula
mancipationis obprobriose p̄trahi.

Anno .xii. cum sabbatum ad eē
in ebdomada paschali. commoti
sunt. daci erga archiep̄m. quia p̄-
hiberet pecuniam dari ple. Ceant

enim ebrū uinū quod uenerat ab
austro. adducto ḡ archiep̄o in medio
cor. iactauerunt in eum ossa. et capi-
ta hominū. Unde cum deo omnipotēti
grates leuissimas ex ultimo corde red-
derat. p̄uulsus est capite cum securi.
Secidit ḡ uir d̄ni s̄cōꝝ cruore suam
aspexit. anima beata celi decorauit.
templa. Mane autem ep̄i cēnoꝝ ad
hūm susceptum corp̄ cum debito ho-
nore deculeit. ad monasterium s̄i
pauli. Quo in loco deus merita s̄i
martyris ostendit. Successit autē ei
lesving archiep̄s. Tunc uero rex ni-
mis sero pacem fecit cum dacorum
cētu. dant. est. vii. g. lib. Furnq̄m
cum temp̄ oportuno p̄r fiebat.
donec uinū contricione sua lan-
gueret. Subdiderunt autem se regi
.xlv. puppet dacorū p̄mittentes quod
angliam tuerent. Rex uero uenerunt
eis uictum et uictam.

Anno .xiii. swain rex dacorū ue-
nit p̄ hymbum usq̄ genesburh.
Scatunq̄ subditus est ednetred d̄y
nordhymbre et tota gens illa. Gens et
lundelae. et gens urbium. v. et om̄s ex
boreali p̄te wathingestrate. tederunt
ei obsides. Rex uero tradidit obsides
et puppet eunt filio suo custodiendo.
Pergensq̄ ad gnesfordiam et Wincast-
am. gens illa iudicione accepta. Inde
reuerent londoniam. poplū multū
amisse intamasi. quia non curabit
ire ad portem. Quos uero quia rex ad-
red uisat. foret et restiterunt swain
ḡ inde recedens. uire ad walingestord.
et inde ad hacham. et om̄is westsæra

subita est. Postea vero cum swem
 reuersus esset ad puppes suas. londo-
 nenses etiam subditæ sunt ei qui re-
 mebant ne eot in pnicem redigeret.
 Quod uident rex addeat. misit enim
 reginam riaro fr̄ suo in normannia.
 et postea edwardum et alfridum filios
 suos swem u ab omni poplo habebatur
 prege. Iussitq; dari pangliam uictu
 et centum gētiū suo. Guthyl u simi-
 liter iussit dari gētiū qui erat in
 gēnebric. Rex u addeat p̄xit Wyclad.
 Quo p̄natale moratus. transiret aut
 fugauit. et ad riarum normannie
 ducem.

Anno. xiiii. swem iam rex anglor
 in exilio regni sui subita morte
 perit. Gētiū autem eius eligit aut
 filium suum iuregem. Angli uero
 in normanniam addeat regi mun-
 tiol direxerunt. uttinantel ei quod
 si humanus solito uelles ille tracta-
 re. nullum eo libertatis se iuregem
 recepturos. Ille autem pedwardū fi-
 lium suū puillū omnia rege et poplo
 digna spondent eis. inuenient ab oī
 anglor gente cum leticia susceptus
 est. Cuius u cum gētiū suo moratus
 ap̄ gemelburch usq; ad patcha. cum ho-
 minib; lindelsie concordatus est. et
 audiens rex addeat cum magno ex-
 citu supueniens. puittiam illam
 combussit. et puittiales pene om̄s
 interfect. Cuius u in tunc dolent gē-
 tem illam sui causa destructam. p̄-
 rexit cum nauib; ad sandwic. Ibiq;
 emittēt obsident nobilissimos qui
 ante patri suo traditi. abscedit eis

manus et natum. Præter hoc malum
 fuisse gētiū qui erat apud gēnebric
 reddi. xvi. m. lib. Addeat autem dñs
 malum solito malum insolentem.
 Mare namq; ascendit solito sup̄. uil-
 lat cum poplo. submersit innum̄o.

Anno. xv. dux edricus
 pdicit sigred et morare p̄teret e-
 gētiot. Vocatol namq; incamerā suā
 fact occidi. Edmund' uero filius re-
 gis addeat. tiam eoz lassauit. et ex-
 ozem sigfredi duxit euit u redit
 adacia in sandwic. venientq; in West-
 sere ad fortemurcham. inde pdauit
 tolete et sumerete. et Wiltshire. Rex
 uero addeat uacuit infirmus apud
 thosham. Tunc edmundus fili' regis
 et dux edricus congregato exercitu
 cont' euit cum simul uenissent uo-
 luit dux pdere iuriam. Itaq; diuisi
 si sunt. et plium dimissum est. Igit'
 Westsere subdita est euit regi clau-

Arum.
 Anno. xvi. dux edricus cum. xl.
 puppib; subdent se euit regi et rex
 cum. d. x. nauib; conuenēt in tana-
 sim. pgentes apud cykelate Wiltshire
 scire ferro et flamma destruxerunt.
 Rex autē addeat fecit edictum. ut
 quomq; anglor sanus esset secum
 uilto pcederet. Cum autē congregata
 gent' esset innumeta. dictum est re-
 gi quod sui pdere uolebant eum.
 Quamobrem dimisso gētiū redit
 londoniam. Edmund' uero iuit ad
 uered ducem northymbre. Præda
 uerantq; simul in staforde scire et in
 scropshire et in legerastre. Cuius uero

eralia pte iur. ⁊ pbukingehamshyre.
 Aledfoetelgyre. ⁊ sic in humiluneshyre. ⁊
 inde iuxta paludet adstantford. ⁊ sic
 in lincolnesgyre. ⁊ inde in snoungesh
 segyre. ⁊ sic in uodohymbre. erga chere
 wic. quod audiens hctred dimisit p
 dationem suam. ⁊ reuersus in nordhym
 bre ⁊ necessitate subditus est ciuit ⁊
 cum eo tota nordhymbre. ⁊ cecidit ob
 sidet. ⁊ tñ ibi occisus est. Edmund⁹ uero
 rediit londoniam ad patrem suum.
 ⁊ statuent hirc consulem sup nord
 hymbre in loco uetech rediit ad pup
 pet suas ante pascha. Post pascha u
 cum nauigio suo tendebat londoni
 am.

Adelred cum regnasset. xxxvii.
 annis. post multos labores ⁊ ayrieta
 te uite sue decellit in londoniam. ante
 qm nauigium suum hostile ad
 uenisset. Postq̄m edmund⁹ filius eius
 electus est regem qui uocatus est. ue
 uelide. i. latul ferreum. Quia magna
 uigoris ⁊ mirabilis patientie belli
 ci erat in negotiis.

Edmundus iure in Westsere ce
 omnis gent ex subdina est. In
 terea uenerunt dacoz puppet ad gre
 uehne ⁊ inde ad londoniam. faciente
 q̄ fontem magnam ex australi pte.
 tigrerunt puppet suas ex occidentali
 pte pntis. fodientesq̄ circa urbe
 ita quod nemo intrare uel exire po
 set urtem sine igranter assiliret.
 set ciues eis caute ⁊ fortiter oblitte
 runt. De bellis uero regis edmun
 di ⁊ de fortitudine. hinc hec scripta s̄
 in hystoriis uetiam cum laude sum
 ma.

Edmundus p̄mum bellū gessit
 contra exercitum dacoz ap̄d poma
 iuxta Gillingel. Successusq̄ manifesta
 or contigit edmundo. Scdm bellum
 gessit contra ciuit regem ap̄d scousta
 ne ubi pugnatū est acerime. Dux u
 adric ⁊ almal dcling erant in p̄lio q̄
 regem edmundū. Igitur multi exercitū
 pte ariterit. ⁊ exercitū p̄ se diuisi sūt.
 Bertio cum manu electa bellatoz ue
 nit londoniam. Et fugato exercitu ad
 puppet qui obsiderat urbem. fortissimū
 liberauit eam. Quartum bellū gessit
 cont̄ eundē exercitum post duos dies
 ap̄d brentforde. Multi autē suoz meo
 transtu nimis festinantes. flumine
 submersi sunt. Hic tñ belli festinimū
 decus optinuit. Rex q̄ caute summo
 timore p̄strictus manum suā mitat
 op̄it ad se mandatis augmentauit.
 logtrauēt etiam rex ciuit ⁊ dux ad
 ricus ut quem armis uincere neq̄bit.
 pdicione uincerent. Igitur dux adric⁹
 concordatus est ei ut cum p̄deret. Iux
 q̄ consilio eius in Westsere ut mari
 mum contra ciuit duceret exercitum.
 sicut ū iuxta londoniam obsident fra
 ⁊ aqua fortiter assiluit. h̄ ciues ei ui
 riliter obstiterunt. Quinta uice rex
 edmundus transiens. tñ tamalim ap̄
 brentforde. iure in keat pugnatum
 cum dacis. S̄ in ip̄a obuiatione p̄ce
 dentium uexillatoz horroz nimius
 dacol inuasit. in fugam uelū sunt.
 Edmundus ū p̄secutus est eos cum
 occasione magna usq̄ ad alleforde.
 Quod si eos p̄secqui p̄sisteret. utam
 ille dies bello dacicoz finis. Dux ū

edricus consilio nequissimo fecit cum
resistere. Consilium prius datum non fuerat
in anglia. Sextum bellum commisit ad-
mundus cum maxima gente. Et cunctis
cum omnibus dacorum exercitibus congregatis
inestere apud eselthune. Bello ergo acerrimo
et finali pugnatum est. Et utriusque in uita
cibiles caede despecta peribant. Apparu-
it autem ibi uictus edmundi iuuenis.
Cum enim dacos solito acerrime pug-
nare uideret. loco regio relicto quod
erat ex more inter draconem et in signe
quod uocatur standard cucurrit ter-
ribilis in aciem primam. Vibrans ergo gla-
dium electum. Abrahio iuuenis ed-
mundi dignum in fulminis fide
aciem. abruptisq; mediam pertran-
sit seque sequentibus obruendam dedit.
Hinc in aciem regalem aduolat. Vbi cum
clamor et stridor horrendus incipere. ui-
dent dux edricus ruinam dacorum im-
nere. clamauit angloz genti. Eledra-
gle Eledengle. dede ut edmundus. Quod
sic interpretatur. fugite angli. fugite
angli. mortuus est edmundus. Sic ergo
clamant fugam cum suis primus in-
cepit. Quem tota gens angloz in fu-
gam subsequuta est. Illic ergo miracula
strages angloz facta est. Illic occisus
est dux edno. et alfric dux. et godwinus
dux. et wilkred de estangle. et ailhardus
dux. et alfric dux. et omnis flos nobilita-
tis britannie. Rex uero cunctis tanta fretus
uictoria londoniam et septem cepit re-
galia. septima tamen uice congregati sunt
exercitus in gloucestre. hic autem formi-
dantes fortitudinem regis edmundi.
Illic uero cunctis regis duxerunt in se periret.

Cur insensata uocat primus totius in
curruis. Pugnat singulariter. quod
regnare studeat singulariter. Placu-
it sententia regibus. Hec enim medi-
ocritas erat rex cum peribat. Postquam
reges in olamie duellum inceperunt.
Lancelus et lanceus utriusque fractis sup-
arma omnium armorum prestantissima.
rem gladius egere. Audiebant ergo ui-
debant horribiles tumultus. et igneas
collisiones populo utique cum gemitu
et clamore. Tandem uigor incompara-
bilis edmundi fulminare cepit. Cui rex
cum magna uigore resistens. et tu-
o timeat. inquit. Iuuenis omnium
fortissime que necessitas est alterum
uictum regnandi causa ferro perire.
Simul factus adoptiuus. regnumque par-
tiamur. impetimusque. ego rebus in tu-
tu quoque in me. Dacia quoque tuo
disponatur impio. hic uerbi iuuenis
ment generosa delinita est. et olim
pacis inuicem datum est. Conueni-
ente ergo populo et per gaudio lacrimante.
edmundus regnum Westsaxe suscepit.
fuit uero regnum merce suscipiens.
reuerfus est ad londoniam.

Edmundus rex post pauca et hinc
dies perditione occisus est apud
grenesford. Sic autem occisus. Cum
rex hostibus suis terribilis et amendus
simul in regno floretet. iuxta nocte
quadam in domum euacuacionis
ad requisita nature. Vbi filius edri-
ci duxit in foua secretaria consilio
patris delinens. regem in irelanda
cunctello hic aceto percussit. et inter
uiscera ferrum fugient reliquit

Forcibus g̃ ad regem eunt ueniunt. salu-
tante eum dicunt. Que solus rex. cui
cum rem gestam deuclast. respondit
rex. ego te optanti obsequi merentur.
cunctis angloꝝ p̃eribz reddam cellioꝝ.
Iussit g̃ eum excipitari. capua in sti-
pente sup cellioꝝem londonie turrim
figi. Sic p̃it aduindus rex forci. cu
uno anno regnasset. sepultus est un-
algar diuinum suum in glastirgebiribz.

Cum rex angloꝝ eunnam
ducat normannoꝝ filiam. uxorem
regis adredii dicit. Postea uero rex
dignam retributionem nequicie an-
glis reddidit. Ipe namqz in dno suo
Westgeram hilitat. hinc nordhumbria.
Burchillus estangle. adrius merce.
Rex uero eunt adrium occidit. Tur-
killium eridant. hinc fugere copu-
lit. Preerea summos p̃erum agref
sui normannum ducem interfecit.
Ceteri adeling exterminant. adelhol-
dum terrinent. Ceteri thecole lung-
ceridant. Bedone fero uita p̃uant.
Fere quoqz mirabilem censionem reddi.
scilicet. xxii. m. lib. p̃ter. xi. m. s. qual
londonienses reddiderunt. Dignum
g̃ creatorum dicit iustus anglis in-
posuit. Sicut ueris

Cum tercio anno regni sui iust
indaciam ducunt exercitum angloꝝ
Edacoꝝ in Wandalol. cum ante holi-
bus crastina die constructurus appro-
pinquallet. Godwinus. consilium anglo-
rum ducunt exercitum iuge in scio. noc-
te p̃fectus est in hostes. Igitur impu-
dol inuadit. occidit. fugauit. Rex u-
summo mane cum anglos fugisse

uel ad hostes p̃fide transisse putaret.
atque ordinatus in hostem dirigens.
non inuenit in castris nisi sanguine.
et cadavera. et predam. Quamobrem
summo honore deinceps anglos ha-
bit. nec minori qm dacol. hinc adis
in angliam redit. Hoc circa tempus
lauring archiepo defuncto athelnoth
successor eius wnam petiit. cum q
lefrimus abbas dyensis p̃fectus ab
batiam iniuste sibi ablatam papa.
Beuchetio iulente retulit. Ath-
ep̃e uero roma rediens. Corpus sci
alsti alondonia transtulit cantua-
riam.

Cum rex anno. vii. norman-
noꝝum dux ricardus scd̃s pa-
ter eunne regine angloꝝ uiuere n̄
adiret. Postquam ricardus filius
suis anno ipe uno impuit. et post
eum Robertus frater. viii. annis. An-
no uero sequenti iust cum exercitu
angloꝝ rex indaciam contra ulf et
alaf. Qui grauissimam multitudi-
nem contra eum terra et mari addu-
erit de gente theon. Ibi g̃ p̃it poples
iustus angloꝝ et dacoz ex parte eunt.
et theon uicerunt.

Cum anno. xii. iust ab anglia
cum. i. puppibz in nordwagiam.
Abello fugauit olaf regem nordwagi-
ensium. regnumqz illud recepit in-
suum. cum ū inde redisset in angli-
am rex olaf rediens in nordwagiam
a patrie illius gente occisus est. Re-
mansitqz eunt regnum illud dum
iust. Circa hoc tempus. Roberto regi
francie successit filius suus henricus.

Circa regis anno .xv. Robinus dux nor-
mannie in peguacione ierosolimi-
tana mortuus est. cui successit Willelmus
notus filius eius imperatoris etate. Rex uero
civitatem romanam splendide preerat. et celesti-
nam que uocatur romescor quam du-
cesseores sui dederant: ecclesie romane
pbenititer assignauit. Quis autem nu-
merat de nosinal eius dapulitates
tuis. et magnalia que gessit rex magnus
in peguacione illa? Non fuit rex sub
occidentali mundi limite. qui tam
splendide tam famose romae sua loca
petisset. Eodem uero anno roma redi-
it. preerat in sorianam. et auelcolin rex
loae subditus est ei. et duo alii reges
mellitane. et ieromane.

Circa rex cum .xx. annis regnasset
uiuere destituit apud scatesbiri.
et sepultus est apud Wincestre in ue-
teri monasterio. De cuius regis pote-
tia pauca sunt pstringenda. Rex
cum ante cum tante magnitudinis
rex fuerit in anglia erat namque dux
totius danie. totius anglie. totius nor-
uagie. simul et scocie. Inim uero peria
numerum belloy quibus maxime imple-
dit: uicinia gessit eleganti et magni-
fice. Primum est quod filiam suam
imperatoris romano cum ineffabilibus
diuitiis maritauit. Secundo quod roma
pergit omnes malis fractiones in uia
que per gallias tendit que uocantur
tolonea uel transueria: data pen-
sio sua dimittit facte usque ad me-
diterraneum. Tertium quod cum mag-
no uigore floret imperator: sed hinc lu-
um in iudice maris cum ascenderet

statu iussit. Dixit autem mari-
mari ascendenti. Tu mee ditionis es
et terra in qua sedeo mea est: nec fuit
qui impune meo resisteret impio.
Impio ergo tunc ne uitam meam ascendam
nec uestes nec membra diuitorum tuum
mactare presumat. Mare uero de-
more concordant: pedes regis et crura
sue reuerentia mactata. Rex ergo re-
siliens: ait. Sciant omnes habitantes
orbem. uanam et frivolum regum
esse potentiam: nec regis quem pi-
am nomine dignum preter eum
cuius uirtu celum. terra mare.
legibus obediunt eternis. Rex ergo
cum nunquam postea coronam au-
ream. ceruicem sue imposuit: sed sup-
inagnem domini que cruce affixa e-
rat posuit eam in eternum. in lan-
tem dei regis magni. cuius uia
comit regis anima quate fructus.

Haraldus filius eius
regis et alvine filie alfelmi
dux electus est in regem. fuit
namque placitum magnum apud
ornetod. Vbi leuiculus consul totius
principes ethyrcali parte tamasi cum
londoniensibus elegerunt haraldum. ut
conseruaret regnum fratris suo ha-
dena qui erat in dacia. Godwinus
uero consul patet haraldi postea
regis et principis esse ceperunt co-
tradidit. sed non profuit. Consilium
ergo inierunt quod omnia regina
cum regis detinere familia con-
seruaret Westsere apud Wincestre
inopis filii sui. Godwinus uero con-
sul dux eis esset in reuultari.

Haraldus rex exilauit emmam
regnam noticam scilicet suam.
Quo diuertent ad baldeuinnu consu-
lem flandrie accepit ab eo castrum
brige. ut ibi & inde regeret. Wilhelmo
namq; dno nordmannoz adhuc
iuetate puepli cum rege francoz
manente nordmannia filius regis
lit erat. Anno sequente adeluod
archiepo cantuariensi ougrante
succellit ei.

Haraldus rex cum regnasset. iiii.
annis & mensibz. iiii. mortem
sen sit apud grinesford. & sepultus
est apud Westmeuster. In diebz illis
reddite fuerant. xvi. puyibz abu-
no quoz portu. viii. marce arge-
ti. sicut & pater sui tempore.

Hardecnut fil' regis matris & matris
regine ueniens ad maria apud lano-
wic ilico susceptus est & electus
sue regem simul ab anglis & dacis.
huius anno scdo redditus est census
dacoz scitatus. l. xxi. q. i. & xvi. i.
Co an anno uenit edwardus filius
adelredi regis anormannia ad regem
habuerunt fratrem suum. Ambo & cari-
erant filii matris filie. Ricardi con-
silio.

Hardecnut rex morte preceptus est.
cum regnasset. ii. annis: in me-
dio flore iuuentutis sue apud lano-
wic qui dare uidetur & benigne
iuuentutis fuerat suis. tante namq;
largitatis fecerat fuisse: ut prandia
regalia. iiii. iuche uicibz omni curie
sue faceret apponi. Malens auocatis
apposita fercula dimitta. qm anon

uocatis appuenda fercula repositi. cum
nostri tempis consuetudo sit causa uel
auaritie. uel ut ipi dicunt fastidii
pncipet lancl iuche tantum fuit et
cal ante ponere. Sepul est autē har-
decnut in ueteri monasterio apud
Wincest iuxta curiam suam.
Decret q angloz iam dacoz dno lute-
tari hylares palureso pinogetio fi-
lio adreth ut regni dade matre subli-
meur nuntios mittunt. Ille autē
cum esset pater anglicus & matre
normannus alios ex consanguineis
matris sue multos exiit similita-
tibz anormannia sciam dixerit in
angham. Godwinus uero cum esset
consul fortissimus progtauit se
edwardo fratri iuniori. & simplici-
ri posse filiam suam dare in regina.
hunc uero alfredum quia pinogetio
natus erat & magne pbuatis. nullo
modo filiam suam ducere dignatu-
rum fuissebat. Inimauit q pteribz
anglie alfredum uiam copiam
normannoze sciam ad duxisse frat-
angloz est pmississe gentē fortissima
& subdolan inter eos i scipare an-
glis scit u non esse. hoc plolue
penal oportet: ne alii post hoc aude-
ant p regis coguacione se anglis
ingerere. lapsi sunt q ligati nor-
manni qui uenerant cum alfre-
do. & cum ordine salerant. nouem
seper nouem federens erapian
fuit. & decimus remansit apud
geldestod. cum autem omes interfecti
essent in decima pars nimum ui-
sum est anglis tunc sup ee. fecerit

noy 29
for in 1111
p. 1111

decimam decimari. Et sic paucissimi e-
ualerunt. Muratum vero captum
dixerunt inely. et oculot eius eruit.
et mortuus est. Miserunt g^o p^o Edwardo
iunioze in normanniam mittit et
obsidet. mandantes ei quod paucissi-
mos normannoz secum adduceret.
et cum in regem fidelissime stabiliret.
Paruit adwardus et cum paucis uenit
in angliam. et electus est in regem ab
omni populo. et sacratus est ab eadsi
archiepo apud Winchestre in die pas-
che. Eadsi uero archiepo dimisit an-
chiepatum ppter infirmitatem. et sa-
cratus est sward in loco eius. Tunc
quoq; factus est stigandus epe est-
angle.

Edwardus rex in patrociniis reg-
ni sui dixit filiam Godwini for-
tissimi consulis noie otheviam soro-
rem regis haraldi futuri. Circa hoc
tempus tanta famel angliam in-
uasit. quod sectari frumentum qui
equo uni solet esset ee oneri uenit
dareur. v. solidi et etiam plus. Postea
uero stigandus qui erat epe in esta-
gle. factus est epe etiam apud Win-
cestr. Rex autem exilauit s^oweim
suisem filium godwini p^odicti con-
sulis. Qui rediens ad batouinum
considem flandrie. h^obidem h^oye
mauit apud bruge.

Edwardi regis anno. Et commic-
tum est bellum ap^o walestume
inter henricum regem francorum
et p^oceres normannie quia uolebat
willelmum iudicem regere. Quocum
dux willelmus uictor optinisset.

quosdam exilauit quosdam cor-
pore inuinit. uenerunt eo tempe
duo principes dacoz lothen. theyding
apud sandwic. Vbi capta innume-
rabili p^oda auri quoq; et argenti
copia p^omare g^omittet est seram
p^odati sunt. Inde uero dirigentes
iter in flandriam. uendita p^oda
sua reuersi sunt in die uenerunt.
Anno sequenti rediit s^oweim con-
sul in angliam in p^oteritum a re-
ge pacem. Quod cum haraldus se-
cuss theoruto consul diuercissent.
uenit postea ad Godwinum p^otem
suum apud penesele. In h^o humil-
lume supplicans et fr^oz suis haraldo.
et tosti. et leonid consuli. optinuit
ab eis ut boord^o consul secum p^ofi-
cilleretur usq; ad sandwic. ad ami-
cistiam regis impetrandam. Boord^o
g^o introiit in nauem s^oweim consu-
lis ad ayrdum eius. nequit occi-
sus est ab eis. Cadauerq; eius p^octi
sepeluerunt amici sui apud Wincest-
re. Cuius regem diuicem suum
s^oweim reuersus est in flandriam.
Sequenti uero anno s^oweim regi
p^ocordatus est cautela godwini
patris sui. Et tempe leo papa uenit
in synochum apud uergalae. ubi
uif epe interfuit. et pene fractus
et lucto eius ap^oht. nisi manus
p^ocerum dedisset. Felicitat enim
officium suum licet epe diceret.
Eadsi archiepe uita callidus est.
Obierat etiam s^owardus successor

Edwardus. et anno regni sui

deat ep̄o roberto londono ep̄anum
cantuarie. Regi uero delatum est q̄
godwinus gener suus iohannem filium
eius heraldum p̄diceret eum esse.
Quos incantam uocatos: cum suis
obediēdy uenire recusarent. rex em
laure. Itaq̄ godwinus iohannem iue
nit in flandriam. heraldus uero
in hiberniam. Rex uero uirgam p̄
moris maris: dimissa regni d̄
curiam suam iherosol̄m abijt.
Deiēq̄ odoni consularum d̄
h̄re: iherosol̄m et d̄. Algaro ū
filio leuice consular d̄ h̄re
consularum. Caluarū regis anno
xi. anna normannigena uxor regis.
mortal moerem p̄dicit. Godwinus
diacem consular iohannem filium eius
turrem uelut p̄dicit a flandria
ad uisulam d̄ h̄re: p̄dicit est eum.
P̄dicit est quoq̄ polande. heraldus
uenerat ad hiberniam: p̄dicit
est apud polandam: in uenerat
ad patrem suum in d̄ h̄re: p̄dicit
in uenerat. In d̄ ad h̄re. In iu
mens et iherosol̄m et in folcestane in
d̄ h̄re et in landwic in sepe in q̄
accipiant obediēdy et p̄dicit. Quiddā
uero greuiter middleburie uillā
regis combusserit. Nactis uero p̄dicit
marchan tendent in londoniam ob
uante. l. ypp̄dy ep̄dy rex in d̄ h̄re.
Tunc q̄ rex iherosol̄m consilio
stigandū q̄ d̄ h̄re obediēdy cono
diti sunt rex iherosol̄m et gener suus
rediditq̄ illi et suis d̄ h̄re. Tomnia
que p̄dicit habuerant: et t̄m accepit
reginam suam. Robertus ū archieps

et om̄s franci quoz consilio rex conside
rualauemur: exilati sunt. Stigandus
etiam factus est archieps cantuarie.
Iuxta hoc temp̄ Edwardus contra fortis
sunt nordhymbre p̄dicit gigas stafa
manu uero et morte p̄dicit milite si
lium suum in scottum concupiscēdy.
Quem cum bello cesium petri r̄m
uassant. at. Recepte ne uulnus locale
manterioz uel posterioz corp̄is p̄dicit
dixerunt nuntis manterioz. At il
le gaudeo plane non enim alio ū uel
filium meum dignum fuisse. Stig
andus q̄ in scotiam p̄dicit regem bello
uicisq̄ regnumq̄ totum d̄ h̄re
destructum q̄ subiugauit.

Edwardus. xi. anno regni sui
cum p̄diceret apud Wr̄lelores
u plurimum manere d̄ h̄re God
winus gener suus et p̄dicit r̄m
lent iuxta eum dixit. Dixit t̄ rex fal
so delatum est. me p̄dicit n̄ in
uigilasse. Et sic uel celi uerax et uul
tus est hoc p̄dicit fructulum conce
dat. ut in gutture p̄dicit. si unq̄m
te p̄dicit uel rogauerim. Ient. n̄
uerax et iustus audire uocem p̄
dicit. et in q̄dā pane strangu
latus: mortem p̄dicit eternam.
heraldus uero filius eius habuit ob
sularum patris sui. Et algarus con
sul d̄ h̄re habuit consularum ha
raldi.

Edwardus. anno. xii. p̄dicit
p̄dicit normannie contra regem
francoz apud castrum quod uoca
tur mortuum mare. Et inter d̄ h̄re
est r̄chulfus camerari p̄dicit

64
exercitibus francoꝝ apud castrum. Con-
tigit victoria normannis. Et quidem
rex henricus francoꝝ dicitur. Wilhelmus
normannoꝝ bello non intererat.
Ani sequenti Edwardus consul regis illi-
mus p̄fluvio uentris ductus mortem
sensit imminere. Dixitque. Quanta pu-
dor me ut in bellis mori non potuisse.
ita uacarium mori cum dolore re-
seruaret. Induit me scutum locaria mea
impenetrabili. p̄cingite gladio. subuna-
te galea succin̄ uiscera. Secutum arma-
tam in ponte interitum ut uilatum
foras illius. in multum moriar. **H**ic
et dicitur annatus honorifice t̄m
exaltat. Et quia Walteof filium filium
eius adhuc parvulus erat. datus est con-
sularis eius tosti filio godwini con-
sulis. Eodem anno algarus consul ec-
clie exaltatus est quia de p̄dione
regis conuictus in concilio fuerat.
Ille uero pergens ad germanum regem
northwalles rediens cum eodem regem
bussit heretford. et ecclesiam ^{ca} aulbrieti.
Postea uenit edwardus filius edmū-
di uenchide interitum istam. et statim
mortuus est. et sepultus apud londoniam
in ecclesia s̄i pauli. hic fuit p̄t̄
margarete regine scotoꝝ. Laurentius
consul nobilissimus ecclie defunctus
est eo temp̄. cuius uxor Godina nōne
p̄t̄no digna. multa p̄b̄tate uiguit.
Abbatiam apud conuente cōstruit.
et auro et argento incomparabiliter
ditauit. Construxit etiam eccliam
s̄toni sub p̄uincio lincolie. et multas
alias. Algarus uero filius eius
suscepit consularium ecclie.

Edwardi regis anno .xvii. cum iā
henrico rege defuncto philippus
filius eius regnaret Wilhelmus dux
normannoꝝ subiugauit eum et normā-
niam. Haraldus uero transiit in
flandriam in flandriam tempestate
compulsus uenit in p̄nticam p̄-
uinciam. Quem captum consul pu-
tricus Wilhelmo duci normannie red-
didit. Haraldus autem uirauit Wil-
helmo sup̄ reliquas sc̄oꝝ multas et
electissimas se filiam ducturum.
Langham post mortem edwardi
ad opus eius seruaturum. Summo
q̄ honore susceptus et mutueribus
amplis ^{ditat} cum reuerentia esset in angli-
am p̄nticam crinem elegit. Anno uero
sc̄p̄t̄i Haraldus et tosti p̄erierunt
in p̄dicionem in walliam. Sicut
uero patrie subdita est eis et obli-
del dedit. Postea siquidem occiderunt
regem suum Gryphinum. et articule-
runt Haraldus capto eius. Haraldus
uero statuit ibi alium regem. Con-
tigit autem eodem anno. quod in
aula regia apud Windlesore tosti
Haraldum filium suum reguina p̄-
nantem capillis coram rege ip̄o
deripuerunt. In uide namq̄ et tosti fo-
mitem ministrauerat quod cum
ipse tosti p̄mogenitus esset. acruis
d̄roge frater suus diligenter. Igi-
tur impetu furoris p̄pulsus non
potuit cohsistere manus d̄clarie fra-
tris. Rex autem p̄nticam eoz iam
appropinquare p̄cederet. et nam de-
iam non differendam. Tante nāq̄
seuere fr̄s illi erant. q̄ cum alium

Edwardus adeling. Margareta uero fuit mater matildis regine
angloꝝ. et dauid urbanissimi regis scotoꝝ.

undam uillam conspicerent domi-
natorum de nocte inter se uideret.
coramq; pgenem illius possessiones
testimeti optinerent. Scisti quidem
iusticiarii erant regni. Posti q; furi-
bunde discedent a rege & a fratre suo
preat ad heresode u frater suus coro-
dium regale ingratum parauit.
Sbi ministros ffis omis terrarum: sin-
gulis uasit. uini. m^odonis. ceruise.
pinguenti. morati. cistere. crut hu-
manum. uel caput. uel brachium
inposuit. Mandauitq; regi quod ad-
firmam suam pperant cibos saltato
sufficenter inueniret: alios seruum
referre curaret. Rex ergo eum obsec-
lut a deo infirmitum: delegari & re-
lari precepit.

Edwardi anno. qm xiiii. nordhym-
beri her audiamt: costi consule
suum qui militat est ceter & claret in-
gesserat: fugauerunt. Omnemq; fa-
miliam suam tam dacol qm anglo
interficiantet: ceperunt thesauros
& arma eius in uerwic. Construxerit
q; marcherū filium alfgari consul
sup eol consulem. Qui cum gente
illa & cum lincolnehyre. & inotunge
hamseyre. & debulseyre. pperit: usq;
ad hantume & edwinus frater suus
uenit contra eum cum hominib;
consulatus. sui & plures. britanni
cum eo. Tunc uenit haraldus ghuil
ad eol. Ipsi uero miserunt eum ad
regem. & nuntios cum eo pcarret
ut possent habere marcherum consu-
lem sup eol. Quod rex concessit & remi-
set ad eol haraldum ad hantume.

qui hoc eis affirmauit. Ipsi uero in-
terim comburentet & pdamta tocidet
tel: punitie illi non pperunt. S; mul-
ta milia hominum seruum adducen-
tet cum ppcionem suam optinuit
sent: multis annis terrorem pnam
illam regni reddiderunt. Costi & ur-
or sua ad hildewinum consulem stan-
drie diuertentet h; anauerunt.

Millemo scragelimo. vi. anno gre-
pferat dūate dūl de gente anglo-
rum quod diu cognauerat. Genti-
uamq; normannoz asple & allide
tradidit eol ad exterminandum. Cui
uero cum basilica sei pperit apd West-
minster dedicata esset in die scōz
innocentium & postea in uigilia ep-
phanie rex alwardus mundo decel-
sisset. & sepultus esset in eadem ecclesia
qm ipse construxerat. & possessionib;
multis ditauerat: quidam anglo-
rum cadgar ad eum pmouere no-
lebunt in regem. haraldus uero ut-
ribus & genere fretus regni diade-
ma in uasit. Willemus uero dux
normannie trib; de causis mente
stamillatus est: & interim secus irri-
tatus. Primo quia aluredum cog-
natum suum Godwinus & filii sui
deposuerant & penerant. Secō qd
rolbertum epm & donenem consule
& omis francoz Godwinus & filii sui
arte sua ab anglia exilauerant. Ter-
cio quod haraldus impurum p-
laphus regnum q; uirt cognationis
suum esse debuerat sine aliquo iu-
re inuaserat. Principes u norman-
norum conuocant ayrlisi anglie

conquirende ab eis perire. Quibus ad te 9
filios eius. Willelmus filius olibe
dapifer dicitur interfuit. Qui gravissi-
mum iter ad angliam capere gen-
tamq; angloꝝ fortissimam phibens.
contra paucissimos in angliam ut vo-
lunt decerrime litigavit. Quod audi-
ent perire valde gavisus. fidem dedit
ei ut quod ipse diceret omni concederet.
Ingressus igitur ante eos coram duce dixit.
Favimus tui in hac expeditione cum
omnibus meis devoto pfectis. Operavit igitur
omni normannoꝝ pceptis verbis
eius psequi. Cassis itaq; magna parata
est ad pceptum sã valerici qui vocatur.
Quod audient rex hualdus ut bellis a-
cerimus cum navali exercitu contra
Willelmum ducem in mare pfectus
est. Interca venit tosti consul in hymbria
cum .lx. puppibus. Godwinus vero consul
veniens cum exercitu fugavit eum.
Ile vero fugiens in scotiam obvianit
hualdo regi norwagie cum .ccc. puppibus.
et tosti valde gavisus subditus est ei.
De inde venerunt ambo in hymbria
ad eor. Sverovic. et iuxta urbem pugna-
verunt cum eis Godwinus et marcher
consules. In hac pugne locus in auit
li pre urbis adhuc ostenditur. hual-
dus vero rex norwagie et tosti cum eo
mactis ^{hinc} omne glorio ptra sunt. Quod
audient hualdus rex angloꝝ cum ma-
nu valida obvianit eis apud stein
fordelbrige. Pugna igitur incepta est qua
gravior non fuerat. Locumque usque
ad sumpno mane usque ad meridiem cum
horribiliter ruerat iterumque plene ra-
ruit. numerus maximus angloꝝ no-

Wageulor cedere se non fugere com-
pulsit. Itaque flumen igitur repulsi ut
uis sup mortuos transiuntibus mag-
navimter restiterunt. Quidam uero
norwagensis fama dignus eterna sup
pente restitit. et plus .xl. viris an-
gloꝝ securi cedent electa usque ad nona
diei horam omnem exercitum anglo-
rum tenuit solus. Usquequo quidam
navium ingressus pforamina portis
includit cum percussit iaculis. Cum
sanctus igitur angli hualdum regem et
tosti ceciderunt. et totam norwagen-
sium aciem uel armis straverunt.
uel igne dephensos combusserunt.
Hualdus rex angloꝝ eadem
die raverit ad eor. Sverovic cum
tumma leticia. dum pranderet. au-
ditur mentium ducem sibi. Wil-
helmus leticia australia occupavit
et castellum construxit apud hastinges.
Rex igitur non seguit ad volant a-
ciem suam construxit in pnis hat-
tinges. Willelmi uero .v. caeteruat equitum
splendide pinovit in hostem. Quibus
terribiliter disposuit orationem
huiusmodi habuit. Vos alloquor
— norwagiam gaurium fortissimi. n̄
quasi vestre pbitant incertus. no
quasi de uicinia non securus. que
numquam casu alicui uel impedito
a uobis evadere potuit. Quod si se-
mel non vincere potuissetis pro-
tandi fortitan esset. ut pbitat uita
pradaret. Quod autem hactenus
uobis est et quasi necessarium. qua
inhibet exortatione. Omortalium
ualidissimi. quid potuit rex—

J

francoꝝ bellis p̄ficere cum omni gēo
que sunt a lotaringia usq; ad hyspani
am. contra hasting antecessorem nr̄m.
Qui quantum ^{uoluit} francie sibi adquisiuit.
Quantum uoluit regi p̄misit dum pla
cuisse tenuit. dum saciatul est ad ma
ra handant reliquit. Nonne rou p̄t
meul dix̄ p̄misit & auctor nr̄e gentis cū
patrib; nr̄is regem francorum p̄risiuit
in matro sinu regni sui bello uictus.
Hec ip̄e francoꝝ p̄uicit p̄uare salutē.
uisi filiam suam & terram que et no
bil normannia uocatur supplex optu
lisset. Nonne p̄aret nr̄i regem francoꝝ
in rotomago cepit & tenuerunt. dou
ricando p̄uice duci nr̄o normanniam
redidit. eo pacto quod in omni colloci
uone regis francie & ducis normannie
gladio dix̄ attingeretur. regem uero
neq; gladium neq; cetera cunctellum ferre
liceret. hanc eternam sanctionem pa
tres nr̄i regi magno cogitatis statuerūt.
Nonne idem dix̄ p̄aret nr̄os usq; ad
mirmandam iuxta alpes adduxit. &
urbis ducem generum scilicet hū spule^{hic}
preliant p̄uere coegit. Et ne paruum
sit uobis homines uicisse. uicit & ip̄e
diabolum corpulenter conluctant & pro
sternent ligalq; manus eius p̄ terga.
confutimq; uictor angloꝝ reliquit.
Siquid p̄uice narro. Nonne uobis
congruentib; eo ceupe apud moite
mier franca p̄cipit p̄uice fugam
bellis calcaria telis. Vol autem rachul
fo linimo ducē francoꝝ interfecto sa
ma spolisq; p̄uice naturale bonum
soltra necessitate tenuistis. Lia p̄uice
aliquis angloꝝ quos aneiet antecessorē

nr̄i daci & norwagentes bellis uicerunt.
demonstratq; gentem. Nonne ex eius tempore
usq; unne semel milicie naufragia p̄uice
sunt esse. & ego uictus ablatō. Nonne ḡ
p̄uice uobis est gentem unice soltram
gentem arte belli cassam. gentem nec q̄
sagittas habentem. Quis uol o fortissi
mi quasi bello ordinatam p̄uice. Non
ne uobis p̄uice regem hualdum contra
me in p̄sentia uestri p̄uice faciem
suam uobis ostendere ausum fuisse. q̄
tū suppon est quod eos qui parentes
nr̄os cum aluredo cognato meo p̄uice
ne nephandia gratiauerunt. oculis
uestris uidistis. & eoꝝ capta nephandia
adhuc humeris eoꝝ sup̄ sunt. Crigite
uerilla. uicti. nec sit ire p̄uice mo
dul uel modestia. Aboriente ad occiden
tem uidetur fulmem gl̄e nr̄e audiat
tonitruum impetū nr̄i. uindicta q; ge
nerosissimi sanguinis. Nonne p̄uice
uicit. dix̄ Willemus om̄s ira accen
si ultra quam credi potest sc̄m acies
sual impetu inestabili puolabant in hoc
tan. ducemq; iam sibi loquentem soli re
linquebant. Quidam uero noie uilleter
duchum anteqm̄ cohibuit bellatorē. en
sibi iactatū ludent coram gente angloꝝ
dum inani om̄e sup̄ant. quemdam
uerilliferum angloꝝ interfecit. Sedo si
militarē egit. Tertio itam agens ip̄e in
terfectus est. & acies sibi ostenderunt.
Incipit leuiter uictus sagittarum. Go
uictuū sequitur ictuum. In silet
ignita collisio galatrum & castum.
Liam ḡ hualdus uictum gentem suam
in una acie stricissime locasset. & q̄
castellum inde construxisset. in p̄uice

61
tiam nonnaminis. Vocant g̃ dux Will-
mūl genti sue fugam simulare. fugien-
tes autem ad quandam foueam magnā
dolose p̄cedam deuenerunt. multū au-
merit eoz corruerunt: oppressus est. Dum
g̃ angli insequendo p̄stiterunt: acies p̄nci-
pales normannoz mediam angloz ca-
teruam p̄stiterunt. Quod uidentes qui p̄
sequerentur p̄ foueam p̄dictam ire
compulsi: ibidem g̃ magna p̄te perierunt.

Vocant etiam dux Willelmus uiros sa-
gittarios ut non in hostem directe, sed
in aciem sursum emittentes: tunc cum
hostilem sagittas occiderent. Quod agili
magno fuit detrimento. Viginti autem
equites strenuissimi fidem suam inui-
tam detulerunt. quod angloz cateruam
primum: signum regum quod uocat
standard arripuerunt. Quod dum facerent:
plures eoz occisi sunt. Pars autem eoz
iua gladius fuita standard asportauerunt.
Inter ea totus h̄m̄ sagittariorū cecidit
circa regem humilium. et in oīa idū corru-
it. Irumpent autem multitudo equitum:
regem uulnerum interfecerunt. et Girardus
sulem et Helvius consulem fratres ei cum eo.

Sic igitur contra est cecidit angloz.
Willelmus uero tanta p̄tū uictoria:
suscepit a londonensibus pacifice coronari
est apud Westmūster ab aldrado eboracē
si archiep̄o. Sic facta est mutatio d̄te
excessi. Quam comata ingens ab eroldio d̄
tem anni designauerat. Unde dictum est:

Anno millesimo sexagesimo quoque senio.
Angloz mare flammis sceleris comate.
Commissum est autem bellum mense oc-
tobri in festiuitate s̄i kal̄ystr̄.

Quo in loco rex Willelmus abbatē nobilē

postea p̄defunctus suis construxit. et eā
digne nomine belli uocauit.

Willelmus p̄ anno sequenti mare in-
tra ducent secum obsides et thelanoz.
Et eodem anno rediens: diuisit terram in
leabz. Sed eadgar iuuenis cum uicibus mi-
leabz p̄gessit in scociam: melcolin regi scoto-
rum margaretam sororem suam despon-
sauit. Cum autem rex Robertus comiti
9 sulatum northymbrie dedisset: puertia-
les cum eam eo. dicit. homines occidit.
Tunc eadgar iuuenis cum omni gente
northymbrie uenit eorū. et burgensibus
cum eo pacem fecerunt. Rex uero aduenit
cum cetera ciuitate p̄data magnam gen-
tis p̄fide stragem dedit: eadgarus uicibus
autem reuersus est in scociam.

Villielmi regis anno tertio uenerunt
duo filii sueuicū regis dacoz et osbo
consul frater suus cum. ecc. p̄p̄p̄ibus
in humbram. Ad quos uenit consul ead-
gar iuuenis uenerunt. Junctiq; simul da-
ci et angli: castellum de colhereburū ceperunt.
Quotiq; francoz p̄mentes p̄ncipales eoz
uincos et thelanoz ad puppet tu-
lerunt. et inter usam et trentam hyema-
uerunt. Rex autem aduenit dacos au-
fugauit. et anglos illi p̄uincie destruxit.
Et consul Gattel cum rege concordatus ē.
Anno sequenti baldeuino flandrie consu-
le defuncto cuius iam filiam rex Will-
mūl duxerat: successit filius suus erul-
fuit. Quem rex Willelmus angloz et phi-
lypus rex francoz manu tenuerunt. Rob-
tus autem frater suus eum bello con-
stigit occidit erulfum consulem et Wil-
lelmum filium osbo de quo p̄diximus:
et multa milia hoīm in usq; regis.

Willelmi regis anno s. marcherut
radulphus consules cepunt pdari
p campol & nemora. Radulphus autem oc
tus est a suis. Marcherut u. & hestard
radulphus epe uenerunt incho. Rex u.
ducent gntium tra & mari in silam ob
sedit. pontem parauit domum belli ar
tificiose construxit que u. q. hoche p
sta urot p dicitur occidit utroient in
silam pter hestardum qui suos uirt
litter strenuissimul eduxit. Sequenti
anno duxit rex gntium tra & mari in
sotiam. Melcolu u. rex scotoz homo su
effectus est. & obsidit ei dedit. Anno se
quenti rex duxit gntium angloz & fran
coz in cenomaniam. Angli u. terram
illam destruxit uillal comburendo. uine
at cedendo. & eam regi subdiderunt. Primo
uero anno uirt rex in normanniam &
cadgarus timentis concordauit ei in u
tia regis diu pmanit.

Willelmi regis anno. ii. Radulphus
cum rex consilium stangle dederit.
regem a regno expellere cogitauit con
silio Walter consulis & rogeri. qui fuit
filius Willelmi filii osbri. Suis sor
rem consil p dicitur duxit & impit nup
tial hanc pditionem plocuti sunt pce
ret uero regni eius uirtiter obstiterit.
Vn ipse nauet utroient apud nordwre
recessit in dacia. Rex autem rediens
in anglia. Rogerum consulem cogna
tum suum misit in carcerem. Walter
consulem decollari fecit apud Wincaster.
& sepultus est apud crulande. Sacerdoz
uero qui nuptial prauit inter fuerit
multos fugauit. multos occidit pmanit.
Radulphus autem consil adducens

tunt filium sequi regis dacomun. &
hacia consulem redit in anglia. s.
.cc. puppis. Scum non auderit gem
regem Willelmum pugnare transireta
uerunt in flandriam. Eodem anno e
dnd regina decessit. & sepulta est. uirta
edwardum uirtum suum ap Westmun
stre. Anno sequenti rex transiretas
obsidit dol. Britannii autem castellum
tenuerunt uirtiter donec rex francie
aduenient liberant eos. Postea u. rex
francie & rex Willelmus concordati st.
Rex autem scotoz uirtolm pdatus
est in nordhymbre usq ad tunc & pdam
maximam multosq homines in uin
culis secum rediit. Rex quoq Willel
mus sedicione militari agens contra
robrum filium suum apud gerterie q.
est castrum in francia. equo suo pul
lut est. & Willelmus filius eius uirtu
tul. & uirta ex suis occisi. Malechret
autem rex robro filio suo. Porro nord
hymbri pditione occiderunt Walkeri
epm diu helme in quodam palatio pa
tifice statuto iuxta tinam. & c. hoies
cum eo.

Willelmus rex anno. xv. duxit ex
ertitum in galiam. & eam sibi
subdidit. Odonem epm frim suum
postea in carcerem posuit. hnt rana latio
regina matildis obiit. Eo tunc cepit rex
abina quaq hyda anglic. vi. sol. Gur
stanus uero abbas glastingeburi tunc p
sedul commisit. Grel namq monachos
sub altare posuit occidi fecit. & xviii.
uirtucri. tra quod sanguis eoz uic
erit abaltari sup gradus. & agrandibut
sup arenam.

Willelmus rex anno xviii. quo in anno urbanus effectus est papa romanus: rediit a normannia in angliam cum tanto exercitu francorum. normannorum. britannoꝝ. quod mirum uidebatur: qm̄ hec terra pacare possit col. Vidit autem cum summa exultatione quod rex dacie eum et robertus frater eius contra flandrie uolebant ditioni sue angliam maritima aggredi sibi suppone. Cum autem apparatus eorum eos uolente defecisset: remisit magnas preces et certum ad natale solum.

Misit autem de hinc rex potentissimos secretarios suos p̄ unam quicq̄ septimam. i. p̄ unam anglicam. et inquirere fecit p̄ terrarum suarum: quot hyde. i. iugera unius tantum sufficiencia p̄ annum esset minima quaeq̄ uilla. et quot animalia. Fecit etiam inquirere quid una quaeq̄ uisus. castellum uisus. nulla. flumen. palus. silua redderet p̄ annum. hec autem omnia in cartis scripta: delata sunt ad regem. et thesauri reposita: usq̄ hodie seruatur. Eodem anno mauricius effectus est ep̄s londonie. qui templum martini quod nec dum p̄fectum est incepit.

Willelmus rex fortis anno. rex regni sui cum demore tenuisset curiam suam in natali apud Gloucestre ad pascha apud Wincestre. ad pentecosten apud londoniam henricum filium suum iuniorum uirilibus induit armis. Deinde accipiens omnium hominum et baronum anglie ciuiscumq̄ feudis licentiam curiam etiam fidelitatis recipere non distulit. Postea rex ad quendam magnum thesauri copiam super quoscumq̄ aliquam causam inuenire poterat. sine

iuste sine iniuste iure in normannia.
Anno uicelimo primo regni Willelmi regis cum iam iustitiam dñi uoluntatem super angloꝝ gentem normanni complessent. nec iam uisus alicuius p̄cepti de p̄genie angloꝝ esset in anglia: sed om̄s ad seruitutem et actum totum redacti essent ita etiam ut anglicum uocari esset obprobrium. huic uisus auctor uindicta Willelmus iustitiam terminant. Clegat enim deus normannos ad angloꝝ gentem exterminandam. quia p̄rogativa sciencie singulari om̄ibus populis uiderat eos p̄minere. Natura siquidem eorum est ut cum hostes suos adeo deplacuerint. ut adire non possint: ipsi se deprimant. et se ipsos suas in pauperem et uastitatem redigant. Semperq̄ normannoꝝ dñi cum hostes controuerunt cum crudeliter non agere nequeant: suos etiam hostes controuerunt. Quod scilicet in normannia. et anglia. apulia. calabria. sicilia. et antiochia. terris qualis est deus subuenit. magis apparere. In anglia q̄ in iusta telonea et p̄ssine consuetudines hic temporibus pullulauerunt. Principes om̄es dñi et argenti cupiditate ceteri adeo erant: ut illud de eis uero dici potuisset. Unde habeat uano querit. sed oportet habere. Quanto magis loquebantur de reo: tanto maior fiebat in uisus. Qui iusticiarii uocabantur: capid erat om̄is in iusticie. vicecomites et ffoliati quorū erat officium iusticia et iudicium: furibus et captiuis atrociores erant. et om̄ibus leuissimis leniores. Nec ipse cum ad firmam terram suam quomodo

De uisus et p̄ceptis normannoꝝ

De p̄ssine et iusticia pullulauerunt p̄ reges et p̄ncipes

gemma

carum poterat dedisset: alii magis offer-
rent: et deinde alii tempore negligentia
dum. et ad maiora student dabit. Nec
erat cum quanta iniuria pauperibus a p[ro]
p[ro]stat fieret. In hoc g[er] anno pestes in-
mitat et famis anglie deus inmisit.
ut qui febribus euaderet fame moreretur.
Inmisit etiam tempestates et contraria. quibus
multos hominum occidit. nec animalibus
nec pecori peperit. Inerat autem hoc an-
no rex Willielmus infantiam. Felicitate
regnum regis philippi. et multos suorum
nec dedit. Combussit quoque castrum
nobile quod uocatur naante. et omnes ecclesias
que ibi inerat: plebemque multam et du-
os anachoritas scilicet igni tradidit. Quibus
de causis deus irrat: regem cum in-
ueniret infirmitatem. postea morti con-
cessit. De cuius regis potentissimi uita:
bona perstringenda sunt et mala de abou-
sumant exempla: et amant dulcetur
cautela.

Villielmus omnibus normannie et
suis foris fuit. Omnibus anglorum
regibus potentior fuit. Quibus predecessori-
bus suis laude dignior fuit. Erat autem
sapienter se abstinent: locuplet. se cupidus
glorie se fame dedit. Erat humilis
deo seruicantibus. durus sibi resistantibus.
Posuerat namque consules et principes in
carcerem. quos et abbas postestoribus suis
perueniret. Rex ipse non peperit. non erat
qui resisteret. Auserebat potentissimus
et auri et argenti milia. Ad castella solus
omnis fatigabat constructa. Si seruum
capere aut aprum: oculos eis euellebat.
nec erat qui obmurmuraret. Amant
autem fecit: tamquam pater esset eorum

Unde in siluis uenationum que uocantur
non effores. nullas cradicam. gemem et
turpari et aserit fecit in habitari. Num autem
imperet suis sua. non paliqua necessitate
se peruenire cupiditate. in intumit cordi-
um amaritabantur. et abelabantur. Ipe uero
nichilpudebat itat eorum. Si oportebat om-
nibus obsequium regis inerat: si amore aut uel
perueniam uel terit uel uita uellent peruenire.
Plandus auctorit. heu quato dolore plan-
gendum est. quod aliquis hominis cum
cuius et uerit sit. ad id supbia. ut super-
omnes se solum mortis oblectat extollat.
Regi quidem peruenire normanniam habita-
rie peruenire. Lenianam armis ad-
fuerat: britanniam sibi accliam fecerat.
Super angliam solus totam regnauerat.
ita quod nec ibi una sola id inerat de
qua nesciret cuius esset: et quid ualere.
Sociam quoque sibi subiugauerat. Wal-
hamque reuerentius in suam ceperat. Pa-
cis autem tantus auctor fuerat: quod a
puella aut honesta regnum anglie
peruenire posset impune. Si alius qui
nam quacumque de causa perueniret: ca-
pitale subiaceret sententia. Si aliam
in oppressis: gentilibus perueniret armis
construxerat autem abbatiam belli requa-
ditum est et illam apud catham salom
in normanniam. in qua ipse sepultus est.
Iros si sua matulchit abbatiam semo-
ualium ibidem construxerat: in qua et
ipse sepulta est. Quorum animabus mise-
ratur qui solus post mortem inerat.
Votus qui legat et utri tamen uirtutes.
Tucia uidetur: bona sequeret. tam illis
delinquentes peruenire peruenire: quod ducen-
ad unam perfectam.

e more regis Will.

Laude p[ro]mi Will. regis
Anglorum

Eodem anno pagani sup̄ ramos
in hys summa p̄dara sunt. & partes
magis regni occupaverunt. Amphol
vero rex xpianus accepto circumq̄q̄
& xpianis auxilio. resurgens paganos
occidit. fugavit. terre abbate damp
na reparavit. Accidit etiam in dacia q̄
daci nunq̄m antea in dūm fide lesi
tunt regem suum in monasterio q̄dā
p̄datione p̄merunt. Willielmus vero
rex roberto filio suo p̄mogenito dūm
sem̄ normanniam. Willielmo sc̄o
filio eius regnum anglie. henrico fr̄o
thesauri copiam. Quo cum robertus
partem ei normannie vendidisset thes
auro habito. tertium ei abstulit. Que res
ualde deo displicuit. sed unchetam ī
tempora distulit. Willielmus ū p̄gent
apud Wincestre thesaurum p̄ri sui
sc̄m̄ impium eius diuisit. Grant aū
in thesauro illo. lx. m. lib̄ argenti. exp̄
to anno & gemmis. & uasib̄ & palliis. De
dit quod inde quibzdam ecclesiis. x.
marcat auri. quibzdam sex. & uniusq̄
ecclesie uille. v. solidos & misit unum
quemq̄ comitatum. c. lib̄ denarium pau
peribz. P̄cepto quoq̄ patris sui om̄i
uinctos a unneulis soluit. Rex ḡ nouit
curiam suam ad natale tenuit apud
londoniam. In qua adfuerunt lamfrac̄
archieps̄ qui eum sacrauerat aā regem
& thomas ep̄s̄ eboracensis & maurici lon
doniensis. & walkelinus Wintonensis.
& gausfred̄ ep̄s̄ exetere. & wolnold ep̄s̄
sc̄i Wincastre. & Willielm̄ redforde. & Ro
bertus exetere. & Willielm̄ thimelme. & ed
ep̄s̄ huiocensis inciar̄ & p̄cept̄ tot̄ anglie.
& ramagnus ep̄s̄ lincolniensis. de q̄ pauca

tangere res erigit.

Ramagnus ḡ q̄ monachus fuerat apud
fescamb̄ dedit rex dorchesterie ep̄s̄m̄
que sita est sup̄ tamasim. Cum autem
ep̄s̄m̄ ille maior om̄ibz anglie a ta
masim usq̄ ad hymbtram duraret mo
lestum uisum est ep̄o q̄. in ip̄o timmo
ep̄s̄m̄ sedes esset ep̄s̄m̄. Displacuit ḡ
ei quod urbs illa modica erat. cū me
odem ep̄s̄m̄ ciuitas clarissima lincollie
dignior sede ep̄s̄m̄ uideretur. Mercat̄
ḡ p̄dit in ip̄o itice urbs iuxta castel
lum turribz fortissimis circumuit in loco
forti fortiori. pulchro pulchram. uirgin
uigintim. construxit ecclesiam. Quod
& grata esset deo securitatibz & h̄ p̄cept̄
oponebat inuincibilis hostibz. Promin
tiam eū h̄ndisse archieps̄ eboracensis
calumpniabatur. Antiqua tempore
serie. Ramagnus ū nichil ducens in pe
titionem ei non sequitur op̄ incepti
p̄git. Factumq̄ clericis doctrina. & mo
ribz approbatissimis decorauit. Erat
siquidem statura paruus. sed corde mag
nus. colore fissus. sed opibz uenustus.

De regia quidem p̄datione fuerat impe
tratus. sed simulul eius sc̄ri igniti iu
dicio d̄m̄ purgant. regio restituta a
mon. & maculam pontificali decoret
decori. hoc tempore. h̄ auctore. h̄u canis.
incepta est ecclesia mod̄na lincolmen

Vis.

erum iam rebz usq̄ ad tempora
nra p̄ductis. nouit nouit lib̄ ē. roman
chus. Si autem & hic p̄dictoz recapitu
latio elucidant requiratur. nec ob ista
cū pauca sunt lectori molestus apparebo.
Ecce ḡ spectm̄ de regibz libri terminari

Adoret regnavit sup universos regnes
anglie. xxxvii. annis semp ad labore
benedicunt unicum forasit. & i. ad
pacione occisus est.

Erant omnium pdecessor suoz in grm
et glorie. xx. annis.

Haraldus filius eius. & iii. anni. & xvi.
ebdomachit.

Hardecunt munificus regi cum fili
cum regnasset. ii. annis. & dieb; in
morte precepit est.

Edwardus rex bonus & pacificus. & in
pace. xxiii. annis.

Haraldus rex pirus uno anno. xlii.
non pleno que ipa pdidit in iusti
cia.

Willelmus omnium pdictor summus
xxi. anno gloriose splenduit.

De quo dictum est.

Belarius celar et si natura negavit.

Hunc Willelmus et stella cometa dedit.

Explicit liber. vi. Inapit

L J B C R. vii.

Actenus debet que uel
libris uecerum legendo
reperimus uel fama uul
gante pcepimus. tracta
tum est. Hunc autem de

his que uel ipsi uicimus uel ab his
que uiderant audiuimus ptrahan
dum est. Declaratum qdem constat
quom dnt saluam et honorem gēte
anglor pmerit abstulerit. et iam po
plm non esse iulterit. Parabit autē
ain quomodo et ipol normannos um
dicet quidem suos uarut dactib; af
ficere incepit. Omil nancq nobilio
et pccum in Willelmum iuniorum

non sine pūro bella mouentel. et o
leram frā suum in regnum acit
antel suul quicq; pūntū uelicacit fē.
Deo pūcul boiocentit pūcept et mode

rator anglie incantia seditionem ex
ordient. regit et archiepū nullat uiuafit
et combussit. Rogerus consil demozu
il circa pūenesel idem incepit. Gal

fridus epē pchouit abeigestou ueltem
berbe et bialai et turria iacencia ueltem
Rogerus in castello norwic seclerit et

cum pēstanglie non signiut incoa
uit. hugo in pūntia legocetrie et
hantonis nichil mēciat egrit. Wilhel
mus epē dunhelmie in finitissimis

similia pperauit. pūceptū hēre
fordeshyre et salopshyre pūclatet com
bussierunt cum ualensib; pūntiam
Worceastre. usq; ad pūtal uelbit. cum

autem templum et castellum assilire
pararent. Wistanus epē scōs queq; dam
amicum familiarem summū uelcessi
tatis compellauit. Deinde ueldicet

excelsium. cuius opē coram altari in
uoracione pūnt miltib; et miltib; v
milia. hostium uel occidit uel cepit.

Ecce uero mirabiliter fugauit. Rex
autem congregato anglor poplō uel
didit uenauit et nemora. legesq; pūni
sit exoptabile. Perterit igitur ad cal

tellum tūnebruge. unde gilebauit a re
bellabit. Cum autem regal gēntis iam
tastellum confringeret. cum rege pūnti
cauit est. Rex uide pūcedent ad pūue
sel oblectit ibi odonem epū. et Rogerū

consilou. rex ebdomachit. In tēra dicit
robertus uorimannie angliam festinā
adire. et auxilio pdictor obanere. pūnt

etiam p[ro]p[ri]um magnitudinem suorum dispo-
 nent cum copul[is] ingentibus eos p[ro]loqui.
 Angli vero mare custodiunt occide-
 runt et submerferunt ex illis innume-
 rabiles. Ignis qui supererat impetuose
 se deficiente est[et]o castrum regi reddere.
 Deo siquidem ep[iscop]o unavit se ab anglia
 recessurum et castellum rouceastre
 reddaturum. Cum autem ut illud red-
 ditur cum regis hominibus eo venisset
 archiep[iscop]i consilium et ceteri patres qui urbi
 morant fallacia ipsius ep[iscop]i regisq[ue]
 ministros aperunt. et incanterem re-
 trulerunt. Quibus rex auditis rouceas-
 triam obsecrat. donec firmiter redit-
 ta est ei. ep[iscop]o vero non reddaturus mare
 transit. Interit quoq[ue] rex etiam cum
 helme obsecrat. donec reddita
 est ei. Ep[iscop]o vero multos proditorum.
 p[ro]p[ri]i sunt imperium. Rex vero tunc
 in fidem suam distribuit. Jam tunc
 archiep[iscop]o doctor luculentus clericorum
 et pater dulcissimus monachorum et rebus
 transitorius anno sequente transit.
 Quo in anno tremor fuit terribilis.
 Vni[us] Willelmus anno t[er]cio **1080**
 regni sui ulcisci paratus inturial.
 qual[is] a fratre suo ingesserat nume-
 rib[us] datus. adquisiuit sibi castellum
 t[er]ti Wallici et albemarle. Qui milites
 suos in totos p[ro]dari et comburere etiam
 fraterna cepit. Anno vero sequenti
 rex sequent[em] eos concordiam cum fr[atre]
 suo cepit. Et t[unc] pacto ter castra illa
 que fr[ater] ab illo adquisierat. regi rema-
 uerunt. Rex autem adiunxit cum
 ad omnia que pater suus habuerat
 conquiritenda. Statuerunt etiam siq[ue]

eorum morerentur p[ro] altero siue
 filio. quod alter fieret h[er]es illius.
 hoc pactum inuenerunt. xii. p[ro]p[ri]e
 uice. regis. xii. uice ducis. Intra mel-
 colm rex scotoz p[ro]latum uenient in
 angham ualidissime ueravit eam.
 Venient[em] g[er]o in angham rex et cum eo
 Robertus frater suus. dirigerunt
 ad eam in scotiam. Itaq[ue] melcolm ui-
 uio timore p[ro]stratus. homo regis
 effectus est. et innumero fidelitatis
 ei subiectus. Robertus autem eum
 cum fratre suo diu p[ro]hendunt.
 cum plus ficti amoris quam ueri
 cura eum repulsa. transierunt ad
 p[ro]p[ri]a. Succedente anno rex re edifi-
 cavit ciuitate[m] carleol. et australibus
 anglie p[ar]tib[us] illuc habitatores tran-
 misit. Remigi[us] uero p[ro]sul cu[m] ecclesiam
 lincolniensem iam p[ro]fectam dedica-
 turus esset. una ante hoc die langu-
 re correptus exspirauit. **1080**
Vni[us] Willelmus in quadragesima
 infirmatus est apud glouecastre.
 vi. anno regni sui. Delect[us] archi-
 ep[iscop]atum cantuarie anselmo abbate
 uito s[an]cto et uenerabili. Rob[ert]o quoq[ue]
 cognomento bluet cancellario suo
 dedit ep[iscop]atum lincolie. Quo non
 erat alter forma uenustior. mete-
 seruior. affatu dulcior. Inuit
 quoq[ue] rex se p[ro]uat leges emenda-
 turum. et in domo sua pacem p[ro]stau-
 rum. Sed ex quo sanus fuit p[ro]p[ri]u-
 it cum. et solito p[ro]ior effectus est.
 Loutolent igitur q[ue] ep[iscop]atum linco-
 lie non uendiderat. cum archiep[iscop]o
 etoracensi calumpniatus est. Rob[ert]o

epm quod ubi lincollie. & punita
lincollie archiepo eodem subiacere de
bussat. Hec potuit causa termina
ri: donec robertus. vi. an. lib. regi phibita
te ecclesie sue pepigerit. Quod regi q. sy
monio psuli uero iusticie deprecatur
est. Eodem anno melcolm rex scocie
in angliam proclamans erumpulo est in
terceptus. & interfectus. & edwardus fi
lius suus heres successit eius. Quod
ut audiuit margareta regina dupli
ci contricione angriata est in anima
usq. ad mortem. Pgensq. ad ecclesiam
confessionem & communionem recepit.
& dno p. h. se commendat aia reddidit.
Scoti si dixerunt diuencal frim mel
coly iuregem. Sed diuencal filius mel
colmi regis qui erat oblet incuria re
git Willelmi auxilio eustem regis
sup. uenient amiculum suu fugati.
& interceptus est iuregem. Anno uero se
quanti consilio eustem diuencal sco
ti regem regem suum diuencal insidi
antes occiderunt.

Inno Willelmi septimo anno regni
sui puocatus a frim suo quod usui
mandum non seruasset: transiit in
inno mannam. Cum g. frim simul ue
nissent: iuratores ostem culpam re
gi inposuerunt. Rex uero fecit ea ne
gligent & inuencal discedent: castelli
burus inuast & cepit. Contra dux
castellum argencet cepit. & in eo consu
lan regis noie. Rogerum p. sta. uenit.
& cum eo. Dec. militet. & postea castru
hulme. Eodem ueterim rex simoneri
.vi. q. p. statum anglicoz: ut ueniret
inno manna. Cum autem ad mare

uenissent: rex ab uno quocq. eoz pe
cuniam uentualen scilicet. x. sol. acci
pitur eoz domum remittit. Dux u. robe
adduxit philippum regem francoz se
cum exercitum copiosum: ut optide
rent regem Willelmum apud ou. Ingenio
dixit & pecunia regis Willelmi rex tra
corum tenentur est. Willelmus manda
uit henrico frim suo ap. clamfrunt.
ut esset in natali contra eum in an
glia. Henricus g. in natali fuit apud
londoniam. Rex uero apud Wicford
unde appulit dorobniam. Anno uero
sequenti misit henricum frim suu
inno mannam cum pecunia multa.
ut eam loco regis duxerit inuastionib.
expugnaret. Cum autem robertus
consul nordhymbre inuastionem elatus:
quia regem francoz strauerat. curiam
regis adire repudiarer: pmouit rex
exercitum inno dhymbre. Statimq.
inquadam firmitate que uocatur
nouum castellum omi meliores con
sulis peccet cepit. Inde uero castellum
inuenitthe conquistauit & frim consu
lit in eo: post hoc oblectat consulem ad
babimburch. Quod cum armis in expug
nabile uideret: parauit ante illud cas
tellum aliud quod appellatur malua
sin. In quo partem relinquens exercitus
recessit. Quadam uero nocte cu consul
recessisset a babimburch. Inuastus est eum
regalis exercitus. usq. in inuenitthe.
Vbi cum se defendere conaretur non posse
uincere est captus apud Windlesore
in carcere positus. Ergo reddatum est
castrum regi lebanimburch. Factores u.
consulis male peccati sunt. Nam Willelmus

de oculo oculis priuatus est. Deo consul ca-
 pane ceterisq; compleret exheredi. tunc fuit.
 Eodem anno rex impiger uerilla duxit
 in Walliam. causa autem hoc est. Anno
 preterito multos francoz occiderunt. et p-
 terum firmitates confregunt. et terro-
 rigne succidit in ualant. Anno eadē
 plectam castellum mungumeri strauerit.
 et inhabitantes necauerunt. Rex g' p'nti-
 omi' finet Wallie. cum induitoris mō-
 tum et situarum eor p'sequi non possit.
 parum uel nichil p'ficiat reuertit est.
 Co temp'e stelle uise sunt decelo cedere.
 ita fuisse quod unuerari n' p'cerant.

Anno milleno. *cccccccc*
 facta est motio ierosolimi-
 tana p'dicatione urbane p'p'e. Robtus
 igitur dux normannie illic p'fial-
 sent. posuit uormanniam inuadimo-
 uium s'ri suo regi Willclmo. Jure ante-
 cum eo uolentis dux flandrie. et eusta-
 tius consil bulonie. iuerunt et calia
 p're dux godefridus. et consul de monte
 baldewinus. et alius reges ierlm' futuri.
 fuerunt quoq; ex terra p're comel de
 egdo. reimmundus. et ep'e p'dientis. Qs
 autem tacite hugoneu magnum frim
 regis francoz. et g'ephanum comitem
 bleis. Quis non memoret Guamsidū.
 et uictorem eius tancredum. Hoc e. in-
 uadim dñi magnum temporibz nostris
 factum fecit omibz inuidiam. ita
 diuerse gentes tam formosi p'ceret re-
 lictis p'sessionibz splendidi. yporibz
 et filiis omi' una uicere loca inhorasti-
 ma morte sp'reta p'cerunt. Ob cuius
 magnitudinē digraduendi ueniam alic-
 tore postulo. Hec enim si uolueris tā

miranda dei magnalia tacere uel co-
 actus potero. cum nec ablit causa
 normannoꝝ ducit occasio.

Alexi g' apud constantinopolim
 impante. cuncti p'fial' p'ceret con-
 sentu impatoris sine uolentis sine
 oledientis ibidem congregati sunt.
 p'ramseuntisq; mare strictissime
 quod olim hellet pontiacum. nunc
 brachum s'ri Georgii uocatur. nica-
 urbe que capud est romanie obse-
 runt. Ad portam g' orientalem con-
 sederat dux normannie robertus.
 iuxta quem consul flandrie. Ad
 portam borealem dux Buamundus.
 iuxta quem tancredus. Ad occiden-
 talem dux godefridus. iuxta quem
 p'dientis ep'e. Uiridū autem inu-
 memabilis erat anglie. normannie.
 britannie. equitanie. hyspanie.
 popuntie. francie. flandrie. iacie.
 saronie. alemanie. italie. grecie. et
 regionum militari. Non plustrau-
 runt tactu solares a prima sui creati-
 one tantam tam p'clarā miliciā.
 tam uetandam. tam unuerotam tur-
 lam. tot et tam bellicosos duces. Collec-
 tria. cessen' rebe duces et principes des-
 tructionis sue. ut excusantur nominare.
 hic affuerunt doctissimi omium tem-
 porum filii fulgentes occidentis. omi' s'
 signo crucis insigniti. omi' integritate
 reliq'oz fortissimi. Ignis inde ascensio-
 nit dñi lituit iudicibz commentibz uis
 aggressa est. Repletur celum clamoribz
 ingreditur aer sagittis. mugit em pul-
 sibz. resonant acie stridoribz. Non tunc
 actumurum; fessoribz ret agit. Paganis

non sagitte. non tela. non ligua. non
lapides. non fragmenta. non molet. n̄
aqua. n̄ ignis. non ars. non iures. nō
p̄sunt nulliā amentata. Cum ecce tur-
cor gēritur acie terribili ordinata. graui-
simi regione uexillis erexit apparuit.
Quibz consilium neimundus & p̄cheulit
ep̄e diuina uirtute p̄cedit. & armis tre-
mit fulgidi. cum suo leuaret occurrere
gēriti. Dum ḡ nosse uehementi irru-
unt in illos. horrore insperato liquecti
dño uirtute dissoluntur. Magna q̄le
part fugatiua capitiuū minorā est
que fundit inuicti p̄cedit. non mo-
dicum contulerunt in habitantibz ue-
moran. Igitur inestimabiliter exēti
uirtū urbem reddunt. Hosti ū scdm
quod p̄pigerant imperatores. Dum ḡ
p̄. vi. ebdomadat. & .iii. dies ibi mora-
ti fuissent. iter ad antiocham dirigit.
Contigit autem q̄ die tertia in duos di-
uideretur gēriti. Iuuno quidē p̄nci-
pel crant dux normannor. Robertus.
Guamundus. Ricardus de p̄ncipatu.
Gancredus. Lucardus de p̄ncipatu. Ac-
ardus de monte mecton & plures alii.
Hos ḡ circumdederunt partor qui in-
turi uocantur. & p̄sant & publica
norum. & mēdox. & ciliencium. & lar-
racenorum. & angulanor. ecc. & r. q̄
etia amlet quor non erat numerus.
Mittitur ḡ nuntius ap̄ditus p̄ncipi-
by ad alium gēritum. Jam uero bello
geritur horrendum. Dum namq̄ t̄ci.
& p̄se. & mēti mortem immitterunt sa-
gittis. ciliencet ū & angulanti telis
lanceni quito^{on} & arilel lanceis. & pub-
bhami clauis ferratit & gladiis p̄sēti

hinc uehementer & t̄ci. Equi namq̄ cor-
in solium non ferretet clamorem. & t̄ci
enariam clangozem. & t̄ci taburcorē.
cilaribz non obtemperabant. Hostes q̄
tanto stridore p̄culli. quo essent ignora-
bant. Dum igitur iam fugam p̄ncipale
uel incederent uel inciperent. occurrit.
Robertus dux normannie. clamant. Quo
miltet quo fugat? Equi cor uelocio-
ret uirtū sunt. fuga non est p̄sēti. Hic
p̄sēti moriendum est. Necum sentie.
me sequimini. duxerat. & in quendam
paganor regem lancee duxerit aciem.
que liguum & d. & corpus eque diffidit.
Strauitq̄ in momento latit & t̄ci.
Igitur tancredus impiger. & Guamun-
dus belliger. & Ricardus de p̄ncipatu.
Robertus de antia. dux & miltet fortissim.
non signum in diltigēte ietibz. Reder
animus uirtū. pugna committitur gra-
uissima. & horrende plura. Cum ecce hu-
go magnus & anselmus de ripemunt
cum. c. tantum miltibz alii p̄uolant
gēritum. & t̄ci paganos irantet fin-
dunt. Erat namq̄ hugonis lancea q̄
flumen aduolant. gladius anselmi.
q̄ flamma diuidua. Tunc duo p̄nci-
pel uirtū acti sunt. dum arabum q̄tro
plures coluntur. tanto plures ingru-
unt. Willelmus frater tancredi dū regē
lancea transfigit. lancea regis eiusdē
transfigitur. Godfridus quoq̄ t̄ci
te scabioso dum caput arabis ampu-
tat. sagitta p̄chē corpus p̄foratit.
Izeta calefacta iam non resistente.
Pondus & numerum hostium iam
stanti ultra p̄ferre nequibant. cum
ate graduato silua uexilloz ab t̄ci

exercitus apparuit. Cum autem bellum du-
rasset usque in horam nonam: in numerum
in primo exercitu occisi sunt: nullusque eo-
rum euasisset nisi alius eorum superuenisset.
Hec quoque postea tempore pagani tam-
saeculo pugnauerunt. Exercitus autem superue-
niens prima godesfrichi acies procedebat ad
terreum eius baldewinus uterque aciem
dirigebat. Ad sinistram uero consilium ste-
phani et ulwardi de missione. Acie
quam baldewinus a longe sequitur
Remundus consilium cum sint. Aciem uero
stephani Robertus ualdissimus consilium
flandrie cum sint. Sed aciem godesfrichi
sequitur acies perierunt. et curte absque
numero. Episcopus uero podiensis exilio mo-
te cum exercitu inuictissimo apparuit.
Pugnantesque pagani dum tot hostes ex-
spectato perspicuerunt: quasi celum rui-
turum super eos esset: animis dilaceratis.
et fugere indidderunt: cum solimanus du-
ce suo. Christiani autem uictoria licet
dampnosa et spoliis innumeris preter-
fuerunt. i. die Julii. Porro sancti continu-
antem postquam antiochie preceperunt ue-
nerunt ad crachiam. Inde ad tartum que
subdita est baldewino iurifico comi-
ti. Athenia uero et manistra subdite sunt.
Banchado uero fortissimo. Dixit autem
nobilissimus normannorum dedit quan-
dam ciuitatem turcorum symeonis. Re-
mundus uero consilium magnus et bya-
mundus hinc belli dederunt aliam ciui-
tatem petro de alpibus. Inde peruenierunt
christiani usque ad coran: que ciuitas
subdita est eis. Princeps autem quidam
petrus de rola cepit rusam: et prima
castra. Gens uero christianorum peruenit-

71
marasim que se dedit eis. Inde perue-
nit ad portam ferram. Postea an-
tiochiam que capud syrie obsideret.
xii. kal. nouembrii. Audient uero bya-
mundus quod turci essent egressi in
castro congregari quod uocat arch:
sunt cum exercitu suo pugnatu com-
eot. Multosque cum paucis deo uolente
perstruxit. Multosque ante portam urb-
is collandol ut ciues amareceret ad-
dixerit. Natali uero christiani in eadem
obsessione celebrato. Guamundus
et comes flandrie cum .xx. militibus
balianorum interram saruaculorum perierunt.
Congregati autem erant multi ab te-
ntalem et damasco et dalet. et alius reg-
nis ad succurrendum antiochie. Qui-
bus irruentes unanimiter nostri
alios in fugam miserunt alios occi-
derunt. Reuertentesque duces predicti
cum spoliis magnis debito trium-
pho autem suscepti sunt. Interea uir-
tibus obsidentibus acerrime rebellabit.
Hec illis quoque podiensis episcopus et mil-
tos alios morti dederunt. In februa-
rio uero congregatus est mirabilis
exercitus paganorum ultra portam fer-
ream apud castellum arch. Diuites
tenesque omnes preces in obsidione omnes
militum pinouit principis ad bellum.
Iser acies equitum paruenerunt. Pri-
mam ducebat dux inuictus norma-
norum. Secundam dux godesfrichus aleman-
norum. Tertiam: asmundus consilium
egregius. Quartam: Robertus flandrie
dux. Quintam: nobilissimus pochen-
sis episcopus. Sextam: que maxima erat et
timore byamundus. Dux fortissimo

colliduntur hostib; clamor resonabit
adcaelum. Ymbres telorum obumbrila
bant diem. Unusquisq; periculis et
timetatur. Postqum uenit maxima
uis partioy quereuo erat. nros tam
acriter inuasit. ut paulatim iam esse
rent. Guamundus uero telloy ardit.
et certaminum iudex. amicum suum
adhuc intactum. modis inmisit hosti
bus. Tunc robrit filius Gerardi mi
let optimus et signifer eius. Quasi leo
inter agmina gregum. sic prout inter
agmina turcoy. et lamp lingue ueril
li eius uolabant sup capita turcoy.
Quod uideret alii animo recuperato
manuiter inuadunt hostes. Dux
igitur normannoꝝ gladio cuiusda
capitū et dextet et collum et humerū usq;
in pectora diffidit. Dux uero Godefridus
quemdam medium secuit. Dum q
part terre cedidit. partem dñi ferretur
equus inter pugnos pugnamet. Quo
monito pterea simul cuncti fugien
tes uitam dampnationis abierunt.
Capta q multoꝝ delata sunt ad anti
ochiam cum gaudio. Factum est hoc
bellum incoante quadraginta. Vene
rant interea multi de gente animalū
babylonis in antiochiam. Eunoꝝ nri
constituerunt castrum ante portam
uero pont est et mahumeria. Reinmundus
et Guamundus iussent ad portā scilicet
moouit puuctualib; et ceteris curant
pessis. audaciter ad plūm. Iruci
telq; nri miserunt eos in fugā. mul
tūq; occisit usq; in montana fugauit.
Quarta uero die Reinmundum. Gua
mundum inuadentes. milleg; aut

occiderunt. Duxes uero fugientes ad no
stros aduolarunt. Franci ibi bit summa
ti. et miram compulsi. in campo ante
portā urbis statuerunt triblites castro
rum acies ordinatas. Pagani non seg
niter acieb; dispositis nros inuadunt.
At xpiani signum crucis acclamantes
tam acriter in pma in uatione hostes
pessitunt et ppulerunt. ut statim fu
ge clarentur. Venientesq; ad angustiam
portem. uel glaciū celi sunt. uel flu
mine submersi sunt. Pauci namq; ppon
tem euadere potuerunt. Unda fluminis
sanguine rubent et aucta torreat. Itaq;
ru. animalū ibidem celi sunt. Deinceps
dñs uictoriam clarissimam populo suo.
Et in castro cum eius suos mortuos
sepelissent. nri dissiocientes eos aurum
et argentum et pallia que circa eos erant
ceperunt et apta eoz pterierunt. Jamq;
omnis hiet et supbia ciuūm auanuerat.
Bancrudus namq; castellum pñctum
ante portam custodiens. spem uictori
um aciepit. Pirrus igitur quidem
animalū de gente turcoy sape puota
tus inamicitiam ab uamundis. pudent
q; suo pñctos. iii. turres que sui uirū
erant. Guamundo redidit. Erectis tra
uerillis super turres. franci. portā fractū
munitem irruerunt. Turcoꝝ uero alii
repugnantes occisi sunt. alii extra mō
fugerunt. Quisdam autem castellum
sippi optauerunt. Cassianus uero dñs
urbis fugiens. Alurianus comprehensus
est. et capto eius Guamundo delatum.
Sic antiochia tertio nonat. Junti capta
est. Turbanū pñcepti milicie solclani
plie. et rex damasci. et rex ierlm adduxerit

scum ad obsidendos francos. turcos. arabes. saracenos. arabes. curral. psal. augustinus. Sed quid numerem maris arenas? Igitur obsiderunt urbem; turban igitur partem milicie sue posuit in supponi ta stello qui die nocteque contra nos pugna bant. Vereri uero obsidebant urbem nea limenta uicariet. Tertia quidem die egressi sunt filii dei. contra filios diaboli. Quibus bello parati putabant se posse resistere. Sed tanta fuit uis et numerus infidelium; quod uiri se uicariere urbem coac ti sunt. multis hostium armis. multis oppressione ad uitroium parte mortuis. Tristina die. iiii. paret gemitus. scilicet. Willielmus. Ralul. Willielmus. et alberticus. Lambertus fugerunt latenter ad portum symeonis. Quasione autem eorum omnis classis uictuaria. cum eis affugit. Hostes uero cum castellanorum crebro incur sus. pferre non possunt. murum inter se uillos construxerunt. Spet igitur creuit pagani et famos xpiani. Namque cum expectarent imperatorem quem pularat ad uentum galliam. xv. sol. emelant. Duum. ii. sol. Unam uicem uno denario. Preterea folia arborum et carum cocta co metebant. Sicca et conua equorum et asinorum tequoquabant et uorabant. Stephanus co met muliebriter aufugit. obuiauit imperatori. Sui francos omnes iam p dicit. uicariant. Namque fecit tenuari. Spet g nulla populo dei iam remanserat. cum fame uicti uer arma iam ferre possent. Apparuit autem ignis de celo. et cecidit inter gemitum turcorum. Seruo autem suo apparuit dñs inuisione. Dicitur deus. hec dicit filius occidentis. Ego uicari cum

terram uobis tradidi. et omnia bella et horum et ciuitatem fortissimam antiochie. Quia cum lea et incolumet possideret. opm est cum mulieribus. nam et pugant. unde fecerit ascendit in celum. Surrexerunt uir dei ad pedes eius ait. Dñe subueni in opor tione tanta. Dicitur dñs. Subueni. et subueniam. Die populo meo. Reuertimini ad me. et ego ad uos. et in finem. v. dies uob isse pugnatore adero. Apparuit autem cuidam scis andreas aplo lanceam unde saluator percussit fuerit et reuelant sunt isse populo firmant iuramento. Factis igitur triduanis iuniss pationibus celebratis missis solennitatis. de mo si nis dicit. v. acobis christophtal direttore deo p greduntur cum lacrimis ad bellum. primum aciem ducit hugo magis et consilium flandrensis. Secalam dicit gode fridus et baldeuinus. Terciam Robrt fortis normannus. Quartam. pediculis episcopus. et Willielmus demumpeller. cum g etia Remundus. consilium qui remanente rat in custodia ciuitatis. Quintam. ducit ranctus cum uicario pncipe. Sex tam. Guamundus cum consule teru si uole. Egressi uero statuerunt in hore rem scis spe cum p fuit. Remaldus. Episcopus uero presbiter. clerici. monachis. factis uictis iudici. sicut uinos urbis ym uol deo concinebant. Ipsi itaque uiderit gemitum celestem exiit albis et phetis armis. Quorum ductores erant. Georgius. gencarius. et Demetrius. Turbatan u nunquam letior quam tempore illo displicet turrit in numeris fecit feminam copio sum graduerit monte accendi. ut uer fumo exaratur. Dñs autem uentorum

presens uentum conuertit. pagani su-
mo curati sunt. & p[ro]p[ri]et[er]es fugerunt. In-
terea sunt col[on]iani cedemagna. Et
tanta nunquam spolia in aliquo bello
capta sunt. Hic uisus ammiratus qui
castellum superius custodiebat. reddi-
dit illud xpianis. & tunc effectus est.
hoc bellum dicitur egisse in uigilia p[er]i
& p[er]i. & erat tunc est nomen eius to-
lunt in die illa. & p[er]i g[er]it cum gaudio
penduauerunt in regno illo usque ad
kalas nouembri. Interea quidem p[er]i
cui nomen uenit p[er]i p[er]i p[er]i
congregant. cepit castrum cui nomen
talamanina. Inde uenit. & uenit cui
nomen maria que plena erat sarrace-
nit. uenit ab alet. p[er]i p[er]i igitur
barbari contra nostros p[er]i p[er]i fuge-
re coacti sunt. In fine t[ame]n uicerunt.
& magna francorum occiso facta est ibi.
Mense nouembri congregati sunt.
duces & exercitus francorum. ad p[er]i p[er]i
nam ierusalem. Quarto uero die an-
octobrem uenerunt ad mariam. &
attulerunt eam. & turri lignea sup[er]
quatuor rotas ducta. talis ingenio
tebellarunt eam. xi. die decembri.
Manentet g[er]it in uisite illa in natali. mo-
ra sunt ibi p[er]i p[er]i mensis. & iiii.
die. Quia t[ame]n ierosolimitanum in-
peditum erat p[er]i p[er]i que erat
inter b[er]i p[er]i & uenit p[er]i.
causa antiochie possidente. Ibi tanta
fames xpianos inuadit. quod de ca-
uerib[us] paganorum frustra coquerent
& comederent. Sed. xiiii. die ianuarii
exierunt. ceperunt duo castra. bonis
omnib[us] referta. Postea uero urbem

que uocatur zephila. Inde castrum o-
p[er]i p[er]i & uenit p[er]i. Mediant
uero februario obsiderunt castrum archie
p[er]i. tere mentes. Inq[ui] p[er]i celebrati
est. & an[im]us terpenunt uisus fortis
simus iactu lapidis ibi deperit. Willem[us]
p[er]i p[er]i & t[ame]n multi. Rex u[er]o camde ciui-
tatis pacem fecerat cum exercitu. Interea
par[ter] exercitus cepit tottolam ciuitatem.
& urbem manileam. Amiralus uero
gibet fecit pacem cum exercitu. Postea
ante urbem tripolim multitudine
ciuium interfecerunt. Ita quod aque
omnis urbis & etiam cisterne uiderent.
Postea uero rex tripolis ducib[us] francorum
doct[us]. ccc. p[er]i p[er]i. & xv. milia b[er]i p[er]i
& xv. equos p[er]i p[er]i ut dicerentur ad
p[er]i. & castrum archie quod suum erat.
Franci g[er]it transierunt p[er]i castrum techelon.
applicuerunt in die ascensionis d[omi]ni
in die ad urbem iuxta mare que dicitur
berich. Inde ad lagatam. Inde ad furi.
Inde ad accram. Inde ad g[er]i p[er]i. Inde ad
alattam in p[er]i p[er]i. Inde ad uisite
sa georgii. Inde ad ierusalem & obsiderunt
eam. viii. idus iunii. Al[ia] p[er]i p[er]i
dux electissimus normannorum. Abonen-
te consil[io] uolent. Ab occidente dux
godetrichus & tancrochus. Americhe sa-
licet in monte syon comit[ur] uenit p[er]i.
Sax igitur urbem attulerunt ceperunt
castrum ligneam altissimum. Contra
quod cum t[er]et lapideis pagani construx-
issent turrim ligneam nostri dissolu-
erunt. & in alia p[er]i urbis que in m[er]
erat p[er]i p[er]i. Inde igitur urbem oppu-
tel. & t[ame]n multos ascendentes urbem
aperunt. & multos in templo domini

redellaret occiderunt & civitatem suam ab
 inimicis nationibus filii dei mundave-
 runt. Operuerunt ergo regnum ierlm nor-
 mannoz duci. Quod quia causa labont
 repudiant offensus est in eam ds. nec
 prosperum quid deinceps ei contigit. He-
 traq; & consul flandrie & cumundus q-
 sul ad ipsa venerunt. Dur u' godefrido
 regnavit ierlm. & post eum baldeuini
 strenuissimi fuerit eius. & postea baldeu-
 nus totis usq; corp. & post gaufridus dur
 amegauensis. & post eum gaufridus filius
 eius multa & grauissima bella pugnauit.
 Subdideruntq; punitas xpo. & urbes si-
 uerimas. preter alcalon. que adhuc in
 sedere suo pseruat.

Vnuoz Willelmus annos 7 regni sui cu
 normanniam qm a uolero fratre suo ad
 ierlm pfectum inuadimouit in accep-
 at plibitu suo disposuisset redire ad
 angliam palce mangham & apulit
 apud arundel. Cum autem festine dia-
 dematus esset ad pentecosten ap' Wmdlet-
 orol. postea cum magno exercitu pgreit
 in uelliam sepe multas uallentium na-
 mas pstrauit. sepe multos suoz angie-
 tis locoz amissa. vidant q' eol plus uer-
 pugnabilet tunc terre qm uirib; & armis.
 fecit parare castella iuxta fines uallie &
 redire in angliam. Anselmus u' archi-
 epc recessit ab anglia. quia nichil rethi
 re prauit in regno suo fieri punita-
 bit. Sed punitas intollerabiliter uga-
 . utribus que nunqm cessabunt.

Et muri circa turrem londonie. In
 p' dule regalis apud Westmester. In
 rapina qm familia sua hostili modo
 ubiannq; rex pgerat. cecidit. At rex

ad festum sei martini mare transiit
 in normanniam iussit eadgar uiuentē
 in scotiam. Qui regem diuinal mag-
 no plio fugauit. & eadgarum cogna-
 tum suum filium in colini regis in
 regem statuit. Eodem anno cometa
 apparuit.

Vnuoz Willelmus anno 11. regni sui in
 normannia fuit. semp hostial annul-
 rib; & curis armoz deditur. tribuitis
 uterim & gradionib; pssimil pplōt
 angloy non abradeut sex exconuit. In
 citate autem iussit est sanguis ebulli-
 re. aquodam stagno apud fincham
 stete in berlesghre. Post hec apparuit
 celum tota nocte pae tanqm arderet.
 Eodem anno Wallelmus epc in Win-
 cestre defunctus est. Hugo consul la-
 lopsghre occisus est apud hylerniculi-
 bul. cui successit Robrus de dele tunc
 eius.

Vnuoz Willelmus. vii. anno regni sui
 rediit mangliam. tenuit pimum cu-
 riam suam in noua aida ap' Westm-
 ster. Quam cum inspecturus pimum
 introuisset. cum alii sacri magnam l'
 equo maiorem dicerent. dixit rex ei
 magnitudinis debite dimidia parte
 carat. Qui sermo regi magno fuit
 licet parui constasset honori. Rurs
 cum uenaretur in nouo foresto. uenit
 ei subito mutus a normannia. ai-
 cent ei familiam familiam suam ibi
 obsideri. Illico rex festinus ad mare ue-
 niens. naues introit. Cui uenit. tur-
 regum magne tempestate intollera-
 bili maris abta lacessit. & mortis in-
 minent pclin non formidat. Quib;

rex. De roge fluctibus submerso locum
non audiuit. Ergo mare transiit. ni-
hil dum uiuere egit. Unde tantam
famem tantamque gremio deus habere.
Lionniam uero preterit. hebraam
contulit fugauit. terra sui uirum
fuit. et in angliam rediit. Anno illo
rex in multo placitatorum huiusmodi
auctori huiusmodi uoluit anglie dedit
episcopum stumhelme. Hoc etiam anno
decessit obitum dicitur episcopus salisbury.

Millesimo centesimo anno. rex Wil-
helmus. viii. regni sui anno ui-
tam crudeliter misero fine terminauit.
Namque cum glorie et patrio honore
curiam tenuisset natalis apud glou-
cestre. ad pascha apud Winchestre. ad
pentecosten apud londoniam. iuxta ue-
natum in nouo foresto. incensato
habet augusti. Vbi Walterus rex cum
sagitta ceruo intendens. regem percus-
sit in celum. Rex corde reuelat. corruit.
nec uerbum edidit. Paulo superuenit
ante sanguis uisus est cernere animam
interdixit. Hinc autem in metho el-
tate sue preputus est. Hic namque uiam
hominem erat et consilio pessimorum
quod tempore legere aut uocem sibi ne-
quistimam. uirum uera tuoc. gra-
tibus frequentissimam. et gelidum conueni-
it uigabat. Hic respicere poterat an-
gria miserabiliter. Cum autem omnia
impetere et subuerterent qui regi sa-
mulabantur. Ita ut ad uicinia et
uolenter et impudenter committerent.
quicquid antea uocumie pullula
uerat upfatum exereuit. quicquid
aia non fuerat hic tempore pullula ut

suffocata

missus namque rex nequissimus deo et
populo episcopus et abbas aut uidebatur.
dicit in manu sua retinent ad firmam
dabit. Hec autem omnium esse stu-
tebit. Siquidem iudice qua obit imp-
prio habebat archiepiscopum cantuarie.
et episcopum Winchestre. et Salisburie. et
abbatias ad firmam datur. Postremo
quicquid deo donum diligentibus displi-
cebat. Hoc regi regemque diligentibus
diligenter placebat. Hec legumie sceleris
tacendum exebant occidit. sic et in
pudicitia coram sole. Depulit autem
est in crastino pationis sue apud
Winchestre. Et henricus ibidem in regem
debet. dedit episcopum Winchestre Willel-
mo Giffard. Agensque londoniam sacra-
rit est ibi. a mauricio londonensi episcopo.
mellioratione legum et consuetudinum
optabili repmissa. Hinc audiat angelum
archiepiscopo uolens in angliam. responsam
mildam filiam melcolmi regis scone.
et margarete regine henrico regi nouo.
lapia uero uile uelam ut chatum est.
et ingenti prelio postea uictuose pa-
trato contra germanum amulatu habilo-
nie redit. Robertus dux in noemantam
mente augusti. et tempore leticia suscipit
est ab omni populo. Thomas etoracensis
archiepiscopo uir ingenii florentis et mu-
sarum a serent hominibus apperece
telit.

Henricus rex cum ad natale tenuit
ille curiam suam apud westmun-
ster. et ad pascha apud Winchestre con-
mota sunt principes anglie agra regem
causa facit sui. Robertus cum germano
ad ueniam. Hinc autem rex in mare

reg. De rege fluctibus submerso locum
non audiuit. Ergo mare transiens ni-
hil diu uiuere egit. Unde tantam
famem tantamque glie deus haberet.
Quomodo uero peccat: hebraeam
consulem fugauit. Rem suam uisit et
fuit: et in angliam rediit. Anno illo
re uniuerso placitatorum et pueros, et
duces et crustos totius anglie dedit
episcopum stumbelme. Hoc etiam anno
cessit obitum eius episcopus salisbury.

Millesimo centesimo anno. rex Wil-
helmus. viii. regni sui anno ui-
tam crudeliter misero sine terminauit.
Namque cum glorie et patrio honore
curiam tenuisset natale apud Glou-
cestre. ad pascha apud Wincestre. ad
pentecosten apud londoniam: tunc ue-
natum in nouo foresto. in castro
kital augusti. Vbi Walterus threl cum
sagitta ceruo intendens: regem percus-
sit in scutu. Rex corde reuulso corruit.
nec uerbum edidit. Paulo siquidem
ante sanguis uisus est exillire ad in-
teritum. Jure autem in medio le-
ticie sue preputus est. Ipse namque ultra
hominem erat et consilio pessimozum
quod tempore legere aut nosse sibi ne-
quistimus: uicinos uerba eius. scri-
tis frequentissimis. et gelidus concinnu-
it uigabat. Hec respicere poterat an-
gria miserabiliter. Cum autem omnia
impetere et subuerterent qui regi sa-
mulabantur. Ita ut ad uiscera et
uolenter et impunitate committerent.
quicquid antea nequie pillula
uerat uisum exercuit. quicquid
aia non fuerat hic tempore pillula uer

suffocata

iuuissus namque rex nequissimus deo et
populo episcopus et abbas aut uidebat.
dicit in manu sua retinent ad firmam
dabit. Hec autem omnium esse su-
tebit. Si quidem iustie qua obit imp-
prio habebat archiepiscopum cantuarie.
et episcopum Wincestre. et Salisburie. et
abbatias ad firmam dadas. Postremo
quicquid deo domus diligentibus displi-
cebat. Hoc regi regemque diligentibus
diligenter placebat. Hec luxurie scelus
tacendum credebant occidit: sed et in
pudencia coram sole. Sepulchrum autem
est in castro pdicionis sue apud
Wincestre. Et henricus ibidem in regem
electus: dedit episcopum Wincestre Wil-
mo Giffard. Agensque londoniam sacra-
tus est ibi. a mauricio londoniensi episcopo.
mildoracione legum et consuetudinum
optabili remissa. Hic auditis anselmum
archiepiscopum rediens in angliam. desponsauit
matildam filiam melcolmi regis scocie.
et margarete regine henrico regi nouo.
lapia uero uide uisum ut dicitur est:
et ingenium prelio postea uictuose pa-
trato contra germanum amitali habilo-
nie rediit. Robertus dux in noemantiam
mensis augusti. et cum leucia suscepit
et ab omni populo. Thomas et oraculus
archiepiscopum uir ingenium florentis et mu-
sarum a serent hominibus apparet
telit.

Henricus rex cum ad natale tenuit
illic curiam suam apud westmun-
ster. et ad pascha apud Wincestre com-
mota sunt principis anglie erga regem
causa fratris sui. Roberti cum germano
ad ueniam. Milet autem rex in mare

Venit g' curiam suam apud londoniam
 qua nunquam splendidiorem tenuerat.
 Sacramenta deposuit de comiti si-
 lie sue ab imperatoris recepto legatis ad
 pitecolsten. Obierit autem antequam
 archieps xpi philosophus in quadra-
 gesima. Anno g' sequenti data est fi-
 lia regis imperatori ut breuiter dicam
 sicut dicitur. Rex itaq' cepit ab imma q's
 hida anglie. iii. tol. Eodem anno cum
 rex curiam suam tenuisset ad pitecol-
 sten apud nouam Wudlozet qm ipse
 edificauerat. exhereditauit eum qui ei
 noxiuauit. Scilicet philippum de brau-
 se. & Willelmum malor. & Willelmum de
 inard. Helias uero consul cenomannie
 qui eam sub henrico cenomanniam
 cum filia illius. tenuit eam contra
 regem henricum. hoc in anno apparuit
 quedam cometa more insolito. Cum
 namq' ab oriente insurgeret infirma
 metrum ascendisset: regredi uideba-
 tur. Eodem anno nicholaus pater illi
 qui hanc scripsit hystoriam mortis
 legibus concessit. & sepultus est apud
 lincolliam. De quo dictum est. Stella
 cadit cleri splendor marces nicholan,
 stella cadent cleri splendet arce dei.
 hoc ideo scriptor suo inseruit op' ut apud
 om' legentes inuicium laboris optine-
 at quatinus pietatis affectus digne
 dignentur. Annuu eius impice rei-
 erat impice. **ANNO .xvi.**

Henricus anno .xvi. regni sui per-
 gressus inuormanniam cum consule
 lem andegauensem qui cenomanni-
 am eo tenebat inuito. Ware leges
 cum ferro & flamma genuit g'stancer.

regem tenebat. in ta p'uar. At consul andegauensis
 suscepit

Decesse autem Robrtus consul flandrie.
 Qui ierosolimitano clarissim' inter-
 fuerat teneri. Inde memoria eius non
 p'ramseat in eternum.
 Post quem baldeuinus filius eius
 consul effectus. inuenit omnino
 strenuus armis. Proximo anno ex-
 ulauit rex consulem aureus & Wil-
 lelmum crispin duormanniam. Cespq'
 robrum helene uirum nequissi-
 mum: de quo p'rimus. Rehen sep-
 anno sequenti mangliam posuit
 cum in carcerem p'henicem apud
 Warram. Successenti anno rex rediit
 archiepiscopus cantuarie Radulfo
 ep'o rouetarie. Tunc quoq' thoma
 etoracensi archiepo defuncto: tursta-
 nus successit. Inter radulfum uero
 & turstanum archiepiscopus: orta est ma-
 gna dissensio. Quia etoracensis can-
 tuariensi demore subici uolebat. In-
 sa autem sepe coram rege sepe coram
 aplico uentilata est: sed nec diu
 defuncta. hoc in anno diuere rex ge-
 ritum in Walliam. Scilicet uero ab-
 diti sunt ei. scdm magnificentiā
 libitit sui. Cometa ingent in fine
 mali apparuit. Rex uero transiit
 inuormanniam. & anno sequenti
 fecit om' p'ceret patrie fidelitatem

Henricus anno .xvi. anno aduatale
 inter fuit dedicationi eccle-
 sia albani. Quam dedicauit Robrtus
 uenerabilis lincolnensis ep's. per
 Ricardum memorabilem abbatem
 eustem lon. Cum autem rex ad pascha

a leaf - ...

74
Venit g' curiam suam apud londoniam
qua nunquam splendidiorem tenuerat.
& sacramenta deposuit de comiti si-
lie sue ab imperatoris recepto legatis ad
pentecosten. Obiit autem antequam
archieps xpi philosophus in quadra-
gesima. Anno g' sequenti data est fi-
lia regis imperatori ut breuiter dicam:
sicut tenet. Rex naq' cepit ab imma q'q'
hida anglie. iii. sol'. Eodem anno cum
rex curiam suam tenuisset ad pentecol-
ten apud nouam Wudolores qm' ipse
edificauerat: & hereditauit eos qui ei
noctauerat. Scilicet philippum de brau-
se. & Willelmum male. & Willelmum de
inard. Huius uero consilii cenomannie
qui eam sub henrico cenomanniam
cum filia illius. & tenuit eam contra
regem henricum. hoc in anno apparuit
quedam cometa more insolito. Cum
namq' ab oriente insurgens infirma
mentum ascendisset: regressi uideba-
tur. Eodem anno Nicholaus pater illi
qui hanc scripsit hystoriam moris
legib; concessit. & sepultus est apud
lincolliam. De quo dictum est. Stella
cadit cleri splendor marces Nicholai,
Stella cadent cleri splendet arce dei.

hoc ideo scriptor suo inseruit op' ut apud
om' legentes maximum laboris optine-
at quadam pietatis affectu dicere
dignentur. Annuua eius impate regi-
estur impate. **ANNO .xx.**

Henricus anno .xx. regni sui per-
gens in normanniam cont' consu-
lem andegauensem qui cenomanni-
am eo tenebat inuito. Ware leges
cum ferro & flamma g'ruit g'stante.

Deiit autem Robertus consul flam-
die. Qui ierosolimitano clarissimi
interfuerat tineri. Inde memoria
eius non preamseat in eternum.

Post quem baldeuinus filius eius
consul effectus: inuenit omnino
strenuus armis. Proximo anno ex-
ulauit rex consulem curru & Wil-
helmum crispin' auomanniam. C'p'q'
robrum belesme uirum nequissi-
mum: de quo p' diximus. Rochens'q'
anno sequenti in angliam posuit
eum in carcerem p' hennem apud
Warham. Successit anno rex rexit
archiepiscopus cantuarie Radulfo
epo rouestrie. Tunc quoq' thoma
etoracensi archiepo defuncto: tursta-
nus successit. Inter radulfum uero
& turstanum archiepiscopis: orta est ma-
gna dissensio. Quia etoracensis can-
tuarienti timore subici uolebat. Lau-
sa autem sepe coram rege sepe coram
aplico uentilata: est tot nec diu
definita. hoc in anno dixit rex ex-
citum in Walliam. Volentes uero s' b'
diti sunt ei. sed in magnificentia
libitit sui. Cometa ingent in fine
mau apparuit. Rex uero transiit
in normanniam. & anno sequenti
fecit om' peccat patrie fidelitatem

Henricus anno .xxvi. anno ad natale
duxit suam dedicationi ecclie
scialbani. Quam dedicauit Robertus
uenerabilis lincolnensis episcopus. per
ritarium memorabilem abbatem
eiusdem loci. Cum autem rex ad pascha

duxit suam dedicationi ecclie
scialbani. Quam dedicauit Robertus
uenerabilis lincolnensis episcopus. per
ritarium memorabilem abbatem
eiusdem loci. Cum autem rex ad pascha

rege tenebat: in ita p'uar?; At consul andegauensis
suscepit

transiret in normanniam: fuit
maxima discordia inter eum. & regem
francozum. Causa autem hec erat.
Gerbaldus consul blasentis nepos regis
henrici contra dñm suum regem
francoz arma pmouerat. Inuenit
auxilium rex angloz ducet suos mi
liciamq; misit. & regem lodeuicam n̄
methoerter afflixit. Spacio ḡ sequen
tis anni grauissimus labor henrico
regi insurrexit. Inuenerunt namq;
rex francoz & consul flandrensis. &
consul autogauensis se normannia
regi henrico ablaturos. & Wilhelmo fi
lio nobis ducis normannoꝝ eā danti
ros. Multi etiam p̄teritum regis uol
serunt ab eo quod maximo ei fuit
decremento. Rex tñ non impudens i
auxilio suo. Gerbaldum p̄dñm & con
sulam britannoz habebat. Venierunt ḡ
rex francoz & dux flandrensis cum ei
ciru in normanniam. In qua cū una
nocte fuissent: formidantes ad uen
tum regis henrici cum anglis & nor
mannis & britannis: ad sua sine lō
lo reuersi sunt. Hoc anno p̄necessi
tate regia gl̄chil crebuit & iractione
bus uariis anglia completa est. Con
tigua uero & grauidines in hat decem
bris affuerunt. & in eodem mense
celum rulent. ac si ardeat apparuit.
Eodem tempore maximus terremotus
in longobardia ecclesias. turrez & do
mos & homines puolent destruxit.
In triduo anni primi continua. de
bellatio iam ductoz p̄cipuum gra
uissime regem uigrauit. donec bal
dwinus strenuissimus flandrie

consul apud eum in normannia sol
cione militari fuisse uultuatur
ad sua successit. Porro robur consul
demessare sapientissimus in rebus secu
laribus omnium usq; in uelūm degen
tum & regis henrici consiliarius: in fi
ne stultus apparuit. & cum cum ter
ral qual abstrulere sacerdotum suauis
reddere nec cōfusioneam qualem o
p̄tereret uellet inire. corde paup̄imus
quali sponte tepit. Bene igitur dñm
est. Sapientia huiusmodi stulticia ē.
apud dñm. Tunc quoq; matildis regi
na luce caruit. Decimus faceria. &
morum progatua dictum est.
Ipsi n̄ loca fere. nec alpa tristem.
Alpa risul ei p̄spa terroz erant.
Sic decoz effectū fragile n̄ scripta sup̄bā.
Sola p̄ncis humilis. sola pudica dicit.
Qua p̄ma dicit n̄r̄ nocte dierum.
Raptam p̄etua fecit inesse die.
Rex henricus. lu. anno creuo
normannia angliam operiuerit.
regni uero sui. anno. xix. pugnauit
contra regem francoz gl̄ose. p̄p̄ue
rat quidem rex francozum aciem au
p̄erat Wilhelmus filius rober̄i fratris
henrici regis. Ipe cum magnis uirib;
insequenti erat agmine. Rex uero
henricus in p̄a acie p̄ceret suos con
struxerat. In sedā: cum p̄a familia
equet ipse resideret. Interitua ū filios
suos cum summis uirib; p̄ditet collo
cauerat. Igitur acies p̄ma francoz
agmen p̄teritum normannie stricim
equit depulit. & dispersit. Postea acies
qua rex henricus miserat collidens:
& ipsa est dispersa. Acies itaq; regales o

in viciniam offenderunt. & acerrime pugna-
 tum est. habere franguntur omnes. Gla-
 dius vel agitur. Interim Willelmus crispus
 regis henrici caput gladio hinc percussit.
 Cumque lorica esset impeneetrabilis. magni
 tudine tunc ictuum ipsa lorica alienam
 nihilum capiti regis inserta est. ut laqueo
 primum. Rex vero passorem suum
 in gladio percussit. ut cum galea esset
 impeneetrabilis. mole tunc ictus equum & equum
 prostraret. Qui mox ante regis pedes
 captus est. Sed acies prostratis iniqua filii
 henrici inierant nonnumquam patient. Sed
 mox percussus lanceis inclinatis gradibus
 insurrexit. Quod famuli videntes. horrore
 inhiato liquefacti. terga dederunt. Hen-
 ricus autem rex vidore prostratis incam-
 po. tunc optinuit hostium capti sunt.
 & ante pedes eius positi. Reversus vero
 rotomagus insignibus fontibus & cleri
 continuantibus. cum tunc gerruam leno-
 dunt. De cuius magnificentia victoriae
 sic quidam scripsit heroice.

Genus regum regis videtur abstrahit ab hoc.
 Francigenis aios. ludouisi namque nungenti.
 Rex regem campo magni maioris signavit.
 In prostrata fugam tenuit. caltana tenuit.
 Galli percipit. tanna spoliis portos.
 haurea normannos. stant eterna coronat.
 Sic deus iste ducit. sic corda tumantia prostrat.
 Oras francorum mittit supra cogit.
 Eodem anno papa Gelasius obiit. & sepul-
 tus est apud giumacum. Tunc Wido vie-
 nensis archieps electus in papam. uoca-
 tus calixtus. & tenuit concilium ratis.
 Inde profectus est gisores contra regem
 henricum & collocati sunt sacerdos mag-
 nus & rex magnus. Balteswinus etiam

consul flandrie pultimus quod in uor-
 mannia recepit. decessit. sui successit
 harolus cognatus eius filius cum se
 regis datorum.

Anno .o7. e. .xx. gte omnibus tomari
 & pontificatus in gallia. cum gau-
 dio rediit henricus in angliam. & in ipso
 mari ratis duo filii regis Willel-
 mus & ricardus & filia regis & nepos.
 necnon & multa proceres. Dapiferi. Camera-
 rii pincerne regis & ricardus consul
 celtrici. naufragati sunt. Qui omnes
 uel forte omni sordiditate libere dieban-
 tur & eam crederet. Et ecce coerulabil-
 ter uindicta. Depresserunt ratis. & totum
 fere sepultura caruerunt. In quibus
 mors absorbit emertit. cum mare
 tranquillissimum uentis crederet.

De quibus ita scripsit poeta.
 Dum normannigenae Gallis dari superant.
 Anglia regna perit. obstruit ipse teus.
 Ha fragili cornu cum perit mare sibi.
 Inuidet exco nubila densa mari.
 Dumque uagi ceco rapuntur rante naue.
 Ruptis ymas abdita sara iacet.
 Sic mare cum supant tabulata putina
 serpit.

Henricus rex adnatale fuit apud
 bruntonem cum adhaldo consule
 blestisi. & post hec apud Winclestone
 duxit adhelam filiam ducis iuniani
 e causa pulchritudinis. Cum autem rex
 adpata fuisset apud berchelea. adpen-
 recolten fuit diatomatus cum regi-
 na sua noua apud londoniam. Inesta-
 te uero dum tenderet cum gerru. in
 Galiam. Walentis et suppliciter obuiauit

secum magnificentiam librarum suis
concordata sunt a. De inuigla nata
ut dñi uentur insolent non solum
tomos sed turres deiecit lapidat. De
pulsatione uero regine fichte sic
quidam dixit elegate.

Anglor regina tuos adelia decorat.
Hæc referre pirant. multa stupore rigit.
Quo diadema t pulcherrima: qd t gemme.
Palleet gemma t. n. diadema uirer.

De me t. cultus: cultu nata ministrat.
Nec meliorari forma beata potest.
Ornamenta caue: n. qdñm. huius uis inde.
Accipit illa micat lumine clara tuo.
Nō puelut machet demagnis dicere

laudat.

Nec pudeat dñam. te pce esse meam.

Dominus rex anno sequenti fuit
ad natale apud norwic. t ad p
cha apud norhamme. t ad pentecost
ten apud Wintonorez. Inde ad lon
toniam t hinc. Et postea pgrit in
northumbelando ad dunbelme. Eodē
anno obiit. Radulfus cantuariensis
archieps. t Johes Batensis epe. Anno
uero huius p̄o fuit rex ad natale
apud dunstaple. t inde pgrit ad uer
humstrat. Ibi rem dignam tuis ostē
dit. Erat namq; quidam cancellari
regis radulfus iam uiginti annis
infirmitate decedat: semp tñ in eu
ria. Iuuenis p̄ncipior ad omnia scelera
innocentes opprimet. tial multas o
diciunt. Eratq; ei p̄magnus. quod
dum corpe langueret. Sic animo
uigere. dum q̄ regem ad hospitandū
secum duceret: in ip̄o uentice mon
te unde castellum eius p̄spiciebat.

clatus mente corrumpit gregio t mo
nachus sup eum equitauer. Nū sic g
tritus est: t post paucos dies uita ca
teret: ecce quinta supbia qm uilissi
me deo uolente tepit. Inde uita rex
ad Wodestoke ad locum insignem in
rex cohabitacionem hominum t fera
rum fecerat. Ibiq; robur lincolien
sis epe diem clauit utrumum. Lutus
epitaphium hoc est.

Non tunc tibi honor. qm fama suplet.
Speculare dabit: non obtinē obire.
Ite humil ducet: rel mira p̄et pl. utro:
lompmet. m̄itū cū p̄teret erat.
Nobit eē tuis dñi studuit p̄t esse.
Sēp inadhūc murus t arma laus.
Indecima iam m̄dare sopna m̄mch.
Lūgel. t uigilant uera p̄henne uidec.

Postea ad festum purificationis
techt rex archiep̄atum cantua
rie Wilhelmo decurbiū. qui fuerat
prior apud chnce. Ad pulcha uero
apud Wincestre techt ep̄atum lin
colie alexandro uenabili uiro q̄
nepot est. Rogeri galesm̄ensis epi.
Rogerus autem iusticiarius fuit
totius anglie. t scels arege. Dicit t
rex ep̄atum lincolie alexandro. u
nabili uiro hache Godefrido can
cellario regine. At circa pentecosten
mare transiit. Et recessit ab eo come
te melleit chlozcha palata. Rex
autem castellum eius quo uocat
p̄ntaltemer oblatit t cepit. Anno
uero sequente rex fortunatē glon
ficatus est. Wilhelmus namq; de can
theruile canemū regis aciebz stru
tit confluent cepit comitē p̄clm

secūm magnificentiam libertatē suā
concordari tunc a. De iungla nata
ut dñi uentus insoluit non solum
tomos sed turres deiecit lapidat. De
pulsitudine uero regine fidele sic
quidam dicit elegate.

Anglor regina tuos adelina teoret.
Hā referre pirant. multa stupore riget.
Qd diadema ē pulcherrima. qd ē gemme.
Pallet gramma ē. n̄ diadema uitet.

Domet cūctus. cūctū nata ministrat.
Nec meliorari forma beata potest.
Ornamenta caue. n̄ q̄m̄ limi n̄l uide.
Accipit illa micat lumine clara tuo.
Nō puduit mochtalē magnū dicere

laudat.

Hec pudeat dñam. te p̄cor esse meam.
Henricus rex anno sequenti fuit
ad natale ap̄d nothwic. et ad pas-
cha ap̄d nothwic. et ad pentecostem
ap̄d Wintonia. Inde ad Lon-
doniam et licet. et postea p̄reio in
nothhumbelando ad dunhelm. Eodē
anno obiit. Radulfus cantuariensis
archieps. et solus beatus ep̄s. Anno
uero huius p̄s fuit rex ad natale
ap̄d dunstaple. et inde p̄reio ad uer-
hamstare. Ibi rem dignam tuis osten-
dit. Cui namq; quidam cancellari
regis radulfus iam uiginti annis
infirmitate detentus. semp̄ in inu-
ria. Iuuenē p̄ncipior ad omnia scelera
innocentes opprimet. t̄ral multat et
diripient. Cuius ei p̄magno. quod
dum coepe langueret. Sic animo
uigere. Cum ḡ regem ad hospitium
secum duceret. in ip̄o uentis mon-
te unde castellum eius p̄spicebat.

clausit mente corruerit exequio et mo-
nachus sup̄ eum equitauerit. Nū sic ḡ
tentus est. et post paucos dies uita ca-
reret. ecce quinta sup̄bia qm̄ uulsi-
me deo uolente tepit. Inde iure rex
ad Wodestoke ad locum insignem in
rex cohabitationem hominum et fera-
rum fecerat. Ibiq; robustus lincolien-
sis ep̄s diem clauit utrumum. Cuius
ep̄traphium hoc est.

Pontificū rob̄t honoz. qm̄ fama sup̄stet.
P̄pecuare dabit. non obtinē obite.
Iue humil̄ dicit. rel mira p̄tel p̄. ultoz.
Companet. m̄itit cū p̄teret erat.
Nobite ēē suil dñc̄ studuit p̄r esse.
Sēp̄ inadhūc murus et arma laus.
Indecima iam m̄dant sop̄na m̄m̄c̄.
Iq̄d. et uigilant uera p̄henne uidec̄.

Postea ad festum purificationis
redit rex archiep̄atum cantua-
rie Willemo decap̄buil. qui fuerat
prior ap̄d chroce. Ad pascha uero
ap̄d Wincestre redit ep̄atum lin-
colle alexandro uenabili uiro q̄
nepos est. Rogeri galesburicensis ep̄i.
Rogerus autem iusticiarius fuit
totius anglie. et sc̄ls arge. Dedit et
rex ep̄atum hntolhe alexandro ue-
nabili uiro beche Godefrico can-
cellario regine. At circa pentecosten
mare transiit. et recessit ab eo come-
te uelleat discorcha palata. Rex
autem castellum eius quod uocat
p̄ntalcemer oblatit et cepit. Anno
uero sequente rex fortunatē glori-
ficatus est. Willemus namq; de can-
cherulle camerari regis aciebz strati-
tis confluent cepit comitē p̄dēn

maiores domus. Pipinus karolum mar-
 tellum. karolus pipinum regem. pipinus
 rex karolum magnam imperatorem et
 quasi sicut effulset pateruicum et
 cum. karolus genuit lodouicum impe-
 ratorem. lodouicus karolum. imperatorem.
 caluum. karolus lodouicum regem
 patrem karolo simpliciter. karolus sim-
 plex lodouicum ^{lodouicum} lotarium. Lotari^{us} lo-
 douicum. huius pater regem utram.
 lodouico g^o defuncto. francoz pateres
 regem sup se statuerunt hugonem du-
 cem qui filius hugonis magni du-
 cis fuit. hugo uero rex genuit phil-
 lipum regem robertum. Robertus uero
 rex genuit. iii. filios hugonem dul-
 cissimum ducem. theoricum regem
 amantissimum. Robertumq^{ue} burgun-
 die ducem. henricus rex genuit phi-
 lipum regem. qui ad finem mona-
 carum est. et hugonem magnam qui
 in montione magna ierocolimam
 cum multo exercitu europae detella-
 tum cum pater sup paganos. Anno
 ab incarnatione dⁿⁱ millesimo no-
 nagesimo quinto. Philippus si rex
 genuit lodouicum. qui regnat in
 pleura. Qui si p^{ro}bitatis antiquorum
 uestigia reueret. tam secure in reg-
 no eius non quiescere. hic dicitur et
 actus reuerfus est henricus in norma-
 niam. Ad uentem autem a patribus
 Alanannie quidam dux theodon-
 cus flandriam calumpnians quos-
 dam pater flandrie sicum habeat.
 et hoc fualu regis henrici. Willelm^{us}
 autem comes flandrensis acribus
 ordinatis obuiam uenit ei. Pug-

natum est arces Willelmus consil-
 numerum suoz ampuer essent.
 supplebat p^{ro}bitate inextimabili.
 cruentae g^o omnia arma sua sang-
 ne hostili fundat ense fulmineo.
 amicos hostium nec potuerunt p^{ro}-
 chul tribale inuentis brachii p^{ro}fer-
 re hostes p^{ro}terea et fuge dacti. victo-
 riosum itaq^{ue} consilium dⁿⁱ castru
 hostis obsideret. et in castro red-
 di debere. iam pene ad nichilum ho-
 stibz deo uolente paruo uulnere sa-
 tiat in manu deperit. Nobilissimi
 autem iuuenum etate breui ta-
 mam p^{ro}meruit semprenam. De quo
 walo iustificatoz sic ait. Quis obit
 uirum. desitit par litera h^{ic} dⁿⁱ.
 Summa par uim. parq^{ue} decora decus.
 Rex nota tepibz mouunt munna n^{on}es.
 An credibile est munna posse mori.
 Vnde ille ruit cui n^{on} terga sagittam.
 Qui nolle p^{ro}ter non potuere fugam.
 Nil n^{on} fulm^{en} aut quocient res n^{on} monchat.
 Et si non fulm^{en} fulminis instar erat.
 Flandria se iactat. nimulo normanna cum.
 hic tunc octas h^{ic} dⁿⁱ. ortus ibi.
 hoc et hugo de p^{ro}ent magister militum
 templi ierlm uenient mangiam
 secum multos duxit ierlm. Inter
 quos gaufridus antegauicus et
 rex futurus p^{ro}ter. Obierat radul-
 flandrius. dunclementis epe. et Will-
 mus giffardus Wintonensis epe.
Sequenti anno lodouicus
 rex francorum fecit fillima-
 ri filium suum philippum in regem.
 Rex uero henric^{us} pacificatus omnibz
 que infrancia. flandria. normanna.

Handwritten note:
 a leaf from the
 Anglo-Saxon Chronicle

maiores dominus. Pipinus karolum mar-
telum. karolus pipinum regem. pipinus
rex karolum magnam imperatorem et
quali sicut effulset pateruum et factu-
cum. karolus genuit lodouicum impera-
torem. lodouicus karolum. imperatorē.
caluum. karolus lodouicum regem
parcem karolo simplici. karolus sim-
plices lodouicum ^{lodouicum} lotarium. lotari' lo-
douicum. huius pater regem utram.
lodouico g' defuncto. francoz. pateres
regem sup se statuerunt hugonem du-
cem qui filius hugonis magni du-
cis fuit. hugo uero rex genuit phil-
ippum regem roburum. Robur uero
rex genuit. iii. filios hugonem dul-
cissimum ducem. theoricum regem
amantissimum. Robur quoque burgun-
die ducem. henricus rex genuit phi-
lipum regem. qui ad finem mona-
catul est. et hugonem magnam qui
in mortione magna ierocolimam
cum uicibus ducebus europe detella-
tum cum pater sup piganos. Anno
ab incarnatione dñi millesimo no-
nagesimo quinto. Philippus si rex
genuit lodouicum. qui regnat in
plena. Qui si pateris antiquorum
uestigia teneret. tam secure in reg-
no eius non quiescere. huius diebus et
actis reuerfus est henricus in norman-
diam. Ad uentem autem a patribus
alcanannie qui dam dux theodori-
cus flandriam tabumpniam quos-
dam pater flandrie sicum habent.
hoc fuasit regis henrici. Wilhelmi
autem comes flandrensis aciebus
ordinatis obuiam uenit ei. Pug-

76
natum est arceus Wilhelmus consil-
numerum suoz campuui essent.
supplebat pbrate inestimabili.
cruentat g' omnia arma sua sang-
ne hostili fundebat ense fulmineo.
cuneos hostiam nec potuerunt p-
dus eribde inuenit brachii pfer-
re hostes pterit et fuge dextra. victo-
riolimus naqz consil dnm castru
hostile obsideret. et in castro rec-
di deberet. iam pns aduichilati ho-
tibz deo uolente paruo uulnere sa-
tiat in manu cepit. Nobilissimi
autem iuuenum etate breui ta-
mam pmerit sempiterna. De quo
Walo iustificatoz sic ait. Nam obiit
uictus. desleat par sidera sydul.
Nimha par uum. parqz decora totus.
Nec nota cepibz moriunt nimina nres.
An credibile est nimina posse mori.
Vno ille ruit cui n' terga sagittam.
Sui uolte plet non potuerit fugam.
Hic n' fulm erat quocient res nra monerat.
Et si non fulm. fulminit instat erat.
Flandria se iactat. nimulo normanna cumf.
hic tunc occas syderis. ortus ibi.
hoc et hugo de piciul magister in lecti
templi ierlm uenient mangham-
secum multos dixit ierlm. Inter
quos gaurfridus antegauicus glul
rex futurus pterit. Dncez radulfus
flandard. dunelmensis epc. et Wil-
mus giffardus quintonensis epc.
Sequenti anno lodouicus
rex francorum fecit nullima
n filium suum philippum in regē.
Rex uero henricus pacificat omnibz
epis infrancia. Flandria. normanna.

Britannia. canonianna. andegani erat
cum gaudio mangiam rediit. Venit
g̃ concilium magnum ad xl augusti
apud londoniam de yronby sacerdotū
phylentis. Inter erant siquidem illi
concilio. Willelmus cantuariensis ar-
chiep̃. Bristannus eboracensis archi-
ep̃. Alexander lincollieus ep̃. Roge-
rit salebriensis ep̃. Gubritus londo-
niensis ep̃. Johs roulescestrensis ep̃.
Sifridus iudicrensis. Godofridus urbe-
si. Simon Wigorniensis. Lucardus
norwicensis. Bernardus oia dāuidis he-
rie p̃m̃s dūm̃s ep̃. Nam Winto-
niensis. Admhelmenfis. & cestrensis.
Therfordensis obierant. hicolump-
ne regni erant. & radu sc̃t̃atū h̃ tem-
pore. Verum rex de incept̃ col̃ simpli-
tate Willelmi archiep̃. Concesserit
namq; regi iusticiam de yronby
sacerdotium & impudē habitū sunt.
Quod postea paruit. cum rex lūmo
tedecore terminata est. Hinc h̃strū-
tia concessionis sue paruit ep̃os
tūm pateret in oculis omnium gen-
tium. deceptio platorum. & depressio
subiectoz. eodem anno illi quos hu-
go te p̃nent de quo p̃d̃m̃ est secum
dixerat adiecit male contigit. Dm̃
siquidem offenderat sc̃e telluris in-
le lūm̃ia & rapina & uariis sceleribz
ṽt̃atē scriptam est in moyse &
regum libris non diu sc̃elera locis illi
sunt impunita. In uigilia namq; sc̃i
nicholai ap̃uicis paganoz multa sa-
nozū deuicti sunt. cum antea sole-
ret e contrario contingere. In oblidio-
ne g̃ damācena cum magna pars

xp̃ianoz p̃gressa esset ad uictualia
p̃quirenda. multi sunt pagani ta-
nos plures & fortissimos se mulieribz
fugientes. & p̃sequentes. innumeros
occiderunt. Col autem qui fuga sa-
lutem sibi quesierant in montibz.
tempestate uisus & frigidibz deul ip-
sa nocte p̃c̃t̃us est. ita quod uix a-
liquis euasit. Contigit & quod filiū
regis francoz qui diademate regni
fuerat ut p̃d̃m̃ est decoratus. dum
comyrdem ludens agitare obuiā
suam habuit. Cui cum pedes equi
curreret offenderent. occidit rex no-
uit. & traxit ceruicibz exp̃uauit. laceret
insolita & admiratione dignissi-
ma. Ecce quanta celsitudo. qm̃ cito
quam leuiter ad nichilata est.

Muno trigesimo regni sui fuit
rex henricus ad natalē ap̃ Wirtē
sc̃e. Ad pascha apud Wodestohē. ubi
fuit accusatus. Galfridus redimuntē.
& infamatus de p̃d̃ione regis. Ad
rogationes fuit apud cantuariam.
Ad dedicationē noue eccl̃ie. Ad festi-
uitatem sc̃i michael̃ transit in nor-
manniam. Eodem anno decessit ho-
norius papa. Sequenti anno recepit
rex apud carnotum papam inno-
centium anaceto subici reculantem.
hoc enim ierosol̃p̃ romani biperti
degerant. & pulsus ū aburte inno-
centius in anaceta qui petrus de
leuel p̃r̃ uocabatur. auxilio regis
henrici receptus est p̃rotas gallias.
Post q̃ in estate rediit in angliā. se-
cum filiam suam adducens. Fuit
g̃ in natiuitate sc̃e marie magni

Lin ep̃i decepti s̃c̃e. qm̃ p̃cesserit
rege iusticiā de yronby
sacerdotum.

Ep̃it. H. rex pecuniam
uicā de p̃b̃is. & rede-
mit eos.

placitum apud nordhamptone. In quo
congregatis omnibus principibus anglie
relaxatum est quod filia sua red
deretur viro suo recepta saluet 9
sili. andegauensi eam requirere.
Willia autem post hec filia regis ui
ro suo recepta est factu tanta uita
gine digno. Post pascha mortuus e.
Reginaldus abbas canonicus: huius
nouis auctori ecclesie. In principio huius
obit euenit simul euenit episcopus. An
no sequenti fuit rex henricus ad
natale apud dunstaple. Ad pascha
apud Wodestoke. Post pascha fuit
magnum placitum apud londoni
am. Vbi de pluribus quod maxima
discordia episcopi sancti dauidis. et episcopi cla
morgensis de finibus parochi
arum suarum tractatum est. Obi
it baldeuinus rex scotie. et gaufredo
succellit. Anno. xxx. iii. fuit henricus
rex ad natale apud Wundlesore in
muis. Ad caput ieiunium fuit conuen
tus ad londoniam super episcopos sancti da
uidis et clamorgensis. et discordia
archiepiscopi. Lincolnensis episcopi. Ad pas
cha fuit rex apud oxfordo in uo
ua aula. Ad rogationes fuit tunc
conuentus Wincestre. super rebus p
dictis post pentecosten. tunc rex
episcopum euensem nigillo. episcopum
dunhelme. Galfrido cancellario.
Fuit etiam rex novum episcopum ap
carlos. et transit mare. Sequenti anno
rex henricus moratus in normannia
per gualtho negotium suorum quod generat
consul andegauensis et filia regis.
Obierunt. Gilbertus londoniensis episcopus.

77
Lincolniensis episcopus in uia romae. pro
causa sua tam diu agitata. hoc
anno transfretauit archiepiscopus Wilhel
mus et alexander lincolniensis episcopus
ad regem per discordia que inter eos
erat pro quibusdam consuetudinibus
parochiarum suarum. Anno tunc
fimo quinto rex henricus continue
moratus est in normanniam. Et se
pe non rediturus in angliam. re
dire non debet. sed detinebat cum
filia eius discordis que oriebantur
pluribus causis inter regem et consi
lem andegauensem archiepiscopum scilicet
filie sue. Quibus stimulationibus
rex irritam et animi rancor exorta
tus est. que a non nullis causa natu
ralis refrigerationis. et postea moris
eius causa fuisse dicte sunt. Cum
ergo rex a uenatu redisset. apud scin
dionisium in silua leonum co
mestit carnes mureuaram que
semper ei nocebant. et semper eas ama
bat. Cum autem mestus. hoc co
mesti phileret. non ad quiescit rex
salubri concilio. Sed in quod dicit.
Fuit in uentum semper cupini
quod negata. hec ergo comestio pessimi
humoris illacry et consumitum ue
hement exortat. senile corpus lem
liter refrigerant. subitam et hu
mam fecit perturbationem. Comest
quod natura reuertent exortat
febrem acutam ad impetum dis
soluendum materiei grauissime.
Cum autem restare in uulgo posset.
recessit rex magnus cum regnasset.
xxxv. annis et tribus mensibus in prima

die decembris. Et iam utantur sine re
git: finem libro dicabimus. Qui tū
simerunt misam memoriale dare
compentur.

Rex henricus obiit. decuit olim. ut
dolor obis.

Humina flent nūm depulsi suum.
Mercuri minor eloquio. ut nūm apollo.
Subit impio. nūmque vigore gemunt
Janus cautela minor alcedes pbrate.
Confectu pallat. arte minerva genitū.
Anglia que amil d' septio nūmū hū.
Ardua splendet iam tenebrosa tū.
hec cū roge suo. normāna cū duce leuo.
Hūmū lxx puerū. pdidit illa uirum.

Explicit liber. vii. Incipit

LIBER. viii.

hic est annus qui cō
prehendit scriptorē.
Annus t' colunt qu
tia regni gloriā & in
uicti regis angloꝝ
henrici. Annus. lxx.

ii. ab aduentu normānoꝝ gentis
temporib; excellentissime uis in an
glia. dec. iii. Annus ab aduentu b
tannoꝝ ad hanc tandem insulam i
habitandam. ii. q. & c. lxx. Annus
ab initio mundi. v. q. & c. lxxiii.
Annus gr̄. a. c. lxxv. hic est g' annū
ille a quo scriptor hystorie suam uolu
it etatem a sequentib; computari. Qu
uero liberum ingredientib; nos ad
moꝝ puritate q'ntoq; resiliuol p
misimus & hic etiam computatioe
q'nti simul inspiciatur. Post ad
uentum namq; dū cum iam mil
lenari' p'mus cōtactus sit: in scō

quidem millenario ut liquet in. c.
lxxv. annū uitam ducimus. quod
millenario ut liquet. in c. lxxv. an
uum uitam ducū. uel q' digni
dicitur. mortem sustinent. logitreni
ditam tēhū qui nūmō millenario
circa hanc etatem. i. circa annum
antelimum. lxxv. fuerunt qd' dūe
nerit. Circa illa nūmpe tempora an
tonius cum fratre lucio aurelio ro
me impabant. Pius uero papa ro
manus erat. Iulius debetannis
oriundus in hac regnabat insula.
qui non multo post pdictis imp
atorib; ad huc regnantib; xpianus
britannoꝝ p'auit effectus est. & p
am omniū britannia ad fidem xp̄i
conuersata est. Unde memoria digni
est etna. Loceri autem p'celm terrarū
tunc regentes qui fuerunt. Inuen
tunc reges & duces. Hytanni & p'uel
p'el p'lati & consules. tribuni & p'fides.
magistratus & uiccomites lēlico
s & hōtes. qui tunc temp' sui or
dines & p'fectionis fuerunt. Dū & in
laudabilis p'fūl alexander ad quem
hystoriam presentem dirigimus.
de pontificib; qui tunc temporis
fuerunt quō tibi uideatur. loq'
ad me ipm. Dū henrice dū hūmū
auctor hystorie qui fuerit illius
temp' archidiaconi. Qu' libet co
rum sūe fuerit nobilit' uel ig
nobilit' clarus uel fama obscurus
laudabilis uel in famis elatus
uel opressus. sapient' uel inuidiosus
aut quōd' referat. Si aliquis eorum
causa laudis & gl'ie aliquid laboris

iii ab aduentu angloꝝ
& anglia

psumpserit. cum iam nulla sup
 eo possit esse memoria. maior q
 sup equo uel atello suo cui iuu
 num miser animimum suu aff
 lyret. Quid ualuerunt qui ad hoc
 reuenerunt. Ad uos igitur iam lo
 quar qui intereo millenario ora
 centesimo. xxxv. annu eritis. cogi
 tate de uobis qui modo clari uidem.
 quia scilicet quidam uideri not
 reuerentur. Cognate inquam quo reue
 nerunt. Dicite pcor quid uobis pfi
 erit si magni uel clari fuerint. Ni
 chil pntit nisi uideo claruerunt.
 diemum nunc in eo claremus & uro
 tempore pntit claretum cum dno
 nro dnatorem celi & terre milibz
 milium qui inebit sunt collada
 biles. Hinc autem quitan to tem
 pore antequam nascamini reuobis
 mentiozet iam uro tempore pntit
 in hoc ope feci. si contigerit q ualde
 residerat anima mea nostrat ut in
 manu hoc opus meum pteat. pcor
 ut dei clementiam interrogabilem
 pmo miserissimo exortat. Si & puob
 orant & impetent. qui quarto uel qu
 to millenario cum deo ambulabunt
 si generatio mortalium tam diu p
 cellabitur. Queret autem aliquis cur
 de sequentibus millenariis na loquar
 cum in nos finet se loz reuenerint. &
 mundi terminatum conchie timentet
 expectent. Ad hoc ego. Dicit qua mo
 rierit tibi mundi finit est. xpc
 aeterni se loz finit est. qui n pnam
 sibi pnam aduentu suo dedit. h ubi
 mam in qua finit est. Ite & pphete

& significancia ueniante significato
 Qui uero de pphete tempum ma
 luit nisi pater omnium nouit. Qd
 scripti scdm estimationem meam at
 qm ex hberio norwicensi epd uiro doc
 tissimo iam dudum rget. Dicitur. n.
 Scdm quod estimo & exortione com
 pensare queo multo amplius dura
 bit ueritas qm figura. Ite qm um
 bra. significatum qm significant.
 tempus grt qm legit. Quod si figura
 & umbra pcedentet & psignantet xpi
 gram. pene p. v. milia annoz exen
 te sunt. quanto magis ipa hnt & p
 gra. Estimationem namqz eoz iam
 frustratam uidem qui passionem
 dnt mille tantum annis scdm du
 raturum pteauerunt. quia inulta
 ma etate uenerit xpc. Hec uidetoz
 opinio sequenda est. & post sex milia
 annoz ab inicio mundi in millenario
 septimo sabatum suum incoandit
 asserta. scilicet reuersionem uertit
 suam. & totius mundi dnt affirmat
 etiam post mochiu exente temp
 totius mundi terminatione fecit.
 Et prius ueritatem multat tempore
 but pntit. multo amplius dura
 uitam pstante ihu xpo racionaliter
 credo. hec dicens epd. concitiedam.
 & consertio. Tam diu uero uideoz
 pphete moratur sum ut p cogite
 aut cum tanto spacio in se pntit
 pntitentes memoriam omnium
 que ex corpibz pcedere possunt. not
 amittere necesse sit. ut illam glam
 & honoris & pntitatem & pntitatem
 & dignitatem. & nominis claritatem

Estimatio de pphete mudi & pntit.

Alia estimatio.

Judeoz opinio.

UN

que indeo est suadentes appetamus.
Hanc cum adeptus fuerit habes.
Mundum cum adeptus fuerit ut
aqua ^{uase} cerebrato refluit. Nichil ha
bes.

Scripserat autem huius auctor opus
epistolam regi henrico de lecie re
gina potentissimorum qui postea
terrarum huc usque fuerunt. Scrip
serat etiam de origine regum britan
norum qui in hac terra regnauerunt
usque ad aduentum iulii cesaris. si
ue gentis anglorum. Scripserat quoque et
iam ad kalcerum consortem suam
de mundi contemptu. Quod omnia
hic interponere nec alienum est si
iustitiam legere uero nec dispensatio
sum est nec graue. Primum igitur exem
plar hoc est.

Cum maxime noticia gestorum
preceant et entretent gerenda.
de lecie regum potentissimorum qui
postea terrarum ab eordis reuam
tempus ad istud floruerunt. tibi
rex regum uictor et dominator henricus
composuit epistolam contereui. Videbit
sub scripta breuitate nomina et tem
pora regnum istius nuntiusque tem
poribus suis formidatorum. Senemque
multo magis tibi rex iniuncte notan
dum. Omne namque huius infine ca
nctur. huius uanitas huius compri
piterit an regnum istud quod he
reditatio possidet. inter totum an
ni uisibus ut adoleat amplectenda
tibi sit et attendendum appetit lon
ge aliquando postea istud uisio congehit
et coactis uisibus querentibus tibi sit

et ad querendum. Cordiar igitur ab an
tiquissima rerum serie scilicet ante
ponibus phaleg filii eber. filii sale. filii
arsaxar. filii sem quem genuerat
Hoe pater uniuersorum.

Malech ergo quintus a noe natus
est octingentesimo. vi. anno post
diluuium. Vixit autem annis. cc.
xxx. ix. huius temporibus postea et
regna et reges pullulare ceperunt.
Tempus quoque natiuitatis eius terra
plunguarum confusione diuisa
est. Unde rethor arnobius ita memi
nit. Sem primogenita pars aptida
et bacris usque in indiam longe et
usque tinocorum que spacia terrarum
habent linguarum sermone barbaro
xx. et vii. in quibus linguarum gentes et
patriarum quadringente et sex non
diuisarum linguarum. Et ut dixi pa
triarum diuisarum. Quam uero se
cundus filius noe a tinocorum us
que gadira habent linguarum sermone pri
micio a parte garramarum. Latino
a parte ^{uocet. barbarico a parte} meridiana. Ethiopum eg
riorum. a barbaris interioribus uari
sermone. xx. duabus linguarum in pat
.ccc. xx. et iiii. Japhet autem tertius
amedia usque ad gadira ad boream
habet autem iaphet flumen tigr
dem qui diuidit mediam et habilo
nam imperit. et. sermone uari
mlinguis. xx. et tribus. Sunt igitur
similis lingue. lxxii. patre autem
generationum mille. Que uisus
satis hoc ordine ante sunt. habet
ut diximus. Japhet flumen tigr
dem qui diuidit mediam et habilo

Sen autem effratem. Chan u' geon
 qui uocatur uilul. hoc amobius rethoe.
 Igaur p'egionet p'dictat reguli tin
 gularum esse aperunt. Minimo fa
 ma obscuri. & gemina. & omne gen
 tium utuatum p'ter solum pha
 lec filium dex aquo ducti sunt ebrei.

Rei filius phalech fecit
 anoe quam determinat uirgam
 ul. c. xli. Et ipse quidem p'ncipit rei
 buum sen. Tunc scitarum regni
 dicitur georum. regnum nobile &
 antiquissimum. Vbi p'mul regnauit
 thanaul

Seruch septimus anoe uirgam
 ec. xxx. hic temporibus egyptio
 rum cepit impium. primo eis reg
 nante zouet achor octauus a noe uir
 gamul. c. lxxv. assirul p'mul regnat
 laul. s'p'mul primus regnat agari.
 & uicimox quidem regnum fuit for
 tallimum. & fama clarissimum.

Ghate nouus anoe anu uirgam. ccv.
 & ipse quidem p'ncipitum tenuit
 uirgam.

Abraham decimus a noe quem dei
 mauit sibi deus relicta gente & pa
 tria post anu. lxxv. p'ncipitum tenuit
 uirgam chanaan. scdm dei iulental
 mium. Cum autem. c. esset annoz
 genuit ysaac. huius temporibus p'mo
 uirgam rex fortissimus & postea uxor
 eius semiramis regnat assyriul. ysaac
 uirgam anu. c. lxx. Ipse uirgam chanaan
 p'ncipitatur. Ismael frater eius uirgam
 ismaelitarum regnauit. & xli. duces
 genuit. Tunc p'mul apido argol reg
 nant in achul anu. l. cui filia fuit

ioquam egypti mutato nomine
 istem colunt.

Jacob uirgam anu. c. p'ncipit uirgam
 chanaan usq; fame stimulante
 dei uirgam cum fuit descendit in
 egyptum. huius temporibus mem
 phit in egypto ab aye argiuorum
 rege conditur. Spuria quoq; asspar
 to filio foronel regis argiuorum
 instauratur.

Joseph uirgam anu. cc. & ipse p'ncipit
 tum tenuit sub rege pharaone in
 terra egypti. cuius consilio omul
 egyptul facta est tributaria regi
 pharaoni. Post hunc uero pharao
 nem usq; ad illium qui moysen e
 ducant plures in egypto reges fue
 runt. qui fama casti & omnino ad
 nichilati sunt. quia nichil om'ino
 scriptum est de eis.

Pharaos rex supbissimus qui mo
 ysen dei familiar' educant
 regnauit potantissime. donec in
 mari rubro submersus cum legio
 nib; suis deo disponente p'it. Iste
 p'elio magno strauerat exercitul
 ethiopum.

Moyses uir p'fectissimus rex f
 uol isrl. xl. anu uirgam sum
 mus p'ncipitum ingruuit omnium.
 Osue. xxvi. anu regent
 poplum isrl. reges multos occidit
 gentes multas telent. & uirgam
 fumiolo distributionul filius isrl di
 uisit. Quoz popls tunc & multo
 postea tempoz spatio clarissime deo
 p'p'riante splenduit.

Othoniel. xl. anu rex f uol isrl

anno iubente sup eos constitutus.

Anoch filius gena filii gemini
qui itaq; manu utebatur pro
tertia fortissime regit isrl. lxxx. an
nis. Ise g; percussit egion regem mo
ab & gentem sibi commissam splendi
de liberavit. hoc tempore crene cui
tatis condita est in libia.

Debton ppheta de tribu asram
cum barach dux de tribu nep
talm regit hebreos. xl. ann. animo
& gero virili. Ipta namq; iabin re
gem chanaan humiliavit & splendore
eius obubilavit. occiso sacra pnci
pe misit eaus sic igitur iabin rex
fortis chanaan tandem & ipse delectus
est. hoc tempore condita miseris est.

Gedeon fortissime regit iudeos
annis. xl. Vixit autem prelio
machanthal & amalechthal: & libime
liberavit israhelthal. Circa hoc tempore
iupiter regnavit & in creta insula.
& patre saturno fugato greciam
bellicosus adquisiuit. Saturnus
autem fugiens iouem filium su
um in latina latuit: & ibi post ia
num regnavit. Janus enim pnc
regnavit in italia. Namq; post
rationem filioy isrl: uenia pro
missionis pncium inhabitata est
italia. Iupiter uero regnavit in
grecia que semp ad mentendum
fuit potissima: ob magnitudine
fortitudinis sue & prudentie deus
celi & pater deoy post mortem effe
tus est. cui uir sceleratissimus & mo
rib; omnium puerillimus fuerit.

Crete uero apud quod sepultus
est quia de sepultura eius uera dixe
runt. pontia regna grecoy mendaces
appellati sunt. his etiam tempib; con
dita est tyrus.

Ahimelech filius gedonit regnavit
in israhel sup isrl. iii. ann. Co tem
pore haulet illum uastavit.

Gola. xx. tribus annis ducatum tenuit.
Co tempore bellum latetarium &
temtauroy fuit. Quod scribit palesta
tus pmo de incredibilibus libro nobi
let fuisse equitum thessaloy. Tunc etia
uroia post laomedonem regnavit
pannus.

Air. xxii. ann. p fuit iacobus. huc
but hercules rex fortissimus grecorum
asie & europy & asricis mirabilis domi
tor agoneis olimpiacum constituit.
Unde de inceptu compinatio annorum
facta est postimpiades.

Iepre. vi. ann. impat amantat bel
lo uicit & triumpho splenduit.

Mellan de belleem. vii. annis.
p fuit filius thare. Tunc agamais
milenit regnavit ann. xxxv. lusus
anno. xv. troia capitur. chalon. x. ann.
impat ebreus. Abdon uero: annis. vii.
huius impii anno tercio troia capta
est. Vbi pannus & laomedon splendide
regnaverant completi a primo anno
cechropis. qui primus apud athenas
regnavit ann. ccc. lxxv.

Samson uir omnium fortissim
annis. xx. laudabiliter p fuit ab
emittit. Post tertium annu captiuita
tis troie sine ulla dclam uolte octauis

regnavit eneas annis. iiii. Post quem
astanus ann. xxxviii. Anni. eneas. Janus.
Saturnus. Pius. Hannus. latinus in tra-

lia regnaverunt ann. circiter. cl. Astan^{us}
eneas filius albam uictum condidit.

Beli sacerdos ann. xl. rex israel. Bunc
silius filius eneas regnavit ann.
xxx. A quo omnes albanos reges silui
uocari sunt. Qui et postumus uocatus
est. quia post mortem patris natus.

Reges scitiones defecerunt. Qui ab agi
alio usq. ad saulippum regnauerunt.
ann. decclxxv. Post quos sacerdotes car
ni constituti sunt.

Samuel p^{ro}pheta populo dei. xii. ann
latinorum quartus eneas. Siluius
regnavit ann. xxxi.

Saul hebreorum primus rex. ann.
xx. regno floruit. Quo tempore
regnavit in lactome p^{ri}mus eriste^{us}
ann. xli.

David p^{ri}mus extru^{er} iuda rex. ann.
xl. splenduit latinorum quintus
latinus filius ann. i. regnavit. Bunc
ephesus condita est ab anedronico.

Carrago uero sciam quosdam a carce
tone thro. Sciam alios p^{ri}mus adidone.

Salomon regnavit. xl.

Sann. Qui templum d^{omi}ni. vii. an
nis p^{er}fecit. Et septimo octavi anni in
se dehaute latinorum sextus alba filius
regnavit ann. xxxix.

Roam regnavit ann. xvii. lati
norum septimus egyptus. Silui
us regnavit ann. xxiiii. Co tempore
samus et sumina urbes egyptie con
ditae sunt. Ierolwam regnavit in isrl.

Aham regnavit. iii. ann. hic pug-

namem contra se ierolwam supra
ut occidit deestatu eius in dibus
quingentis eoq. sp^{er}is in dno.

Asa regnavit. xli. ann. cum isto
benadab rex damasci p^{er}cutte
omnem terram ueptalim. Bunc
nadab et zauri et zauri regnaue
runt in isrl. Anri rex samaria e
ditavit. Aiel ierico instaurat. Ita
regem ethopiam zara cum suo ste
rit c^{er}ctu. Latinorum octavus capic
siluius regis ann. xxviii. Othaphet
regnavit ann. xxv. Achab regna
uit in isrl latinorum nonus carpen
siluius. regnavit. xiiii. post quem a
grippa filius eius regnavit in italia
annis. xl.

Oram regnavit. viii. ann. hehial
curre igneo ad celum p^{er}cutur.
hehialus flore incipit. Etom recc
lit. uectec sub uida. Et tunc pri
mum constituit sibi regem.

Othocial regnavit. i. ann. et sepe
coram rege isrl. interfectus est a
geu rege nouo isrl. et dei uictu for
tissimi.

Athalia abuchie vi. ann. Que in
ficiens omnem turpem regina
tomus ioran. p^{er}ter solum ioral qui
abscondit est ab ea. rando et ipa in si
dit deperit.

Oal filius abazie. xl. ann latinorum
xii. arcantulus agrippe filius regna
uit. xxx. annis.

Aysial. xxx. ann. Azal rex sy.
erie fortit afflyer isrl regnanc
sup eol. Ioral uero regnavit rex mag
nus in isrl uice plu uice amata.

Latinoꝝ. xlii. Auertinus regnaui
xxxvii. ann. Unde dicitur collis
auertinus.

Suas. li. ann. Sardania palus
Antea potentissimus rex al
sarioꝝ abudaco medio uictus
sanct incendio crematur. Barba
tus uero regnum assarioꝝ deest
ructum in medol transtulit. Si
ip̄e p̄mus regnauit annis. xvii.
Macedonum quoq; regnū. incho
at. p̄mum habent regem caranū
annū. xxviii. laodemonioꝝ reges
deficiunt. lidoy incipiunt. Latino
rum. xlii. p̄at regnauit annis
xxiii.

Dacham. xvi. annis. Olympias pri
ma abhiliensib; constructa. A
muhul. xv. Latinoꝝ ultimus reg
nauit annū. xliii. Remus et Romu
lus altitia uepre amulū nati s̄.
Apate uero ignoto quem mare
fixerunt.

Achy. xvi. ann. Ab hoc conduc
tus rex assyrioꝝ thelach re
gem syrie ralin. interfecit. Cha
bitatores damasci transtulit p̄uē
Roma condita est a reno et romulo
et pauloꝝ remus a sabio rumuli
chice occisus est. Reges uero fuerit
israh.

Ezechiel. xxx. ann. huius an
no igro. Salmanaſar rex assy
rioꝝ capta samaria transtulit israh
in assyriol. cuius regnū a primo
ierolam steterat annis. ccc. lx. Oci
sus est ḡ osee rex ultimus israh. Ro
mulo mortuo qui. xxxviii. annis

regnauit. successit mima pompilius.
Qui capitolium edificauit.

Manasse autem. lv. annis. hic ob
scelera sua tarenacut in babilo
niam ducitur. s̄ obpenitentia iure
no restitutus est. Romanoꝝ tertius
cullius hostilius regnauit annis. xxxii.
qui primus regum normannorum
purpura et facib; usus est. Tabioto
morte celo uitam amphiuit.

Mon. ii. annis. Valerius suis
occiditur. Histria uital impo
condita.

Dial. xxxi. ann. hic uir iustissimus
cum necaone egyptioꝝ rege congreg
sus occiditur. Romanoꝝ quartus
ancus marcius regnū annū. xxiii. Qui
auertinum moꝝtem et anichin ueni
adchidit. supra mare. xvi. abiate in
liario hostiam condidit.

Dachim. xi. ann. huius anno tertio
nabigodonosor capta ierlm et parte
ualoz templi danielam et cet puero
et compleret alios scrim ducte in ba
biloniam.

Eromat in discordio regni sui a chaldeis
captus cum matre sua in babilonem
ducitur. Romanoꝝ quintus tarquinus
priscus annū. xxxvii. Qui esse roma
edificauit et numerum senatoroz auxit
licol instituit. mureol et cloachal aſsi
cauit. Capitolium extruxit.

Sadachal. xi. ann. Regnum iude
orum fuit. iudea captiuata est
templo incenso. Quod steterat. annis
.ccc. xxx.

Nabigodonosor primus rex iudi
do potentissimus regnaui super

innumera regna. xxv. annis post euer
sionem ierlm. Romanorum fecit seruis
ann. xxxiiij. Qui tres moentes urbi addi
dit. quod malem equilibrium iudinale.
fossat circum muro duxit census ro
manorum civitatem primis instituit.

Euil merodac regnavit sup caldeos
ann. x. filius nabugodonosor. Reg
num namq; caldeorum unum ex. iiii.
principalibus regnis mundi fuit que
damiel punit. Que scilicet nos ordine
psequamur.

Egezar filius pndicti regis ann. xv.

Sabulordach anno ixxx uno.

Balthazar. xvi. anni. Quem cum regno suo
darius rex medorum circum rex plar
destruxerunt. Darius rex fortissimus cum
babilon diruta fuisset damiclem secum
in mactam ductum. omni honore ce
leberrime. Sextum regnorum pncipalium
incipit.

Cyrus pmit rex plarium magnus
ann. xxx. Qui iudeos ierlm re
misit. Qui urbem et templum edifica
verunt. Romanorum septimus. tarquil
nius regnavit annis. xxxv. Qui causa
tranquilli minoris filii sui qui lu
cretiam corrupserat a regno cepul
sus est.

Cambises cyri filius ann. viii. hic
deuicta egypto tunc tam eius
religionem eorum ceremonias et templa
deposuit. lamibiles in egypto babilo
nem edificavit.

Sardel magus hunc filia sua
ducta succedent. mox a. vii. ma
gis occisus est.

Darius. xxxvi. annis. Cuius anno.

.xxxvi. annis. Cuius anno. Vr. temple
edificatio completur. Romani pulsat
abunde regibus. Qui regnavit ann. cc.
Ani. Quorum tempore usq; usq; ad. xv.
lapidem roma tendit impium pri
mum consules sibi statuerunt. De
inde tribunos plebis. Postea dicta
tores. Rursum consules panu.
ccc. lxxi. usq; ad iulium cesarem.

Sextus ann. xv. hic egyptum
que adario discesserat capud.
Et aduersus greciam pugnaturus
dec. milia armatorum de regno. et
cc. q; reuerentis rostrata etiam
naues mille ducentas onerarias aut
tria milia numero habuisse narrat.
S; tamen mirabili iudicio a longe
longeque paucioribus uictus est.

Artabius mensibus. vi. socrates fa
ma clarissimus floruit.

Metaceles ann. xl. tempore cuius
Melcha scriba uenit ierlm. Et ne
quial dixit abunde iudeorum anno iiii.
xx. regni huius quando ierlm mu
rit reedificata est pntemiam regis
pincernam. obdormiat. lxx. si bene
numeret usq; ad natiuitatem xpi
inuenies.

Xerxes mensibus duobus etrogianus
mensibus septem regnavit.

Dartius nothus. xxx. ann. egyptus
recessit apstus. iudeis aut ponti
ficet pfluere usq; ad aristotolum.
Qui cum dignitate pontifical. re
gis usurpauit uocabulum. plato
philosophus et pocrates marie in
signet habentur.

Aliuerit hester regi ne spno

annus. xl. cartaginensium bellum fu-
it famosum. Aristoteles ualde cla-
ruit. Roma p̄ gallos senones incen-
sa est & uastata. vi. mensibz. excepto
capitolio. Antennienles. xxiij. litteris
uiri ceperunt. cum ante. xvi. ueteru-
rum.

Ochus qui et artaxerxes annis
xvi. hic egyptum suo iure impe-
rio. nectanebo rege in ethiopia.
pullo qui egyptum destruxerat.
Romani gallos bello superant. Demet-
rius orator splenduit. Post platonē
scutypus ad academiā tenuit. Cui
succedit xnostrates. Alexander uic-
tus illiricis & thracis thebisq; sub-
uersis. & apud granicum flumen
dario ductibz oppressis. capta tyro
iudeam inuadit. ubi ap̄ iude iud-
eo fauorabiliter exceptus. deo uicti-
mā immolat. Postea dario inter-
fecto alexandriam condidit. Iḡtur
regnum plarium destructum est
quod steterat. An̄. cc. xxij. Roma-
ni latinos p̄ domuerunt.

Alexander magnus post mortē
darii regnauit. v. ann̄. Alexan-
der hircanos & mandos & tibiam ca-
pit. Et iudicium usq; oceanum ut
toriosus p̄uenit. Reuersus babilo-
nem anno regni sui. vii. uite ue-
ro. xxxv. ueneno p̄it. Ceterum ḡ
regoz p̄ncipalium. scilicet ^{regni} grecoz
incepit ab alexandro post quem tho-
lomeus lagi filius tenuit egypti.
Philippus frater alexandri macedo-
nat. Seleucus uicatus babilonem. &
omnia regna orientis. Antigonus

asie regna. Qui apud claudem p. iiii.
hirci cornua qui arietem contererent
designantur.

Tholomeus lagi filius ann̄. xl. hic in-
de iudicium suam dolo redac-
ta plurimos iudeoz transfudit in egyptum.
Quia iudaei filius pontifex mag-
nus claruit. Post qm̄ symon filius
eius. Post quem cleazarus frater symo-
nis. Seleucus rex fortissimus. selaci-
cum. laodiceam. ^{inchoia} ap̄tiniam. edessam.
hircan. ap̄llam. condidit. Rome sul-
gent ap̄ius aqm̄ claudiam induxit.
viam ap̄iam strauit.

Tholomeus philadelphus ann̄. xxxviii.
hic regnum potentissimus & patre
maior cleazaro pontifici multa iero-
solimam & iudeam plura dona trans-
mittent. ab eo. lxx. interpret ab hebreo
ingratum optinuit.

Tholomeus euergetes ann̄. xvi.
Qui capta syria & cilicia & omni
prope asia inter cetera deos eoz quos
cambises capta egypto imp̄at portauit
restitit. Quia symonis iusti fili-
us clarus habetur. Cuius ueni filius si-
mon minori gl̄a fulget. Sub quo ihs
filius sira librum sapientie composuit
& ff.

Tholomeus philadelphus ann̄. xvii.
Antiochus rex syrie uicto philapha-
toze iudeam sibi locuit. Quia uicini
uulgus habetur. ad quem lacedemo-
moz rex acruus legatos mittit.

Tholomeus epiphanes ann̄. xxiii.
Secl̄e liber machabeoz apud iude-
os huius temp̄is gesta continet. Quia
cum plurimis iudeoz q̄a tholomeus

Antiochus confidat. fugit in egyptum. Et atholomeo honorifice susceptus templum construxit. simile templo ierusalem quod permansit usque ad imperium vespasiani. ann. ccl.

Oholomeus philometor ann. xxxv. Antiochus epiphanes qui post se leucam philopatoram. ann. xi. regnavit in syria: iouis simulacrum in templo domini posuit. Iudeorum legem impugnavit. Machabaeus legem patriae iudicat. Judas machabeus post mortem patris pontifex constituitur: sui successores fuerunt eius iohannes. Qui vocatus est hircanus: quia bello vicerat hircanos. Samaritanam colam quoque equavit. quoniam postea restauravit herodes ierusalem vocavit. Romani senatus decreto amicum inter amicos receperunt.

Oholomeus filicon ann. xvi. hircanus in pontificatum quod ipse xvi. annis tenuit aristobolus succedit ann. unum. Qui rex pariter et pontifex primus apud iudeos diademata sumpsit insignis post. ccc. lxxiii. annis babiloniae captivitatis. postquam regnavit ianeni cognomine alexander annis. xvii. Qui pontificatum quoque administravit et iudeis de iherosolima curibus praesuit.

Oholomeus alexandri. r. ann. regnavit expulso patre permaecem deophtam tholomeo filicon de regno. Romanorum electione syria cecidit: capto philippo agabino.

Filicon in ann. viii. expulso de regno alexandro: cicero claudere cepit. Silla vastat athenienses.

Oholomeus dionisius. ann. xxx. Iudeis alexandria uxor alexandri post mortem eius regnavit. .ix. annis. Postea aristobolo et hircano contentantibus pompeus ierosolimum cepit. et iherosolima tradidit. Rome ut gilivus daretur cepit. Iulius cesar romanos. et gallos et britannos victor optinuit.

Cleopatra ann. xxi. Cum enim tholomeus pompeium occidisset insidias quoque cesari paravit. unde victus in nilo perit. et cesar cleopatrae regnum dedit.

Iulius cesar primus romanorum singulari optinuit imperium. hoc est quoniam regnum principatum. quod daniel praeserat. Cum autem regnasset iiii. annis et dimidio: coniuratum incum. .lx. vel amplius senatoribus confodit.

Augustus cesar regnum inde tradidit herodi quod regnavit. xxvi. annis. Augustus namque vicerat antonium et cleopatrae annis alie. unde regnum lagidarum defecit in egypto: quod steterat annis. cc. xvi. herodi successit archelaus p. .v. annos.

Otherio regnante in christo post baptismum regnum celorum annuntiat pactum ann. iiii. milibus quod ipse peruenit ascensum primum hominum optinuit. et sequentibus per carnalitate morti ficationem tradit optinendum. non ut regna. unde tractatum que ad mundum de veniunt:

sec quale impitorem sempiternū
dare docet. hūc pilatum iudee
pcuratorem dirigit. herodes uero
reuerſa galilee pncipatum tenuit
xxiii. annis iuhonorem tylerii ⁊
libie matris eius tyhadem ſilua
dem condidit.

85
Gaius agrippam regem iudee
facit. quo ab angelo pcullo
ſucceſſit iuregnium agrippi filii.
quod tenuit. xxvi. annū uſq; ad ee
terminium iudeoz. herodes uero
therodidatē ygaium exilium ihero
ſolymis. Et ab eodem pilatus an
gariatus ſua ſemanti pmitit.

Claudio britannie adquiſitor
uir pbiliſſimus toletis paſtus
uenenofus pte.

Dero ſertum iudeam dirigit.
poſt albinum deinde floruit
tandem naſaſianus. qui ſub eo iu
tos bellantes reſteruere cepit. ⁊ tan
dem ceſar factus reſeruit.

Galla regnant anno nec uno
pātor pchione perit.

Otho nichil amplius iuregno
durant belli congreſſib; ocrio est.

Vitellius quoq; nec plus regnat
uirgule reſtatul aconciuib; p
emptul est.

Vaſaſianus ierlm capta templi
cni ſubuerit. poſt annos aſti
tationul eius. cclxxxix.

Orius uir uere mirabilis. tria
dicit eleganter; neminem de
bere trudem ab impitore diſcedē.
Dicit ſe pchilſſe in qua nichil de
terat quod non niſi ſemel contigit.

De nichil in uita ſua niſi ſemel feciſſe
tū iude pnteret. Gaius ſcī uolup
tat. Gaius delicie rerum. Gaius gla
temporum ſuorum.

Domicianus optimus artu. peſſim
datus. niſi domuit reuim bil ade
git legibus hyſtrum.

Nerua breuit ſcē puidul imperio
eleganter exit quod traianum
adoptauit.

Traianus uir tēn uirtutib; ad
impium rome ſplendifican
dum quali ſol meridiantul ingreſ
ſul est. unde uipuebio dictum est.
Nemo tūc melior traiano ſclior.
Nec tū uir tantul uicio caruit.
Erat enim uini potator. triumph
apertor. ⁊ mereret ammirand.
Sub eo plinius hyſtoriographuſcla
ruit.

Adrianus in uerba lingua per
uſſimul a uere xpianoz temperati
edictum.

Marcus autonius illuc aurel
tel inter diuol relatus est. ⁊ hoc
preceſſori ſuo ſolul contibuit.

Marcus autonius illuc aurel
tel inter diuol relatus est. ⁊ hoc
preceſſori ſuo ſolul contibuit.

Marcus autonius illuc aurel
tel inter diuol relatus est. ⁊ hoc
preceſſori ſuo ſolul contibuit.

Antonin' comodul ligrurie man
cipatul. patri poſina ſunt con
tarius.

Heliul ptinge impū breuitate ſcē
toz caruit oportunitate.

Suuerul ptinge regnum tuum

re haurire gravibus pluit adquisiuit.
In eodem obijt.

Antoninus caracalla filius severi
nil paterne ultricitis & pbritatis
simile gessit.

Macrimo impante rex abgarus uir
fissimul edesse regnavit.

Marcus aurelius antoninus anto-
ninoz nomina falsa gerens magis
inde uoluit. quod bonoz nomen ob-
tinuit.

Aurelius alexander cum impante
coigenet orbi terrarum clarus habe-
batur.

Maximianus ppter alexandri & mani-
mee matris eius xpianam famili-
am xpianos plequerunt.

Cordianus in actibus suis fama ob-
scuratus. nec nimis splenduit nec
utiluit.

Philippus xpianus cum philippo
filio suo adreio occisus est.

Dacius uir crudelissimus in bello
barbarico in palude capite merisus.
numquam comparuit. Perit.

Gallus cum uolusiano filio suo
breui regnant seditione militante

Valerianus ciprianum doctorem
egregium martyrio coronauit.
talios compleret. hinc & ipse lumi-
nibus orbatus implarum seruitute
consecuit. & galienus filius eius
pacem perdidit. **F**uit.

Qlaudius armit strenuissimus
breui sed splendidissime regna-

Aurelianus uir omni mundo
formidabilis regnavit. simili
alexandro magno. miles rigidissi-

mus. dixit inuictissimus. Marte
splenduit fraude corruit.

Occidit impium breue crissi-
ma nocte finuit. apud pon-
tum bellum stravit. floriant
tribus mensibus regnant apud ier-
solum uictoriam. Probus noie
factu splenduit gallus abar-
baris liberant multos effloruit la-
lus.

Carus fulmine picit. Thume-
riamul fili' ei' pdicione occisus est.

Diochianus & maximianus. cum
et. annu regnassent. de politico
sponte impio philosophi deuene-
runt. Quod nouum fuit tom-
nibus scilicet inauditum.

Constantius & galeri tempore
predictoz cesaret. facti post de-
fectionem eoz breui simul im-
pauerunt. Nam post annu constan-
tius ob. etoraci.

Galerius & seuerus & constanti-
nus impauerunt. Seuerus autem p' uice
entium filium herculi occisus
est. herculus enim retinere reges
impium. p' constantinum generu
suum quem pdere uolebat occi-
sus est. Constantinus quoque galerius
obit. fuit galeri' & pte moratus.
& uire militari uir egregius. &
p' ualeriam fil. diochiani quem
chireat ad impium p' uectus.

Maximianus & licinius quos ga-
lerius imparet fecerat. cu
maximiano & constantino impue-
runt.

Licinius p' constantinu' quamuis

constantiam sororem eius dirisisset:
pho uictus. & postea occisus est a grem.
ansi impassit. fuit licentius auaritia.
pessimus. luxuriosus. asp. rusticus.
ulterius puniticium infestus. hinc
maximius scriptor uequissimus
& xpianoz plicitor cruciatul mar
tyrum milia morti dedit. hic qd
petrus episcopus alexandrie. Lucianus
pbr antiochie timotheus rome
passi sunt. Marcianus filius mari
miani augustus rome creatus
delinente constantino a me
occurreret. pntem pntis flumine
submersus est. fuit ingratus ad
uersus nobiles crudelis. ut ceteros.
thercurio pater non absimilis.

Constantinus constantii
filium solus imperator sum
mus dicitur compendius. xpiane
religionis exaltator criminis: ul
tis fulgebis scilicet.

Constantius cum ceteris reg
nat arri sode soluitur. hyla
rius clarus.

Vianus deum negans dimisit.
fuitam parthoy sagittis amiser.

Valerianus uir pbissimus
regnavit. cuius tempore floruit
ambrosius.

Valerianus uir pbissimus
regnavit. cuius tempore.

Valens frater eius arianus a
goris uictus: & igne combustus

Gracianus arcu pelaris apud
mannam pmaximū brittonem
interficatur.

Theodosius hispania natus.

forma pulcherrimus. manu acerrimus
mente liberissimus fuit. Ipse tunc
in descendens simillimus ei forma &
moribus. nisi quod uictus eius caruit.
Hincqum bella quiescunt. sed coactus
inuit: & semp uictus. ut omni lau
de dignissimus. Jeronius scilicet eius
effulsit.

Archadio regnante ^{dicta} ultio garrus.
Nam gothos & wandalos & alios
italiam & gallias adiuuendi direp
tionem misit.

Honorio g regnante alacribus rex
gotthos romam inuasit. & vi. die
bus eam incedit. & opes diripuit. Cu
ante omni italie ptes sibi subire
gasset: ingressurus scilicet ^{scilicet} moeto
pice & unctio anne balatai sepe
erunt cum sui cum thesauro inesti
mahli.

Theodosius minor dum regnaret
goticus rex wandalos & alios
africam occupauit. & arrianus catho
licos multauit. Augustinus magister
philosophus cum uisisset. lxxvi. an
nis migravit ad dñm. Gleda ce
arila frater militariumq generum re
get. illiricam trariamq depoplati s.

Marcianus & Valentinianus. vii.
annū regnauerunt supra chetorum
uero pncipum. & uisio selare usq
marianum tempa robur. magni
fidentia. celsitudo. incompatibilitas
nati & laudet auctore nonne hoc sep
ta sunt in libro primo quem scilicet
hystoria angloz: Ibi g mirabilia ge
ta mirabilium regum rex henrice
interbit. Artila rex numerandū inter

precantissimos italia multa cede subac-
 ta: morte subita p̄it. Qua nocte dñs
 incompnis imp̄tori marciano arci
 Accille fractum ostendit. Occiso Va-
 leentiniano abetii militibz qm occi-
 derat maximus occidentale inualit
 imp̄tū: & post duos menses aroma-
 nis p̄emptus est. Gericus rex hūmoz
 fortissimus roma capta & reprobata
 a conditione sua mille ducenit. &
 vii. añ euoluitat redit affricam.
 Roma ḡ iam scdo capta est. At uero

L marciannus ap̄to constantinopolim
 suoz conspiratione p̄emptus est.
 eo imp̄uit. xvi. añ. dicitur est
 occiditum regēdit imp̄tū. Quo
 defuncto maioranus imp̄uit. iiii.
 añ. & occisus est. Severus postea. cū
 iiii. añ imp̄isset. & Gorgoz regem
 allanoz pugnant occidisset: Rome
 defunctus est. Antēni tūde imp̄-
 uit. iiii. añ. Quem richemer ge-
 ner eius occidit: urtem inualit &
 diripuit. Roma ḡ iam tertio capta
 est. Richemer ḡ cum rebz añ imp̄it;
 defunctus est. Post obitū etiam
 cum. vii. mensibz imp̄isset: int̄it.
 licerius etiam cum panū imp̄it;
 p̄nep̄tem patricium ep̄e factus ē:
 & nep̄ol imp̄itū tenuit.

Z non quoq; regnauit. xvii.
 añ. Odo ac̄ rex gothoz au-
 gustolo uicto qui nep̄te effuga-
 to. Rome imp̄it. Romanū opti-
 nuit. Roma ḡ iam quarto capta
 est. Post quod tempus augustalis
 illa sullimital rome. p̄it pactis
 agais cesare añ. d. lxxvii. Ḡthedo-

ricus aliozū rex gothoz odo
 arro interfecto diu in roma ita-
 lia cum p̄tate sua tenouit con-
 cessu regnauit. Gericico defunc-
 to. hūmericus filius eius rex Van-
 daloz. ccc. xxvii. ep̄ol exilauit.

A nastasius. xxviii. añ regnauit.
 & diuino fulmine p̄it. Aure-
 lianus dux britonum uictores
 anglo uicit & repulit. Brasamun-
 dus rex Vandaloz. c. xx. ep̄ol ex-
 ilio sardiniam misit.

Vitruus senior regnauit. vii. añ
 Theodoricus rex romanoz iohēn
 papam & loechium & somacium
 patricios p̄uit. Et ip̄e añ sequen-
 te subita morte p̄it. Post quem
 attalaricus nep̄ol eius regnauit
 in roma. hilericus Vandalozū
 rex ep̄ol ab erilio reueri & relesi
 al instaurare p̄cepit: post annos
 lxxviii. heretice p̄phimacrosit.

Vitruianus añ. xxxviii. Ḡthet
 claruit. Balizarius dux fortissimū
 alustiniano in affricam missus
 gelimerum regem cepit. & Vanda-
 loz gentem deleuit. Defert igitur
 regnum Vandaloz in affrica q̄
 chruauerat añ fere. centum sub
 v. regibz. cum alaricus rex gotho-
 rum regnasset. iiii. añ. interit.
 Post quem imp̄uit theodacul.
 Postea Witigis quem balizarius
 uictum in alustiniano utiuum trahi-
 dit. Balizari roma agor̄chū lite-
 ra: p̄cipiente theodora augusta.
 Silueriam papam exilauit. Cuius
 quoq; uictū: uigilū successoz ei exilauit
 et.

Uitimus minor. xi. ann. Gotila-
ter gothor transfudanoz romam
pexit. Roma g iam quinto
capta est. Naris patricius corila
regem gothor occidit in italia. De
fecit igitur regnu gothor in ro-
ma que steterat. sub v. regibz. Ro-
ma liberata naris accusatus apd
iustinum secessit. & gentem longa-
bardoz ut italiam inuaderent co-
trauit.

Gobius. vii. annis alwin rex
fortis longobardoz italiam oc-
cupauit. & romam obsecrauit.

Lauricius. xxi. anno. leuigildus
rex gothor artianus. hmingildus
filium suum regem occidit. qa
catholicus esset. cuius frater ritia-
dus post patrem regnauit. omem
gothor gentem rectam conuertit
ad fidem. Tunc & fidem suscepit
anglia.

Focas. vii. ann. p se ierosolima
direpta pregetu coz cothoen
spem dñi crucem abstulerunt.

Heraclius. xvi. ann. hic rege p
sacrum cothoa occiso. crucē dñi
reporauit in ierlm.

Depclanac cum matre sua
martina. impauit apd con-
stantinopolim. ii. annis.

Constantinus filius eraclii. men-
sibus. vi. impauit.

Constantinus fili constanti-
ni regnauit. xxxviii. annis
uenit romam optulit sup. sta-
re vncelliano pp. astante pallium
auro tectum toto scetru cum

areit octiam uicinate. Constantiu
post plurimas & inauditas depclatio-
nes puuicis factas occisus in balneo
perit.

Constantinus filius supioris regis
ann. xvii. cum iam reges & gentes got-
tor & himoz & allanoz. & wandaloz
descesserent sup saracenos dñs stinu-
los suos adhibuit. Igitur scicua
usq; uenientes ea depclata redante
alexandriam. Constantino religio-
so pncipe resedente agato pp. concili-
um tenuit. et. patrum apd constan-
tinopolim.

Ultimian minor. x. ann. hic consti-
tuit pacem cum saracenis. decem nro
terra marisq; s; & affrica subiugata
est. romano impio. que fuerat. tunc
asaracenus. ipsa quoq; cartagine
ab eis destructa. Justinianus ob cas-
pam pficie regni gla puauit sed
imponitum secedit. Leo imperauit
iii. ann.

Gylterius. vii. ann. Gistulfus rex
longobardoz benenentiu & cam-
paniam igne & gladio uastauit.
hincq; non esset qui eum impetui
resisteret. pp. iohs missis donariis
& captiuos redemit. & hostes redire
fecit. hereticus postea rex longobar-
torum quod patres sui abstulerat
apostolicis restituit. Et post donati-
onem aureis litteris affirmauit.

Ultimianus scdo. vii. ann. hic acri-
torebelli regis uulganor occiso
leone qui locum eius usurpauit
successorum eius thberium
qui eum in custodia tenuerat.

patriarche occisus eruit. Ad papam constantini pater pstratus est. Tandem ab eodem proprio occisus est.

Philippus quem iustinianus perit anno uno xdimidio regnavit.

Anastasius annu .iii. hic philippum captum occisus pnavit. ludbrando rex longobardorum donatione qm herobertus rex fecerat pape gregorio confirmavit.

Theodostius pannum unum. hic anastasiu apud niceam civitate gravi plio uicit. Et clericum fieri et presbiterum fecit ordinari. Gubernatorem suum excedens. multa romae fecit extra.

Co annu .xi. Saraceni triennio constantinopolim obsiderunt. bē fame. frigore. pestilentia. pte obsidionis. abscedunt. Et uulgaros qui sūt sup danubium ingredientes uicti sunt. Et mare ingredientes q plu rima parte naufragari sunt.

Constantinus successit leoni. De crepuit iam uiribz romani impri. nec sibi nec aliis succurrere poterant. Rome uero nullum pnsidim ab impatoribz qui apud constantinopolim degerebant erat. Sic cum lebat dntem direptioni longobardoz. et cna gentium facta est ancilla barbarorum.

Pippinus rex q francoz romā primus liberauit. Pippinus aut filius karoli marcelli in ceterum dampnatus fuit. Sicut deus ostendit pusionem uiri scissimū q nec corpus eius insepultura inuen

tum est. quia ecclesie et rei ecclie contra ius dei altissimi militibz destrubuerat. cum regnasset. iiii. annis pippinus carlomagnus fecit eum et cum eo regnavit. sic monachus. cum pippinus regnasset in francia. viii. annu. tectico zacarie pape ungitur impatoreu. amagomenensi archiepo et ob id sep illius scilicet epe est scilicet apapa.

Primus hastul sum regem longobardoz bello uicit. ydropisi obit pirisus. cum regnasset. xvii. annu.

Rothus rex magnus impunit. lvi. annu. Romam libertati restituit. Hoc mira fecit quod breuiter ea tangere plirum esset. Sanus thelanros suos et ueste egregie diuisit febre pnt. Sepultus est aquis grani cum uirich annu .lxxii. pte uir. pte obit. odouicus filius eius. xvi. annu. vir pte similibz eius tempibz fuere. Stephanus pp. pascalis. eugenius. Valentinianus. Gregorius. Lemestinus. pp. abbas petro. lodouicus morbo uiam uniuersitatis adit.

Lotari filius eius octogesimo impator aulio celare impetavit. annis .xv. Regnum diuisum est inter eum et fratres loto uiam et karolum. Et cetero tēpe regnum tēto. i. cor et francoz diuisum est.

Lotari filius eius octogesimo impator aulio celare impetavit. annis .xv. Regnum diuisum est inter eum et fratres loto uiam et karolum. Et cetero tēpe regnum tēto. i. cor et francoz diuisum est.

Lodouicus filius lotharii annu .vi. impunit. hunc ordinem

caute. Nicholaus papa causa adu-
terii. Postea padriam papam pe-
nal resoluit.

Lodouicus filius regis predicti an-
ni. impavit iohes papa florui.

Robolus senior sup predicti impa-
uit ann. ii. hic inuigit alpinum
mortuus cum pfectore transire n
posset malpibz sepultus est sec pa
translati.

Lodouicus balbus filius karoli
senioris. ii. ann impavit.

Robolus minor filius lodouici
fratris karoli calui ann. x. regnauit.
hic regno plicetur parmilium ne
potem suum. et inuicem redactis
et penuriam. quod uir inuenit
qui ei obi largiretur sustentacia.

Muulful filius karolomanni
filii predicti regni in quinqz
partibus est. Wundnem et terragari-
um quibz lambarcha contigerat.
fugauit. et nomen impavit opauit.
Postqm lambertus filius eius dia-
tama sumptis. sec armulful cum

Lquoqz fugauit. et regnauit. vii.
annis.

Lodouicus filius armulfi. xii. an-
impavit. Cuius tempore fuerunt
theodor. pp. iohes benedictus. leo.
xpofoeus. e. rr. apetro.

Cunradus. xi. ann. vngarito
totam alemanniam uastant.
igne et gladio. Sepultus est apud
fuldam.

Henricus. xvii. ann. vngarito
tam alemanniam uastant
igne et gladio. et franciam et phiret

terat. et postea phenicum uicti sunt.

Otho filius eius fortissimus. xxxvi.
ann. Ungarios exterminauit. pro-
uincias subuigauit. Jacec in maide-
burch.

Otho filius eius fortissimus. x. ann.
sepultus est in roma.

Otha filius tati octonit. xvii. ann. se-
pultus aquil grani.

Henricus pius acunctus electus. xxi.
ann. Sepultus aquil. Jacec in bale-
burch daci p tuncet regem suum an-
gham conquisierunt.

Cunradus undecim ann. sepultus est
in spira.

Henricus filius eius. xvii. ann. tra-
cet ubi pater.

Henricus longeuus filius predicti
henrici ann. l. huius temporibus
fuerit henricus rex francie. et philippus
filius eius Rodouicus ex parte.

Henricus filius henrici longeu-
geni scilicet eius rex inuictissime
ann hec scribitur regnauit ann. x. h
cum familiarum suam cum pccunia
incomparabili dirigit. Romam pccu-

Lui factus est imperator. et quomodo
ceperit papam paschalem. dicere no
dicitur.

Lotharius annis. xii. huius tem-
poribus fuerit. Calixtus honorius. In-
uocentius. quicun tu apud carnoti
opportune suscepisti. lotarius impa-
tor romam uenit. anacleu in-
miam inuocanti humiliavit. et
hunc exaltauit. Dissensio tu inter
duos papas durauit. donec anade-
tum mortu moluit.

unradul indeceatitimus unyrtor. in
 rranñ. u. Fondum tū romam ue
 nit. vide igitur rex sapientissime.
 uide tppide. quam magnificorum
 quam tribulum regū uōia ad me h
 lum deuenierunt. Quibz uicente consi
 tera. ut illima contonent pūmis.
 confidera utrum regnum hoc tūna
 etit immo fugieat. quod iam prop
 terminol extitit est t sit diligentissi
 me complectidum an alio longe
 prestanterit. quod nunquā tūntat
 hoc spūto pquirendum. vale rex. q
 ut ualeat ad hoc suspiria.

Templar autem scilicet de serie brito
 num hoc est.

Uerit ame Warine brito ut co
 mil t facere. cur patre nostre
 gesta narrant a temporibz uili ce
 saris inceptum. t florentissima reg
 na que abruo usq; ad tempus uili
 fuerunt omiserim. Respondeo q
 quod nec uoce nec scripto horum
 temporum uoticiam sepissime que
 reut inuenire potui. Gaude pūtie
 obliuionis mortalium glām suae
 su dūctur utatit obumbrat t
 contingit hoc tū anno cum ro
 mam pficisset apito beccensan
 abbatiam scripta rerum pūctar
 stigent inueni. Quoy exēptra ut
 inepla tūct. brauissime scilicet t
 dilectissime mico.

Queat igitur romani generis
 ductor genuit. Siluūm. Silui
 britum. de quo cum magus pū
 ullet quia interfectur esset patre
 t matrem t id casu euentu. Mure

namq; nascant enecant. Postea in
 uenit sagitta hident pacem uel
 tient pūctit. Scilicet igitur a
 scalia diuersat terat adit. Cūfica
 ut autem urtem tironis igal
 lia, tantem uicertā longinquā
 pficissent: oblato sacrificio respō
 sunn pūctit adiana hū uectis.

Quia pūctit nemoz tūoz siluestribz apl.
 Die in qd tūct nos habitare uelis.

Qui dea respondit.
 Britte tū octatu sol tūct gallia regna.

Insula in oceano est inchoq; caula mari.
 hūc pūctit uāq; t sedet erit ista pūctit.
 hoc fiet uatit altera troia tuis.

hoc q; britū responso fretus: hūc insu
 lam adit. cui nomen albion erat.
 Nec habitaretur nisi agnauitibus.

Mi autem statuerit mirabilis t ui
 gois inenarrabilis erant. s; stolidis
 time mentis, cucurterunt q; contē
 nauet brita in mare t cum in tam
 tam pūctitatem puenissent: q
 nec in britum pūcti nec facile
 regredi potuissent. sagittas t hū
 stit occisi sunt. Obritit autem
 al t pūctit: ceteros gigantes qui
 non affuerunt uocibz t insidit
 tam hūctit qm alit artificit de
 leuit. Inhabitauit q; tūm t diu
 sit eam suil fūctit distributio
 nit. tuocauit tūm ex nomine
 suo britanuiā. Cūficanit pūctit
 trinouantim in memoriale temp
 ternū. id est troiam nouam quam
 nūc londoniam uocant. Vrbt q;
 magna trinouantū tempē eū sa
 cerdotit t silui enec stabilita at.

Briacul autem feliciter regnant &
glorie discedent. Lucrino primogeni-
to suo britanni regnum reliquit.
Quem cum annis potentissime
regnasset. uxor sua gondolouea oc-
cidit in bello sagitta quia eam
dimiserat. puniuit g. gondolouea
crimen adulteri inuito suo. quod
permauerit inancilla ipsius gun-
dolouea. Qua non erat forma ue-
nustior. uisui delectabilior. Nū in
reginam promoti est expulsa dña
sua. Gondolouea post interfectio-
nem uiri sui. regnauit. xv. ann.
tempore samuel & homeri. Postquam
regnauit madaam filius eius
uir ferinus & crudel & deuotus
est alupit. Punde regnauit mem-
prieus filius predicti regis. xx. ann.
tempore saul regis. Deinde ebraucus
filius mempriei. lx. ann. tempore
dauid regis. & salui latini. hic e-
braucum fecit & castellum puellarum
construxit. Chyruicus etiam rex ge-
nuit. xx. filios. & totidem filias. Ex
quorum numero briacul cognomi-
ne uiride scituum. regnauit post
patrem milet inuictissimus. xii.
annis. Et inde regnauit her filius
briaci. xlv. ann. hic construxit car-
lou tempore salomonis. & Roboam
regis. Et tunc salui episcopus patri
albe successit in italia. Postea reg-
nauit filius eius. rucbudibmus
uir fortissimus. xxx. ann. hinc
edificauit cantuariam & Wintoni-
am. quā tunc uocauit. Nū uente
tempore campri filii episcopi. & aggeri. &

lobel. & amoc pphatum. Post quā blad
filius eius. xxi. ann. hic construxit in
ben berbe. & thina. & ibi posuit igne
ppecuum in domo minerie. Erat quippe
omni genere scientiarum eruditissimus.
Et arte uigromantica ^{propheticis. dicit uigromantica} discurrens per
aera cecidit sup trinouantū uolatu
infausto. & fractis ceruicibus cep. nauit.
L. ^{er} filius eius regnauit pco
xl. ann. hic construxit lecesteria sup
fluitium lore. Eandem masculina ca-
rent ple. iii. filias habuit regni sui
heredes. Posuitque rationem cum eis.
dixitque primogenite. karissima quan-
ta est apud te dilectio mei. Tu pri-
mogenita. Sub luna que distermina
ab eternis mirabilia nichil inueni-
ri poterit. q. esse tanta possit in. Be-
re meche nati. & apud te quanti est
amor mei. Respondit & dixit. Quan-
tum habes. tantum ualeat. Tantum
te diligo. Rex g. itaq. auertit faciem
suam ab ea iurauitque nichil eam reg-
ni sui participaturā. Deditque pmo-
genitam duci magno britannie celi
regni parte australi. Alii uero duci
mediam nati cum pte boreali. Cor-
de illam uero iuniorē a totis se
sui & amoris & regni. Deus autem
qui cruciuit inter est cogitationibus.
suscitauit animū aganippi regis gal-
lorum qui cum causa deorum a patre
pedit. & in matrimonium sibi copula-
uit. Parua fuit mediū mora tem-
poris cum filie regis in britannia
degeret. pmoiterunt maritos su-
os ut patrem quia dicitur de se de-
tato uiderat regno expellerent.

Expulsi aduocare illam in galliam fu-
 gient: ad pedes eius prostratus est cu la-
 crimis dicens. Sorores tue que de amo-
 re mei magnifice locute sum. regno
 me crudeliter expulerunt. Propter igna-
 riam dilectionem tuam ut siat ille mag-
 na ^{dicta} crudelibus gestis dehonoraues: na-
 tu temperata dicta que de me amando
 locuta es: beneficiis decoret & uenuste.
 Deumprimumque sit & preconium. ut
 fuerit ille bona malis recompensant:
 sic tu malis bona remuneret. ^{uicti}
 q in saltem uestimant non abne-
 get. corde illa uero lacrimis comota
 patris cum uiro suo rege aganippo
 britanniam perit. Duceq; scelerato
 detellant & interficiunt: regno prem-
 triumphose restituit. hic g tractum
 est. Moderata dicta semp sunt apre-
 cianda. licet uero senecta demolito:
 regnauit corae illa post patre .v. an-
 nis. Et duo nepotes eius marganius
 & cunedaius: quasi iniurias patrum
 uindictari eam temeritate cepe-
 runt. & in carcerem recluserunt. ubi
 tante mutationi fortune ferociter
 offensa: se ipsam uiriliter perit.
 Cum igitur nepotes regnum perue-
 nit: tunc elagius inter fecit margani-
 um. regnauitq; .xxviii. annu tem-
 pore osce & blue. tunc roma facta
 est. Successit ei mollo filius. in cui
 tempore sanguis pluit trib; dieb;. Reg-
 nauit deinde gurgitius successit
 ei tullius. Inde iogo. Inde hynemar-
 tius. Inde gabodogo. Iulius filii pnyer
 occidit fratrem suum ferret. Que etiam
 eorum occidit. Degenerauitq; regni

iam britannie in .v. reges & sedicio
 pullulabant ubiq;. Surrexit in
 terra dummallo & reges in uel
 .v. solus delect. Regnauit g. .xl.
 anni splendidissime. pacemq;
 populum leges puellae crea-
 uit que mallowine uocant. Quod
 gildat. Historiographus britoniu
 magnis laudib; extollit. Duo
 filii eius. Belinus. & breunus post
 mortem patris compediati sunt
 & erat interq; strenuissim.

Breunus uincoz filii no^{ua}
 gram uictus perit. ducesq;
 filiam regis norwagie: & etiam
 norwagiensium in britannia
 duxit. Rex autem dacoz cum
 eandem puellam ducere sparat
 set: uident se frustratum obuia-
 tus est breunno in mari. Et dum
 confingeret maxime uttendent
 nauis in qua puella residebat: in-
 co puellam extraxit. Et abbrevia
 preda uani uelocissime fugient.
 in fuga uictor extitit. Breunus
 fugientes persequens: in multos p-
 imens: puella se habebat. Et sepe
 litis interueniunt mela. Mira-
 bili namq; tempestate rex dacoz
 appulsi est in britannia: cum
 pda sua dilectissima. Captus g
 a rege telino: homo ei effat est.
 Et tributarie daciam recipient
 ab eo: cum coniuge sua noua
 in pace reuertit est. Breunus
 uero eadem tempestate appulsus
 amissa coniuge amissa socioz
 multitudinis cu pauca ibelinum

vincendum cucurrit. fugientem in
gallias ad senonsum regem: inter
uentu sue p̄bitatē in facie filiā
eius duxit. Romanosq; cum exercitu
grandi senonensium in britanniā:
cum fr̄e matris lacrimis p̄mor̄
concordatus est. Oblatumq; sibi
dimidium regni spernent: auro
sumpto. Romam unde p̄geniet
corū descendere perit. Romanisq;
bello p̄mū hominum cepit. Que
cum tota italia t̄n ei n̄ sufficeret.
S; om̄i auro & argento asportato:
greciam totam occupauit. Greci
am quoq; simulante p̄bitate
relinquentes: in asiaq; uoluit sibi
regna retinuit. que uoluit suis
reddere. Venit sicut temp̄ib; hor
mum summus fortium tenuit
atruū britannię Gohul. Belin⁹
ū fr̄ ei om̄ib; fr̄is circumiacenti
bus britannię subiecit: feliciter
regnauit. Vātem legionum con
struxit in qua sepultus est.

Regnauit autem Gurgintia
ritus filius belini p̄eo. Diciturq;
quia uolebat ei reddere tributa
que patri reddiderat. bello mag
no adquisiuit. hōnam uero
hōnam p̄teritis ab eo terram
reddere. qui ibi regnauit usq; hoche;
& tunc p̄mū inhabitata est hōb
na. Sepultus est ubi pater: succe
dit ei hynellim⁹. cui filius natus.
cui hymar⁹. cui damus. Crinde mox
uictus p̄bitate laudabilis. terri
belitate detestabilis. Qui post multa
scelera p̄cta astra horribili ab

abinfert ut auuit missa dum nimis
audax ineam pruit: absortetur. lo
co eius regnauit Gorbouian⁹ filius
eius. Successit abhinc artallo. huic
dicitur⁹ p̄mū. de cui⁹ pietate fama
innotuit. Cum enim p̄dicit⁹ frater
eius p̄mū abscit esset scripta
coactus suscepit. & se sponte regno
reponit regno scripto & dicitur
fr̄em insigniuit. Perditur⁹ autē na
tura crudelis erat. uerumq; p̄ceret
atq; quod eo abiecto dicitur p̄mū
resumpserunt. Dicitur⁹ uero fr̄i reguli
malus qm̄ s; se ab eo campū & uarce
tem p̄mū p̄mū. Dicitur⁹ regnans
uindictā crudeliter imp̄ceret qui cū
abiecerunt crudelis exierunt. donec
mors eum communis assumpsit.
Tunc uero dicitur⁹ p̄mū tertio fel
citer om̄ium communis gaudio
usq; ad uite finem glōriā effloru
it. Successit ei in regnum. Regni
filius. Gorbouiani. postea margani⁹
filius argallonis. postq̄m cum auit
frater margani. Et ne longū morer
successerunt ex ordine. Idwallo. Ru
no. Seronei. cwellus. Collus. florax.
Cherin. post hunc. iii. filii eius. ful
geni⁹. Heradi⁹. Andragi⁹. Alter post al
terum regnauerunt. Deinde uiranius
Andragi⁹ filius. Regnauerunt ex ordi
ne. postea eluid. Glodac⁹. Clotenus.
Gurginti⁹. Meranius bledano. lapo
nus. filius. Tunc blagabred⁹. Re
facerunt mira uocis dulcedine
p̄mū. Et magis tracet orphei.
ne romani ueronein obstupere
canceret: qm̄ britanni regē p̄cām.

Quo mortuo regnavit Armae fē
 eius vir benignus. Post quos exor
 dine. Adol. Redion. Redorehuus.
 Sarrul. Pirapioz. Dignellus filius
 eius. Post hos: heli filius pūnie dēi.
 Hoc vero regnū pūlicoz bella & for
 titudinet. & magnificentie. nonne h
 scripta uel sunt in libris ignotissi
 mis uel penitus a memoria deleta?
 Deo g̃ in deus & meit tam nichil pē
 tere laudet hominum: qm̃ nichil
 sunt.

Lond filius eij regis predicti cō
 siderans trinouariū tam bel
 lozum copia qm̃ uetustate decidit
 se reedificauit loutoniam edificat
 uenustissimil. muroz. turriū. por
 tarum. pūgium. regiarū. Vbi coad
 unatio consilio petiit aliud urbis
 tocorē nouum stupentibz. ut ad sui
 memoriam harrlunden uocaretur:
 & optinuit. Vñ nunc londonia cor
 rumpit uocatur. Sup fuerit ei. & filii
 castibellanus. Belinus. Androgeus.
 Quom̃ uero iulius cesar castibella
 num Helinum uicert. Nonne he
 scripsi in historia angloz? Nich tñ
 quito hec dicat historia. Dum an
 drogeus cum frībz suis dimicaret
 contra cesarem: his uicti sunt Ro
 manū. pūanto g̃ tripudio solenni
 tat splendidissima celebrata est
 apud londoniam. Vbi inter luden
 dum occidit uulidamine filius
 dicit androgei: filium regis casti
 bellani. Vñ rex ultra modum uan
 uanatus est androgeo mortē: nisi
 redderet ei filium ad occidendum.

hoc discordie seminario totū
 fomite misit androge' literas
 redcundi uictoriai uirho csa
 ri. Redeuntē londoniā tradidit
 & cum eo in plio uictor sue gen
 tit exeret. Castibellanus tunc
 cesari subditus. .ii. s). libras ar
 genti cesari lege tributaria sin
 gulis annis p̃soluit. Sepulcrus ē
 apud elzarum.

Dicit abruco usq; iulium re
 gibz gratum ē fore pūto si
 ceteros reges britonum usq; ad
 aduentum angloz uel ad temp
 cadwallonis. qui fuit ultimus
 p̃teritū regum britoniū distic
 te prosequar.

Tenanti qui romam cum ce
 sare p̃p̃t frater androgei
 successit castibellano cum in reg
 no qm̃ uiribico. Deante hinc
 linus filius eius quam august
 armis deuorauit. hic g̃ augustō
 tributum gratis amant dedit.
 Cui successit gudei filius eius:
 qui tributum romanis recinuit.
 Nullo g̃ claudius bello stravit
 eum & aruagum fratrem eius
 regem statuit data ei filia sua.
 huius angilio cladius orcadat
 cepit. hic in honore claudii glo
 ueestriam fecit. Item postea ro
 manis rebellauit. & uaspasian
 cum p̃nt bello tandem amore
 subuigauit. Successit ei marci
 a quo Westemaria. romanis serui
 ent. hic ceteriam edificauit. post
 quem regnauit collus filius ei.

— Detradunt

De hinc luctus. De quo scriptum
quia p̄m̄us fidem xp̄i suscepit.
constituit ḡ. xxviii. ep̄os in britā
nia: sc̄dm̄ numerum flaminum.
Sepultus est rex egregi⁹ apud gloe
cestriam. herede caruit. Itaq; bri
tonet. rebellauere romanis. S; imp̄
tor scuerus bello domuit eos. Sc̄cū
asulgentio duce pictoz infestare.
fecit uallum inter britonet & pic
tol. de quo p̄scriptum. Ab eodē
tū fulgentio apud eboracum occi
ditur & sepelitur. Postq̄m basilian⁹
filius eius fratre suo seca sup̄
to. regnum britannie in pp̄rio re
nuuit & p̄ter. Basilianum uero oc
cidit carausius tyrannus. Carausi
um uero occidit allecius socius ei.
Allecium uero occidit asclipodo
rus perfectus. & gallum socium ei
in londonia. Unde dicitur ualebroc.
Asclipodorum uero occidit cole
dux colcestrie. Cole uero ducem.
subiugauit sibi constant. & p̄ mor
tem eius regnant. x. ann̄. helenam
filiam eius duxit. Quo defuncto
apud eboracum constantiū filius
eius regnauit & postea roman
occupauit. Tunc octauus dux wis
seoz occidit p̄considet Romanos.
Constantiū misit ḡ trahen dux.
Qui cum octauo hic confligent p̄
uit uictus est: & postea uicte frui
te tū occiditur. Octau⁹ uero filiā
dedit. & regnum maximo filio le
onini amūchi helene. hic dedit ar
moriam conano nepoti octauū.
Nullus est etiam a maximo Grauius

municeps in britanniam: ut regnaret
sibus. S; p̄empto maximo: gracianus
occiditur a britannis. cum ḡ picti ex
huni asp̄ime in terram destruerent.
miserunt romam. Legio ueniens mu
riam edificat. Sed post destruitur. mit
titur Wictelinus londoniensis archie
p̄s. Ad aldroemum regem britonum
& reducit fidem eius constantinum in
regem. Cuius filii fuerunt. Constas
monachus & aurelius ambrosius hoc
duos uicte rex britonum Budic⁹.
Occiso prius constantino & postea con
stante monacho. qm̄ sine ep̄is regem
creauerat. Worigernus dux cornubie
chadematini. & sup̄ hastal circa monal
tertium uictum: idem Worigernus
regnum inuastat. Qui ad terram anglis
p̄ditus est ab eis. Britonet uero statu
erunt Wotimerum filii eius re
gem. Quater uicte anglis occiso bo
rum. Veneno p̄it p̄uoueram. Wori
germus. itam rex itam p̄ditus. Quem
aurelius ut p̄ditorem combussit. Occi
dit etiam ip̄e & eldol dux gloucestre
hengistum apud kevingelburgh iudi
cio quia post concordiam p̄dicionē
fecerat in regem aurelium: filio tū
hengisti octa noie concessit uasta
tiam eboracum. Intra interpendragō.
1. capto draconis iuuenis prestan
tissim⁹ filius scilicet aurelii ex ea
gigantum attulit ^{Ab} ab hibernia que
nunc uocatur stanengel. P̄scentiū
filius Worigerni: fecit inueniari
aurelium. S; inter p̄ditus strauit
eum bello & regem h̄stie cum eo
vter etiam cepit octa & cola cognati

et rebellantes: & posuit londone in carcere.
Vt & gorloim ducem cornubie occidit.
& igitur sponsam ducis sibi sociavit. &
genuit arthurum & annam. Otta & cola
fugiente a carcere in germaniam. postea
rebellantes occisi sunt apud verolanniam.
& ibidem rex uenenato fonte perit.

Artur ille famosus mortuo mortuo patre
scepit insignit regibus: licet adolese-
ntior eet. Statimq; in noua bella exarsescit.
colgnum ducem angloy pho uicit. victu
obsecit in doraco: & p aduentu ualdrici dicit.
Cum aut ualdric obsecisset lincolliam cu in
uina gente angloy: uenit hodul filius soron
arturi & budici a minor britannia & lincollic
oblationem dissipat p concordiam. Inuenerit
et hostes qd nuq; amplu in hac tram reuerent.
Sperato aut iuramento circumuenit tram p
maria & puenit ad urbe legionu q sup sa-
lurim sita erat & eam n cauentu in perpetuum
destruxerit. p h fuit apud Barthe magnu plu-
m q arthur colgnum & ualdricum duc angloy
occidit. & ualdric uix aufugit. postea tu occidit
in tenet. Arthur igit ualde gfortat in regno
angloy qdqt remanserunt tbutarios fecit.
Scociam sibi subdidit. omni circuniacentei tras
britannie in ditione suam accepit. Successu
u tempum romam adqere studiu qz inde pge-
uel ei descendat. mochedo nepoti suo reliquit
regnu & reginam in custodia. Transiens mare
cu mirabili exercitu romanu exercitu parisi uat.
frannam & burgundia sibi subdidit. cu alpel
chum eet dixit euinua. godredul nepot sui
diadematu sibi imposuit. auxilio ualdrici regi
angloy & sponsam tuam duxit. Arthur g mi-
rabili ebullient ira rehus in anguam uat mo-
dredum psluo. Cumq; inleferet cum usq; i cor-
nubiam cum paucis machit super eu ut uultu.

Cumq; se non posse reuere uidet: dixit. uendiam
soti mortel utas. ego enim iam cupu nepoti
& pator mei gladio aufam. post qd mori
dehiosum est. Dixit. & gladio p anem uia
s parant in medio suoy mochedu galea arri-
puit. & collu locutu uelud supula resecant.
Intendit tu & in ipso actu tot uulna recepit:
qd & ipse peribit. Mortu tu fuisse britone
parentes tu negant. & cum uenturu solep
ut existant. fuit ead in tempalib suis
communi sumi inlicita langitate facia.

Successit ei ostantiu
Cognat ei & trio ano occidit a conano
& ad stanheng: ubi aureli & iter sepult est.
post h aureli. Conan. ii. annis regnauit.
Wartipori u. un. annis. Vntq; saxonu rebel-
lantes. post qm malgo pulcher. q no erat
ait forma pulcor affatu dulcor. Demd ante
rie. e rege saxonu adduxerunt Gurnmundu
africani: q patam destruxit omem & xpi
cultu augustiu inuenit. Edelfradu uat.
Brogmail apud lejoestam u. a monachi occisi
fuit. postea caduan eis huius regnat edwi-
tu uat cu cad wallone filio suo. postea cu
ntq; regnaret. uat edwin & fugant cadw-
allone in armoria. Cad wallo tandē cum mag-
ni copul reuere. uat pa pendu & sibi un-
ut. Edwin & ostred & ostred occidunt. pendu
occidit ostwaldu. Oswi occidit pendu. Ched-
Walla u cu regnasset. xlviij. annis sepelit
ad portu londone iux templu sa martini.
in imagine enelsup eqm eueu. Tandē ched-
Walla dicit regnauit. qm bedu ched Wallam
uocat fili ched Walloni & sororu pendu. Tunc
ueniente peste gullima fugit in armoria.
ad regē salomoni nepotē. Angli u ueniente
a germania tras peste uaniat possederunt.
Ched Walladi aut rex uat roma: no reuertur.

Exinde britanni & nomen & regni pene a
uiscerunt. hec sunt que tibi breuiter pmissi. Et
si phytate desiderat. librum grandem galfridi
archepiscopi qui apud beccam inueni querat. ubi
predicta diligenter & plene tracta uidebit. Vale.

Exemplar autem tunc epistole de contemptu munda-
ni per ea que ipsi uicini. hoc est.

Waltere quidam decem iuuenium quondam delin-
quentium. nunc pro dolor continuo languore de-
coquere nunc lamentabili dolore consumunt. In e-
tate nostra iocundabili flore uicini & epigramma-
ton poetice quosdam carmen ad in amore accep-
tabili gressu. Iuuenis quod iuueni iuuentia iam
senex semel sentia. destino. De contemptu ergo mundi
quedam est & in scriptis in quibus te languere excitas
& ipse postquam sepe legendo recurre. si differendo
rethorice si tractando philosophate. id uero omni
diuina pagina intonat. omnia phorum ingenia
desudant. Sed loquendo omnia simpli ut patet
pluribus. i. mundi doctus & de his que tu & ego
uicini. hinc iam senex contemptus contemptibilia
discant. Nichil igitur de historis nichil de ante rela-
tis si que uicinis scilicet. quia tale testimonium si ali-
ud lex admittit apponunt. et si epistolam uerba
posteriori barbara uideant. uel quod tot apponunt
aspe & obliquum redcat redat nonne satis in re
pderit. Sic ergo pmissi capitulum de his que in actum
origunt. Igitur a puericia omnia uia fere uicia per
luxuriam pullulant. sunt que tunc cum erigit
rigidissimi & principat mundi amor plurimum.
Cum autem etiam naturali bono mala multa pu-
eritie uacient uelud insana. leuitas mutabi-
litas & alia. hoc predictum quod iocundum & actus & mel-
le uenietate quod remanet & crescit. Et tunc
tunc magno pectus pinguet uidentur quod mulcebant
& amaricare quod indulcebant. Vnde tunc mali ue-
lud hamo in excruciant capite mentes diuinitus
& delinunt fugientibus retinent. Ad a me ipso
dicitur. Eiusque puerum cum adolescentem. cum iuuenem

uobis pmissi uerba gloriolam officium. si egestas diuinitus
mos adolescentem uobis simos. egestas pmissis. uia
si aurea & deaurata. ferule. nimum. fenum
splendore. uictus. fical & uictus. si uicini leati
estimare potui. cum ergo omni & ipsi quod de mundi gressu
tu legebant in frohis ei obsequere. & ipse qui patet & de
omni estimat mundum ualde diligit. & amplexare
est. si quod tunc in hec pulcherrima que omni adnuant
gropenda dicit. que uultu quo animo ferrem.
In amore horre impotere terite uictissem.
Nichil tunc uiri tante beatitudinis obere posse pu-
taham. Vnde tunc effectus narratione audiri de typhi-
ni oio omni ad eum dicitur que si in nichil hinc uicta
audientia dicta fuissent. senimortui me ducem.
Sepi ergo mundum pende uiam uictibile uictum.
Et si uictis scilicet. loquitur an morte actissima gressu.
quod an sine ei gressu cessiteram. Quia tunc tunc an
gite & ab omni. hinc formidat fuerat. in ultimo
uice sue anno uel implacit. & a rege per quidam
inuarum ignobile & dno. Guntimo uel afflicti. Vnde
tunc stupore uictis angariat est. ut cum ego iam ar-
chidiaconus ei uice pmissi uice eu recubem. lacrima cum
fuisse uictum. causam que sit. quidam uictis afflicti
in pmissis inducunt. Hinc uictis regis est hinc gressu
fructum maxime spegunt eos agunt uictis. Tanta
si hec dehyacione de regis amicia uictis est. ut cum
laudes egregie que rex de eo absente dixit ei uictis
rent. suspirium dicit. Non laudat rex quia sua
uictis uoluit fundit delere. Rex namque beuicium
si dice fal est hinc similitatis eunt. & uictis uictabil.
post pauca ex hinc dicit apud Wodestroke ubi rex
quentum hominum & ferarum statuerat. cum epistole
loquitur cum rege & epistole salebriensi que hinc eunt i reg-
no. pmissi est a populeia. Vnde tunc si elingit in hospiti-
u hinc deponit. pmissi rege mox exspirant.
Rex magnum cum hinc seruierat. qui ualde dilexit
& metuerat. qui tanta ducit in quoniam adeo ofide-
bat. si pluris in summa necessitate sunt mendicio.
Animadure ergo si fructus dicit. Quia dicitur que ofidit

in homine q̄ qui ponit carne b̄t̄nū suū. Vm̄
 igit̄ puer ul' adolescentē ul' iuuenē q̄spiciunt bea-
 tof. p̄cogitant q̄m sit eoz siml' ambigū. 7 in h̄
 ẽ mundo martelente inceptari s̄nt in miseris.
 fuit aut̄ rob̄ p̄sal' m̄t̄is ā h̄m̄it' multos eriḡt
 n̄llm̄ dep̄ment' pat' orphanoz de h̄ne f̄noz. hoc t̄n
 ul' 7 sine. Tractandū aut̄ erat de p̄decessore euz
 remigio q̄ cū Wille rege largiente suscepit. q̄
 demde sedem ep̄at' a d̄cessa m̄m̄tolia t̄ntulit.
 q̄ c̄m̄ n̄m̄ fundant' fundatā p̄fessionib' n̄m̄
 curant'. dictā p̄sonā honestissimū inflozant'.
 S; nō loqm̄ h̄ de auct̄al' e m̄s̄ eū aut̄ nō vidim̄.
 d̄ic̄at̄ ā uenabilē q̄s in ec̄cl̄a p̄m̄ol' inposuit. om̄
 uidim̄. q̄ paucos memorabim̄ paucis. Randul-
 fum 7 sac̄dote' r̄t̄endū ost̄ant' decanū. Keimū
 ū in cū loco Galfridū nepos ei' adhuc degit. thesau-
 rarū ceibuit. Keimū uir a deo religiof' fuit. ut se
 me in timulo q̄m mozt̄i s̄ne p̄parat' p̄salmodi-
 am ex̄c̄eret 7 domū eductant' se assuescet' d̄m̄
 orauit. ut cū orare nou' p̄let t̄b̄de recumbet' a dei
 pietate uis̄taret. Felix exemplū uiri clarissimū.
 Nec tacendū 7 hugo sac̄d' uir memoria dignū
 p̄napū 7 q̄ fundam̄tū ec̄cl̄ie. Cui successit obitū
 uir oīo comit' 7 des̄d̄abil'. In q̄ loco iam Wills
 extat' iuuenis magne indolis. Guero ū cantoz
 effect' est. h̄ in loco Randulphū m̄p̄sentat' cantoz
 degit. Nec p̄co albū andegauentē magr̄m q̄pe
 meū. Cui f̄c̄t' honestissimū 7 locū mei q̄ t̄no polle-
 bant h̄m̄. sc̄ia p̄fundissima. castitate clarissima
 innocētia sum̄a. oct̄o d̄i uichio l̄c̄ p̄c̄tū sunt.
 Si iam purgant' mozt̄al' mundati sunt. Septē aut̄
 archidiaconof. Vn' p̄m̄itū q̄ly p̄erat remigū impo-
 suit ricardū archidiaconū lincolne. cui successit
 alb' longobardū. Cui 7 successit Wills boioct̄al'
 7 uic' robe' iunior omnū archidiaconoz q̄ in aughā
 sunt d̄m̄t̄im̄ canebugēsi 7 h̄ntendoneūsi mo-
 laum. q̄ null' erat corpe formosior n̄ mozt̄ib' corpi
 m̄ltum cur' amabilis. Cui cura t̄ntū canebgeſi

p̄m̄na ab ep̄atu n̄ro sepata noui ep̄m̄ sc̄p̄it̄er.
 duab; reliq̄ p̄m̄itū archidiaconū ei t̄pe q̄cessi.
 Higellū h̄ archidiaconū h̄arome p̄posuit. Cui
 successit rob' q̄b' in Wills nepos alexandra ep̄i
 uiri egregi'. Leyceſte ū m̄m̄ultū 7 successit go-
 defridū. Cui Walsū uir oīo laudand'. H̄ic
 h̄ uob' de q̄cc̄to uir fama dign'. Quome-
 h̄e p̄posuit aluocellū. cui successit Walsū
 fuplā^{ue} rethorū. Budingebā p̄posuit aluoc-
 dū parau' 7 successit aluoc' ū h̄b' a p̄ta p̄a
 b̄m̄ curialissimū. Cui successit rogū iā r̄ct̄m̄
 h̄ op̄e effect'. p̄ca ricard'. H̄ic ū d̄m̄d' f̄alpe
 andr̄ uenabil' ep̄i. a p̄mo q̄p̄. Septimū archi-
 diaconū bedefordie p̄posuit obitū. cui succes-
 sit radulph' m̄l̄ande occul'. Cui hugo a
 p̄mo t̄m̄. ut h̄ nicolaus ap̄mo f̄r̄. Cui
 ū d̄m̄ honestissimū ne p̄st̄ant' argua-
 t̄c̄ant'. Cogita 7 q̄m̄ p̄d̄e p̄longe uenabile
 eum̄ante h̄c̄. 7 mozt̄ ob̄lione eēna abla-
 vendi sunt. Inuo mente reuolue om̄s q̄ in
 cozo dextro. om̄s q̄ in cozo sinist' p̄m̄ uidim̄.
 Hec un' q̄ sup̄est. amabit' q̄ amant' op̄a
 uunt' q̄ optant'. p̄p̄bant' q̄ sp̄m̄. mozt̄ om̄s
 dedit ob̄lione. Cogitēn' igit̄ q̄ h̄c̄. 7 nō ead'
 manet ob̄lione. Eurenū om̄ m̄s̄ q̄re q̄
 d̄uret. q̄ stabile sit q̄d' differt a sopnoim
 mo q̄d' aliq̄d' q̄p̄. hec nichil sunt.

Secundū caplm̄ ad orep̄ū mundi est
 de h̄is q̄ i' h̄m̄m̄ d̄m̄t̄m̄ uidim̄ h̄m̄
 m̄s̄is r̄andē d̄letos. Id' aut̄ p̄ cap̄tula 7 s̄ct̄o
 ut q̄ d̄uiloz noīa 7 gesta ubiq̄ d̄is̄pla m̄
 m̄l̄cent'. h̄m̄c' ap̄oz 7 d̄ilundioz f̄at' t̄c̄at'.
 Vidim̄ 7 Wills filū regis uestib; s̄er̄as 7 au-
 ro q̄s̄at' inditū famuloz 7 custodiū t̄m̄ q̄st̄ū
 gl̄a regne filū n̄ dubitat se diabomate ob̄lūnā
 d̄ū. t̄nū n̄ctio q̄d' magis aff̄ct̄at' ei c̄ta sp̄es
 infuturū reguandi sp̄acū iam p̄t̄erat. filio
 adhuc totū restabat. p̄at' q̄ iam de am̄s̄ioe

lūo ip̄a eēna regni q̄
 p̄m̄ magm̄ regnādi

est mentis angaria cogitabat. fili u' canu
ad habend' cum gaudio tot' inhjabat. Nil
placebat aut' in z' maio meo clade futam
portendebat nimir' circa eu' aut' q' nimir' in
ipso fass' & dicebat aiul' me. hic adeo delicat'
nurt' in ebu' ignis. Ille aut' de regno futuru
de fastigio hujus tumid' cogitabat. Vs aut'
dicebat. Non sic. Non sic. Contrigit' q' a q' p' co
rona auri rupib' marinis capite scandet' p'
uestib' deaurat' uud' in mari uoluptaret'.
p' cellitudine regni maris in fundo pisciu' ue
ty sepeliret. hec fuit mudo dexte excelsi.
Ricard' eia' ceterentul' q'ul' fili' uino' hugo
in q'ul' h'imo splendore' mudo. summa exsp'
tatione patris heres' q' hui' adhuc in uerbis
in ead' naua deperit' z' eand' sepultu' h'uit.
Ricard' q' fili' regis uos' ab ep'o nro robto
festiue mudo. z' in ead' q' degela' familia a
me z' aliis celebrat' honorat'. e' indole' min
uini z' magna q'q' exspectabunt' in ead' naua
cautib' illis o' mare uentis careret' subita
morte rap' est. z' a mari uoim' est. Cu' g'
Will's regis' nepos' fili' l. Robti normatioz
duas iam solus reg' eet' heres' z' omni' exsp'
tatione dign' iudicaret' z' p'ntate in effabili
q'ul' au' flandrie adept' eet' z' uigore in ext'
munabtu' theodoricu' signis collant' sup' allec'
p'uo ictu' launat' in manu deperit'. Ocul' q'eu'
reg' futuru' securi' exspectalunt'. & quos' in ad
uictum p'udicabant'. illis' sunt. S' singula
sc'pt' exempla' fieret' op'la codex magn'. Huc
aut' decimu' u'iu' sumone' no' p'co. q' fili' robti
p'ulit' u'ri' fuit' quem genuit'. u' cancellari'
Willi' magni regis' eet' q' ut' decebat' regaliu'
mudo' z' adhuc impub' decim' u'ri' effect' in lu
ma' regis' amicia' z' canales' dignitates' mox
p'uec' est. Erat' aut' sceler' ingenio' dar' eloq'
forma uenust'. g'ia chorul'. Erat' uino' p'dena

sentis. h' sup'bie uicio. Ex sup'bia creant' inuidia. Ex in
uidia odium. Ex ^{odio} inuidia detractiones. uirgia. clationes
Bn' g' p'p'ant' de se dicent'. Ego curialib' imponce
q' sal' anguilla' uuentib'. Sicut' z' sal' anguilla' ex
truncat. sic detractionib' suis omis' regi' famulantes' dis
trahit. Sicut' sal' anguilla' detraunt' humores' sic
ipe' omnium' aspersione' adnullat' est. hui' cu' p'p'ie
p're' p'ce' intellexit' altam' no' p'ndit. uerit' cu' de se
dixit' uelut'. Sum' g' in fastigio carie' z' regni' p' dies
in sumu' regis' oculi' deuoluit' est. & in carce' postu'.
z' lat'ia' au' fugisse' dicit'. q' in exiliu' a miseriam
uuentis' uicant'. Bn' g' in illo' illud' p'p'etui' parat'.
de in arce' uidebant'. amplexati' sunt' Alora' Non
g' magni' ^{el'um'} essent' e' nobiles' pueros' ul' iuuenes' in d'ni'
tam forma' q' diuini' z' fauoni' p'radare' e' sepe' nro
in sumas' in senal' redigant'. Tunc omis' exspectatio
fuitoz' dissoluta' est. z' qd' nichil' erat' ad nichil'
u' redigit'.

Otra' ext' ^{ext'} ad hui' uite labentis' des'p'eu'
que' uanam' des'p'ia' posset' a me' q'ntu' annu'
op'at' me' z' dignitas' exigit' sua. de sapientia' h' mudi'
sal' qd' potissimu' est' mundo. Illa' uanaq' p' o'ioz' est'
cunctis' opib' t're' z' o'ia' q' in mudo' des'iderant' hinc' u' ualec'
q'ari. S'q'nt' z' cu'. Sapientia' h' mudi' fructu'ca' z' ap' d'hi.
Quod' apli' signatim' u'is' p'lect' exemplis' fuit' g' uo
be' q'ul' de mellend. in reb' sc'larib' sapientissim' omni'
hinc' u'is' in uerim' degentur'. fuit' sc'ia' clar' eloq' ob'lad'
astuta' p'p'ic' p'uidencia' sagax' ingenio' u'p'ellit'
p'uidencia' in sup'abilis' q'it'o' p'fundus'. Sapia' mag
n' p'ossessiones' g' magnas' & uarias' q's' uulgo' uocant'
honoris' z' urbes' z' castella. uic' z' uillas. flumina
& fluua' p'dic' adq'uerit' instrumtas'. Erant' autem
honoris' ei' no' solu' manglia. s' & i' normannia' z'
francia' p'libitu' g' suo' reges' fannoz' z' angioz' uic'
gardes' uidebant'. uic' discordes' p'habant'. Si adu's'
aliqui' in surgebat'. q' humilia'bat' si p'de' uole
bat' g'lorios' exaltabat'. hinc' thesauri' copia' sal' auri
& argenti' gemaz' z' p'hoz' iardib' u'is' a' q'lyerit'.

Eum ig' in summo statu gl'e suo degerit: g'rigit q' d' ai
 aliu' q' uilem sponfam ei tam facione q'm dolos' uiri
 h' arripuisse. Vnde in sententia sua mente dicit q' an
 garia obumbilat intenebras moris inuadit. n' usq'
 ad mortem se letum ul' hylarem sentit. Cu' g' dolori
 p' dies deditos in infirmitate mortal' p'nuicia' dedit
 set. rogat' z' ab archiepo q' sacerdotib' cu' ei ofessionis
 purgatoriu' impendent offiu' ut dicit q' in ul' arte
 abstulerat penitens reddet z' erant' lacrim' lauaret
 oib' respondet ait. Si dicit q' aggrau' uilafariam
 dimisero qd' miser filius meos relinq'. Eum q' in
 uisit d'm. Sufficient filius tuus p' dicit' p'stante. z'
 q' uiste tuus adq'sisti. cetera reddet. Alioq' tuam aiam
 deuomisti gehene. Vnde ait q' uil' filius oia' eadem
 ipi p' salute defuncti uis edidit agatur. Eo aut' studio
 filii ei' magis uisite oggata uisite studuerit auge
 q' ad p' salute patria distibue. Liget g' summa uiri sa
 pientia in fine qd' laus amur no' solu' in summa stulti
 ciam h' in cocam deuensse inslamia.

Quid memo

re g'lebrui' quodie uuuilalem ep'm londomensem. Ho
 fuit adu'sq' roma' par ei sc'da. Archy' erat eruditissim'
 theoria singlari' q' uniu'. fama g' splendi' z' celebra'
 Ep' du' solas reger' m'nuil' in gallia ad summu' lodouie
 sacerdotiu' uocit' z' exort' gessit. z' magna ex p'p'itate
 sceps' cepit auaritie eumini delinere multa p' quereus
 pauca largiens. Nouit' h' q' nichil diuulit. h' m'finita
 thesauri copiam rex henric' in ei' delictis inuenit. Oe
 ca' ep'i auro z' argento refecit in filia' regiu' allate fuit.
 Vnde uir' fume scie ab omi' poplo h'it' z' p' stultissimo.

Quid e' de rauduto regis cancellario. Quid e' e' e' uir'
 lagatilliu' astut' z' callid' omem uim sapie sue q'uit'
 ad simplices delib'itandos z' pecunias exadendis. Ser'
 uic' agud' decedit in languores m'rimabiles. Eum u' q'
 do remittit z' nate' m'croz' facim' cumulare q' potat' deuo
 rare n' desinat. Credebat aut' e' cupiditate cruciat' e'
 st'umitate impietatis o' dolous' dolus don' e' ex equo cor

ruet' h' cu' monachis equit'ur. q' in solita moztu'
 demolit' est. z' m'finitoz' stua' exemploz' ad m'udi
 saplam imo fallana' discenda' iam dicta suffi
 ciunt.

Suarto subdet' toto uroz' magni nouum fel
 citat' q'm filioz' se decusse regi suo d' d' m'p'e
 p'nuiaat hui' ub' fecit' t' nom' g'rande uir' nomen
 magnoz' q' f' m'it' ille g' hanc felicitate' felicit'
 h'it' aut' nri' m'felicit' hui' namq' t'p'ib' n' p'uenit ad
 magnu' nom' n' sumu' scellit'.

Thomas p'nceps magni iurta laudum i' gallia
 p'ncipal' magni erat uoite q' sum' erat sceler'. Eo
 delictis g' carceribus hostis omis' in filia' sui rede
 gat. Si aliq' in ul' dolo in captione sua tenebat.
 no' falso dice' poterat. Volozet' m'f'm' circide d'it me
 cedet humana uoluptas ei' z' gla'. Conuicta' q' d'icta
 in carce' posuit. Eum fidel' z' spuro' q'pedes z' simplicita
 dieb' ut pecunia' extorq'eret. Anp'cu' nocte' m'f'e
 lur' ut ead' derideret. A carce' in lectu' thome'
 delictis q'q' nocte' reseruit' pacifice loq'it' p'ri
 mu' in corde no' sine risu' gladio' t'ispungebat.
 Vnde gladiu' sept' sub clamide nudu' ferelur'
 q' uaguant'. Hinc g' omis' t'inebant'. uenialunt'
 adorabant. fama omis' gallie circa illu' ere
 celur' in dies ei' p'fessio. credebat' thesaur'
 credebat' seruit'. Audire' tunc' scelerat' delictis.
 Gladio letalite' p'fessio' penitenciam recusant'
 z' a corpe' d'ni' collu' retorq'it' sic p'it' ut b'it'
 d'ni' p'fessio. Conuenient' uis' in ois' fuit ista me.

Victis robtu' deuelesne q' p'nceps norman
 nensis in carcerem posuit' erat pluro me
 gem' cerbit' ul' si aliqd' sebi p' horrentu'. Nec
 curabat' captos redime' h' m'ime. h' uoluit'
 oculos sub clamide positi q' iudicis pollub'
 ext'it. Homines uat'q' ser' ab anno usq' in
 hoiu' pal' t'isoz'ant. Erat ei' cedet' horribilis

hominū: ab iocundis amme: erat g^r in ore
 omnium posse: ut dicent in yubus mirabilia
 rober de telefine. Tandem ueniam ad finem
 ad rem sal^o optabilem. Et ceteros in carcerem uera
 uat: in carce p^rhenit a rege henrico posse longo
 supplicio scelerum deperit. Quē tanto p^rima co
 tuat dum uiuet in carce uerū uiuet: l' obisset
 nesciunt. Quem q^u mortis ei obmutescens ignora
 uit: hoc g^r duos m^r mltos desipit. Nec iam am
 plū de gente ipi demōibz horrendum: loquidūm
 duri.

Quinto recabit de similitudinibus hoīum q^u hic sūt
 in rebus humanis ut generalissima in p^rdi
 camentis. Reges g^r gentium subditis suis q^u sūt
 Alibi omni munimto se deuolūt. q^uz stelle celi de
 ure uident: horz g^r circummū mundi tauras
 sustinent: ut in eos iudicū celi non facient:
 ut eis cohabitante sup^r hoīes estiment. Nec
 mundū ē s^u ad eos inspicendos multos et uul
 uuentū ul' s^u uiri leuitant p^rhilū s^u s^u sapien
 tes et discreciones g^r uel ad uidendū sepe uilos
 nescio q^u gra multente impellunt. Ad g^r est
 Ad iocundū q^u d^r uatū est: uellem tū unū ex
 t colloq^u et mentis sine secula fandiū reuelare.
 Longe alit iudicant. Cum eos alii beato iudi
 cēt: ipi dolore de to q^unt: timore de co q^unt. Ne
 mo in regno eoz par eis miseris: nemo par
 telibz: vñ d^r. Regia res saelu^z. Rex henricus
 a rem suum et dum robat in arcem p^rhenem
 possint et usq^u dū inuenerēt denunt. Septimū
 suaz celos erui fecit. multos p^rditione cepit.
 multos subdole interfecit. multa q^u sacamentum
 agit. Semp cupiditati et auaricie deservunt.
 Res tiores sentit: dum s^u ei robat in eū excedit
 a noz m^r in angliam ducet. concordia q^u
 tū ē eo mltant: s^u in ea p^remū optimū p^r
 ure fecit: q^u iure fregit et h^rem cepit. Res tiores

hūit dum q^u audogauentis castella ei dirper. nec
 ipse pede aueret: et tiores dū in ludo dū q^u flande
 fil noz m^r ipse p^rente inflamaret s^u ipse pedere
 aueret: dū mente q^ublat est ē s^u ei q^u filie p^rael
 pelago deuonū sūt: dū curis demollit: et dū uapore
 suo uillo flandriā adipiscente sed ad adma regin a
 mlturum p^reco p^ruaret: hic tū beatissimū regū
 hūit est: s^u de mltimū est. Quid de philippo rege armor
 et loduico filio ei q^u t^rip^r u^ris regnauit. quoz de hūit
 uerū unino simetū sūt hostis. Ad eo nāq^u uocant
 ut se ipos p^ringuedine amittent: s^u sustine se p^riet.
 philippū olim p^ringuedine desinēt est. Loduicū
 adhuc iuuenis p^ringuedine tū iam mortū est.
 Ad d^r de felicitate eoz. Homine philippū a suis sepe
 uerū est et ap^romū uilissimū sepe fugat est. ydone
 loduicū p^r regē loduicū a marcio campo expulsi:
 et a suis ut paret sepe nūo fugat est. Rex n^o noz
 Wagnūl frēm suū regē nūp bello cepit. oculo capto
 eruit. gentiliam absudit. pedem dextm ademit.
 filium ei lactente extirpauit. pomitū ei laqueo
 spendit. hūit ex rex nūp. S^u opponet. Cur g^r regē
 henricū in hystoria tua tantū laudibz extollit q^u hūit
 tantū emmily obūit. Ad q^u respondeo. Regē sapia
 magnū d^rit: q^u s^u p^rudē p^rudentia clarū. Armis
 uiliguem: dūmūl singlarem. et tū oia q^u hic ap^rosū
 ria unūl sunt: et unnam falsa cētō. S^u soltan ad
 dicit. Triginta et v. annis iam regnauit. et multo p^rla
 si nūmūl p^rpa sentit: q^u adūsa corē q^u ego. Immo nec
 millefima pars fortune ei p^rstari p^r adhibi. Ea nāq^u
 q^u p^rpa uidebant dolūb sūp nūp ta erāt. Sū regem
 fincie p^rio uerū: q^u in longa r^ruane nūl breue
 illud gaudiū adept^r: Breue dico q^u mor aliter
 insugūl mentis felicit^r alūl eū q^u b^rit. Et si diuēnta
 tē ure et regni mlturū iam nō p^r b^riamū regnatum
 unū d^r p^rdit. Nūp itaq^u mltob^r mltē ure miserum
 finē. et unā si fieri p^r abfit. S^u tū nō abort. hō g^r
 mlturū reges istos infelices s^u dū solū felicit^r a regna

felicia suis dantem.

Sextus autem q̄ & ultimus erit t̄ccat̄ de
 Regni n̄ri p̄cerib; habeat q̄ nup̄ poten
 tissim̄ fuerit n̄ iam in potentel̄ sūt. Jam enī
 nihil sūt nūsq̄ sunt & p̄ excessū pene dicit̄ p̄.
 q̄m̄q̄ fuerit. Hūc & enī fere nemo eor̄ re
 cordat̄. Om̄is memoria eor̄ m̄t̄re incepit.
 mox nulla erit. Ad nichilū deveniēt tamq̄
 aqua decurrens. Audi ḡ Walte glors k̄me
 simocinacem de unū illūst̄; s; t̄n̄ m̄audi
 endo rediosū. h̄c̄ col̄ oculū unū insperim̄.
 Splenduit ḡ temporib; unū laudat̄ archi
 ep̄e unū filolofus vir p̄spiciū cui successit in
 selm̄ p̄hs & laudat̄. Vidim̄ p̄ col̄ radulfi
 dignū tanta celsitudine habim̄. p̄ca n̄ sedit
 emuare emuare Wills ē laudat̄ dicit̄ neq̄
 ut q̄ n̄ sūt. In p̄sencia; teabald̄ unū oī laudat̄
 dignū. fuit & t̄porib; unū. Walkeim̄ Winton
 enis ep̄e. Cui successit Wills giffard̄ unū nobi
 lissimū. Hū q̄ exinati sunt & ad nichilū devenit̄.
 Hūc aut̄ loco illo; henric̄ nepos regis henrici
 et futur̄ est novū q̄dā monast̄r̄ ex inteḡ &
 corrupto q̄p̄t̄. sed. monac̄ & miles. fuit &
 t̄p̄e n̄ro ingulfi p̄sū roucesteren̄s. p̄ quē
 radulfus p̄ q̄m̄ Arnulfus deinde ioh̄. Hū
 om̄i exinati sūt. Hūc aut̄ sedet mox alceh̄
 p̄tur̄. T̄mp̄e n̄ro mauricī londomen̄s ep̄e
 decessit p̄ qui ricard̄. p̄ca gileb̄ magnū p̄hs.
 Hūc n̄ robt̄ unū aīo magnū. Et hū exinati sūt
 lūche n̄ ioh̄s medius & godefrid̄. Hūc n̄ sedet
 ibid̄. robt̄. & hū iam nichil sūt. & decessit.
 samsonē unū clarissimū p̄ hūc theulfi. Hūc
 aut̄ vid̄ simonē videm̄. Cestrie n̄ vidim̄
 robt̄ pontifice. Deinde alū robt̄ q̄ gnōiā
 est p̄c̄m̄. Hūc aut̄ sedet rogul̄ mox n̄ idm̄ sūt

Yorwic̄ sedet herbe unū beingū & dact̄.
 cui gerant̄ sc̄pta. cui successit eiard̄ unū
 crudelissimū & ob hoc iam deponit̄. Hūc n̄
 sedet Wills ibid̄. helientis ep̄e p̄m̄ herue.
 cui successit nigul̄. salcburen̄s ep̄e sūt
 ofmundus. Cui sūt. Rogul̄ unū magnū
 in secularib;. Hūc n̄ iocelm̄. Excessit n̄ sedet
 Robt̄ nup̄ mortū est & p̄dem cec̄. Hūc n̄
 nepos ei Robt̄. In accessit n̄ sedet radulfus.
 In cui loco sedet pelochin unū gnatom̄ &
 ob h̄ iam deponit̄. Dunhelm̄e n̄ sedet Wills
 q̄ occisus est. p̄ quē radulfus. q̄ totā raptor
 Angliam succendit. Wills successit balfrid̄.
 In p̄sencia; Wills. Vidim̄ aut̄ gerardū
 archiep̄m̄ eboracensē. p̄ cū roma. p̄ costun
 stanū oīo laudandū. s; n̄o Wills eadē ec̄
 thelaurizarū Lincolliā t̄p̄e n̄ro remiḡ
 regit̄ ep̄e. Cui sūt. Robt̄ unū dememissimū.
 Wills successit Alexander unū fidelis & mun
 ficus. hactenus de ep̄is. Nonne vidit̄ hugo
 nem consulem cestrie & ricardū filiū eius.
 & radulfum successorē eor̄ & nunc alium
 radulfum. Et hū om̄i exinati sūt. Vi
 dist̄ unū necessimū sapientissimū in
 secularib; de quo p̄d̄i. s. Robt̄ consule
 de melent. Et nunc filium ei Robt̄ laudat̄
 paruum. Nonne vidit̄ henricū glule de Belesme
 & filium ei rogum glule de Belesme
 & Robt̄ glule de mox p̄le de q̄s ī hystoria
 angloz locati sūt. & simonē glulem hū
 tendome & custochiū bulome & alios multos
 Et ip̄a memoria rediosa est. Et cū potentissimi
 & aspectu intento dignissimi viderent. nūc
 n̄ p̄nūciatione digni sūt. Sed & pellis omnia
 in q̄ depingunt̄ eor̄ nōia p̄d̄ta inde oīo.

q̄ n̄c deget̄ an̄is ignob
 vidit̄ Wills glule & a
 & robt̄

nec inueniri oculos q̄ eam p̄lego uelint. Testis
est hec epla q̄m p̄ nōis potentissimoz & oīū
assurrexerē dignissimoz nemo tū ul' uirali
q̄s potest p̄legē. Quid memore alibi mī dūm
meū albem ramesese & successore ei' Bernar
dū & p̄ca rinaldum unū callidū h̄ mīde
mente. Hūc uatum unū elegante. & hū
ubi sunt. Turaldus albus burgensis & eruditus
& mathias & godric. & iohs & oarū q̄s om̄s
uidū. exmanuti sunt. & ad nichilū ducē.
Ois aut' cur p̄ mortuos & m̄ sine uiuofut
ponam. & iam ad nichilū deuenisse dicam.
cū h̄ est. Sicut cū mortui ad nū deuenit
ita & isti mox deuenient immo ut liberi
dicam iam deuenit. H̄a namq; q̄ est uita
ut tulla ait mors est. ex q̄ magis uine itape
mori. p̄tes uros clarissimos. s. nactulsum
Wasseth & filii ei' ricardū instinarios toci
anglie & salfridū ridel ticiariū toci anglie.
& alios absq; nūo. q̄s iam dudū magni
costamēta seruiciū impende iocundū eē
m̄ uidebat. nō aut' mortuū uetustimam
lēbenti opam uile uidet impende. Cogita
q̄ uatē q̄ n̄ sit h̄ p̄sent uita. cū nāq; u
deam potentissimos q̄ ei' diuicias plenarie
adepti sunt. nich' effectisse. Ne & nos n̄ effi
ciam q̄ram aliud ter uita m̄ q̄ uicidie
spem aduiscam. Surge s̄ surge & q̄re
q̄ i' hac uita qd̄ q̄sisti nūq; inuenisti. Hōne
rex alexander uir ut na dicam plusq; pote
tissimū puo tandē ueneno demollit' est.
Non inuenit qd̄ q̄sirit. Hōne & uili celar
uir eē ul' magis cū oīa subuigasset stilo
exmanit' est. q̄ q̄sirit inuenit. Quere q̄
qd̄ inuenias. q̄re uita p̄ uitam. q̄ uita nō
est in hac uita. O d̄s magne q̄ ite mortu

dicim'. q̄sist' & nūa ex quo uiuim' continua est.
Illa aut' que est mors finit' nre mortis. Qd̄
& agim' q̄sist' dicim'. ex q̄ actū est ul' dictū. statū
mori. Oremora qd̄ eoz ut cura mortim' aliq̄
sui uiuit. Cum aut' & illa deperit. iam ei' scū
mors facta oīa & dicta nra oīmodē adnichila
uit. Vbi est qd̄ heri feci. Vbi qd̄ dixi. ad nichilū
deuenit. Vbi & qd̄ p̄tū anno hodierna die feci
ul' dixi. Eūa morte obliuionis absorpta est. op
tem q̄ in hac morte morte q̄ non euadent h̄c
uiuendi morte. n̄ corpi' morte q̄ s̄ medū tūm
est mortū & uite. S; anteq; eplam hanc p̄fūne
rim. nunciatum est amīcō meō cū lēbentim.
mortū legit' q̄cellisse. O mortuū cor' ab iecta
nascendi mīsa uiuendi dura moriendi. O mor
q̄ cito p̄uit q̄ inopinare uirū q̄ magnificū
subitū. Ille q̄ q̄ p̄ morte est methic donet t̄
Waltere antideū sine pietatis ad capescendam
uitam grūue saluat'. Iam t̄ qd̄ epla mittū d̄
potest h̄ ep̄thaphū breue s̄ monumentū con
lēbendū est.

Henric' ē s̄ta gerens ep̄thapha p̄mū
p̄relia inq; uenit. Gramina deinde tuli.
Hūc uatē ē fero carmen fūne tot'.
At ab henrico q̄ ē s̄ta tulit.
Unūdi p̄ p̄t' meū & uocē & lux.
forma q̄ meū uiri meū caruua pari.
q̄ent' assueta uiri dare magna tam pudibūde.
q̄ent' minora sua se t̄būlle uident.
q̄ent' assueta uiri q̄ntūlib; alta parare.
S; ē m̄ta paree xena. parua timet.
q̄ent' assueta uiri dare sic ne danda rogent.
Leticiaq; pari congenūare datum.
p̄uenient uocē b̄ne ferente manu.
Hūc medū ul' par' magnū uir hūm' hēbat
Sūma d̄ sit ei' ḡna ḡtūa quies.

sc̄pta repunt eē. Quo sc̄l. eē causa p̄thomar
ciril angloꝝ sc̄ssim tanto honore habita est
ut ab ap̄lica q̄suetudine que uocat̄ iūst̄or.
Cum neq; rex neq; consul neq; archieps̄ neq;
p̄sul nec alius ab illa q̄suetudine sit̄ imūnū.
iū qd̄ quietū est. In p̄l̄uicōl eccl̄a & lat̄ol p̄f̄e
sionū sue uis pontificale s̄mp̄ albas eīd̄ loci
p̄uilegiosul ex̄eret. Alban̄ namq; p̄thomare
britannie ualde & oīo genti anglic̄e uenand̄
est & excolendū. Et p̄m̄cial̄ eī d̄no d̄cl̄m̄t̄
& q̄i stella matutina salubris eīd̄ op̄aret.
& p̄ ea q̄m̄i p̄ca tamen eī pacunt̄ semp̄ ex
orat. Cui gl̄e semp̄it̄ne datur̄ laus & honoꝝ
dignus Amet̄.

Seclo aut̄ libro de miracul̄ q̄ sc̄s̄ sm̄an̄
Salustiodorensis ep̄c̄ in hūl̄ gessit̄ regio
m̄ly. q̄d̄i reuelant̄. Q̄d̄ si q̄ plura sc̄re
desiderat legat̄ h̄storiā s̄alde q̄ ḡnoīat̄ sapient̄
& de reb; gessit̄ h̄ p̄m̄nc̄ sc̄p̄t̄. & in eo multa
& miranda reper̄t̄.

Tertio q̄ dixim̄ op̄culo de miris̄ pauca
mirad̄l̄ augustini angloꝝ p̄dicat̄or̄
& apl̄i ea. l. que beda sc̄s̄ que beda sc̄s̄ reuulit̄.
Inuuit̄ aut̄ uir̄ idem̄ augustini uita uis̄
fecisse magna. ubi dicit̄ papam̄ gregoriū
ad eum epl̄am̄ d̄x̄er̄isse hūl̄ t̄ib̄. Q̄ uicqd̄ de
faciend̄. ^{signū} accepsit̄ ul̄ accepisti. hec non t̄ h̄ ill̄
deput̄e donata. p̄ quoz̄ tibi collata sunt̄
salute.

Quarto nichilomin̄ codicello de octo regn̄
illust̄i laude pauca p̄f̄erunt̄ q̄ t̄renū
callidissime regnū p̄ celesti ḡmutant̄ &
p̄uicabile coronat̄ p̄ diadematis̄ et̄m̄ d̄nde
runt. Quoz̄ noīa sūt̄ hec. Ehedwalla. & me
reges origin̄ Westsexe. edredul̄ & cenred̄
reges origin̄ merca. Ehedwulf. Eobē origin̄

reges nordhumbre. Sibe rex estangle. Setbi rex est
angle. Oes. l. reges quiamiq; seq̄rit̄. beart̄ et̄ ab̄n̄
t̄ erit̄.

Quinto aut̄ dixim̄ libello de gl̄oso rege pauca
p̄f̄erentes ead̄m̄m̄do. Cui eccl̄m̄ uenabilem̄ &
p̄uilegiosam̄ si q̄s̄ adierit̄. mirabilis uiri mira
bilia gesta uidebit̄.

Sexto ū de sc̄s̄. Vunskano. aelwoldo. elfego
pauca libaunt̄.

Quoz̄ ubi corpa sc̄a reuelant̄. & opa sc̄pta uideant̄
Hūc aut̄ de mirabilib; que d̄m̄ p̄ reuul̄s̄ fecit̄
dicendū est. & in p̄m̄ de gl̄oso rege of Waldo.

Rex igit̄ ofwaldus p̄mo anno
regni sui q̄ chedwallam regem fortissimū
bello ofluctat̄ signū sc̄e c̄al̄ manū ex̄er̄t̄. ac fo
uē in p̄itam̄ c̄sp̄it̄; firmant̄. oracione aut̄
facta. bellū in gressū uictor̄ clar̄ ex̄er̄t̄. At loc̄
ille ubi cruce d̄m̄ ex̄er̄t̄. in magna uenacōe ha
bet̄ plen̄q; miracul̄. Nam & nūc̄ hodie de ip̄o ligno
cruce hastulas ex̄calat̄ in aq̄ uirtut̄. uide homines
aut̄ pecudes pot̄ n̄l̄ asp̄sione sanant̄. uocat̄ aut̄
loc̄ ille n̄m̄o heuenveid. i. celestis camp̄ & est uir̄
murum ad act̄ionē q̄m̄ romani s̄ barbaros asari
ad mare fecerunt̄. Ibi eccl̄a frat̄el̄ hagustoldensis
eccl̄ eccl̄m̄ honorabile om̄ib; fecerunt̄. Nec in̄m̄to q̄
nullū fidei signū nullū altare in tota b̄m̄ oz̄ gē
te ex̄er̄t̄ est̄ anteq̄ hoc signū cruce d̄m̄ nouus
ex̄er̄t̄. Q̄dam aut̄ fuit̄ hagustoldensis eccl̄e
bochelū noīe. q̄ & uir̄ usq; sup̄ est̄ fr̄at̄e brachii
ē aliqd̄ de h̄ ligno saluti sue p̄posisset̄. allatam
inde sibi m̄llam̄ in sinu posuit̄. Cui oblit̄ ē d̄m̄
re p̄exisset̄. & methio c̄p̄e noct̄is euigilaret̄.
Ita sanū brachii manūq; reper̄t̄. ac si nichil
umq; languoris h̄uisset̄ in eis. Regi q; deo
magno & seruic̄i m̄t̄is ofwaldi p̄soluit̄
laudem cum lacrim̄. ofwaldus p̄m̄de

confortat' in regno: misit scociam ubi exulavit. Acc
 p'it' ap'dam' urum sumu'. porro p'sul ses & rex ses
 utq' p'icatore' exim' fidem novam validissime ce
 puit ampliare. Vbi pulcherrimo sepe sp'itudo g'igie
 ut c'ing'uzante amittite q' angloz ling' imp'fere
 non novat. ipe sul dualy ac ministr' imp's ubi
 celestis exstet. q' nimir' longo exili sui tempe
 ling'm scotoz iam plene didicit. cu' rex osval
 dul singlar' potentia p'incial' om'is angloz b'nto
 ni p'icotoz scotoz inclinone accepisset: non p'dit
 illi ex adipe nuptal' s; crevit in exaltatione humi
 utal'. Demq' ferē quodam die scō p'sche rege sede
 te ad p'ndu' ē epō vicoq' argenteo cū regalibus
 quib' ap'orto cū iamq' eēt manū. Ad pane' v'ndicad'
 missur' utralle subito ministrū ipi' cu' suscipien
 doz mopū erat cura delegata: z indidisse regi q' multi
 tudo paupū undiq' adueniens magna p'lateal'
 sedet p'ulans aliqd' elemosine a rege. q' mor' d'upe
 subinet app'ital' defert' ei a d'icū ofringi z v'ndi
 eis p'cepit. q' facto pietatis delectat' aidan' ap'phen
 dit dextam ei: z ait: Huncq' inuicel'at h' manus
 q' ita euenit. Nam cū in pugna inq' ocul' z manū
 ē brachio relecta eēt: g'igie ut hacten' in corrup
 ta p'diret: z in urbe regia q' a regina quāda' bella
 g'noat' loculo inclusa argenteo in ecē scī p'eri
 seruat' ac ueniat. hui' indulta regis duoz z b'ni
 ctoz p'inciae eaten' diuise q' in unū sp'ugnate
 sūt popl'm. Erat aut' nepos edwini regis ex soro
 re acca dign' tanto p'ced'io heres & z religionis q'
 regni. Regnavit aut' rex xpianissim' nordhybroz
 11. annis. Annumato a illo ano qm a ferat' ipie
 tal' regis britonū & apostasia demens regū an
 gloz detestabile' fecit. Siqu' ut sup' docuim' u
 uanimo omni' g'leusa firmatū est. ut nomen
 z memoria apostat'z decana logo regū yanoy

pr'fui aboleri debet. Hec aliq' eoz ^{regno} an' anocari.
 Quo op'eto annoy curialo occisus humil'io g'ni
 pho ab ead' pagana gente paganocq' rege m
 eioz a quo a p'decessor ei edwino p'empe' fuit
 in loco q' ling' angloz nuncupat' masefeld
 anno etatis suo t'recimo octavo: die q'mo mēis
 augusti. Cui' q'ma fidel' m d'm deuocio mentis
 fuit & p' mortem miraculū virtutū claruit.
 Namq' in loco in p'p'ia chimitant' a pagani' m
 feco' est: usq' hodie sanitate' infirmoz & peccoz
 celebrari non desinit. Vnde g'igie ut puluē
 ipm ubi coz' ei' m'ram g'ruit: multa autēntes
 & in aq' m'itentes sūt p' h' m'itruis mltū cō
 modi affent. q' m'clucet mos adeo m'crebitur:
 ut paulatim ablata exinde tra' fossam ad men
 suram statue' m'itū altam reddidit. Hec m
 tandū in loco mortis illi infirmos sanari. q' s'p
 dum m'iet infirmis & paup'is g'fule: etiam di
 re opem ferre non cessabat. & mltā q'de in lo
 co illo q' rex occisus: uoluntaret. Quem m'g'ra
 mltimū m'clū effectū: intellexit m'ra' s'ante
 loco illi m'ce. q' ē uenisset ad hospitium audient
 patrem famulias de nepte sua paulatim q're
 cepit de illo loco dice' aid mltā. Inponentes
 eā curro ibidē deposuerūt. Cumq' p'ump' obdu
 misset: p'fuit sanata lauit' fuit. Cui' op'itu
 it. pedib' q' sūt reata est. Transiens aut' q'dam
 b'nto ur' illū locū uidens q' cetero campo in
 rich' cepit cogitare q'd sanior' ceteris ibi fuisset
 p'p' ferens itaq' sed de puluē illo ligansq'
 in lintheolo uenit ad hospitium suspendit q'
 illud post. Cum aut' eph' & ebetari'z uaca
 rent g'igie domū g'remari totā p' ad que'
 lintheolu' pendebat. q' p'ntefacta ualde sūt
 admittata. Cum aut' ossa ei' fereretur ad

ut de puluē loca illi f'g
 itatū m'clū narrat. q'
 no' duo tū q' auduim' & pa
 uob: referre s'ant d'urim'. p'
 r'fectionē ei' m' loc' illū ead'
 q' cep' s'ista. Despumare. r'
 p'cl'it' e'q' s' s'it' m'ne s' b' h'
 p'p'antur. don' i' ipm loc'

monastium Barclanay p reginam inuoy ostendit
q erat filia filii ei osu. factum est ut foras moun
rent ossa ei sup carrum nocte illa. qd & si san
cum nucle templi illi nonant. cu qz de alia p
uina a oio regnum sup eos accepit & adhuc odi
bant. Tota ig nocte colupnam lurs a cartou
ad celum omi pene intole lundille puinae in
derunt. vnde mane ossa lota in tecam honore
qdo in ecco posuerunt & uerillum ei auro &
purpura opositu sup tumba aqm qz m q lau
ant ossa in angulo sacri fudunt. Ex q tpe tra
q lanactin illud suscepat. demonibz abigen
dis ualuit. postea cu pfata regina in eod mo
nastio moreret. mltu em colebat illd cu
uuro suo edredo rege. uenit ad eam abbatissa
& heldit soror scoy ethelwine epi lundisensis
& aldwine epi peartaneu a q no longe z illa
monastiu hebat. Qd cu narraret regine me
ana se lucem pdictam uidisse. adiecit regina
qd pulue in quo aqua pdicta fusa fiat multa
iam sanati ceit. petent g inde & feret secu
abbatissa e qda hospes illi a diabolo arrept
n tem possit nec ligari p sicut frust dicit
proculm fecit puluicem astri. Qd in domu
allato cedit eg mib quieti. contacuer omi
mentu qz oia tenebant. tunc rei existan
tel z p paulo eger suspirans ait. o ydo lamu
sapio. recepi ut sensu animi mei. Qd uenit
qm respondit. ut hingo capella detulit
omni q me pmetunt sic. nuqz q parauerunt.
Tunc data ei porcionula depulue & sic
data oratione a p sicut. nuqz p ea h p tuit.
Sequit de hinc tpe in eod monastio pue
rulus longi pmetur febrily. Cu frim qda.
vil sanari. Ingre de ecclm & adhe septero

sa oswaldi. vnde hinc febrili tunc. az facit pu
nuqz p ea febril pallus est. Adiecit aut q h bede nar
rauit adhuc iuuenes ee in monastio in quo h facta
sunt puo. Hec in huius mirandū est. Regnauit em os
waldus p etno semp orabat regno. Amantiss
usq; ad diem in oratione pstatit. Ob crebri more
orandi ul' gral agendi unq; sedens supinal sup
genus suam an here solebat. vulgari est qd
nt' ulla orationis uita fuerit. Hic armis &
hostibz cretepe iam se pimentu uidet. orant
p aiabz exctio sui. vnde dr ipubio. vs misere
aiabz dicit oswaldus cadit mtra. Capd aut ei
& man cu brachiu a corpe posal. uisit pendi
in stiptibz suspendi. Qd p anni denement suce
sor ei osu e exctio abstulit ea. & capd i ludi
farnensi ecc. in regia u ciuitate man s brachiu
conduxit. Hec solu in diti fama uiri britame sine
lustrant. uerū tū oceanu gnamā h b m a q;
repleuit. Tempe namq; mortalitatē q btamā
h b m a m e q; lata strage uastabat. qda scolastic
sot circa lital diligit circa salute sua negligit
ad peste percussus est. Qd de morte tepali z p
hanc mto de etna. ualde gement & anxius
qstuit ab acta p sicut q p ea fact est epe ligustol
dens. ut' aliqd reliqaz sa z famosi regis osual
di heret. Cu cu se de ligno habere m q capd ei
infixum est acta respondisse. h p nuqz me la
lute corpi & aie hinc receptuū. itaq; p sicut
acta bndit. a qz & hastulam ligni imertent
opulit g potandū. Hec mora qualuit corpe
& aia sa oswaldi demrepl p hcaus unq; merita.
Post oswaldū q successio ei osu
filii ostia regis de q pdam est milibro quib
omni Anglor. p rogata flouit huiusmodi exel
lencia. ite namq; p oswaldū regnauit i puina

bernuca bincioy fe. s. Oswaldi. p. of waldū regnauit
 in pūctia dūrox. viij. annis. Oswi aut regnauit.
 postea in gūescensibz causis cū reges gūstūri cēt
 apd' Wilfaredūne. i. mont' Wilfari & est a uico
 caratone. x. ferme milibz s. solstiale octa
 sū uident se osborne in pare uiribz remittent ex
 cētū. abscondit se in domo hūnwaldi comitis
 qm sibi amantissimū putabat. s. ab eod' comite
 osbori pdr' est & detestanda morte in fect' inge
 dingun. ubi p. utiqz regis aia. i. occisi. z. ei q. oc
 cide uisit ecc' g. structa est. Eū aut rex osbori assp
 tu uenit. statura sūlūmā. affatu iocund'. moribz
 cūctis. manu largus. z. omibz dilect' & a nobilibz
 eqz pūctae frequitat'. Eū mē cētā uirtutel spāl
 bndictōis glā lumen humilitat' pcpue uno de
 claratur. lat. ext. exemplo. Donauit eqm regū
 epō aidmo in q. ille q. uis ille ambulare solit' cēt
 u' flumol' tūstret ul' necē paget. Eū cū paupz
 cōcederet elemosinā petent'. delinens equū ita ut
 erat stans rogat' ei dedit. Erat enī paupz cūctoz
 & p. miseroz. hoc cū regi cēt relatu'. dixit epō
 o. ing. sūri cēt ad p. dūm. Eū dedit paupz eqm
 regū s. spāl' electū ē aia non decēt. Eū stā
 epō. ad loq. rex. Hum. ē caroz est ille fili' eq
 q. ille fili' ch'. & epō qd' uisidetur in loco suo. por
 ro rex uenatu uenient' caletia elur se. dūlan
 gūsq. gladiū g. ruz ad pedes epī. postulant ut
 s. placat' cēt. q. nūq. inqt demrept' loq. de h. aut
 iudicabo qd' ul' q. tū de pecunia nra fili' di. tūa.
 qz uidit epō mnt' est ueniat. dedit ei. dū nū
 efficiā deponet. Dum q. rex letinam recipet.
 cepit eq' epō ad lacrimas g. stari. Eū rei causā
 ē p. h. suul' lūg' patā q. rere. l'ao inqt q. rex
 nō uilto tēpe inuet. Hec enī digna est h. gēs

ralem habere rectore. Humiqz. u. iudi humiliorē
 regem. Hec uilto p. p. lagia ei ut sup. dixit ene
 uerit. s. ipe epō non plus qm p. duodecim dies
 p. regē qm amatur uixit.

Aidm' s. regū p. dūrox tēpe p. sil' mltis
 claruit mltis & uirtutibz. & monach' p. fect'
 a monastio nobilissimo in sil' q. uocat'. u.
 ad regē oswaldū uenient'. luce sua p. lūctū
 angliam. & insula ad uis' qd' b. tammē p. met.
 nō magno ab ea frecto distarta. s. donacionem
 pūctoz q. illas b. tammē plagas in columb' mona
 chū h. b. nensibz. tūta. eo qd' columba h. b. uēct'
 allus pūctos septētonales ad fidem quertit.
 Vnde alius illi loci sūp' omibz epū pūctae
 ordie inuistato solet cē p. posit'. Austel' enī
 pūcti p. h. h. sūant pūctū epū baronē q.
 sedet in epū ad candidam calam. Aidm' ita
 mltis ab insula p. facta salub' sūm' abstinentē
 exemplū dicit uelict'. Non u. alit' q. uinebat
 docebat. Nichil h. mnti q. rere in amare
 curabat. Cūta q. sibi dolum' paupz dabit
 iro non equo s. pede soldat. h. necitat' opulit'.
 Vbi cūqz dūctebat. ul' infidelibz. fidē ul' fideli
 by opa suadetur. tūctū aut' uita illi a nri rē
 pū sequit' distabat. qd' omī sequit' eum
 aut sēpturis aut p. salūm' opam daret. hoc
 s. semp' agebant. Vnde aut' ad p. dūm' rega
 le mntat' erat. p. tū accelerabat egredi
 ad omndūm. Sūi exemplo. iiii. z. x. feria
 mlti reuinarit. Humiqz. dūctibz honoris
 siue timoris grā delicta recitetur. s. aspā
 illos inuicēde corrigebat. Nullā potēti
 by. s. h. pecunā p. d. etam hospiti' dare sole
 tur. Demqz. quos p. cio redūbat. suos fect'

discipulos & ad sacerdotum promouit. pmo
aut nullus fuit regi oswaldi alius aucto-
ris antum uir. Quia cum michi angelus predicando
pateret: rediens ad patrem dixit eos esse in do-
mabiel: & dicitur dicitur. Cum autem inde
retaret in galio: dixit ad dnm. Videat in se
quod doctrine durioris fuisse nec lac incipien-
tib; usq; apstlm decessit: usq; dñi pfecti ma-
ta paxent. Quo audito: ipm miserunt
qm gratia discretonis & uirtutū mat est
nouant esse pfectū. De cui' uirtut' uiri beati
miraculis causa memorie tñ pōne facti sit.
p̄stōr ^{hōr} uita uir ḡuitat' & uirtut' ē miter
causam ob adducendam regi oswi quingē
filiam regi edwini eandem q̄ oculo p̄e
illuc fuit adducta: orant ad dnm ut p̄ se o-
raret. Quia uident illū dedit ei oleū sc̄m.
qd supueniente tempestate mittere in mare.
Redeuntib; q̄ illis ē tempestas om̄i despare
coget oleo effuso qd p̄ spm p̄dixat p̄ eundē
absens impleuit. Ampli. Tempe ep̄at ei
penda nozd hymbri^u bebenburgh. q̄ neq;
aruis neq; oblatione cape potat. flammis
allūme conat est. Ablatisq; t̄tib; t̄gus pa-
rietib; q; uirges & rotas tenent uentis fimen-
tib; ignem apofuit. Quem cum sup̄ mū-
ferri uidet ad dnm q̄ morabat in insula fur-
ne q̄ duob; ferre mltib; p̄cul est ab urbe
dixit duō cū lacrimis. Vide dñe q̄nta mala
fecit penda. Quo dicto uenti mutati q̄ dñi
flammis leserunt: om̄i abire coegunt. Coplei
aut. xvij. Ann̄ ep̄at sui: obit in illa regia
non longe ab urbe p̄dita. Non em̄ hēbat
ip̄am p̄fessionē n̄ ecclm suam & adiacentel

agellos. Recumbens aut ad destinam ecclē illi exila-
uit spm. Corp̄ ei in insula in d̄far nenti sepultū.
postea ossa ei in ecclē p̄t̄ f̄sillata. Qui finan ab n̄
scotoz insula in ep̄atu successit. postea aut ē p̄m
ferro & flāma destruet cuncta: uenū illū in quo
abierit ecclm ep̄ destruxit. Sed sola destina arde
non potuit. Reedificata ē ecclē ita ut destinat
ecclē p̄ mundo in magna uenacōe habet. & h̄akulē
inde abstulit: & maḡ nullis similitates inde p̄mittit.
Sc̄p̄i aut h̄ nō laudans in eo obstacōem p̄ste
mū p̄fectam: s; studium pacis & caritatis studii
um gr̄mencie & humilitatis. Animū tre & ana-
rie uictorie sup̄bie & uane gl̄e ḡtemporem
facienti & docendi indistm̄. lectionis & ingli-
az ḡstrancia. Auctoritate sacerdoti dignam uolū-
guendi sup̄bol. ac potentes. consolacionē s̄o non
indignam uiuandi paup̄el & infirmos. Quia ut be-
uit dicitur q̄ntū ab eis q̄ illū noue didicim̄. nich
ex om̄ib; que in euāgelicis ul' ap̄tolicis ul' p̄pheti-
calis faciendi cognouit p̄mittit: s; cuncta p̄ suis
uirtib; exple cuncta. h̄ in p̄fato antistite m̄ltum
ḡpletor & h̄amo. q̄ h̄ec m̄ritū h̄ d̄o placuisse nō
ambigo. Observacionē aut p̄ste non ap̄to. set
qd in ea credit. & sp̄ant idem qd nos: nō in p̄bo.

Tempe quo oswaldus
oswaldus & ad dnm celi gaudia petierit. reg-
natur erchembrich in cantia. Sigebr̄ n̄ in estan-
gha. De q̄b; uirib; dicendū. Rex herchembrich dux
serburgam filiam anne lowrem. s. sc̄e caldride
ex q̄ genuit filios egrubriū & lothariū utrosq;
reges & erchengodm̄ & ermenildam uirginē
s̄c̄issimas. Rex aut m̄str erchegota uirginē
filiam suambrugel theo seruendam. Cui sig-
na mundoz ann̄ usq; hodie m̄lta uariant.

ab modis loci illi: nos de fidei tam illi aliqd dicent.
 Imminente die uocationis sue circubar in monas-
 terio casulal infirmaz xpi simlari q' ul' etate p-
 uerte ul' moribz erant insignimozel. Quaru se p'ob
 humilit' emendans obitum sui appinq're uenelaci-
 oneq' sibi ostensam non celauit. Vidit em' alia-
 torz caruam hominu idem monastiu' m're. hosqz
 ase m'rogatos quid q'rerent respondisse qd' ob hoc
 illo fu'nt destinati ut auerit illud uouissima qd'
 ea de cancia uelut seci assument. Ipa aut' nocte
 q' t'ntu' mlti de stathz q' alni erant in edibz au-
 disse se goent angloz & somnii q' plime mltitu-
 dinis referelant. Vnde mox eg'ssi disuolite q'd' e'et
 uisunt luce' ocul' emissam in q' sca' illa anima fere-
 tur. Addunt & alia in ipa nocte miracula h' nos &
 alia tendentes suis narrare p'untim'. Sepulta est aut'
 in ecc' beati stephani. Cumqz placuisset p' die' t'ntu'
 lapidem amoueri ut al' ip'o in loco reponet. t'ate
 fragrantia suauitatis ab unil' ebullit: ut opo luti
 in cellaria uident' apta. s; matrem ei de q' d'x'm
 edebur'z alit' illa uirgo p'etua p' morte' claruit.
 Ecce' cui in monasteri' suo incepat in q' uocatum
 p'fecta sepulta est. post aut' octo annos e' ecc'm illa
 f'et' p'fite non possant. stantunt ossa illi i' alia' ecc'm
 t'ntre. Apientelqz sepulcrum inueniunt corp' uo' p'ur'
 factu' q' fu'at inuoluptu'. Locu' g' & alus uestib'ndu'
 tu' in ecc'm sa' stephani t'ntu' est. Cui uatal' noua
 inlu' celebrat.

Sigebertus aut' rex est angloz uir religiosus
 ut f'mis ei laudabilis declarauit. sc'm f'm
 seu de hyb'na uenient' de gene' scothoz nobile'
 honorifice suscepit. Q' p'ntans ubi di' templu' fecit
 in castro cuobheresburth. i' urbi' cuobheri. q' d'm
 anna rex & nobiles q'qz ampliatu' p' aut' infir-

mitate grege' uidit angelos mouentes ut q'stant
 bonis uacubet dicente d'no. Anglate qz nelsi
 tel diem neqz horam. Lexionibz f' sacris et
 monastice incumbetur discipline: & qd' mag'e
 docet sc'os tanta que agenda didicit soluat' age-
 curat' fecit q' aliud sue uacationi monastiu'.
 Vbi & infirmas angelos inuit' uide' & audire
 dicentes. Ibunt de uirtute in uirtute: & ihu' uide-
 bit' eis d'oz in syon. Q' redit' in corpe' & chertia
 rursum educt' uidit non solu' beatoz spirituu'
 gaudia. h' et malignoz q' en' etamina. De quoz
 accusacione & fraude libellus uite ei' d'cessit.
 Vnu' est tam' qd' apponam. Elenat' in altu' respira-
 ent' quasi in uallem tenebrosam uidit q' tuoz ig-
 nel' in aere q' mundi succensuros e' audiu'nt.
 Vnu' mendaci' cu' in baptismo p'missa relinq'u'.
 Alcu' cupiditatis e' mundu' celo p'ponim'. T'ntum
 dissensionis cu' primos & in sup' natu' offedim'.
 Quartu' impietatis e' in f'ozes spoliare & destrui-
 dare p' nichilo ducim'. Crescentes u' in uniu' ig-
 nel' e' appinq'ret' ei' d'xit t'z ang'is ducet' se
 lice' ignis. At illi. Q' no' inuentu' n' ardebit
 in te. Vidit aut' demones p' igne' nolantes q'
 di' cruciantel' q'sta' aculantel' uent' honet'qz sa'p-
 ant'. Cu' aut' pene flama' exirent. iactau'nt
 mea' unu' de his q's torq'u'nt. uent'ant' qz
 huius ei' & maxillam. Q' uem' e' ang'is statim
 reuolisset. dixit demon. Sicut bona ei' p'ncipali-
 ta' & penas. Suscepit em' uestimtu' ei' monest'
 cognouit qz eu' fuit se'. Cont' ang'is. Ad inq't
 p' auaricia h' p' salute' aie' ei' suscepit. Ecce' aut' qz
 ignis. Tunc ang'is. Q' d' accendisti inq't h' arsit in
 te. Si em' pecunia' ei' n' accepisset. n' pena' g'na-
 res. In corpe' restit' omni' t'pe' uite sue signu'



incendū in maxilla & humo perant. Narratur
autē quidam religiosus se furſeu iudiſſe hec
acta hyeme in tenui uelle narrare. & tam
p̄ magnitudine timoris ſicut in eſtatis cau
mare ſudare. Vidit autē in uenſione genali
um ecclm̄ p̄dicari. nauigans galliam a ludo
uico rege ul' patrio erikensvaldo. honorifice
ſepult' in eccl' qm̄ in parona faciebat ſepul' eſt.
p̄ annos autē. xxvi. & tē poſt. in corp' ei ſcū in
uentū eſt in corruptū

Dec longe p̄ ched. preſb'r uenibil' tēpe
regis maior pede filii pede roſwi fr̄s
oſwaldi regis q̄ uindex cecidit ei extitit & chēwald.
filii kynegis regis weſtſex. fact' & p̄ ſigebū
regē eſt ſex. q̄ p̄ ſigebū parui regnauit ep̄s
ſup̄ eam. & p̄ uincia. baptizabatq; p̄ uinciales
illos itū ad fidē quōſ maxie in uitate ita
ceſſe q̄ eſt in ripa thamabiſ. conſuli q̄ eundem
p̄ illicito gūgio uenit oīum q̄ mmonem.
Ad ḡp̄nent rex. p̄ uincio ē eo. Reuēſeq;
obuantiſ ep̄i cecidit ad pedes. Quē iacentē
uat' uirga tangens p̄ dixit eū in ip̄a domo men
turi. Conſigit eū ut conſul p̄ dicit' & ſtat' eius
eū in ip̄a domo inſiſcent. V. x̄tunt eū ſe id feciſſe
ep̄ nimis mitis erat & parcent' hoſtibz. Succellit
aut' ſigebū. Swithelm lupizat' ab ip̄o ched in
eſtanglia in reudleſham i. manſ' reudli. Sulte
pit eū de lauacro adellwold rex ip̄i genit' fr̄
anne regis corde. Adellwold' ū fil' oſwaldi regis
rex d̄noz eū ched. ep̄o thur' locū ad leſtinge
lau. monaſtū faciendi. Quo ḡſtructo cū illuc
ab eſt ſex ſepe rediret. tēpe mortalitatis ſub
ob. Cū ſuccellit in ep̄atu frat' ei' cheadda.

Et ū poſtea theodor' uenibilis archiepiſ Vulfen' regis
maior peccatione cecidit ſiſtrale a monaſtū qd' eſt
in leſtinge ad ep̄um liſefeld. Vbi ē morti approp̄et
& in oratorio ſolus eēt. audiret oſtine diſcipulus
ei' canticū ſuauiſſime deſcende ſup̄ oratorū de celo.
Quod ibi paulatim remozatū. q̄ ueniat reſcendit.
Vocant' q̄ cecidit ep̄s illum fr̄em & ſeptē alioſ. &
p̄ dixit eis obitu ſui approp̄et & eoſ ut uitam ei
imitarent' & alioz bonoz q̄ mmonit. Interrogat' autē
ad diſcipulo p̄ dicit' qd' eēt canticū illud vixit ſe
angloſ ad celeſtia p̄ma qd' ſemp̄ amariat uocalli.
Quin ſe p̄ octo dieſ redituroſ ſetq; adducturoſ p̄
miſerunt. & ita euenit. Hec mirū ſi diē mortis
ul' poſt' diē dñi let' aſpexit. & ut op̄a ḡtūcie
humilitatiſ. orationū uoluntarie paup̄tatiſ & cetera
tantū erat timori dñi ſubdit'. ut ſi forte flat'
uenti maior aſſurget. ḡtūcio m̄iam dñi inoerret.
Sicut tonitrua. fugiens ad ecclm̄ dñi duraret
orator. Interrogat' autē q̄re' reſpondebat. Hō le
gitiſ qz inuocato de celo dñs & atallim' dedit
uocē ſua. G. & c. i. G. ſit ſag. ſ. & d. c. f. o. & q̄
coſ. G. ouet' & aera dñs. uentioſ extinat. iaculat'
ſilgura de celo inuocat. ut trigenaſ ad tūm dñi
ſe ſuſcitet. ut corda eoz in memoria ſuauit' iudici
reuocet. ut ſup̄bia diſſipet & ḡturbet auditiā.
Reducto ad mentē tremendo illo tēpe qm̄ ip̄e ce
liſ ac ei' ardentibz ſuauit' eſt in nubibz in ſate
magna & maieſtate ad iudicandol uiuoſ & mortu
oſ. p̄ qd' inq̄t optet' noſ amonit' ei' celeſti debito
& timore & amore reſponde. ut q̄tentiſ aere
q̄ moto manu q̄ ad ferendū m̄iſtrāſ euent. ū
adhuc tam peccat' mox implorem' ei' m̄iam &
diſcaſſit' p̄ uenit' cordiſ nr̄i atq; expurgatiſ

maior viderit. solliciti ne unquam periret in eam agam.
recedit aut par egbert de quo diximus quod hominem
faciat adhuc in carne manentem. quia ille unquam
de mundo transiret. in dicitur anima eum fuisse ipsi cum
angelis de celo descendente et assumpta animam eius secum
ad celum referre. Ad sepulchrum autem ipsi nunquam fere
tate quidam canit est. De pulvere vero sepulchri lumen
tel et in aquam mittentes hostes vel unquam sanare
soleant.

Theodor namque archiepiscopus in hisce vicariis ipse
regi egberto filio erchenberd regis canicie ad fidem
robore augendum summe discretus virum. Quis regis prin
cipaliter auctoritate sacerdotum digna et utique irrefragabilis
fidencia redarguebat parentis et pauper eloquentia
mellita solabat decem. Cuiusque esset sapientia seculari et
scia liberali munus opulentissime. episcopus et abbas esse
in deditos et insolentia. dicitur tamen et non hostes depo
nebat rigidissime. Doegio autem galii vir de devotus
fuit apud hereforde. Vbi mensuravit Wulfred episcopus nordhy
brie et Winfrid maior et leucher. Occidentalium san
ctuum et vici orientalium anglorum et putta vinctus episcopus
Concilium autem illi decreta iudicat utrumque recte capi
entissimum beda. primum quod capitulum. ut scilicet die pasche
omnes in quibus fuerint amici. Quibus luna mensis
primi. Sed ut nullus episcopus aliter parochiam invadat.
Sed quatenus sit gubernatio creditur plebis. Tunc ut quibus
monasteria deo selecta sunt. nulli episcopus liceat ea inquietare
in aliquo nisi quatenus de eorum rebus violent absterere. Quod tamen
ut ipsi monachi non invaderent de loco illo. huius de mo
nasterio ad monasterium non per dimissionem ipsi abbas sec
i ea permanant obedientia quod ipse sine quibusvis promiserit
Quia ut nulli ditorum relinquat ipsi episcopus iustitiam quodlibet
disserat. necque alicubi veniens absque commendatione litterarum
sui prelati suscipiat. Quod si semel susceptus noluerit

97
inveniat redire. et susceptor huius qui susceptus est
excommunicationi subiaceret. Sicut ut episcopus archi
diaconi per quos gentes sunt hospitalitatem munere
oblato. nulli eorum liceat ullum officium sacerdotale.
absque permissione episcopi in cuius parochia esse quoslibet
agere. Septimum. ut bis in anno sinodus aggregetur.
Sed quod dicitur cause impediunt. placuit omnibus
in quibus ut in augusti in loco qui appellatur he
lofeshoch semel aggregemur in anno. Octavum.
ut nulli episcopus se prebeat per ambitionem aliter si oes
agnoscant tempus et ordine consecrationis sue. Nonum
capitulum in quibus tractatum est. ut plures episcopi
carente numero fidelium augerentur. Sed de hac re
ad presens huiusmodi. Decimum capitulum per quibus ut
nulli liceat non legitimum heret quibusvis nullis iactis
faciat. Nulli quibus ipsam non ut sancti evangelium
docet fornicationis causa relinquitur. Ad si quis per
expulerit quibus. legitimum si matrimonio con
iugium suscipiant recte esse noluit. nulli aliter conju
les. si ita permaneat vel ipse regaliter uxori.
Huius itaque capitulum in quibus tractatum ad des
init ut nullum deinceps ab aliquo virum oriat quibus
aonit scandalum aut aliter per alium deinceps
placuit ut quibus distincta sunt. nulli quibus in
manu ipse suscipere manu ipse manu unquam quibus
ta. quod quibus venire eamque infringere temptavit.
noluit se ab omni officio sacerdotali. et nona socie
tate separari. Divina nos gratia in unitate sancte ecclesie
sue viventes et odiat et volumus. facta est autem
huiusmodi anno ab incarnatione domini d. c. lxx. et octavo.
Quo anno rex cantuariorum egbertus mensis iulio
obierat. succedente in regno fratre bloeco. quod
ipse annos xi. et menses vii. tenuit

Post hoc theodolus londonie archiepiscopus

Qua sententia definitio
nullo. notario scribitur
et sic quod hanc sententiam
canonice et a seculis
ac suscipione.

di seruum ostendit ep̄m tenpe selbi ⁊ ghere
regum p̄dicor. Quem s̄m fuisse miracū
testant. Nam fr̄o ei caballario quo v̄m
uehi solebat suppositi curant ⁊ hastule inde
absale affiunt medelam. A p̄q̄ fuisse ep̄e
s̄ monastiu ostendit ap̄d coireleje. i. ceroti
insula. Sora ū sue imberkingū ubi femal
albulilla regebat. Inq̄ e pestil p̄dicca. iam
uuol arripet. dubie monache q̄ parte sepeh
rent eo ḡtate exorbo oramel ad sepl̄t̄ fr̄
indūto nocte luce miche clariorē de celo
descende. Q̄ remota paulisp̄ ad occidentale
parte oratorū se ad alta rediit loco sepe
uendi c̄alime demonstrato. p̄uer aut ep̄m
tūm ānoz una ex eis ter uocant edigit
p̄dicca peste morient q̄m ead̄ peste eod̄ die
secuta est. Itē alia morient lucna rogant
extingui. Tantam enī luc̄ in domo uidebat
q̄ lucna illa oblatata eēt. Harabart̄ sibi
q̄mā uirū dī eod̄ anno defūctū dixisse q̄ auro
ra ueniente migret. a d̄ resp̄ant. Vidit aut̄
famula dī q̄ dā q̄ corp̄ hōis sole dari fundone
uolutū de demitorio funibz aures th̄m celū
⁊ pauloq̄ mat̄ ḡgationis edelburga d̄fūta est.
Enī corp̄ delam i monastio q̄m s̄momal m̄tal
q̄ languet̄ annis ut n̄ unū imbrū monē p̄st̄
adit. ⁊ q̄ uiuente allotita ut a tam diuini
c̄atibz soluet̄ postulauit. Ā exaudita p̄ay
dies ob. Illa aut̄ q̄ uisione uideat. l. toehgid.
tanta deoeta est infirmitate ut uix ossibz he
ret ⁊ ad ultimū lingue motu caruit. ⁊ ai
bz noctibz ⁊ diebz ageet. ad uisione sp̄uale
ol zoelol ap̄uit ⁊ ait. S̄m ⁊ in mltū adue
⁊ ai ⁊ b̄n uenisti paulo q̄ uicet̄ q̄ resp̄m

ascendant. subunxit. H̄c q̄ h̄ leta ferre quos. Resp̄m
modicū pullant. t̄cio addidit. Si nullaten̄ hodie fr̄
potest obsecro ne sit longū sp̄mū s̄mūq̄ p̄mū
mens adiecit. Si ita diffinitū est n̄ mutari licet
obsecro ne amplū q̄ hec p̄ma uox m̄lit. Q̄ d̄
tis̄m̄rogata ē q̄ loq̄ret. Ē mat̄ mea carissima edel
burga m̄q̄. Ex quo intellexe q̄ ip̄a tēp̄ moris ei
nūciauit. Nam c̄ulacta una die ⁊ nocte ut rogabat
obit. Successit adelburge h̄ydit q̄ c̄ayp̄ p̄ fa
mlay omnia a c̄untio ad eod̄m t̄m̄t̄et. fr̄ḡntia
muri edulz ⁊ daritas luminis m̄t̄unt. v̄ozq̄ ead̄
ghul̄ in eod̄ c̄untio uisū p̄ctū recepit. eod̄ tēp̄
selbi rex orientaliū saxonū de q̄ p̄d̄ym̄ religiosū
fuit monastiu uita anxie appetebat s̄ uox uoca
bat. V̄n sepe d̄m ⁊ q̄d̄ talis̄ animi uirū magis
ep̄m q̄m regē ⁊ d̄cet. Tace ū infirmitate m̄p̄t̄
ta licentia ab uoxe b̄ndicōem monachia suscepit.
a Waltherē ep̄o londome. Ā archenwaldo successit.
In uelente aut̄ infirmitate p̄leuce ep̄o uirū
uisione. l. iij. p̄ios adle uenientel. Q̄ ē ūn̄ reled̄
set duo altantel q̄s̄erūt ab eo statū lan̄ guentel.
Ille respondit. q̄ t̄ia die sine pena eēt monturū.
Ā ita euenit. Dum aut̄ sarcofagū nimis breue
apparet altantel. l. ep̄m ⁊ filiū regis ead̄ h̄ardum
q̄ p̄ eū ē fr̄e sacfredō regnauit ⁊ t̄m̄ magna. d̄s
omipotent̄ ḡruū parauit. v̄ozq̄ e cap̄m̄ t̄m̄
cal p̄let m̄poni ⁊ a p̄te pedū m̄futa. un. digitor̄
excedet. Sepult̄ est aut̄ in eēt sancti pauli lou
dome.

Rex aut̄ norhymbre egfrid. adeldredi filiū
Rame regis estanglor d̄m̄t̄ uoxe regnate
edwald rege septimo sup̄ westsex ⁊ egr̄tore
ge. viij. sup̄ cantia. ⁊ Wulfere. vi. rege merce.
p̄l̄ t̄n̄ d̄m̄t̄ adeldredi tombē p̄nceps̄ auct̄m̄

genuos. Et paulo obierat. Virgo tñ māuſit p̄teta.
sicut Wulfred ep̄c retulit. Bede sup̄ hac re i restituti
dicent se restem inteḡ t̄at̄ ei eē castissimū. Adeo aut̄
egfrid p̄mitat se ei t̄at̄ ac pecunias multas d̄atim
si regine p̄let p̄uade ei uti quibio. q̄ sciebat illā
nllū uiuoz plus illo dilige. Hec diffidendi: n̄ā a
t̄ato si potuisse qd̄ eno p̄cedente aliquicū factū
fideles hystorie narunt donante uno eodē d̄no.
q̄le nobis usq̄ i fine sc̄i mane polluet. Nam enā
signū diuini miraci q̄ eod̄ femie sepulta caro t̄n
q̄ castissime uelut ar̄oplicata gr̄ipi nō potuit. in
dicio est q̄ a uirū q̄ratu i gr̄upta p̄durauit. Eū
aut̄ regi cohabitasset xij. annis. uix̄ ip̄t̄ur ut sa
monialē efficer̄ ap̄d coludē uirū b̄chente eum
l̄o Wulfredo antistite p̄fato ubi elia amica regis
egfridi erat albanilla. p̄ anū ū ip̄a f̄a est albanilla.
in hely ūgo ūginū mat̄ exemplū i monial. Ibi ū
qd̄ nūq̄ l̄neis h̄ laneis uti uoluit uestimentis. Ra
to balnei. h̄ p̄ famlas ōs urebat. Sēp̄ n̄ solēp̄ntat̄ ei
reunabat. Sēp̄ ū infirmitat̄ causa ex t̄pe manumē
l̄maxtos usq̄ ad ortū diei in ec̄c̄ d̄o uatabat. Uiat̄
ē qd̄ p̄ch̄at pestilencia q̄ p̄t̄ura erat. i unum peri
t̄oz. paciens ū maxilla ul' collo ualde ex hoc delectat̄
q̄ ibi moniala f̄re ūeniat. post annis. vii. ex q̄ altum
la f̄re. tumore relecto obit. Cui successit soror ei lex
burg. i altucillam q̄ filat̄ uxor regis kent archiepi.
Sepulta: ū in loco lignos in ordie sc̄i monialū ec̄
ec̄c̄m. Cum ā p̄ sexdecim annos a sorore sua p̄dicta i ec̄c̄m
f̄nt̄es inteḡ inuenta est a nestel qd̄ mirū est inteḡ.
Ann̄ aut̄ t̄m̄llis castissimo corp̄e n̄ inueniret. imic̄
d̄: casu mar more uir̄ ciuitatū d̄solatā q̄ uocat̄
gr̄untedeſtre ap̄t̄issimū p̄ oia corp̄i ei. De uestib̄ aut̄
ei mlt̄a mirati sūt. i locū in quo p̄mo sepulta est
ap̄d ingentib̄ odil̄ f̄re remeſto. p̄ uulne aut̄ ei

98
citate ap̄m̄it. Temp̄ib̄ aut̄ m̄l̄ ē ibidē h̄meou
albat ec̄c̄m mirūci op̄s incep̄t̄et. f̄st̄ulit
corp̄ ei sc̄issimū i nouā ec̄c̄m. Ricardus suscep
tor ei utim̄ albat ead̄ loca. Exinde enī statim
f̄re ibi epi. Eūc̄ ḡ inuenta: a uirū p̄t̄issimū
inteḡ corp̄e q̄ pulcherrimū coloris. Ad ūm̄ eē q̄st̄at̄
affirmam. Uiat̄ q̄ qd̄ h̄oim̄ q̄d̄ q̄ ad ec̄c̄m
ei cā religioſa h̄t̄ suscipiendi q̄fugit. cū re
gis placitator̄ ei inde ex̄t̄ū cā pecunie
i carce posuūt ap̄d londoniā. ip̄a ūgo p̄sent̄
q̄p̄tib̄ ubi ḡst̄ioſes erat̄ castis. mirand̄ uolunt̄.
Null̄ aut̄ uiuentū eo in q̄pedes q̄st̄ige potat̄.
Suscep̄t̄ ḡ h̄ ille noie b̄st̄tan̄ ē q̄p̄tib̄ aut̄
mirificat̄ a uirū uir̄ mat̄ilde regina i ab
ōi clero. i ip̄lo londonie. ē p̄cellione t̄up̄hal̄.
Ile aut̄ rediens honozifice suscep̄t̄ est i ec̄c̄
beate uirginis. Compedes aut̄ ei p̄ndet̄ ip̄se
ciat̄ orā altari. in ḡt̄entib̄ usū a tactu
adm̄irande. Verū ad laudē i p̄comū ead̄ regi
ne ac sponse x̄pi. i id̄ uiat̄ regine q̄ sp̄o
lex̄pi hymnū eligiaco metro q̄p̄t̄ū. N̄m̄
Ad beda i imitacionē sac̄ sc̄p̄are q̄p̄t̄ū
Quā hystorie carmina pl̄ima met̄ i uir̄;
q̄st̄at̄ eē composita.

Bella maro resonet nos paul donat̄anani.
Oymia nos x̄pi bella maro resonet.
Carmina casta in fede n̄ rap̄d̄ helene.
Lyr̄ erit lubricas carmina casta in.
Dona sup̄na loq̄. m̄t̄e n̄ pl̄ia uir̄e.
Tra q̄b̄ gaudet dona sup̄na loq̄.
Leta uidet gladios f̄ro robustior agnes.
Cecilia infest̄os leta uidet gladios.
Casta fas sup̄at̄ m̄t̄is p̄ culmie tecla.
Eufemia sacras. casta fas sup̄at̄.

Ignibus uita feris uirgo non cessat agathel.
Eulalia et perferat ignibus uita feris.
Hic quod egregia iam ipsa uirgo beant.
Edeldrida uirgo uita quod egregia.
Sponsa dicata deo uis ser regnauit annis
Inque monastio est sponsa dicata deo.
Virginitas alma caro et tamulata nouebus
Hec puto in tumulo uirginis alma caro.
Christe tu est opus quod uentus et ipsa sepulchro
Inuoluta nunc christe tu est opus
Ides et ante abire sacre per uentis honore
Gothi distinguunt ides et ante abire.
Aspice nupta deo quod sit et gloria terris
Et maneat celis aspice nupta deo
Gyuna leta caput festiuis fulgida rectis.
Ecce uenit sponsa munia leta caput.
Nulla ab altitroni comitatu legat agni.
Cum tunc affectu nulli ab altitroni.
Ab illo quod rex perierat egfrid et edelred rex
in caetero omnino ubi. oculis est rex albinus
origo miraculorum scilicet omnino insolita. Regis nam
quod oculis miles quodam nocte una interfectus et ibi. oculi
les aut ille quodam die frater omnino religiosus habuit
quod uocabatur tunna unde reuocatus uocatur. At cum
eum in pugna peremptum audiret. uenit querere
si forte inuenire corpus eius posset. Inuentum qualium
illi per omnia similitudinem putantur illi esse. Quam ad
monastium suum defunctus honorifice sepeluit
et per absolucione eius sepulchrum nullas face curauit. At
miles oculis recipient spiritum die sequente residens
sua uulnere per potuit alligant. Deinde mo
dicum requiescit abire sibi amicos quod sui curam
agentes posset inuenire. Sed inueniendum corpus est
et in mundis positum a quodam fratre regis adelredi.

Tempe non quod frater eius scilicet missas pro eo celebrabat. Solue
bant uindicta eius. Consulit frater uisus cum impossibile uindicta um
clis cohiberi adductum londoniam uenit dicit frater eundem
frater quod de compunctis accepit ab eo redemptorem quoniam
lothere rex cance filii sororis aeldunde scilicet tunc dicit
Itaque remeasset frater quod et quoniam uincialibus ex ordine gesta
nauisset. inuita accensum fuit ad ostendat sepulchrum uic
tinias sacre oblationis et alia zomel augendas per episcopum
eorum quod de seculo migrauerunt. Intellexerunt enim quod factum
salutare ad redemptorem ualere et ante et corpus sepulchrum.

Anno sequente hilda abbatissa stureshald cum
illic per annum in scilicet hinc et tota die in mona
chico de eius ablata est. hic est nobilissima de progenie
regis eadwini. et ad predicacionem beati pauli in guala per se
clari hinc relicto proposuit consistere ad monastium
cale. ubi soror ipsius hildu mat' alchulsi regis est anglor
felicitate degebat. Sed reuocata est ab auiduo episcopo et facta
est abbatissa ad hercheu. Vnde hegu prima monachi an
glor successerunt ad ciuitatem calcarnam quod ab anglis cale
ceat uocatur. Hilda ergo abbatissa instructione adami
tunc ibi et per ad stureshald quod ipse rex gesserat omnia instituta
et quonia. Regibus et principibus quilibet in necessitatibus dabit
clericos suos ita instituit ut. v. milia fuerint episcopi. bosa do
tore. scilicet Wilfrid chorace. ethia dorecell. iohannes hagustol
densis ecclesie. Officio impunita huiusmodi cum tunc rex
ostre profuit. Eadfridus et etiam de monastio hild illic
fuit electus episcopus. et morte peruenit. Vidit enim mat'
et hild sopnium quod quoniam unum suum nunquam operuit.
Sed in ueste sua monile inuenit passum quod oculis beate
sines illustrat. Hild tunc sex annis languet uita
et longa infirmitate cum exanimaretur et uic infir
mitate proficit. septimo februarii aggrauate leta
morte uidit. Inmo ut ubi dicitur loqui de morte
transiit ad uitam. In ipsa hora ad monastium hancos

qđ ipā eod' anno qstruetat: qđā monaca uidit aīā
 et ab anglis in celū ferri. Quicunq; euntis sexonb'
 orōm mltabant: dñi mane tal' uicis paruit. Silem
 q; misione uidit uigo ibid' ubi hyl' obit. Quicunq;
 q; morte et uirginib; q; sic erant antea qm ceta
 gregario sarec

Mirabilis d's i opib' suis q corda hoīū ad suū gūi
 quit: n' solū pēdicōe mna dīl' qre pōe ppi
 tate: uū & uarīs & suauissim' caus'. sicut nāq;
 i monastio eid' albille suspēctice fr' qđā noīe ched
 mon sēs & dina grā spūit' insignis q carminib' po
 etial' mae suauitate & opūcōem q pōit' uictos ad q
 tēpā sili & amore dī quit. qđ studio talēti s' a dño
 qmllū ut qm celi facile sit: multiplicatur. V' sicut
 uamey angloz ling' de scē bibliotece hystozul' & cō
 re iudici' futi de penit' gehēnalib; & d' uicēdie cele
 tū: suol' auditores ab amore scēli abstētur: & ad
 solertā bone actōis accōs accēditur. Et qđ alu p'
 illū igente angloz religiosa poemata fate tēpa
 bant: h' n' iuent' sili illi. Naq; ipē non ab hōib;
 neq; p hōiem ūtūm emendi arte dicitur: s' a deo
 gual' poetizandi donū accepit. Vñ u' ūq; frivoli
 ul' supnanti poematis face pōit. S; id tū q pōndit
 qđ religiosa et lingūm decēbat. Si qđ in hōm scēlari
 usq; ad tēpa p uerōz etat' qstruit: n' carminū
 aliqñdo dicitur: vñ nō nūq; o' qmūio leticie causa
 eēt decētū ut oēs p ordiem cantaret: ille ut appiq;
 re s' cathari ēchur: angelur a metha cena & egit
 ad sua repedabat. Ad tēpe qđā fecisset: apparēt ei qđā
 p sopniū dicit: Chedmon ih cantare habet. Et ched
 mō. Ad cātur debeo: & ille inq;. Cāta pnapū cā
 tūz. Sicutq; ling' sua canie sic icēpt. Quē laudabi
 m' auctōz regni celestis potētā cātorz & qstrū illi

paris gl'e qm ille ē s' celi d's oīū mndoz auctor
 erant: q pmo filius hōm celi p dīnie teta: de hie t'
 tā cōl' hūāi genis oīs ēant. S; neq; curmā qmū
 opūe q pōta exata i aliam lingūm ad uibū suū dēu
 to suū decōul' ar dignitatis tūstī. qđ aut' in sopno
 cantauit recinuit. & albille narauit. Sūpro q'
 monachico hōm poemate suo mltos saluauit: &
 reglar' uiuentib' cur humulm' & q' u' reglar' celo
 magni hūm' erat accēt'. Vñ & pul' sine uita suā
 qpleuit. q'ozit' u' tēnt' infirmat' est morisq; sue
 p'let' lectū fecit pari. ubi dī familia mori solebat.
 famul' aut' mmanib; cur h' fūct: in ipā nocte ce
 puit colloq' ac iocari. Et circa mediu noctis popos
 cit eucaristia' declinans cap' ad cūtal' obdormiuit
 in dño. Sic q; factū est ut ling' q'oz salutaris uita

In laudem sui qmōz q pōit: u'ltima q' uocla
 i laudē ipi enamata lege doloz ē gaudio finiret.
Hoc tēpe monastū uirginū coludsburch q
 hūstū est. Apparuit aut' qđā ignoti u'lt' qndā
 uuentū religiosissimo noctu uigiliū & spalm' ocu
 pto. q ob grande scēlū qmllū medelā a sacōre
 p'ulans ē totā septimanā se ieiunatiū absq; ali
 q' alimento p'uitet: audiebat a sacōre. qmūū
 est qđ p'uitet. p'gūde est uidiuū ul' ēdūuū iei
 uū. dñi ad te redeam. Cū aut' sacōs morte pōu
 pad' ad eū n' redisset o' tēpe uite sue qmā solū
 salū & dūca refūebat. Vñ q; tanta angōz u' de
 lectationē u'lo: auduit u'itū dī s' dūentē. Bene
 agit. s' oēs alios i h' monastio regi aut sopno tope
 aut ad p'ca uigilare. Nam donū dē q' ad orandū
 ul' legend' face erit: nē ad potationes saluacōes
 & ceta uleceb' q'isse sūt. V'gine q; dō dēdicare q'ā
 eul' uacant' in dūmca s'ctia regunt. q'bz aut' se

Do.
flo. no.

exordiet aut exenoy ab hinc annuacia apert vñimo
loco hinc pena flāmar p̄parata est. Vixit ḡ. q̄. ut d̄r
euentu d̄ribit. ḡ. d̄s in q̄silul sup filiof hoium. Sa
ueam ḡ uehem̄ ne nos cūalibz illecebrat fūentē
repentina ei na p̄ueniat. z ul tēpalibz d̄p̄m̄ t̄e
serment affligat. ul ad p̄p̄na p̄d̄ione d̄st̄ta exa
minant tollat.

De beati cuthberti vita uenabili q̄d̄i dice reimpl
excellencia opellit. Anno ḡ q̄ mortu. z. rex egfrid
fecit cuthbertū in d̄st̄t̄nensē ep̄m. q̄ in insula mo
dica q̄ uocat̄ farne. z ab ead̄ ec̄. p̄. milibz ab ē unā
uitā solitaria d̄ybat. q̄ ab Adoleſtencia monach̄ fuit
in malros. Ad in r̄pa t̄udi fluminis p̄oicū. t̄ abas
eata regelat. Cui factō ep̄o in d̄st̄t̄nensē succellit
boſtu p̄p̄ia sp̄e laclol. cui succellit cuthb̄. Ibi autē
z ep̄o ē d̄ro z abas ē monach̄ in mane solebat. p̄ca
cuthb̄ anachorita fēs est in p̄t̄ca insula q̄ ante eam
aque q̄ frugil ex̄ps. Tunc ū fouca facta ex̄luta q̄
q̄ ulq; hodie d̄unt. z oden̄ falulime ibi creunt.
Congata aut̄ ſinodo corā rege egfrido z theodoro
ux̄ flum̄ alue ad thurfordē. i. duplex uadum
i ep̄o eligit. z vi oſtituit. Iur̄ aua bona hoc oſit̄ loco
ducebat qd̄ infirmos f̄c̄s q̄ ſolabat. Saen̄ q̄ d̄it̄.
Vinget̄ d̄m̄ d̄m̄ t̄m̄. Vixit. Vinget̄ q̄ p̄m̄ ſic
te p̄m̄. Saſt̄cū ū oſt̄cū d̄o nō alta uoce f̄. ſub̄
lacum̄ q̄m̄ d̄bat. p̄ duos ānos repect̄ inſula ſua
ubi h̄b̄to p̄ſb̄o familiari ſuo q̄ in insula ſtagm̄
ull̄ p̄ḡn̄ d̄ q̄ d̄uencionis fluminis p̄mor dia
erūp̄t. unā d̄cebat solitaria. cito p̄d̄it̄ ſe mo
riturū p̄ca. z cuthbertū ut ē eo moraret. qd̄ p̄ab̄
obtinuit adō z sp̄u p̄d̄it̄. vno ḡ die deſt̄cū ſit̄. q̄ ad
b̄o ſepul̄. i. in d̄st̄t̄nensē ec̄. a. uē ē p̄ca. ānos
cūſt̄ent ut sup̄ p̄am̄t̄u locant̄. inent̄. z it̄eḡe

z uetel ei. Vbi aut̄ p̄mo ſep̄l̄ ſilat. ſep̄l̄. z edbert
ſuccellor ei ur̄ ſc̄l̄im̄. Ibi ambo mirac̄a faciūt.
Ibid̄ t̄ac̄. z paluſi f̄. q̄d̄i hadurem. q̄ ad t̄umulu ſa
cuthb̄a puolūt̄ obdormiūt. Senſit̄q; manu i manē
abrepta ſibi cep̄it̄ p̄t̄e t̄ingentē. Cūgilanſq; ſanſ
ſimū ſe reſp̄t̄. In monaſt̄io ſux̄. m̄nē d̄icoſuū q̄
quom̄ accep̄t. q̄d̄i uuenis cū t̄im̄oz palpebra feda
uat z in dies mure creſcebat. ē medici deſp̄allent.
tactu capilloz ſc̄i moy z plene curat̄. z uet̄ib̄ q̄
ei m̄ta ſanati ſūt. p̄t̄ca uiri p̄d̄it̄ tot mirac̄a ſūt.
qd̄ de ei bedi di fam̄ls lib̄u unū h̄uice. aliu plano
ſimone q̄poſuit. z nos qd̄ magna pauca uix tam
p̄ſt̄uge libelli corp̄ ſim̄ creſcens.

Sec̄o aut̄ cuthb̄to ſuccellit in insula farne ad
uitā ſolitaria d̄ncendū od̄it̄al̄d̄ ur̄ ſc̄s qui
ſiat̄ p̄ſb̄ in r̄p̄unt. Ad quē t̄uenſet̄ ḡſt̄id̄ x̄pi
fam̄ls ē duob̄ ſib̄z. reſect̄ allocut̄e q̄ iudic̄e ei abſce
debat. Aſſint̄ aut̄ ſubito mir̄ t̄ep̄tal̄. z q̄ ſp̄e uire
abſit̄. Audient̄ aut̄ ur̄ ſc̄s p̄cellā cūc̄it̄ fouis d̄o
racioni ſuccubuit. Ioh̄ t̄ep̄tal̄ ſedita est. cū aut̄
t̄re ap̄h̄cuſſet̄. reorta est. Hic aut̄ in insula farne
x̄i. Annis uuenis. inſula in d̄st̄t̄nensē ſep̄l̄ est
ux̄ ep̄oſ p̄d̄ictos.

Ohs vir ſc̄l̄im̄ deſt̄cto eata ep̄o hagutoldenſi.
fēs. Ibi ep̄o. t̄ep̄ibz. aſt̄ridi regis q̄ p̄ egfridu fr̄em
ſiū regnauit. De q̄ ioh̄e bertum abas. De h̄ude
i. ſilua d̄uoz dicebat qd̄ am̄t̄ū ſc̄i michaels. mo
mliario z dimidio t̄ino adome inſt̄uente ab ec̄o
hagutoldenſi. ū i qd̄ ḡſt̄ma mane ſolebat ē uno
paupe. cū aut̄ qd̄i paupe c̄et̄ unū ē eo. hab̄it̄ q̄
cap̄ ſc̄abiatū. ſigno crucial̄ l̄ngm̄ reſtituit. z poſt̄
p̄ medicos ſc̄abiatū fugauit. H̄arunt̄ q̄ qd̄ c̄id̄
Ioh̄s h̄oſa deſt̄cto ebonaci ul eo ſt̄it̄at̄ ep̄o. uenit̄

an

pr

ad albiam Wecundine & filia ei languere & curare
 vno p fleoboronia & iam ppe moerente q qtra lu
 na e reuna eor oceanu erat munita fuit oracoe
 sanant. xxxi e da comital ia xl. dieb; gulfine
 languente aq dedicacois nulla ad ea rogafq; ut
 inde siber & fundametu dolozi tangeo. ita curant
 ut stati fugeit epo & discubentib; munitioe. pium
 e alio qfufil em iam par erat locul ioracoe & bu
 diccoe cumuit. ut stati fugeit p uder e po. har
 tant aut hebold abas ut hostiu tui flumit qd
 ipe epi die fuit. Eumq; alii punget eiq; pupugro
 & ipe sup phibiade epi. Secidit g sup lapide i mane
 & fracto polite & uicta captus leusu & motu p deder
 abhor. vii. usq; ad uelhu. Noce aut langne nome
 bat. & epe in orde p eo puocant. mane a disce
 aq p lto impizat eor. du feci illd offm phibulle.
 q; penit ignouret. Catezizant g cu ita curant
 ut icano eqtaret e eo. p etia intali oleo pful est.
 epe aut. xxx. m. Anil seple & i filua dnoy. Eufic
 cellit Walfred epe lu i equu ebouaceni.

Est un egg p morte ched walle regis & hodi
 archiepi uoluit ut p dicitu adhibna ad fiesone
 rugnos. danos. hunos. antiqs. sayduel. buruafano
 & cetol. Vina aut uilione bil phibit & ad ecem co
 lumbe que columnalle uocat q; tui montano pic
 tot & a glone. in omie & re. q; aut eor n tre incedet.
 At un de locul ei Wilt p pxtit frefia p dicit; sub
 rege redhedo. n q; p finent reit; Egbt m m m m m
 illuc Wiltzodu e. xi. uenietel ad pypinu duce
 fannoz q; nup frefia cepat. expulso inde mbedo
 rege adua fut abeo & frefia teuu gunt. uenit
 & duo p lbi anglii q; exulauit i hibnia ad say
 nel. Quid uocat nig. Alwald. Alt. alb hawald.
 Qerentelq; loq o latpo qai. Ho n helut rege say
 onel h latpul plimof. q; aliq; tpe belli perat forte

post bellu i omis effu potencie fuffa fut ab incol
 q; noua lectam fuffe uelleo defende occulof & albi
 gladio. m g m longo cruciatu. p uictu in reuu Qe
 audito latpa uita nol occulit uat q; qbit. Cozpa
 aut eoz q; flunuu ad lociol ducunt radio lucio
 nutante pagamit uictuab; pypni aut fecit eos
 sepeliri in ecc colome. ubi aut occulit fut. fous de
 ebullit. Dimittit aut locul in frefia Walfred roma
 unt. Socii q; ei elegunt fwa bti i epm q; ordiat
 est a Walfredo epe to i regione meioy exultate.
 Swab u u n mlto p bzurtuarol gunt. Don ibi z
 me & ipi dity h fit a gente saydnu. pypno q; rege
 iubente fcs; Wilfred archiepe frefay apd tualcui.
 Hec ualto p inouachi q; in coluit p ptem egbtu ad
 canonicu pafcha qd h fut. ano q; cheurd regnu uoad
 hymb; fufcepit. ofredo rege occulio. gourt aut ibid
 xxi. aut. E die pafchali nullar folepma celest. sec.
 fecul de grecoe fcu. exultant ut uidet die dnu
 uidit & gant est.

Tempore regis alfrici qdai pr noie drictelul
 apd hozhimib; morat; in camingu p mo
 tempore uocul & chluo reuigt. Dicit a eu qdai
 ur lucidiffim q; fobruale folul ortu ad ualle
 pfundiffima. In q; unu lat flammul fuelur.
 Aliud fize & gndine rigebat. Aie u ab uno ad
 aliud fauebat & refuebat. Dicit cu p ea ad pite
 u magnu u globi flama; afcedebat & defcedebat
 pleni fpuib;. Vucor aut ei dityur. uidit ut v.
 aial uolum ualde euilantel illic mui o magno
 chachino. Alia dehan aut fpe imudi Sabulo.
 illa ocil flamantel a ore & narib; igne puctu
 efflantel q; forpial; igneul uolebat eu q; fhuide
 u potant. Aparuit aut ur q; dityat eu q; fella
 me tenel. eductu; p uil inde oftant eu fup
 nuu altiffimu. ubi campu flordu & unne fmgate

et hōiel alluol et cautelet infperit. Dixit q: oī p̄ca ad
locū alitū mīto clariorē et frīgūtiore. ita ut p̄ca n̄
uidet. Ad cui mītam reuolūit eū redyit et ait.
Vall q̄ nichī illi p̄ca q̄ male q̄d egit et p̄mīam
ul' i morte hīerit. Q̄q̄ i p̄ca q̄ mītam uidit.
icēnū n̄ arbit. Locū aut̄ flouit iste incolit ab hū
q̄bū egit et hōū p̄ca sūt. S; ille unde te reuolū
q̄ somi tam suauē audisti ad uicinā regni celest̄
p̄mēt. Cū aut̄ ate abcessi dicit te ad corp̄ optere
reiti. hūc dicit restitue et i corp̄. eumē q̄ dū sur
get fugientib; remanet uxor sola. Accipit s̄ ton
sua ad malros q̄d eudi flumit circūfluxu mag
na ex p̄te claudit. ita uiuclat ut si hūc s̄let.
mīta loq̄ret eū mīta nichīlle. Stabat u' i aq̄ulq;
ad p̄ca ul' collū. defluentib; circa eū cētū glaciē
q̄d p̄ca ut mīret q̄tuerat n̄ ip̄a uestes deponclat
usq; ex suo corp̄e unde calefiēt. et dicit fr̄
victelme ē tantū frīg' p̄ca. Respondent. fr̄
gidiōra uicī. Cur tam auste uiuēt. Affior uicī
hoc hengis monac' hītam iux' cellā illi q̄ ut
solitari i hībūa uiuēt pane et aq̄. nob̄ patefecit.
Narrabat et hoc regi alfrido idē dicitelū. et hūc
q̄ mīta sp̄abat. At q̄ fuit q̄d i mīce t̄pe cenredre
gū q̄ p̄ edredū regnauit p̄ mīdūthā regi placens
p̄ p̄ca dūp̄licul. Q̄c. mīmor' t̄pe fuisset a rege ut
scelā relinq̄ret et nollet. infirmitat'. Cūc ē rogat'
a rege ut penitet. dicit se p̄ morbū penitaurum.
fuefcere ū morbo redit rex cui ille frust' loq̄r'
Vno enī iuuenel pulcrū q̄ coditē i pulcrū lege
dū cōdidit. Legit: omīa bona mea s; pauca cōdidit
et horribiles s̄p̄c libū iū maximū et deformē. inq̄
mala mea oīa legi. et tenuillimas cogitationes.
Dixit aut̄ eoy dicit uirū albul. Discedite q̄ p̄r iste.
Respondit. Accipite et i amiliū dīnacoīl ūs ducite.

puellerū me cetero mī in capite aut i pede. et cetero
toī me i re p̄t. et ut simul uenit moriar: hō dicit
d̄p̄ant et mortū est. Hōut aut̄ ip̄e Beda fr̄em salū
u arce singlaxē s; ebetari et allecēb; uacūe et ceterū
negligentē. Accidit aut̄ ut languet uocaret fuit
q̄b; se mīdō uidisse et lachan i p̄fūm capfang; ē locū
et flānū alēaly cāmū. loq̄q; sibi et ceterū p̄paratū dicit
p̄dicoī. Audientel h̄ fr̄el exortabant ut l̄c peni
ter. Redit d̄p̄ant. Non et iū temp' emendandi. cūdi
cū mēū uicī iūm q̄pleū. Hec dicit s̄ i uicīo obit
et s̄ iūm uicī ul' oīone p̄el sept' est. Q̄d aut̄ uicī et d̄
ū s̄ set alul p̄fuit. factū et h̄ m̄p iū p̄mīca Ber
maoz.

Dixit de p̄ul laborib; s̄ Wilfridi p̄fuit dicit
est. et p̄ q̄mordeā āno et ceterū s̄ue mīmūla iū
d̄f̄rūenti ē monachū q̄lūc' ē. p̄ca romā p̄geul
retē et a d̄alino londomēnū ep̄o. et m̄fecto. redit
ad alfridū regē. q̄ dedit ei d̄c. x. famulaz i statūd
et p̄ca xxx. famulaz i r̄p̄m. ad q̄d ordiat est p̄b̄e
dehinc nullū p̄fū ordiat et d̄p̄m. ab albro ep̄o.
Defūto aut̄ ceterū ep̄o. accepit et q̄tū uicī uolūb;
Vnde a rege egfido expul; ab ep̄stopyo. Romā
tur flante sanomō. pulul; iū fr̄esā et d̄c. p̄d̄ca
re m̄cipit. Romā ū uenit. falsū aculari oīa aga
rone p̄ p̄lū et. Reul; q̄ britanni auliel s̄aynes
et uecā q̄tū. Iūq; i monastū noble i sedē ep̄at'
fundant. Iūq; ē ḡmū mortalitū iūmēc et h̄c iū
oracione p̄sistēt. p̄lo languem p̄ca et paul' ap
paruerit. et s̄p̄dentes ei eadē uicī p̄hēc. d̄cēt
ut discedet ep̄a p̄b̄ro p̄ces eoy exaudiat iūmēcū
oswaldi regū q̄ ea die obierit ū alūq; eoy ea p̄este
ul' m̄ortūm. Iūū aut̄ dicitur arōlū fūctē ut
clūcū. Alūū barbū p̄lyam. d̄redidit ūb p̄ū et ut
dixit euent. Iq; ē Wilfrid' uicī ep̄atū fūctē ceter.

v. annis inuictus est ab alfrido qui post eum regnavit
 in sede sua receptus est. Sed post v. annis expulsi sunt ab eodem
 rege. Admodum in modum expectant: a nobis per ab omni
 genio rursum falso accusari iudicatur est. In reme
 britanniam apud melburne tanto languore marcent
 ut in diebus et noctibus quasi mortui iacet. Cum autem
 respasserit: in honore domini qui in iudicio accepit per
 uelant. Et sic bycael archiepiscopus dicitur ei. se totum qua
 liturum. Et post in. ann. reuincit. sed maxima preem
 pchitoy rehitur et in pace uita finitur. Venit ergo
 britannia lecta luti apud al. wald archiepo et adre
 d quida rex te al. ubi tunc fuit. Adre d q
 cheredu qui post regem fecit. amice epi si peccat
 et impetunt. Sed alfridus rex nordhithoy eu regnauit
 et paulo post. in regnante ofredo filio ei ietom
 sua receptus. Sed post in. ann. obiit. et in ripu sepultus est
 anno in. regni ofredi. et in anno cheredi rex in aoy
 roma petiit ut monach fieret. factus est autem post wald
 acca presbiter hagustoldensis epi. vir magne stant
 ut pote qui obsequio walfredi quidam fuerat usque ad
 obitum ei.

Fuit oia se inuicta que beda magni auctori suo in serui
 tu opo dispe qd sedm epul distmctem nos axagiatu
 qm uauim. De miris aut illustibz q q epa beda in
 uida fecit: huius in i flora ul inuora. ille disposu
 im. et ut p dycum ul auctore caret cito. ul qutu
 beda di serui p huc. n. inu. antiquoz: effuldemo
 dm. et si qis librum examinare pteperet. peccat
 etes et eoz nob' dedicat' u inuabiliu inuoy in
 tribula gesta uidebit.

Quil em canuarie in epiol' eccliam uenabile
 petens et distam pnt' lullim' inuola leges
 magnalia magnope n. inuict' et in laude scilicet eoz

Facit abund' in erumpat. clarissima gesta. clar
 fima dicta uidebit tunc pars amplectet ex
 tate poterit. oyuabil' ds in scis suis

Quis inuictus uidens eccliam et pres adell
 Oldi lucidissima gesta reuoluet no laudet
 preem q sol' pte et suol opat inuicta. oqt eccl's
 pnt' iste do instituit. qe q g'gaciones regularib'
 disciplinis insigniuit. qe ipietatis incendia to
 re sa hie extingit. Ille qe sa pat' swithunij lau
 del uidebit. et forallim regis eg'bra allid' et pi
 adelwulfi. filii ei edificator fuit. adelwulf' u de
 dicitu tullar' ad regnu' q'cellu leonil pp' pontifi
 cano eu felicit'. Tercio ano u adelbri regis filii ad
 elwulfi. uir scs decessit e gra. In eni b'rim p'ful
 dor' ceeste q in sedes apud inuolia tullata. in
 uela magna uidebit.

Streburna u petens aldelum eid' iou epimura
 scula tennes. qm sedet ad salesburia tullata.
 enel u magnos magni pars triumphos. et in di
 laudet triumphatorum erumpet.

Rynelnu u maratu dandestini leges apud wi
 uelctambe. hic fuit filii regis inuoy kynul
 fi q' c. x. in. an. regnasset. Anno gr' d. ccc. xxx.
 decessit. oyarariu u kenelnu filii ei reuelatu est
 celi' rome filuett' unuon pp'.

Mylburge u uirginalo uidebit uitam apud
 loca. et fuit filia mer walchi filii regis pede
 et wmmene filie comenredi filii regis eadwaldi
 canuarie.

Mlghitha u soror ei i' fimb' nordhithoy q'cellat
 Mldthe u t'cie sororis celibe uita i' inuicta tenech
 repies. Geba sup flume uide

Rvmalch uita uidebit inuicta apud butan

Deo uero uiam laudabilem uide potest super flumen per dicitur
sicut. uel dicitur usque in humilitatem hinc. uel corpore est
solummodo paucis. Splendunt tunc regis alureti et
marini pape.

Vuomus autem super idem flumen peruenit. uiam
des uenienda. Ibi namque gibbi corpore ueniunt
Lustul per obitum eius tunc regis longem ad redi quod
vii. ann. regnant. Nec longe distat ante memo
rie scriptis.

Ramelose uero quod super paludes sita est ex predicto
flumine procedentes et corpora et uita ad redi
et edelbica regis. Et filii ex mercedi filii ebaldi
regis antuanie clamant martirizati sunt et magno
miraculo inueniunt.

Mper burgum uero quod super easdem paludibus
sita est. paucis tunc scilicet uiginti et mane
Kyneburga Kynethyca. sicut regis pede et uel
fieri et ad redi. Tiba uero scilicet predicti cognata esse
est ibidem.

Sed uero guelad tunc palude inuicissima quiescit
apud ciuitate. hinc in diebus fuit. uel regis exerce
et obelredi filii pende et kenredi cognati eius quod
monachi effecti sunt et chelredi filii ad redi foris
sunt regis tunc ad redi. Obiit anno gratie. dccc.
et xv.

Sca uero uelburga apud ceterum quiescit. De qua
multa dicuntur. unum quod eggrum est et laudatam
non tangit. Ipsi. Sicut et quod auctus siluaticus quod
copia grandis frumti suum uentis depascendo
extinguatur. induit fecit in domo quod quod dome
ticus. Quod emane uocata semitae parer. in die
una decem. Am e a famulus comesta rem peruenit
audisset affere in plama et ossa quiescit. hinc
allat perperat diuinitas sponsa ut in regem est

et uia. et tunc uero. auctus et aplaudentibus et acclamantibus
plocie amisse reditu. perperat ne in seipsum intret in
campum illi auctus hinc illam perperans. Necellit omni
incolunt. et quod uirgo perperat obliuati est usque in
hunc diem.

Sca uero uelburga filia regis eadgaris sponsa
perperat. berkunge fuit affilia et ibidem sepulta
ubi uirgines scilicet miracula eius uidentur sponsa laudat
uirginum.

De sca quod edelbura loca ad altissima peruenit.
quinta uelburga.

Sca editha filia regis eadgaris uelburga
et ibidem splendida uirginis leguntur miracula.

Hos de multo scilicet uero uelburga studet perperans
quod per loca distantia splendore salutarium uelburga
magne quod celi luminaria decedunt ad administrant
omnes uelburga perperans quod uelburga et gesta in ceteris quod eorum
noie deo dicuntur uelburga uelburga. sicut anglia
tantorum uelburga tantis insignita splendoribus.

Sed quiescit aliis. Sicut perperans tunc tunc in
notuere miraculis. miramur obire quod quod uelburga
hinc quod uelburga uelburga scilicet. in fame tenuis
auctus super hinc agitata uelburga. uelburga uelburga
plura dicuntur quod uelburga. uelburga uelburga auctus
aptat. Sicut uelburga. Oio quod a deo aptata tunc non
quiescit in uelburga uelburga uelburga uelburga uelburga
obnubilata. uelburga tunc quod uelburga et in humilibus quod pau
cissimi sunt extels habitant. fuit quod uelburga tunc
in uelburga uelburga uelburga uelburga uelburga uelburga
uulgal superest scilicet memoriale salutarium quiescit.
et perperans quiescit uelburga apud uelburga quod uelburga uelburga
hinc degit quod diuinitas uelburga noie offit salutaris quiescit
one amacorta. hinc uelburga tunc uelburga uelburga uelburga
uelburga uelburga uelburga uelburga uelburga uelburga uelburga

poposcat et sua fidei suo iam pene demollita et dilata
 ara videbat. Quam eo presente induisset longitudo
 et intensitas non sibi ueste quod operet arripita foras po
 sita gressu in manuce uestibulo frui quod paginatum quod
 lineam circum dissecuit. Rursum foras apones
 si quod mensile mensile erat sui mora sui distatate
 diuina abscedit. Ad iudicium diuina et iustitiam gani
 sio replet. Ad pedes gressu. Vir diu pudibundus erit
 tu gressu ut ne alicui uisa reuelaret. Ne tu cela
 ri non potuit. Nam plures religiosi eisdem louce saluame
 amulos hanc se gaudent. et fama celebris regni
 tota preter arceque plussit. Ad miratam hunc quod
 cauto et excusato non inuoluisse. non quod scis papa
 Gregorius quod de pre benedicto uel alius scis narrat.
 pre ab aliis frater religioso se auctisse quod memorat.
 parte se a plibus ualde pharis. Hoc autem non solum
 testantur hunc quod louce seccionem uidit. uel quod ser
 monem optabilem presentiamque delectabilem perierit
 uel quod uita religiosorum libere et ipsi religiosi perit
 uerum omni populo diuulgatum et omnium que notatum
 Et iam hic de gloriosis operibus diuina. Liber non explicit.

Defuncto g'henrico Inapit lib. v.
 rege magno. uba ut in mortuo so
 leno uictoria populi depmelant. Alii
 enim eum tunc uehementer irradialle splendoribus
 asserunt. sapia summa. Nam et consilio prudis
 simi et prudentia conspici et eloquentia clarissime habe
 bat. victoria et. Quod exceptis aliis quod agere gessat
 rege francorum lege belli superant. Vincit. Quod
 omnes antecessores suos longe longe que precesserunt.
 Alii autem diuino studio tunc eum uicium inflabat. Crimi
 nitate imma. quod ut omnes parentes sui pauperes opu
 lentis tunc et exactionibus inhians delatorum ha
 mis incipiat. Crudeitate etiam. Quod a. n. a. uel quod

de moerore quatuor suum in capione potum excedant.
 Hec sari factum tam horrendum potuit. usque mors
 secreta regis apert. Hec enim et alia proponitur et
 et taceat. Lucia quod. quod in heru chadoni regi more
 saloni quod tunc sibi daret. Taha uulgus libum di
 uisualit. Successu uel tunc ad illam quod pre
 normannorum tabulas pditiones exarst. quod d'he
 re fecit uel tunc uel regie operatione sciorum
 usum et populum. uent enim sui mora stephs ted
 baldi blestensis. quod fuit unum eo uir mag
 ne stinuitatis et audacie. et quod uir uislet sacrum
 fidelitatis anglicum regni filie regis henrici. fuit
 tu in gere et impudencia regni chadema cum rep
 tant inuast. Will's canuar. episcopus quod p'm sacrum
 filie regis fecit. eum p'doloz in rege benedixit.
 uel in d'etiu illd et tunc statuit. quod sacerdoti magno
 ieremie p'son statuat. s. ne p' annu uinet. Ro
 gus magnum sa. episcopus quod scis sacrum illd p'dem
 fecit et tunc alius p'dictat. chadema ei et uir
 auxilium sui quod uir. uel prea iusto di uictoria ab ad
 quod cauit in rege capere et exarst in island sora et
 ex tunc. s. quod moer. Quod quod sacrum uirum an
 tunc p'sules quod quod p'ncipes assensu stepho p'du
 erit. et hominum fecit. Hoc uel signum malum fuit
 quod tam repente omni anglicum sui mora sui labore quod
 uictu oculi ei s'bita. Viademat curia sua uenit
 ad natale apud londoniam. Corp autem regis henrici
 adhuc in sepulchro erat in normannia. Rex naq'hen
 p'ma die decembris obiit. eum corp allatum est in
 thomagu et ibi uisum ei et debet et oculi septa fuit.
 Reliquum autem corp currell ecclesie chadoni et in lito
 sale aspi corus tunc uisum reditu. et tunc eum
 di. quod in lito et in lito ia curatant in facit. uel
 et tunc quod magno p'cio h'duc s'ci cap' ei distat ut

fecidissimū celū extimeret quāuis in theamūb
cap suū obuolūisset. mortū tñ ea causa p̄no ma
le gant est. hic est ultimū emittit q̄ rex henr
occidit. Inde ū corp̄ regni eadomū suū sp̄tante
rūt. Vn̄ diu in ec̄c̄ p̄oimū inq̄ par̄ ei sepulc̄ fuit
q̄ in multo sale repletū eēt z multas corus regnū
tñ ḡtūne ex corpe inq̄ humoz z horribil̄ cora
p̄ficient̄ decēbat. z uasib̄ s̄b̄ fēt̄ s̄cep̄ annū
t̄z horrore fatiscētibz abiebat. vide q̄ q̄cep̄
legis q̄m̄ potentissimū regis ē̄ aur̄ diademata
ta auris z gemis electissimū q̄m̄ di splendore ū
nauat. cuī inq̄ manū s̄cep̄s p̄achauat. Cuī
reliq̄ sup̄stices auro textili tota rutilauat.
Cuī of tam delitiosissimū z exquisitū abis p̄sca
solebat. Qū om̄s assurgē os expanēte. os q̄ ga
ude. om̄s admirari solebat. inde inq̄ q̄ corp̄ illd̄
deuenit. q̄ horribilit̄ delitū q̄ misabil̄ ab
itū fuit. vide rex̄ euentū ex q̄ s̄mp̄ ped̄ iudiciū.
z disc̄ q̄p̄ne q̄c̄qd̄ sic dist̄m̄at̄ q̄c̄qd̄ sic adm̄chi
lat. Tand̄ reliq̄e regal̄ cadūm̄ allate sūt in
angl̄ia z sepulc̄e s̄t̄ inq̄ x̄ij̄ dies natal̄ ap̄d̄ abba
ciam radiḡs q̄m̄ rex henric̄ fundulat z mlt̄
p̄sca h̄oibz d̄t̄at̄. Ibiq̄ rex uenit̄ steph̄ a curi
a sua q̄ tenuat̄ ap̄d̄ londoniā inq̄o natali q̄
corp̄ patris sui. z illis archiepc̄ c̄ntuare z
mlti p̄sca z p̄ces z sepeliēt̄ regē henric̄ cū
debita tanto uino uolentia. Inde p̄xit rex steph̄
ap̄d̄ greneford. ubi recordat̄ est z q̄firmat̄
pacta q̄ d̄o z poplō z sc̄e ec̄lie q̄cellat̄ i die coro
nationis sue. Que sūt hec. p̄mo uouit̄ qd̄ de
fuit̄ ep̄i nūq̄ retinet̄ ec̄c̄s i manu sua. si statū
electōi canonice q̄sentent̄ ep̄i eas inuestret.
Sec̄do uouit̄ qd̄ illi d̄ca ul̄ laici situal̄ i manu sua
retinet̄. s̄c̄ rex henric̄ fecit̄ q̄ singul̄s ann̄s i placita

nat̄ col. si ul̄ uenacionē cep̄isset in silis p̄dit̄. ul̄
eas ad necessitates suas extirparēt ul̄ d̄minuerēt.
Ad placita nequid̄ gen̄ adeo fuit̄ exēbile. ut si
aliqui uici q̄m̄ here pecunia estimaret̄ alogē
q̄sp̄tēt. statū uallatū p̄bent̄. siue eēt siue nō.
ut eū inuio rediment̄. Tercio uouit̄. qd̄ bene
galadū. i. duos solidos ad h̄ydi q̄ antecessore sui
accipe solebant̄ singul̄s ann̄s. met̄m̄ q̄ donaret̄.
hec p̄ncipalit̄ d̄o uouit̄. z alia s̄z nichil h̄oz
tenuit̄.

Sph̄s rex p̄mo anno regni sui ē̄ uenisset
in fine natal̄ ad greneford. auduit̄ in
cū d̄centē s̄. Rex scotoz simlans se pacifice
uenire ad te gr̄a hospitandi ueniet̄ in carloul
z inouū castellū. dolose cep̄t̄ ut̄q̄. Cuī rex steph̄
de dolose cep̄t̄. uictorose recipiā. p̄mouit̄ q̄ rex
impiḡ ext̄m̄ tantū q̄ d̄ regē scotoz. q̄ntū
illis in angl̄ia fuisse memorare potuit̄. Decet̄
q̄ rex d̄ ap̄ d̄m̄clina q̄ cordat̄ z redd̄ ei uo
uū castellū. Carloul ū retinuit̄ q̄ cellione regis
steph̄. Rex tam̄ d̄ h̄o regis steph̄i ū z effect̄. q̄
lac̄n̄tū p̄m̄ laicoz unan̄at̄ s̄t̄ue regis. s̄ nepti
sue de angl̄ia manuteneuda p̄ morte regis henr̄.
fuit̄ aut̄ regis d̄ henric̄ regis steph̄i effect̄ est.
Vedit̄ q̄ ei rex steph̄i burgū qd̄ uocat̄ h̄m̄edo
niā i auḡm̄tū. Kethen̄ aut̄ inde rex in. x̄. tenuit̄
curiā suam ap̄d̄ london̄ in solēp̄m̄ate p̄sca
li. q̄ nūq̄ fuit̄ splēndidior̄ i angl̄ia mlt̄itudie
magitudie auro argento gemis uestibz oīmo
da q̄ dup̄litate. Ad rogationes ū diuulgatū z
regē mortū eēt. Ō auctens hugo bigod in ca
tello Horwich s̄m̄t̄. ū redd̄e uoluit̄. ū ip̄si
regi aduenient̄. valde tñ inuit̄. Jam q̄ cep̄t̄
rabi et p̄c̄a normānoz p̄uino p̄dic̄e pululare.

Cepit rex castellum de bakemum cui dicitur rob qd pome
defacit. In de obsedit urbe excoctur qd tenebat
saldebur de rednerl qd cu ibiqd dnu morundo machi
nal suas qstruendo mltu thesauru suu abrupit.
Sero tu reditum est ei castellu z uindicta u excoctur
in pbitores suos pessimo qsilu usus. Sin ea tuc ex
coctur. p ea qd cu tot castella recita u fuisse. qd
inde rex pteit insula neccu z abtulit ea saldebu
no de red vers de q p dicitur z exulauit eu ab anglia
clad qd rex huius pte gestis uenit uenatu ap Britun
q ab z miliano ab huncindona z ibi placitauit
de forestis pui suoz. de siluis z uenacibz z regit
uon z pacu do z poplo.

Steph rex anno scdo fuit ad natale ap dune
tap. In qd festina u fuffretant inormana.
Eusunt aut alex lincolnensis epc z mlti pces e
vbi rex marcu altitudibz allolm oia q incepto
luculente pteit. hostiu aruenu repulit. hosti
lia castella depulit. ex gte mt sumos splendit.
Concordia e rege francoz qpositur. z estachi fili
ei ho regis francoz effoz. de normanna qstroz
adiacet ipio. ad uidit qsil andegauen q sup
u hostis ei erat q minur filia regis henricu
q ipate alemannie filia. z lacina de regno an
glie accepit. unde z anglia calupniabit qd
z spola. cepit tu inducias e rege stepho. uidebat
u se ad pnt regis unel u pte pteinge ta p
mitudie pbitant qm pecunie. que adhuc ex
habundancia thesauru regis defuici superat.
Quintus q pte gestis i ipso uestiblo natal redit
rex in anglia clar. hu qd duo anni stepho regi
p pnti fuunt. Terca u de q dicent medioes z
mteal fuit. Duo u ultimi exiales fuunt et
pripet.

103
Steph rex impig ttoano mpo mglu anglie
puolant ad bedeford. z in glia natal dmi z in
toto natali obsedit eam. ad mlti do displicu
ille iustum est qd solapuntate solapuntatu pui
ul nichil pendebat. Reddita aut ei bedefordia
in socia p mouit excoctur. Rex z scoctoz ep sac
intu fecit filie regis henrici qd uelamto sa
tural p suos excoctur egit. Mulieres it fundas
fundeant z fed anti cyatos abstebant. puos sup
acumina lanceaz iartabant. p siluol fr. altaria
de truncabant. Cruci froy capita abscisa sup
celoz ^{capita} ponebat. qortuoz u capita muni
antel sup ecclia ponebat. qd ep qd scocti atinge
lant. oia etiam plena horrozal plena imantia
tis. Adent clamoz mulieru euat leuui mori
entiu genuu uiuentiu despatio. Rex qd steph
insurgens qbusit z desitit auctel ptes reg
ni regis ad ipso qd ad u auctite ei qd p pascha
u exartit tabies p droy nefanda. Quid na qd p
droy uoie thaleboch uenit. ^{ut rex} castelli hoford i
wales. Ad tu rex p obfitione in suu ucepit.
Rob qsil fili henrici regis uoht tenuit qd cu for
tissimu castelli Bristore z aliud qd uocat
fled. Rad. lauel tenuit castelli de cur. paga
nell castelli de ludelane. Wills de moium
castelli de dunetto. Rob de nichole castelli
de swara. Eustachi fil. iohis castelli de meuton.
Wills fil alani castelli de salopehu. qd rex
qd cepit armis captoz qd u ullor spendit. ad
auctent walclun q tenebat castelli de donna
regine se obfictu reddidit illd. Occupato qd
rege circa ptes auctel anglie ad scoctoz rex
inuabile excoctur p mouit i anglia. qd qm ptes
borral anglie. dauid scoctoz amidoes z iustu

thurstan eboracensis archiepi restituit uirilitate suo
stanford. i. regio insignis apud alinton. cui autem morbi
causa non potest archiepi inter pugna. in illo loco
sui Radulphi episcopi occidit. Et ita in aere media
loco eminenti. hinc uel uel inuentio.

Proces anglicae clarissimi normannigenae me-
minisse cui uel uos nonis et gentis phatos decet.
pendite et hinc et ubi bellum geratis. vobis uero nemo
ipsum restituit. Audax francia uos expta delituit.
terry anglia uos capta succubuit. Dives apulia
uos sortita restituit. Ierusalem famola et insignis an-
thochna se uobis ^{supposit} succubuit. Hinc autem scotia
uobis rite subiecta repellere conat. in hinc presentem tenu-
tate rixae et pugnae apertior. In quibus quod nulla uel uel in
lutaris scia uel phandi pira uel modandi gra. His
Sciendi loci et poel uicundie quod hinc et in pata
sua pecuniam et uicium. in pata nra rixi tunc ubi ebi
dementesque quolarunt. Quod tunc uobis ego phul et ardi
phul nri loco sit. diuina puidencia factu dnuccio
ut hu qui hac pata tepia di inolatit altaria terna
uic pibros occidit si pms si pgnantib pepceit.
i easd qdignas sui factiois luant penas. Quod uita
suum hie dispotit arbitri p man nra hodie pfi-
ciet de. Atollite q aios uiri elegantel et aduersi
hoste neqssimu fixa uitate pata imo di pscencia
exurgite. Neq uos tenntal eoz moueat. Et illo tuc
nre uirtutis insignia non detineant. Illi nesciunt se
armari in bello. uos in pace armis extremum.
ut in bello casus belli dubios non sentiant. Tegit uob
calea cap lorica pecc. ocreas erum totuq clipeo
corp. ubi ferat hostis non reperit qm fto septu circ
spint. pcedentes q adur in hinc et uidos quod dubita-
m. An uinum. Sed non tam nunt mltroz q uir
paucoz bellu qnt. Gultando et discipline isolet

ipa sibi est impeditio in pspis ad uictoria raduhs ad
fugam ptea manet uiri multos pauca sepe inuit.
Ad q qset uob gla parental. exercitio solepms
disciplina militari non multos paucaes uirtutis.
Sed iam sine dicens suadet hostis ididmate pru-
el et qd aio ualde meo placet dispe qstuent. uos q
archiepiscopi uiri loco q hodie quilla in dmi domu in
dm sacerdotel in dm gregem pusillu uindicta est.
siq uiri phant occubuit. Absoluit ab di pena pti
i uoie pats cui fatal fede et horribilit defferit
et sibi cui altaria maclauit. et hie scia q soluma
tol uilane occidit.

Respondit ois popls angloz et resoluunt motel
et colles am am. Exclamauitq simul exat sco-
thoz insigne patii et ascendit clamor usq in celi.
Alban allum. Exterit et aut clamor icum ima-
nitate et horrendo fragore principii pugnae. Di-
aael loenensiu q glam pmi icet a rege scoz imo
pripiant qmentis in silib et lanceis longissimis
sup aie equi moz lorica pcutit. q muro fto
offendentes ipeneflet ueniunt. Vni aut sagittam
cctab inuirti obnubilantel eoz inuit in hinc
peneclut. Tota naq gens normanoz et angloz i
una aie circa standu q globata p ftebat imo-
biles. pto q sagitta sumo duce loenensiu. qru-
tpe et tota gnt eoz in fuga quita est. Offens uamq
de excel erit eis et ois uir eoz tiqu amcaz gregio
demollita est. Quod uictis aie mag scotoz q ex alia
p te acime pugnabat. aio delinuit et fuge idulit.
Regalis aut aiel qm ex plibz gentibz ter d q sti-
tuit simul h iudic. Cepit q pmi sigillat pca-
catuati aufrige. rege iam pene solo p fteute.
Ad amici regis uidentel. coegit eui som pede
qrepto terga dare. sibi aut regis strenuissim

non accendit ad h[oc] q[uo]d si a suis uidetur h[oc] soli gl[ori]e d[omi]ni
 uolunt fugientib[us] reliq[ua] fortissime alluitur aciem
 hostiu[m] riuo in petu[m] passit. Sola na[m]q[ue] acies ei[us] e[ss]e
 residet ex anglis uidetur r[ati]o normannis q[ui] posita.
 q[ui] pati in familia q[ui] salu[m]t. C[on]tantes aut[em] ulla
 ratione d[omi]ni p[ro]fite potuerit q[ui] milites loncato pede
 p[ro]fiteret r[ati]o immobil[is] coactos. Sed lanceis q[ui]nt
 ut r[ati]o uniu[er]satis au[er]te q[uo]d gl[ori]e t[ame]n re g[ra]tia pul
 si s[un]t. x. milia scotho[rum] fama rest[itu]it occisa. ex eol[is] q[ui] in
 segetib[us] r[ati]o inueni s[un]t r[ati]o p[er]p[er]a. H[ic] u[er]o in m[un]do
 mo sanguine fuso felicit[er] t[er]m[in]ant. H[ic] pugne
 dur[us] fuit Will[el]m[us] q[ui] de albe marle r[ati]o om[n]ib[us] p[ro]p[er]at
 de hotingeha r[ati]o walt[er] espech r[ati]o gileb[us] de laa. Cui
 fiat ibi sol[us] ex oib[us] eccl[esi]is occis[us] est. Cui[us] euent[us] bella
 e[st] regi stepho uincit[ur] e[st]. ipe r[ati]o os q[ui] aderat sumas
 do g[ra]tia exsoluunt. hoc bellu[m] angli mense scilicet est.
 At i[n] aduentu d[omi]ni galii apud london. Albr[ic] eccle[si]e
 romane legat[us]. r[ati]o hostiensis ep[iscopu]s tenuit. r[ati]o ibidem
 annuente rege stepho theobald[us] abbas beccens[is]
 cantuar[um] archiep[iscopu]s effect[us] est.

Anno .iiii. rex steph[anus] p[ro] natale castelli de sede
 cepit oblatione. p[ro]xit aut[em] p[ro] h[ic] in scociam
 ubi o[mn]em charte r[ati]o multano dual[is] ager. rex sco
 ac o[mn]e q[ui] cordari coact[us] est. henric[us] g[ra]tia filii regis sco
 rex sco ducens in angliam. obsedit ludelane. ubi
 idem henr[icus] unco fixo e[st] ab h[ic] p[er]one cap[er]e est.
 S[ed] ipe rex cu[m] ab hostib[us] splendide rediit. inde re
 p[ro]fecta. grenesfordia p[er]cit. ubi res infamia nota
 bilis r[ati]o ab o[mn]i q[ui] uocudie remota op[er]it. Rex na[m]q[ue]
 rog[us] ep[iscopu]m lavelbu[m] r[ati]o alex[ander] imo[rum] ip[s]i nepote cu[m]
 p[ro]p[er]ite scipisset. uiolent[er] in curia sua cepit. n[on]
 itiae reculantel r[ati]o iudici equitate deuocillime po
 centel. ponet[ur] g[ra]tia iud[ic] alexandru[m] ep[iscopu]m i[n] carce. ep[iscopu]m
 lay. sed dixit ad castelli ei[us] q[uo]d uocat diuise. q[ui]

^{alio}
 no em[er] splendi m[er]t[us] finel em[er]pe. Angam an[im] g[ra]tia
 cu[m] iuuni tormto r[ati]o alii ei[us] q[ui] cancellar[um] fiat regi
 laq[ui] coll[ati]o curruent[ur] ut spendet. tali in castel
 lu[m] extorsit male recordant bonoz q[ui] m[er]ita regni
 suu p[ro] oib[us] alii ei[us] q[ui] gessat. Tale ei[us] deuocio[n]e sue re
 tribuone exibuit. Sicut cepit siveburna. q[uo]d p[er]
 diuifit deore adclut. Accipient[ur] thesaur[us] ep[iscopu]m
 opant inde q[ui]stancia s[er]uie ludouici regis francor[um]
 ad op[er]e eustachii filii sui. Rex inde rediens. alexan
 dru[m] ep[iscopu]m q[ui]m dimittat in captione apud grenesford
 dixit sed ad utbercham. ubi q[uo]d q[ui]struat ep[iscopu]s
 sup[er] flumen treute in loco amenissimo i[n]u[er]at
 annu flouida q[uo]de castelli. De r[ati]o uenisset in dicit
 a rex ep[iscopu]s iuuni non legitimu[m] astruens fide data
 eu di[ct]o alio carituru[m]. don ei[us] reddet castelli v[er]o g[ra]tia
 ep[iscopu]s lacus o[mn]i p[er]ib[us] a suis optine potuit. in castro
 suu a iure suo in exp[er]to[rum] deodia deponet. Sicut
 recidit[ur] est aliud castelli ei[us] q[uo]d uocat ellaford
 neq[ue] forma ^{u. sicu apud} sedm. nec longe p[er] o[mn]i henr[icus] v[er]o.
 ep[iscopu]s se regis iam legat[us] romane eccl[esi]e galii apud
 vintoy tenet. ipe r[ati]o theobald[us] em[er] archiep[iscopu]s r[ati]o om[n]i
 ep[iscopu]m q[ui] aderat ad pedel regios deuolutu s[un]t deuoti
 sima supplicacione postemel ut ep[iscopu]m p[ro]des p[ro]fessio
 nel suas reddet. ut oia i[n] eol[is] q[ui]nta regi leingne
 q[ui]donaret. S[ed] rex p[ro]uoz q[ui]stho tot r[ati]o r[ati]o t[ame]n uendi
 p[ro]fessio[n]e despiciens. n[on] eol[is] impet[er]e p[ro]miser. Ob q[uo]d
 p[ro]fessio[n]e r[ati]o domi regis stephi q[ui]de p[ro]p[er]iaci finitue.
 Stata na[m]q[ue] filia regis henr[icus] q[ui] fiat ip[s]i p[ro]p[er]e alemame
 cu[m] angli iuramto addicta fuer[et]. uenit i[n] angliam.
 Qu[m] r[ati]o rex obsidisset apud arundel. ul[ter] p[ro]fida edent q[ui]
 ua ul[ter] q[ui] castro uidetur i[n] expugnabile n[on] p[ro]miser
 ad vultore. Eod[em] anno rog[us] p[ro]des ep[iscopu]s ta[m] inere
 q[ui] semo q[ui]fect[us]. demarentur. Stupeant g[ra]tia om[n]i lecti
 tanta ta[m] subita reu[er] p[ro]mitione. v[er]o na[m]q[ue] p[ro]fano

tot a iumentis exordio bona agant & in impolage
in cumulu fuerant ut dicunt omni in eo fortuna
sue uolubilitatis. ^{obicit} Hec aliq; aduſis in tota uita ſua
potuit affici dñi tante mille annul' ſimil' ofluent
i extremis cū pſocant. Nulls ſ' de felicitatis aſſidui
tate ofidit. Nulls de fortune ſtabilitate pſumat.
Nulls i rota uolubili ſede ofſeram dñi ſupere oftendit.

Quinto anno p̄ natale fugauit rex ſteph' ingel
lū ep̄m elienſe de ep̄atu ſuo. q̄ nepos p̄ſci ep̄i
ſawelbri erat. A q̄ odū in centinu i ygemē ei fuerat
vbi aut ad natle ul' ad palca fuit. dice n̄ armet
ſam q̄ppe curie ſolepnes & ornate regū ſtematis
ab antiq; ſerie deſcendit p̄ſ euaniant. Inguſ the
auri copia iā deperit. Pax in regno nlla. edibz.
incendit rapuit. oīa ex tinnabant. clamor &
luct' & horroz ubiq; vñ ſic dictū; elegiace.

Quil in det fonte qd em poei lacmar
& lacmer' pare geſta uofanda mee.
Aduenit caligo ſignū dimiſſa p̄fundo.
de regni facie ofglomata regro.
Ecce furor fremit' incendia furta rapine.
Ecce nlla fidel' oflocata ruuit.
ſa ſuunt opes & opū dñol' & i p̄ſ.
ſopitol caſſis o noua furta p̄ſunt.
p̄uare. ſide n̄tari. noble factū.
p̄de ul' dñol' auct' digna uiuſ.
ſoncio p̄donū cinnicia tepla reſſigit.
Hāq; ſac̄dotes uel nuſanda rapit.
Detrahit uictol' dñi ſimil' & mulieres.
p̄p̄udoz ut redimāt ex t̄nare ſtudūt.
Affluit ſ' ſames ofſupca cūe geūtes.
Exalat aīal' oſſa cinniq; uagal.
Ql' tantol' ſepelire q̄at ced' mouentū.

Sexto anno rex ſteph' in cohe uibe uſ' natale

obſedit. cui' inimicos ſtraudulenti cepit. Ramulſul
comes ceſſe. ſecit q̄ ibi uſq; ad purificandem ſce
marie. Tūc namq; p̄dicit unū. adduxit ſec' nob̄tū
ſūū regis henr' ſociū ſūū & p̄ceſſat hol' uan diſſimo
ad obſidione regis diſſoluendā. Cū aut' ofſul anda
caſſam paludē pene inſiſibile uir' t̄nſiſſet. in ip̄a
die aciebz diſpōſit' regem bello ag'ſſit eſt. ſyle
& ſul' ariem p̄mā ofſit'at. ſedam. illi q̄ rex ſteph'
deheditauit. Tāam uob' dux magnū & ſul'. A late
ū erit t̄na Valenſiū' magis audacia q̄m armis
uſſita. Tūc ofſul' ceſſe uir' uelluſ' & armis iſgub'
cordans. uob' ofſul' p̄ceſſe q̄ relig' ſic alloq̄t. Cūſ' &
milit' dux iuſſit' me uob' q̄ p̄ceſſe & ſmilitones
mei o ſuma deuocione p̄ſoluo q̄ uſq; ad uite p̄ſim
amouſ effectū in magnam' ofſhibuſſit. Cū ſ'
ſim uob' cū p̄ſi. dignū; ut p̄ſiō me p̄ ingam.
& inſiſſimi regis q̄ dicit' inducūſ p̄ceſſe ſregit. p̄
acie illa. Ego qd' tā de regis inſit'ia q̄ de mea q̄
fidis uirtute iam iā regale cūcū diſſindā. gla
dio in mā p̄ hoſtes meiol' p̄abo. vñ uirtut' & ſec'
p̄eunt' & mutari p̄euciente. ſa uideoz aīo in p̄ſa
go regis aīal' t̄uſuolare. p̄ceſſe p̄edibz ofſtare.
Rege ip̄m gladio t̄uſuolare. Vñ. yatz dux aut' Rob
ſic unuem reſpondit. & in loco ſtans emmēū h̄ſ om
aione h̄nt. Hō indignū; qd' ic' p̄m dignitate
poſſat tam ex nobilitate q̄ uirtute q̄ p̄ceſſat. ſc̄n
de nobilitate q̄ndal' ego ſul' regis nobilitatū &
nepos ſūū regis n̄ antecello. ſide uirtute. hic
m̄ta ſit' elecc̄ſſimū q̄bz uenno unenaiū p̄bitate p̄
p̄ſi. ſec' longe alia me mouet ratio. Ker enī q̄
ſac̄menta q̄ ſorū mee ſecit. regnū' cōdit' uſur'
p̄auit. & oīa ofſurūſ. inſit' inſit'ibz. cū neceſſe erit
& ofſ ſūū n̄ uirt' h̄ntibz aīal' diſſibunt. iure p̄ſidit'ib'
diripunt. Ab ip̄ſ' ſ' neceſſe deheditat' ſūūo iudice
dō cooꝑante & iudicā ſb̄m iſſit'ine p̄ ag'chēd'.

Respiciet q̄ iudicat populos in equitate de excelsis celorum
 h̄ita dō & inuisti h̄i apertem̄ in hac tanta necessitate
 neq̄ relinq̄. Vm̄ ū est inuites fortissimi p̄cesq̄
 uniuersi qd̄ uob̄ aīo firm̄t̄ in gere uolo qd̄ p̄ palude
 q̄ uix p̄n̄sita nlla p̄ eē fugientibz ueliso h̄ic ḡ
 ul̄ uincendū ul̄ occidēd̄. Sper̄ fuge nlla. hoc solū
 sup̄ est ut i uelē gladius mā̄ paretis. S̄ qd̄ aut̄ in
 ḡiectur̄ aīul̄ in h̄ qd̄ fuge nūq̄ potest. illz
 qd̄ hodie dō uob̄ adiuuante uictoria p̄stabit. Ne
 ceste & ut ad p̄bitatē q̄fugiat. cui n̄ p̄ aliud eē
 diffugū. Eines aut̄ incoln̄eiles q̄stant in bi sue
 p̄m̄ iūper̄ ḡuedie aīl̄ inq̄scem̄bz ad domos sua
 t̄stuge uictoriole uidebit̄. Verū q̄ bellū ḡat̄
 attendite. Alan̄ buronū dux q̄ uol̄ imo q̄ d̄m̄ p̄cedit
 armat̄. uir uelend̄ & oīum genie sceler̄ pollut̄.
 galicia paris n̄cl̄. cui nūq̄ nocendi dedit̄ affect̄.
 cui se n̄ eē d̄clitate q̄pabile solū & sup̄m̄i uidec̄
 q̄l̄id̄ p̄cedit q̄ q̄ uol̄ comel̄ mellen̄s̄ doli callid̄
 fallendi artifez cui inata & in corde neq̄cia i ore
 fallacia. in ope pigra. corde gl̄os̄. ore magnific̄.
 ope pusillanimit̄. Ad ḡḡhendū ultimū. ad digre
 diendū p̄m̄ cand̄ ad pugna ueloz ad fugam. p̄cedit
 q̄ uol̄ hugo q̄l̄ cui parū uisū est se f̄ impate
 p̄m̄ū fuisse. n̄ sc̄d̄ se paternissime p̄m̄aret.
 Affirmaul̄ regē h̄m̄r̄c̄ steph̄m̄ regnū q̄cessisse. &
 f̄m̄ā suā abdicasse. q̄ inuiri fallaciā uirtutē creder̄
 & elegancie p̄m̄ū ducit̄. p̄cedit q̄l̄ d̄alberm̄de
 uir i c̄m̄e singl̄ans̄ q̄stancia ad agendū uolubit̄
 ad relinq̄nd̄ i mobit̄. q̄m̄ spon̄sa sua causa sp̄rit̄
 intolabil̄ rel̄iq̄t̄. p̄cedit q̄l̄ ille q̄ q̄l̄ p̄ d̄os spon
 sam̄ arripuit. Adul̄t̄ potentissim̄ & excellent̄ ip̄m̄.
 Bacho deuot̄. mari ignot̄. uino reddim̄. uelut̄ i sol̄m̄
 p̄cedit simon comel̄ hamtomens̄. cui acc̄ sola
 locutio. cui datū sola p̄missio. Al̄ d̄icit̄. fatit̄.
 ep̄m̄it̄ dedit̄. p̄cedit ceteri q̄l̄es & p̄ces regis suo
 q̄l̄es. Lactanīs̄ alluē. Kapm̄s̄ delib̄m̄. homicid̄

saginati. d̄s tand̄ p̄m̄io gram̄an̄. uol̄ ḡ uiri fortissi
 ni q̄ magn̄ rex h̄m̄. erent̄. iste d̄eunt̄. Ille d̄f̄er̄
 iste destruyt̄. Erigit̄ aīos uos & deurr̄m̄ uis̄
 imo de di facia q̄l̄a. uindictā uob̄ & p̄terit̄ uis̄ p̄figi
 te. & iam a uob̄ aīul̄ est ad hoc di iudicū p̄cedit
 p̄ḡl̄ione uouete fugā ab̄iur̄ate. erectis̄ i celum
 unanim̄t̄ d̄ext̄. Vix̄ am̄er̄. & om̄s̄ extēns̄ i celū
 mā̄bz̄. tribuli clamore fugā ab̄iur̄ant̄. & se i ar
 mis colligunt̄. in hostē splēdide p̄ḡt̄unt̄. Beem̄
 dea steph̄ cur̄ magn̄ est̄mans̄ fluctibz nullam
 uirtuta solēp̄nitate audierat. Cū aut̄ de more
 c̄m̄ rege dignū dō ostēns̄ mā̄bz̄ aley. ep̄i ip̄onet̄
 q̄f̄uct̄ est. hoc fuit regi signū q̄t̄iois. Cecidit̄ ad
 sup̄ altare p̄m̄s̄ cui corp̄ d̄m̄ inuit̄. abrupto in
 dō plēnte ep̄o. hoc fuit regi signū r̄m̄ie. p̄m̄de
 rex st̄m̄m̄m̄ eḡdit̄. aciesq̄ e h̄ima sc̄itate bello
 disponit̄. ip̄e pedes oēm̄ circa & inl̄t̄itudinē lonca
 toz eēs ab̄ductis̄ st̄t̄issime collocant̄. q̄l̄es cū
 fuit i duabz̄ aciebz̄ eēs p̄guat̄os inl̄t̄unt̄. Set
 ad mod̄ parue eēs̄ res̄ acies ille q̄p̄m̄unt̄. paucos
 & sed̄ facti & factiois q̄l̄es adduunt̄. Acies autē
 regular̄ maxima erat. uino t̄m̄ sol̄ ip̄i regis insigni
 ta uexillo. Tūc̄ ep̄ rex steph̄ festina carebat uoce
 kalderwino filio aley. magne nobilitatis uirō &
 militi fortissimo sermo exhortator̄ ad uniuersū
 cetū m̄uctus est.

a dō oblati d̄ facinoroz
 p̄sumite. & gl̄am̄ f̄ma
 cessibile uob̄is



Memorat q̄ Baldewin loco stans excelsio oium
ocul in eū excelsi ubi acencionē eoz̄ modesta
tactitate simlavit. Ne exors est.

Omes q̄ acieb; dispositi q̄stricuri fut. ta p̄misse
opret. p̄mū iusticia cause. Deinde iusticia copi
am. p̄remo astanciu p̄bitate. iusticia cause. ne
p̄dm̄ aie inciat. Copiam militū. ne hostiū uiolē
tata q̄p̄mat. p̄bitate astanciu. ne uiuo q̄sita debi
lib; tā inya subruat. In hui; oib; negociū q̄ te
nem expeditiū q̄spiciū. Cause nāq; nre iustia est.
q̄d regi ea q̄ corā dō uouim seruantel q̄ suos iēū
pluros in p̄cto mortis astanciu. Humil' ū nob in
estab; iustior in p̄ditib; q̄ferciōz. p̄bitate ū cor
q̄siliū cor p̄cū militū q̄ bellū alluetoz. Anp̄ q̄s
uocib; exequet. v̄rē aut̄ ip̄i regis infinita uo
b loco p̄stabit milū. Cū ḡ sit i medio ur̄m dū
ūt unce dūm an fide deuouitū. uotū dō p̄dū
te tanto donatiūm mal' a dō acceptū q̄m fidei z
q̄stanciu p̄ rege ur̄o fidi q̄ infidel' legitimū q̄ p̄mū
pugnauit. Secū q̄necūā s̄tima repleti q̄sidentia
cont' quos bellū ḡatū p̄ndite. Robū ducit
iurel note fut. Ipe q̄d de morte multū minac
par opat. ore leonū corde leporū. clar' eloq̄n
cia. oblatū mēcia. Consul aut̄ cessūit uir
audacie iracionabil' p̄mū ad q̄spirandū. iqtas
ad p̄ficiendū. Ad bellū impetuol' p̄dū ip̄ud' alci
ora se machinant. implib; sub; anelant. Astidu
oz pauco adducel. quēnar' disp̄sa multitudine
q̄ḡant. nichil h̄t q̄d t̄mū debeat. Sēp̄ n̄ q̄cōd
uirtut' inceptit. effeminate relict. In oib; q̄pe
gestū hui; infortunate nē agūt. ul' in q̄slib; ul'
uirt' aufugit. ul' si uiuo uictor' extitit. maiora
uictū decūta t̄mūit. Valenset aut̄ q̄s leo ad
duxit. loli uob' despectū fut. q̄m h̄mē bello p̄
uirt' t̄mūitate z arec' iusti belli orientel q̄ pe
cora decūit iuenabula. Alū ū tā p̄cū q̄ militel

ēfuge z ḡuuiagi uua uūo plures adducēt. q̄
quō uūo plures tanto effectu deiores. Vol' q̄
fides z uiri q̄sularei mēnūille uol' deat uirē
uirtutis z nobilitat'. hodie p̄bitatē uirā mīoia
in carumēu florentissimū extollit z p̄mū uirtu
tuel filis uiri splēdore sempiternū relinq̄t. Al
fiducias itaq; uictorūz incertūm sit nob' q̄stige
Astidūca infortunioz incertūm fiet. Al' fugiendi
lam si q̄d n̄ fallor eol' aduenisse p̄m̄ter. iā de fuga
meditant'. si looz; aspritas admittat. Cūm ḡ nec
ill' q̄stige n̄ q̄stige sit p̄sibile q̄d aliud egunt n̄ q̄d
uob' diuina z se z p̄dūmā sua obtulit. Equos
itaq; eoz; z arma z ip̄oz; corpa d̄xiom uirē s̄tca
q̄spicit. Extendit ḡ aios uirē z m̄m̄ iexpugnabi
les uiri belluosi ad diripiend' ē fūmo t̄pudū q̄d
ip̄e uob' optulit d̄s. S; tam anteq̄ omicōs serue
t̄mūaret. d̄mōz adest hostiū dangoz timoz.
ēf' fecim'. t̄e somit.

Primipū pugne. Acel exheredatōz q̄ p̄bitat'
p̄cūsit acie regale. in q̄ q̄sili alant z allede
mellent z hugo q̄sili de estangle z simo comel
z ille de warēna uerunt tanto impetu q̄d statim
q̄i i uctu oculi dissipata est. diuisio eoz; d̄ta duent
Alū namq; eoz; occisi s̄t alū capti alū aufugit.
Acel en' p̄ncipal' q̄sili de albemarle z uille ḡp̄n
s̄t p̄cūsit valenset q̄ alant p̄cedit z i fuga coegit.
S; aciel q̄sili cestrens' parit cohorte p̄dūcti q̄sili
z dissipata est i mōmto sic aciel p̄oz fugit ḡ oim
ceitel regis. Wille ip̄ensis a flandria oriūm' uir et
q̄siliant' z magne p̄bitatis. ut ē eēt bellū p̄cūsit i
d̄s i p̄silitate auxiliandi regi. distulit auxiliū
sūū in t̄pā meliora. Rex itaq; thep̄ ē acie sua
pedest' uirt' est i medio hostiū. Circauerit ḡ undiq;
acie regale z totū i cūm expugnatum. sic castel
lū solet assiliri. Cū ū horrendū bellū fūit uider'
i oī circuitu regalis acie. igne p̄silitent' ex galoz

et gladiorum collisione stridore horrendi clamore rursus
 resonabat colles resonabant urbis muralia. Insuper
 est regale terna ostendentes quod cedebat auios tunc
 hinc in illos ab hostibus capiebant. Nulla eis quae nullare
 priano dabat. ita tunc rex fortissimum stabat. hor
 rentibus inimicis inopabilem rursus ei immanitate. Ad
 ubi comes cessavit appropinquavit regis inuictus gladius omni
 pondere armorum irruit in eum. Tunc apparuit ut regi
 fulminea bipennis in aerea caelestis horum diuinem illos
 tunc noui oris clamore omni tunc ipse tonitruum. Tandem
 regina bipennis exitum frequentia quatuordecim. Ipse
 gladio ab hostibus dextra regis digno rem mirabiliter
 agit donec et gladii quatuordecim est. Quia uidetur Willelmus de haba
 nel miles nauissimum irruit in regem et eum galea arripit
 eius uoce magna clamauit. huc omni huc regem tenet
 aduolant omni et capite rex. Capite et balde Willelmus qui
 omnino fecerat perstrata militum quod ubi hinc mites
 quod tunc ubi egre resistendo. gladius puerum septuaginta
 capite et tunc fili uicti quod tunc dandis recipiendis
 clavis et gladius quod puer. Adhuc capto rege pugnabat
 acael regalis nec enim curuere fugere poterant donec
 omni uel capto uel caelo sunt. Quatuordecim hostium lege duxer
 ta est rex sed mirabiliter inuictus est.

manu saluati
 et hinc et puer
 et gladius

Octavo anno circa regem pacto dicitur ad ipse
 in terra de binstou capiteu ponit. Insuper ab
 omni gente anglorum capite in dicitur exceptis tunc
 sibi ubi regina et Willelmus pueri et eam pueri repug
 nabit. Suscepta per a legato romano Wintonie episcopo
 et inquit a londonensibus. Eructa autem in superbia intel
 lecabat quod suis in terra belli perstraxisset et omnium fere
 corda a se alienauit. Igitur tunc Wintonie inuictu
 tunc diuina expulsa est alundon. Irritata per mu
 liebus anglorum regem inuictu dicitur inpedibus ponit uisita
 per dies autem et amuncio suo rege scotorum et fratre suo nob.

quod hinc et regis
 inuictu

uiribus coarctis ueniens oblectat tunc Wintonie episcopo.
 Episcopo autem inquit per regina et Willelmus pueri et pueri
 fere peribus anglie factus et quod ex tunc inquit magnum
 dimutabant coram tunc in quod gladius acael et militarium
 amstratuum circumdibus. Non quod sic in belu cecitate
 quod in dicitur gesta. si patet tunc inquit pueri et regina
 pueri adent ut mota illa pueri oibz uoluptuosa
 in dicitur in illustri splendore excelsis. Venit tunc
 excelsis londonensibus et aucta nunciose in dicitur quod
 inquit. fuge ea quod pueri. Capiti sunt in fuga multi.
 Capiti et a rob. et ipse in can tunc rex captiu euit.
 cui sola captione rex euade poterat. Absolutus tunc
 Sic quod rex dicitur inquit capiti. diuina inuictu
 bilitate libat est et ab anglorum pueri et magno graui
 dio susceptus.

Septimo anno rex stephano inquit inquit apud
 Wintonia. tunc superuenit multitudo inuicta
 hostium ex inquit. et regum multos circumdibus
 bellis inquit et uoluerunt resistere. regem
 inquit quod pueri. Capiti sunt autem ex suis pueri. Cap
 ti et a Willelmus marcel dapifer regis. quod pueri
 sua dedit inquit castellum de fireburna. Eod
 anno rex obsedit inquit apud exenestord. In festu
 sa michaelis usque ad aduentu dicitur. In eo quod pueri
 in pueri anaculi inquit inquit per tamatum glaciata
 curamitta uestibus albis reuicace inquit et alitudine
 fallentibus oculis obsidit inquit. fugit autem ad castellum
 de Walingesford. Sic exenestord regi tunc reddita.

Octavo anno rex stephano inquit inquit inquit
 in media. et quod quibus honor uel dicitur uel ecclesia
 araxtonibus defelut et eam capiebant et redimebant
 dicitur ut laici. tenuit Wintonie episcopo urbis romane
 legat quod inquit apud lundon dicitur per tunc necem.
 In quod sanctum inquit alius quod dicitur uoluit man inquit gessent.

in roma pget

epc lincolniensis Alexand^{ri} munificentissime seu p^{ri}
 hinc. itaq; honorifice suscept^{us} est ab eugemo pp^{ri}
 nouo uno summa dignitate adigno cui nil sep^{er}
 benigna. d' dilectio sine eq^u. cui faciel sep^{er} n' solu
 hilaris s; & iocunda. Reuert^{us} aut^{em} sequen^{ti} anno
 e summa ipi pape & toti curie gra^{ti}: a suis e summa
 reuerentia & gaudio suscept^{us} est. Etiam u' sua
 q' obustione decipata fuit ibeti amficio hore
 formauit. ut pulcor q' in p^{ri}anouitate quide^m
 u' ulli edificii structure int^{er} fines anglie ceder^{et}.

Vodecimo rex steph^{anus} anno magni gregat^{is}
 exercitū castelli q'struxit in expugnabile
 situ q' Walmgeford. vbi rāmil^{is} come ceterū
 iam regi qcordia quide^m e magnus metuit opul.
 Delmuc u' q'sua ipse ad regis curia e pacifice
 ser ap^{ud} Northampton: nichil tale mementū cep^{er}
 e in carcerem int^{er}it. don reddet ei darilimum
 lincolnū castelli qd ab eo dolose cepat. z rēta
 q'cūq; fuerant diaconū sine castella. Sic q' q'ul eū
 carce^m: in libm restituit z arbitrio.

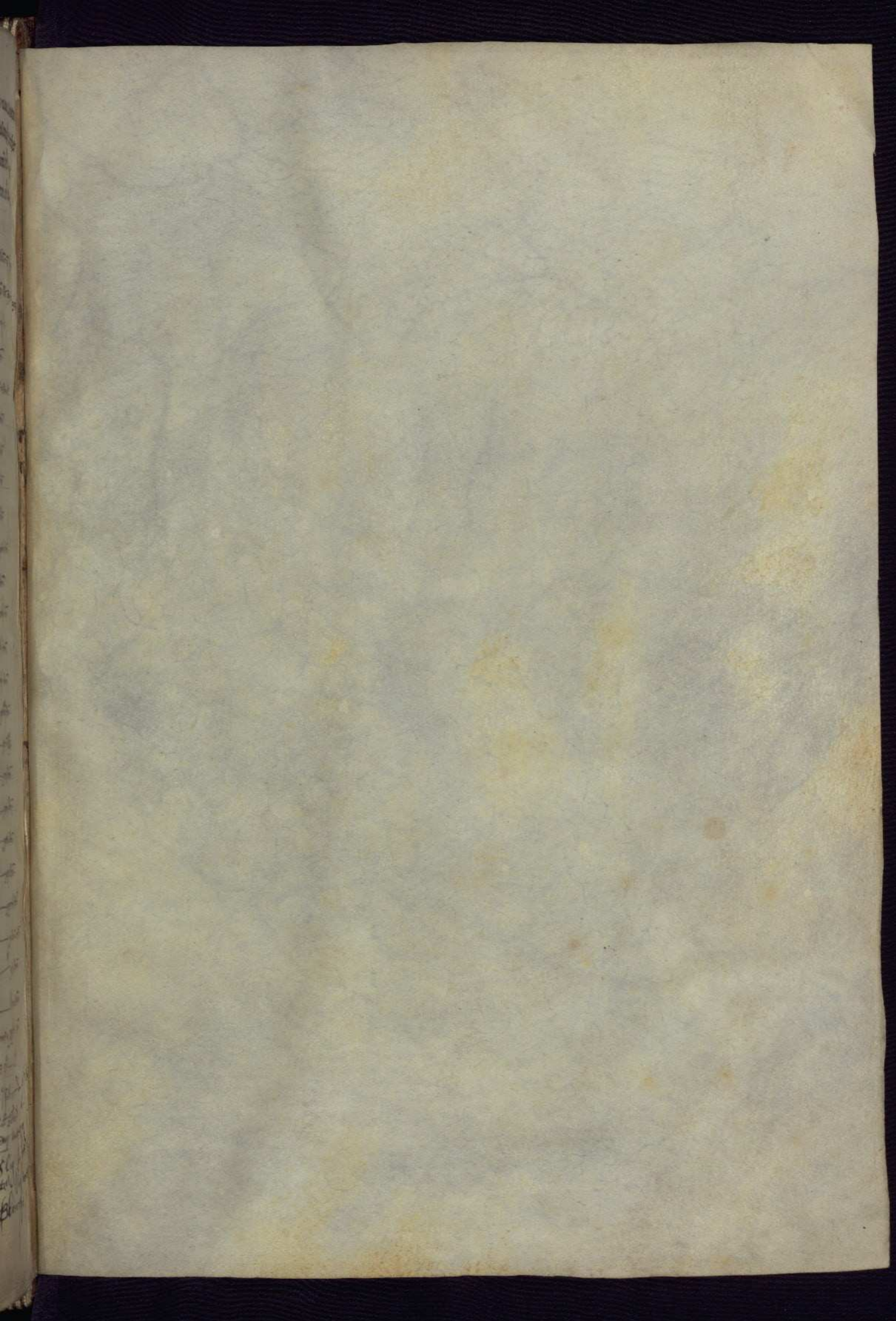
Dodecimo rex steph^{anus} anno ad nate dū in
 urbe lincolniensi dia demare regali in
 figur^{is} est. ad regū nulls mēre pibentib; q'pda
 supsticiosis aut fuit. vnde q'paret q'ite rex
 steph^{anus} audacie z aūm pida u' reformandū fuit.
 p' discellū u' regis uenit q'ul ceterū lincol
 niā e militariū copul: ut assiliret eā. Dux s^{ed}
 eū ur fortis z inuictissim^{us} in uictū horcal occi
 l' est. z ipse q'ul plib; amissis fugē opulsus est.
 Sues s' victoriosi summo gaudio repleti u'gi
 in u'ginū p'fecti eoz laudē z s' in figur^{is} ter

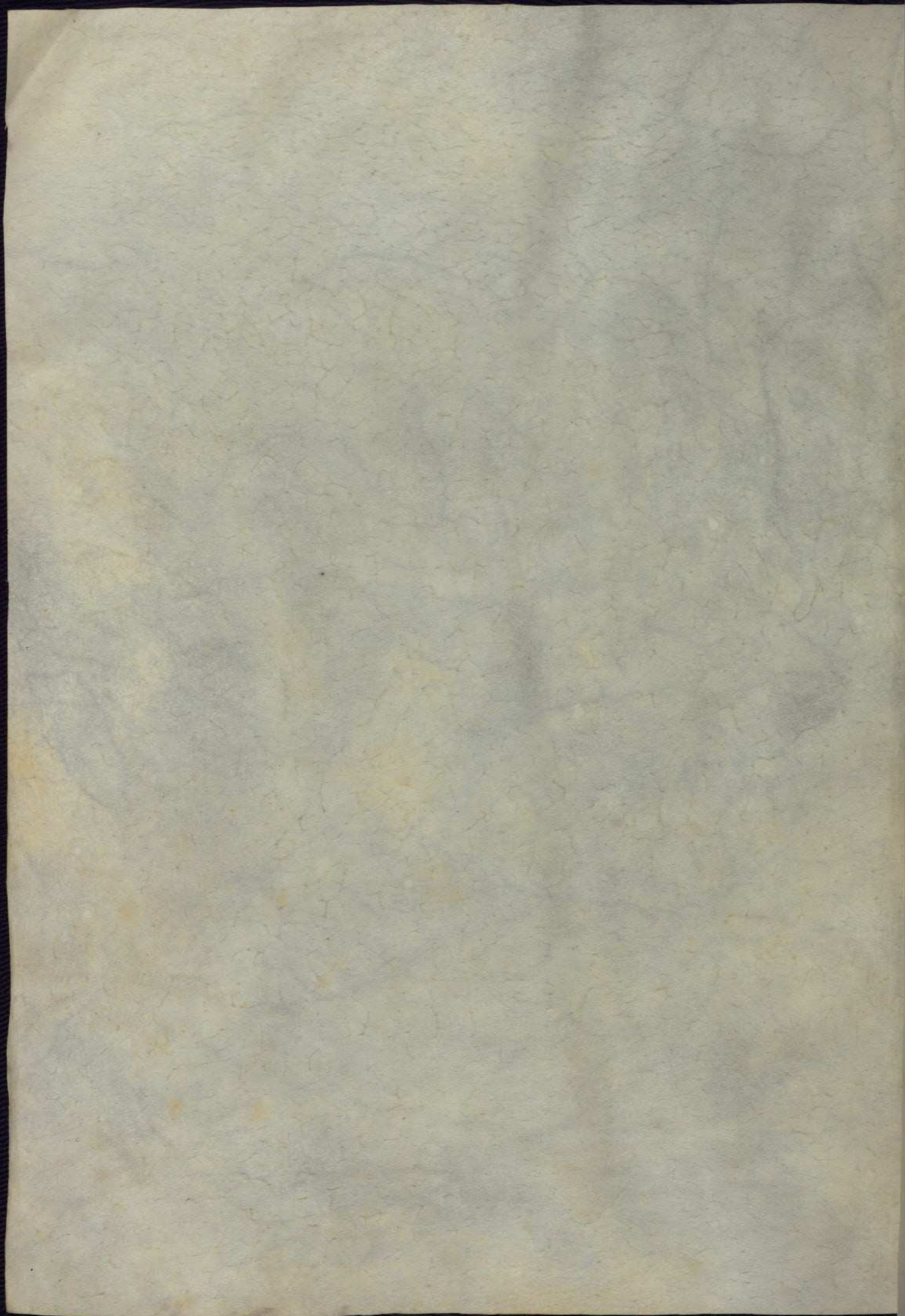
extolunt. Ad pentecosten rex francie ludouic^{us} a
 consil^{io} flandrensis theodori z q'ul de scō egatio
 z inuabiles exercit^{us} de iuniso francie regno z
 mlti de gūte angloy crual; assuipat ut iero
 soluniani arripunt: ut paganos q' regant
 urbem rohesi expugnaret. q'noze tū ex tūm

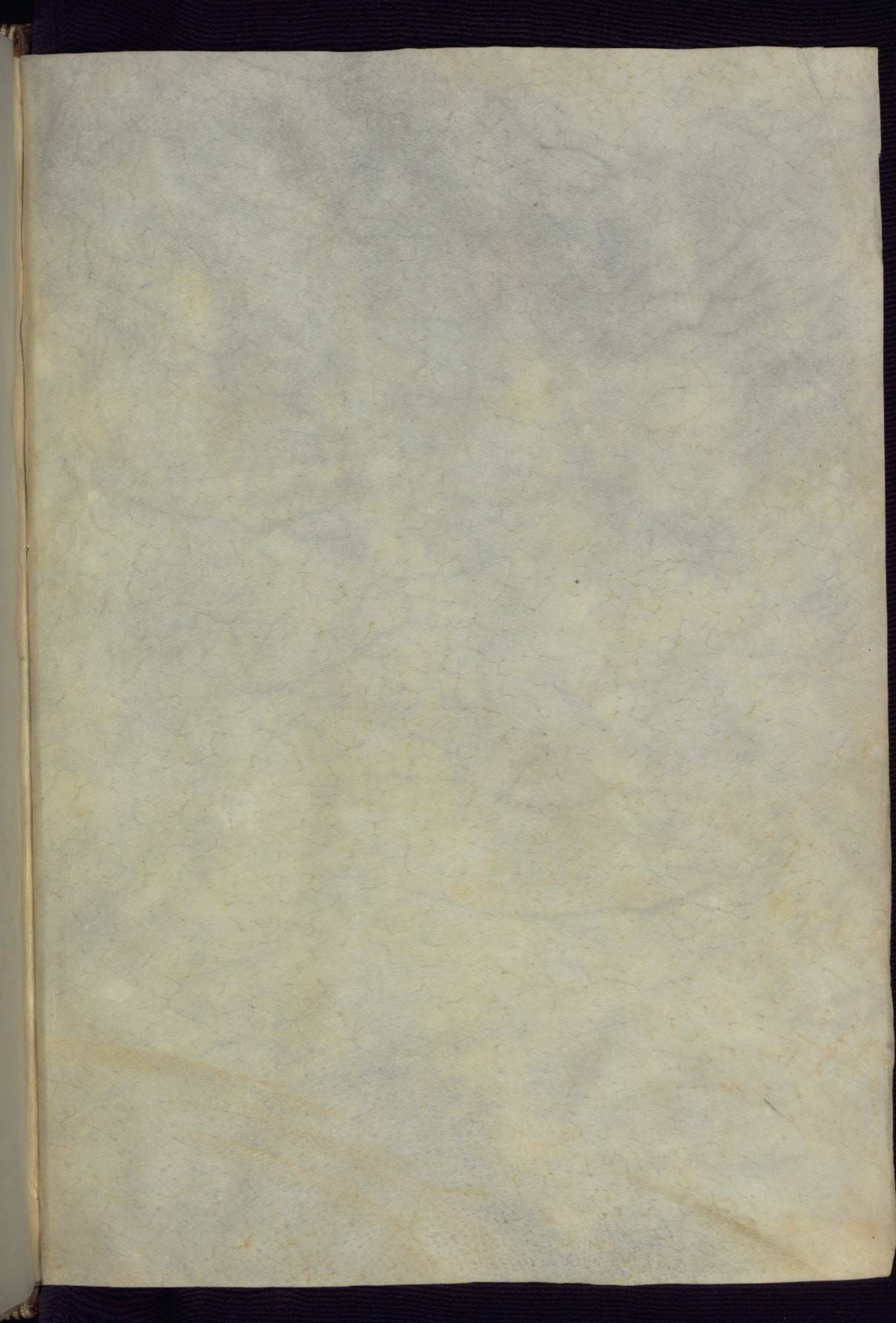
● dicit impator alemānie conrad^{us}. Eū tūq;
 exercit^{us} uter p impatore constantinopol^{is}. q' eo p'ea
 p'dit. oense angto p'fect^{us} est alexand^{ri} lincol
 niensis epc altitudorū ad eugeniū pp^{ri}. q' p'
 pariss^{is}. tū ibi morabat. ipse q'd ap^{ud} honorifice
 sepult^{us} est. s; ex inceptūa calous munietate
 seminarū languous atulit in anglia. vnde
 mox infirmitati deinde languē tādē mori
 succubuit.

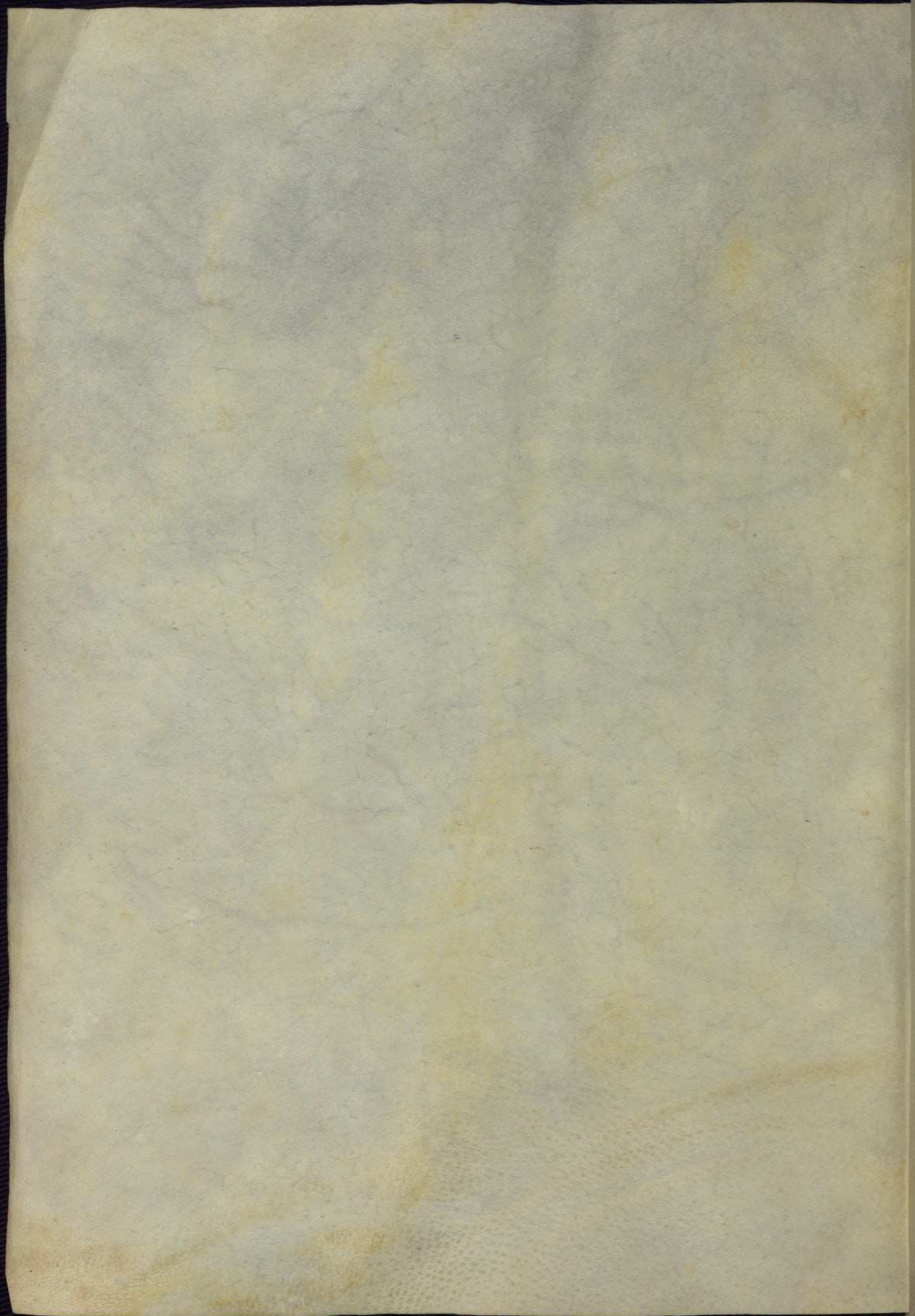
Anno s' tercio decimo regis steph^{ani} mortū est
 alexand^{ri} epc z sept^{imo} ap^{ud} tūoluā incapite
 ieiunū. dicendi sūt q' de uiri morib; scdm q'su
 etudine moysi uera. Hūc s' in sumis deliaū
 a rogo auicū suo sareburienis ep^{iscop} ma
 iores inde aios q'it. q' optumū eēt fuit.
 Sid^{us} p'ire uolū p'ncipal^{is} cetol languē
 minū z splendore p'cauioni epi reddi
 ad hoc suffite n' p'sent. a suis sumo studio car
 pebat. vñ egestate suā munietate p'cheta q'pā
 q'ple p'let n' tū q'ple potat q' sep magis magis
 disp'gelat. fuit aut^{em} ur p'dent z adeo munific^{us}
 ut a cia romana uocaret^{ur} magnific^{us}. Anno
 eod^{em} exercit^{us} impatoris alemānie z regis fran
 cor^{um} q' sumis ducl; illust^{ri} e summa incedebat
 supbia: ad nichilū deuenit. ep^{iscop} ds spūit eos.

Handwritten marginal notes in a smaller script, including names like 'Jacobus', 'Stephanus', and other references, some with red initials.









JA 7370
118-1966







V
7







This document is a digital facsimile of a manuscript belonging to the Walters Art Museum, in Baltimore, Maryland, in the United States. It is one of a number of manuscripts that have been digitized as part of a project generously funded by the National Endowment for the Humanities, and by an anonymous donor to the Walters Art Museum. More details about the manuscripts at the Walters can be found by visiting The Walters Art Museum's website www.thewalters.org. For further information about this book, and online resources for Walters manuscripts, please contact us through the Walters Website by email, and ask for your message to be directed to the Department of Manuscripts.



The Walters Art Museum
600 N. Charles Street
Baltimore, Maryland
21201
<http://www.thewalters.org/>



Released under a Creative Commons Attribution-
NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported license
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/legalcode>
Published 2013